

1

(1)

Admodum Reverendo in Christo Patri
P. Michaeli Archangelo Tamburino
Societatis Jesu præposito generali.

*

Specimen
Sapientiæ hieroglyphicæ
Sive Theologiæ Symbolicæ priscorum Sinarum,
proponendum
omnibus vivis Apostolicis,
& cæteris
Nationum orientalium conversionem
ardentiùs desiderantibus.

*

Discursus præliminaris

De arcana priscorum Sinarum doctrinâ in genere,
et de viâ à nobis initâ ad secretiora ejus mysteria
retegenda.

Inter operarios Evangelicos, qui præcedenti sæculo cum tanto zelo et successu indefessè laboraverunt in hoc agro Sinensi, extiterunt certè non pauci insignes ^{viri}, qui propter notitiam singularem litterarum & librorum Sinensium, et multa præclara opera de omnibus scientiis Europæis, præsertim de Religione Sinico idiomate et characteribus eleganter conscripta typisque impressa, magnam sui nominis famam reliquerunt; et hoc eximio laborum suorum fructu, rem Christianam toto hoc Imperio summopere promoverunt. Nihilominus certum est neminem illorum huc usque satis cognovisse naturam et veram originem litterarum et veterum monumentorum Sinensium, ac profunda Religionis mysteria in iis ubique recondita; scilicet propter defectum quarundam cognitionum, quæ vulgò negligi solent veluti nullius usus, ab iis quos solus S.æ fidei propagandæ zelus allicit in hunc orientem; & tamen videntur, studio litteraturæ Sinensis tam utiles et necessaria; ut quilibet missionarius, etiam valde mediocri ingenio, tali subsidio adjutus, post paucos annos in assiduâ librorum Sinensium lectione ac meditatione consumptos,

possit cum summâ facilitate et claritate in iis percipere innumeras et profundissimas veritates, quarum Intelligentia fugit non solum omnes missionarios suos antecessores, sed etiam omnes doctores — Sinas a viginti seculis et ultra, licet horum innumeri totos vitae dies in hoc studio consumpservint. quo felici studio subsidio utcumque munitus, cum ante 30. annos hanc missionem ingressus, attulerim mecum notitiam peculiarem cabalæ mosaicæ hebreorum, Scientiæ hieroglyphicæ ægyptiorum, nec non philosophiæ Pythagoricæ et Platoniciæ, quæ sunt vera elementa totius sapientiæ hieroglyphicæ Sinarum, seu potius veterum Patriarcharum; quamvis aliunde, tenuitatis meæ probè conscius, mihi videor sine jactantiâ posse affirmare, me post decem primos annos studii litterarum et librorum Sincensium, incredibilem pro mysterionum in iis reconditorum intelligentiâ, utilitatem cepisse experiri: et primo hoc inexpectato successu Stimulatum, per viginti annos sequentes lectionis et meditationis continuæ, deo optimo imbecilles animi mei vires supra spem adjuvante, demum cum evidentia intellexisse, totum legis naturalis systema sacrum, et sapientiam hieroglyphicam Præscorum Patriarcharum etiam prædiluvianorum, non obscure reconditam latere in vetustis Sinarum monumentis, hoc est sub totidem allegoriis, parabolis, ænigmatibus, symbolis et hieroglyphis; quot in dictis monumentis numerari possunt libri, paragraphi, sectiones, imò verba aut litteræ. Unde mihi videtur sequi per necessariam consequentiam, veterem illam Sinarum litteraturam hieroglyphicam, esse antiquissimum et ditissimum sacrarum legis naturalis traditionum thesaurum; aut ab ipso Noëmo, aut certè à semo ejus filio primogenito immediate ad Sinas devolutum: quem etsi Sina videantur ab omni ævo tanti circiter æstimare, quanti hebrei vetus testamentum et christiani faciunt novum seu sanctum Evangelium; reverè tamen planè ignorant verum illius pretium, plus quàm viginti abhinc seculis; ex quo scilicet per incendium librorum canonicorum, et eadem innumerorum doctorum veterem doctrinam profitentium, cum his interit ex omnium confessione intimus et capitalis illius mysticæ litteraturæ sensus.

Si tam felix, sed primâ fronte crediti difficilissimi Inventi soliditas et certitudo possit firmis rationibus stabiliri, uti cum divine gratiæ auxilio a nobis facillimè et invictè fieri posse videtur; nemo est qui non videat, quantum hinc adjumentum erueri possint Missionarii hujus orientis, pro accelerandâ numerosissimæ Sinarum gentis et aliarum adjacentium conversione. Sed propter singularem hujus rei

novitatem, et innatam plerisque hominibus in ejusmodi rebus ante debitum et conveniens examen, ex præconceptâ opinione, nimis præceps ferre judicium; idcirco antè quindecim annos jure timens, nè si solus novam hanc de libris Sincensibus ideam proferrem, omnes tam missarios Europæos, Sincas quàm philosophos Sinas simul adversum me concitarem: et ita tam solidum tantique momenti consilium in aurâ evanescent; judicavi, inter socios è missione gallicâ litterarum Sincensium magis amantes et peritos, aliquot esse quærendos, quibus prædictam de libris Sincensibus ideam generalem primò proponerem; quique deposito omni præjudicio contrario, capitalia quibus nititur fundamenta perpendendo, fierent primi ejus approbatores et defensores, vel etiam in communis propositi executione collegæ Adjutores.

Quo, uti animo conceperam, præstito, brevi secutus est felicio, quàm speraveram eventus, septem aut octo è dictis sociis, in quorum manus prima mea scripta, etsi in rudi admodum formâ, pervenerunt; omnes visi sunt, primam illius systematis ideam, alii in totum, alii saltem quoad substantiam multum approbare. quin et ex illis tres aut quatuor, ad stabilicendum firmitus suum judicium, ideam hanc diu ac diligenter conferentes, cum ipso textu librorum canonicorum; eamque èo magis solidam reperientes, quò diutius in hoc examine inhærebant; tandem spontè necdum à me sollicitati promiserunt, se quàm libentissimè in illâ exponendâ et stabilicendâ, vinctur omnes et reliquos vitæ dies insumpturos; quorum duo imprimis in hoc proposito hucusque constantissimè perseveraverunt, ex eo inde esse et cum magnâ laude seorsim laborantes.

Sed, quæ est hominum indolis diversitas, cum invenissem procul in provinciis, tot sociorum animos huic meo proposito verè faventes; non multò post plures alios è contrâ mecum huc petri commorantes, eidem habui intensissimos: qui nimirum ex quadam librorum Sincensium contemptu, neglecto bonum studio; nec in meo mysticam illorum doctrinam explicandi consilio, aliud quicquam sibi fingentes, præter novam ac toti missioni perniciosam, ut aiebant, controversiarum segetem; neque enim vel ipsum statum questionis vitè percipere curaverant: cæperunt moliri adversus hæc mea studia, obices quàm maximos potuerunt excogitare, cum apud superiorem missionis gallicæ suum patritium antiquâ cum iis familiaritate, conjunctum, qui non multò post Severiorum nequæ^{et} justorum præceptorum vinculis, me uti cæteros faventes socios constrinxit: tum etiam apud Imperatorem, quo tunc meditante ingens opus delineationis geographicæ totius sui Imperii per Jesuitas faciendæ, dicti socii meis studiis contrarii, ut horum cursum abrumperent, saltem per decennium, quò duraverunt excursiones illæ geographicæ

* P. Joan. Fran. Souquet, & P. Alexius gollet.

In capite debuisse ponere P. Jos. de primo nisi ante aliquot annos visus esset aliter loqui quàm sentiret; deus scit quâ de causâ

ita me inconsulto imò et invito egerunt, ut subito mandato Imperatoris positus sim tanquam senior, in capite eorum, qui primi has longas excursions suscepunt. A quo onere, ut possem liberari saltem anno sequente, coactus sum exponere sua majestati consilium meum explicandi systematis veteris doctrinae librorum Sinarum, in quibus ^{Joan.} P. Fr. gerbillon paucis annis antea venuntyerat sua majestati coram P. Thomâ pereyâ, me deprehendisse omnia saltem præcipua Religionis Christianæ mysteria.

Eâ de causâ Imperatore postea exigente, ut hujus propositi generalem Ideam ipsi exponerem; tunc ex lectione brevis cujusdam scripti sex aut septem ad summum paginarum à me parati intellexit, me reconditam librorum canonicorum doctrinam, libri atque imprimis libri yê Kim omnium præcipui, totam revocare, ad triplicem mundi statum, juxta sensum sacrarum nostrarum traditionum; nempe statum mundi primò à Deo creati, cum summâ rerum omnium perfectione; deinde mundi corrupti per peccatum creaturae Intelligentis, Angelorum scilicet et hominum; Deinde mundi ejusdem reparati seu reformati, per virtutes et merita infinita cujusdam sancti similis ipsi creatori. et quod non audebam sperare, absolutâ cum multâ attentione scripti hujus, etsi sine ullâ elegantia conscripti lectione; generalem doctrinam Ideam ibi propositam, non parùm laudavit, hanc approbando tanquam solidam, optimam, et veterum monumentorum verè propriam; adeo ut illuc voluerit, et jussit, ut aggredere susam ejus expositionem, prociqus celeriori executione exegit, ut huc advocaretur ex provinciis aliquis socius illius oneris seu laboris; præcipiendo interea, ad satisfaciendum primæ suæ curiositati, deinceps quarto quoque die aliquam de hoc argumento quaestionem pararem ipsi mittendam per cursorem in Tartariam, quò tum pro more solito profecturus erat.

Verum plures Jesuitæ Pekinenses, propter negotium controversiarum Romæ nondum finitum, considerantes postinnumeras et tam diuturnas disceptationes de litteris Tien et Xam ti, nondum potuisse omnibus persuaderi, per has voces seu litteras Sinas intelligere verum deum, quem omnes Christiani colunt; et ideo facilius dam-nantes consilium à me susceptum convincendi Sinas simul et Europæos, totum systema legis Evangelicæ cum triplici statu mundi suprâ exposito, reperiri in veteribus Sinarum libris; vehementi supplicatione obtinuerunt Imperatorem ut desisterem, ne, hæc mea scripta præjudicarent causæ communi missionis adhuc Romæ pendenti; deinde verò simul conquesti sunt apud superiorem missionis gallicæ, qui re minimè perpensa, ut oportebat, nec me audito, inter multa, quibus injustè me constrictum voluit præcepta, severissimè prohibuit, ne in scriptis, quæ deinceps Imperator posset à me exigere, quicquam attingerem de Religione.

* Eâ de causâ
P. Joan. Fran.
Douquet venit
Pekinum.

At quoniam in opere à me suscepto, præter integrum legis Evangelicæ systema, quod mihi proposueram demonstrandum in vetustis Sinarum monumentis, suscepam insuper fusè explanare mysticum systema numerorum libri yê Kim, seu sacram et arcanam doctrinam temporum, iis numeris veluti prophetice illigatam, sicuti videtur olim fuisse præcognita saltem præcipuis sanctis Patriciis et prophetis, cum admirabili notabiliorum epocharum et periodorum distributione: dictis libri yê Kim numeris præsentibus mirabilem æquæ ac facilem methodum, conciliandi cum perfectâ præcisione, non solum totum Sinarum chronicum cum nostro chronico sacro; sed etiam celebriores, quæ dividunt chronologos Christianos, opinionem, quantumvis inter se distantes: idcirco Imperator ejusmodi disquisitionum studiosissimus, per quatuor aut quinque annos continuos, nunquam voluit desistere ab obligatione, quam mihi imposuerat, ipsi exponendi saltem hanc posteriorem operis partem; cum hæc videretur tantum modò niti numeris et aliis similibus rei mathematicæ principiis.

At tamen, quia hæc posterior pars reverâ est essentialiter connexa cum divinis mysteriis propriis triplicis mundi ^{status} prioris partis, ita ut ejus demonstrationes pendeant à notitiâ distinctâ illorum divinarum mysteriorum: rigor præceptorum prohibentium omnimodam de Religionem mentionem semper perseverans, continuo obfuit quominus potuerim satisfacere tam justo, nè dicam sancto Imperatoris desiderio, quamvis jam dudum mihi videar habere præ manibus, quicquid necessarium est, ut plenè quoad hoc satisfieri possit, non solum ipsi, sed etiam viris doctis in Europâ sacra chronologia maxime studiosis.

Quapropter in varietate scriptorum, quæ Imperator ex eo, per quatuor aut quinque annos à me obtinuit, planè invitatus hæsi in solâ expositione elementorum arcani illius systematis temporum, et in analysi plurimum figurarum magicarum diluvio antiquiorum, et simpliciorum magisque exquisitas numerorum et geometriæ rationes involventium, quibus scilicet nititur totum prædictum temporum systema. quæ etsi elementorum rationem non excedant; hæc tamen omnia Imperatori proprio examine et præcipuorum doctorum discussionem non indigna, non modò sæpissimè laudavit et approbavit, uti apta ad recuperandum genuinum systema mysticum numerorum libri yê Kim plane oblitteratum; sed etiam ut sua adoptavit, volens ut plures selectæ illorum elementorum figurae imprimerentur in novo commentario libri yê Kim a celebri colao li quam ti composito, qui a tribus aut quatuor annis Regiis typis et Ipso Imperatoris nomine insignitus in lucem prodit.

Præter duas illas partes, ad quas potissimum visum est nobis reduci oportere, totum mysterium Sacrum sapientiæ hieroglyphicæ veterum monumentorum Sinensium; priorem scilicet, in quâ suscepimus demonstranda ex veteri Sinarum traditione, omnia divina legis mysteria cum triplici mundi statu connexa; posteriorem verò, in quâ propositum nobis est præparare mysticum sacrum temporum systema, ab initio mundi usque ad primum christi adventum, deinde a primo adventu usque ad secundum, hoc est usque ad finem mundi, juxta horum notitiam olim sanctis Patriarchis et prophetis revelatam: insuper utrique huius parti, alia videtur omnino præmittenda, instar clavis seu Introductionis, ad præmittenda cum facilitate et claritate, adyta secretiora Templi mystici sapientiæ hieroglyphicæ priscom Sinarum, eorum nepotibus per tam longam sæculorum senem portis veluti adamantinis clausi.

* nemo hoc intelligat de ultimo illo — sine seu postrema die aut hora, quorum notitiam nulli Angelo vel homini datam esse, Christus initio proposita, plurimum præiudicavit nostro ejus exponendæ consilio; ipse nos docuit pluribus, qui non nisi ex affectu & præconceptâ opinione judicare solent, illud uti exoticum planèque temerarium carpentibus, & idè fidem apud omnes nobis detrudere conantibus; ad retundendos falsos et iniquos rumores eâ de causâ contra nos ubique sparsos: antequam susceptum opus integrum proferamus, expedit ut præmittamus (ex duplici parte et ex Introductione, quibus constabit) quod sit æquè solidum ac speciosum, & quo prælibato æqui rerum aestimatores, possint, iustum de integro opere ferre iudicium, & optare felicem ejus executionem integrè in lucem prodire.

* Quapropter propriæ partis præludio, proponemus explanationem unius odæ propheticae libri canonici Xi Kim, in quâ lector intuebitur cum suavissimo admirationis sensu, ferè omnia mirabilia Messiae Salvatoris mysteria, ab ejus Incarnatione ad mortem ex ordine veluti historice descripta. Deinde pro primo posterioris partis specimine, proponemus summam integram sacrum temporum periodum, ex genuinis libri ye Kim ejus principiis, et ejusdem figuris magicis certò deductam, et distinctam in plures alias insignes periodos, singulis epochis sacris terminatas, quibus inter se ex ordine connexis, integra periodus in systemate magico libri ye Kim, videbitur offerre oculis lectoris senem continuam factorum prophetarum. Denique ex Introductione seu parte præliminari, seligemus aliquot quæstiones, quæ videbuntur magis necessariae aut convenientes, pro expositione & facili intelligentiâ duplicis capitis exponendi in hoc primo specimine. Simulque magis idonea ad formandam in mente lectoris veram sapientiæ hieroglyphicæ ideam; eumque in primo aditu convincendum, huius sacre philosophiæ medullam totam, non aliam esse, quàm integrum systema veritatis evangelicæ, in eâ ubique innumeris symbolis sacris adumbratum.

Paragrapheus primus
De origine et antiquitate nationis Sinensis, totiusque ejus litteraturæ, in notitiâ Dei unius et Trini, Creatoris & Reparatoris, ac legis Decalogi ab initio fundatæ.

Si de antiquitate et origine nationis Sinensis licet ferre iudicium, sive ex mente eorum, qui gentium origines diligentius indagaverunt; sive ex antiquitate nationis et ejus hieroglyphorum. ipsis Sinarum monumentis; seu potius ex eorum Institutis, legibus, artibus, et litteris, atque imprimis ex reliquiis doctrinæ sacre vel divini cultus — huc usque servatis in veteribus eorum traditionibus; quæ omnia certè redolent primævam et incontaminatam monum et Religionis puritatem, veramque Indolem primi post diluvium sæculi: dicendum cum viris doctioribus inter antecessores nostros, nullam esse toto orbe nationem, quæ habeat antiquiorem simul et puriorem originem; eamque probabilissime fundatam esse ante finem secundi sæculi post diluvium, aut ab ipso Noë, ut aliqui suspicati sunt, aut a semo ipsius filio, aut certè ab aliquo insigni & sapientissimo ejus nepote; et consequenter gentis Sinensis primitias fuisse veluti selectam sapientum catervam, seu principem Coloniæ ex illis omnibus, quas Religionis notitiâ probe instructas, Noë dei jussu misit in omnes mundi Regiones. Atque hæc Regni Sinici fundatæ epocha quadrat cum eâ, quæ ponitur à P. Philippo complet in Scientiâ Sinensi, suo et trium aliorum sociorum nomine impressâ; nempe circa annum ducentessimum post diluvium; ibi, contendente non minore huic antiquitatem tribui oportere, etiamsi attendatur ad computum septuaginta Interpretum; alioqui derogandam esse fidem ejus annalibus, per cyclos accurate digestis. quin et alii missionarii etiam ex aliis ordinibus — visi sunt gentis Sinicæ originem propius versus diluvium removere. Sic v. g. ut ceteros taceam, R. P. Thomas mayor, ex ordine S. dominici, in quodam libro Sinicâ & hispanicâ lingua scripto, tradit Noënum, aut ejus filios fundasse Sinensem Monarchiam ante Confusionem linguarum; & quod est dignum singulari observatione, eodem genti Sinicæ suas tradiisse litteras; quod si verum est, uti habeo pro re indubitata, certum est Sinas non fuisse auctores seu inventores suarum litterarum, multo minus suorum librorum canonicorum, qui sunt veluti primæ earum gazophylacæ, in quibus eas à ss. Patriarchis acceperunt, quicquid garriant ipsorum scriptores, qui suam et suorum tum characterum tum librorum veram originem prorsus ignorant. Et quia dicti scriptores memorant litteras primis sæculis apud se usitatas, fuisse (uti apud ægyptios) figuras seu imagines rerum naturales; inde P. Magalhaens in sua relatione rectè concludit, Sinarum characteres esse veros hieroglyphos. Unde quilibet inferre potest ulterius, horum originem et primam

De antiquitate nationis et ejus hieroglyphorum.

* huius asserti veritas, clare uti spero, postea patebit in nostris computationibus.

Inventionem esse ipso diluvio antiquiorem, non solum propter rationem ab auctore. modo citato allatam; sed praesertim propter sensus verè sacros ac divinè symbolicos tam in his characteribus, quam in praedictis — libris canonicis planè hieroglyphicis, à me & aliis missionariis ubique observatos: atque adeò verum sinensium hieroglyphorum Auctorem non alium fuisse, quam eum, quem orbis ^{occidentalis} agnoscit pro primo parente totius sapientiae hieroglyphicae & artis symbolicae, nempe verum hermetem Trismegistum praediluvianum, hoc est s. Patriarcham et prophetam Enochum; à sinis quidem sub hac appellatione prorsus ignotum; at ipsis sub nomine Fohi, ut aliis nationibus sub aliis diversis nominibus (verbi gratia, Osiris, hermes, mercurius, Horis seu Oris) ~~notissimum~~ notissimum, uti infra demonstrabitur in sequenti paragrapho; praecipue ex identitate diluvii noëti & sinici, et intervalli temporis, quo Enochus in occidente & Fohi in oriente fertur diluvium praecessisse; ac demum ex similitudine Inventionis non solum Hieroglyphorum ac symbolorum; sed etiam omnis generis aliarum Artium, scientiarum, legum, rituum sacri & civilium; quae huc smā suo primo legislatori Fohi, illuc Europaei à sancto Patriarcha Enocho vero veteris mundi magistro Trismegisto, cum ceteris nationibus ad posteros ^{post diluvium} transmissa esse, veluti unā voce agnoscunt; nempe per manus sancti Patriarchae noë, ejus digni nepotis.

Kircheri
Arca noë
cap. v.
ad yp. aegypt.
De
monumentis
praediluvianis
quorum fama
volat in occi-
dente

Sed nē tam sacra & antiqua origo hūc à nobis assignata sinica — genti, et toti ejus litteratura ac sapientia hieroglyphica suspecta videatur iis, qui proprio ac diligentiori studio non discusserunt; et ad amovendam ab eorum animis judicia huic veritati contraria, non fuerit abs re huc aliqua referre, quae à Kircherō doctè observata sunt circa quadam monumenta praediluviana Adamo, Setho, & Enocho tribui solita; quae etsi vulgò habeantur pro apocryphis; videntur tamen in multis mereri non parvam fidem. Atque ut ab Adamo ^{et fuisse verus fontotus litteraturae sinarum} Protoplasto incipiam (Sunt ipsa Kircheri verba, quae paulò fusiùs sine alteratione referam) fuisse illum, uti litterarum, omnium artium scientiarumque Inventorem et Auctorem, infusā à Deo scientiā praeditum; ita quoque et librorum scriptorem, apertissimè fuidas tradit his verbis. Hujus, ait, sunt Artes et litterae, hujus scientia rationales et non rationales, hujus prophetiae, sacrorumque operationes, hujus leges scriptae & non scriptae; hujus Inventiones &c. cui hebraei adstipulantur, qui in hunc locum. genesis, liber generationis Adam, commentantes Applavique librum Adamo a Deo dictatum interpretantur Rabbotti dicunt. Rabbini nostri, quod

Adam Pater noster, benedictae memoriae, composuit librum praeceptorum, quae Deus ipsi dedit in horto Eden. Rabbi Tanakus Bar Haja, in Rabbotti, dicit fuisse librum, in quo omnia à principio mundi usque ad consummationem ejus explicarentur, & in virtute ejus filios filios Adam, Seth et Henoch praedixisse diluvium; Et in illo (uti Zohar quoque innuit) continebatur, quod non venturus sit Rex messias. (hoc intelligendum videtur de 2º & ultimo christi adventu) donec omnes, quae in mente Creatoris conceptae erant, crearentur anima. Chaldaicum Thargum hoc loco quoque habet. hic est liber memoriae gestorum à filiis hominum &c.

Huc adstipulatur traditio Arabum in historia saracenicā. deinde tradidit ipsi Deus 21. paginas, suis excavatas et incisas litteris; fuit huc primus liber, et primā linguā conscriptus; continebat autem praecepta et traditiones in generationes futuras; & interpretationem litterarum, pacta, statuta, et promissiones, et historias mundi totius exhibebat. et representavit in Deus excelsus in hisce generationes hominum singulas, et figuras eorum, et directiones eorum cum Regibus eorum. deinde cum Adam vidisset in hisce ea, quae filiis suis debebant accidere, flevit planctu magno. Tunc praecepit illi Deus, ut scriberet ea calamo.

Porro, insert Kircherus, ab Adamo litterarumque scriptiois quae inventum ad Sethum devolutum est, cujus libri etsi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Auctorum monumenta volans, illum aliqua jussu Patris scripta reipsa tradidisse verissimile est. Scripsisse autem libros septem, in primo panarii recitat Epiphanius, atque à gnosticis Sethianis Archonticis falsò suppositos esse probat. Josephus lib. 1. Antiq. refert. Filii Seth sideralem scientiam ad caelestium rerum cognitionem excogitarunt, et cum scirent praedixisse Adamum duos universales rerum interitus; alterum Incendio, alterum diluvio; venti nē inventa sua prius perirent, quam pernosceretur, excitatis duabus columnis, utriusque sua inventa inscripserunt: ut si latentiam diluvio deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret; et illa quae ex lapide fuerat extreta, perignem pereunte; lateritia restant. Has refert Josephus suis adhuc temporibus in Asia extitisse.

Auctor operis imperfecti in mattheum: exponens illud, vidimus Stellam ejus in oriente, meminit cujusdam scripturae Seth, de Stellā appariturā in ortu messiae, his verbis. Audivi aliquos referentes de quadam scripturā gentis cujusdam sita in ipso principio orientis juxta oceanum, apud quos ferebatur scriptura quadam inscripta nomine Seth, de Stellā appariturā in ortu messiae, quae per generationes studiosorum hominum, patribus referentibus filiis suis habebatur deducta.

Cassianus verò collatione octavā cap. 21. introducit Severum Abbatem Auctorem antiquissimum; dicentem: Scientiam omnium naturarum

Inventionem esse ipso diluvio antiquiorem, non solum propter rationem ab auctore. modo citato allatam; sed praesertim propter sensus verè sacros ac divinè symbolicos tam in his characteribus, quam in praedictis — libris canonicis planè hieroglyphicis, à me & aliis missionariis ubique observatos: atque adeò verum sinensium hieroglyphorum Auctorem non alium fuisse, quam eum, quem orbis ^{occidentalis} agnoscit pro primo parente totius sapientiae hieroglyphicae & artis symbolicae, nempe verum hermetem Trismegistum praediluvianum, hoc est s. Patriarcham et prophetam Enochum; à sinis quidem sub hac appellatione prorsus ignotum; at ipsis sub nomine Fohi, ut aliis nationibus sub aliis diversis nominibus (verbi gratia, Osiris, hermes, mercurius, Horis seu Oris), ~~notissimum~~ notissimum, uti infra demonstrabitur in sequenti paragrapho; praecipue ex identitate diluvii noëti & sinici, et intervalli temporis, quo Enochus in occidente & Fohi in oriente fertur diluvium praecessisse; ac demum ex similitudine Inventionis non solum Hieroglyphorum ac symbolorum; sed etiam omnis generis aliarum Artium, scientiarum, legum, rituum sacri fœderum; quae huc smā suo primo legistae Fohi, illuc Europaei à sancto Patriarcha Enocho vero veteris mundi magistro Trismegisto, cum ceteris nationibus ad posteros ^{post diluvium} transmissa esse, veluti unā voce agnoscunt; nempe per manus sancti Patriarchae noë, ejus digni nepotis.

Sed nè tam sacra & antiqua origo hūc à nobis assignata sinica — genti, et toti ejus litteraturae ac sapientiae hieroglyphica suspecta videatur iis, qui proprio ac diligentiori studio non discusserunt; et ad amovendam ab eorum animis judicia huic veritati contraria, non fuerit abs re huc aliqua referre, quae à Kircherō doctè observata sunt circa quadam monumenta praediluviana Adamo, Setho, & Enocho tribui solita; quae etsi vulgò habeantur pro apocryphis; videntur tamen in multis mereri non parvam fidem. Atque ut ab Adamo ^{et fuisse verus fontotus litteraturae sinarum} Protoplasto incipiam (sunt ipsa Kircheri verba, quae paulò fusiùs sine alteratione referam) fuisse illum, uti litterarum, omnium artium scientiarumque Inventorem et Auctorem, infusā à Deo scientiā praeditum; ita quoque et librorum scriptorem, apertissimè fuidas tradit his verbis. Hujus, ait, sunt Artes et litterae, hujus scientiae rationales et non rationales, hujus prophetiae, sacrorumque operationes, hujus leges scriptae & non scriptae; hujus Inventiones &c. cui hebraei adstipulantur, qui in hunc locum. genesis, liber generationis Adam, commentantes plurique librum Adamo a Deo dictatum interpretantur Rabbotti dicunt. Rabbini nostri, quod

Adam Pater noster, benedictae memoriae, composuit librum praeceptorum, quae Deus ipsi dedit in horto Eden. Rabbi Tanakus Barhaja, in Rabbotti, dicit fuisse librum, in quo omnia à principio mundi usque ad consummationem ejus explicarentur, & in virtute ejus filios filios Adam, Seth et Henoch praedixisse diluvium; Et in illo (uti Zohar quoque innuit) continebatur, quod non venturus sit Rex messias. (hoc intelligendum videtur de 2º & ultimo christi adventu) donec omnes, quae in mente Creatoris conceptae erant, crearentur animae. Chaldaicum Thargum hoc loco quoque habet. hic est liber memoriae gestorum à filiis hominum &c.

Huc adstipulantur Trismegisti Arabum in hieroglyphicis.
 deinde * Notitia eorum, quae hic ex Kircherō usque ad litteris; * Adamo fuit huiusmodi paginæ undecimae fere ad verbum transcrip- utem praeceptorum, non parvam lucem afferet pluribus à nobis in litteris in presenti paragrapho & in 4. aut 5. sequentibus exhibentis, pro elucidatione plurimum mysteriorum omnium propriorum vetustae sinarum traditionis, quae in m. flevit. propter illorum lectio requirit animum attentum recidere, et memorem. lamo. Por invent

numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Auctorum monumenta volans, illum aliqua jussu Patris scripta reipsa tradidisse verissimile est. Scripsisse autem libros septem, in primo panarii recitat Epiphanius, atque à gnosticis Sethianis Archonticis falsò suppositos esse probat. Josephus lib. 1. Antiq. refert. Filii Seth sideralem scientiam ad caelestium rerum cognitionem excogitarunt, et cum scirent praedixisse Adamum duos universales rerum interitus; alterum Incendio, alterum diluvio; venti nè inventa sua prius perirent, quam pernosceretur, excitatis duabus columnis, utrique sua inventa inscripserunt: ut si latentiam diluvio deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret; et illa quae ex lapide fuerat extreta, per ignem pereunte; lateritia restant. Has refert Josephus suis adhuc temporibus in Asia extitisse.

Auctor operis imperfecti in Matthaeum: exponens illud, vidimus Stellam ejus in oriente, meminit cujusdam scripturae Seth, de Stellâ appariturâ in ortu messiae, his verbis. Audivi aliquos referentes de quadam scripturâ gentis cujusdam sita in ipso principio orientis juxta oceanum, apud quos ferebatur scriptura quadam inscripta nomine Seth, de Stellâ appariturâ in ortu messiae, quae per generationes studiosorum hominum, patribus referentibus filiis suis habebatur deducta.

Cassianus verò collatione octavâ cap. 21. introducit Severum Abbatem Auctorem antiquissimum, dicentem: Scientiam omnium naturarum

per successiones generationum, semen Seth ex paternâ usque ab ipso Adamo traditione suscipiens, donec divisum a sacrilegâ propagine Cain perduravit, quemadmodum sancte præceperat, ita etiam vel ad utilitatem vite communis exercuit. cum verò fuisset impia generationi permixtum, ad res prophanas et noxias, quæ piè didicerat, instinctu quoddam demonum derivavit, curiosasque ex eâ maleficiorum artes, atque præstigias, magicasque superstitiones audacter instituit, docens posteros suos, ut sacrâ illâ culturâ divini nominis derelictâ, vel elementa hæc vel ignem, vel aëreos demones venerarentur et colerent. Hæc igitur curiosarum rerum notitia, quomodo Diluvio non perierit, ac supervenientibus sæculis innotuerit, perstringendum breviter puto. quantum itaque antiquæ traditiones ferunt, Cham filius Noë, qui superstitionibus illis et sacrilegis artibus infectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in Aram prorsus inferre, in quâ erat unâ cum Patre Justo, ac sanctis fratribus ingressurus; scelestas artes, ac prophanas commenta diversorum metallorum laminis, quæ scilicet aquarum non corrumpentur injuriâ, et durissimis lapidibus insculpsit, quæ Diluvio peracto, eadem quâ illa celaverat curiositate perquirens; sacrilegiorum et perpetua nequitia seminarium transmisit in posteros. Hæc itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est. hucusque Cassianus.

Hinc pergit Kircherus, congruunt quæ s. Augustinus lib. 18. de Civit. Dei, et Petrus Comestor recitat de 14. columnis, 7. arcibus, et totidem lateritiis, artium scientiarumque canonibus insignitis, à Cham Noë filio erectis. Epiphanius in Panario suo mentionem quoque facit certi libri intitulati Revelatio Adæ, quando Deus imisit soporem illum; et ut Augustinus contra Faustum meminit, certi libri genealogia filiorum Adæ, uti et penitentia, qui tamen à papâ gelasio sunt declarati tanquam apocryphi.

Enoch verò scripsisse libros ad eò probabile est, ut de eo dubitare, presumptuosum ac temerarium esse putem. Cum et huius mentionem faciat s. Iudas in Epistolâ suâ Canonicâ, imò s. Augustinus lib. 15. de Civit. Dei, id palam fateatur, verba ejus sunt, scripsisse quidem non nulla divina. Enochum illum septimum ab Adamo, negare non possumus. Et alibi. Enoch septimus ab Adamo in canonicâ Epistolâ Iudæ Apostoli prophetasse prophetasse prædicatur; cuius scripta ut apud Iudæos, et apud nos in auctoritate non essent, nimia scit antiquitas. hæc s. Augustinus. Tertullianus, ut prosequitur Kircherus, in lib. de habitu mulierum, occurrens iis, qui dicunt librum hunc, si ante diluvium fuit scriptus, conservari non potuisse, ait, reverentur pronepotem ipsius Enoch, fuisse superstitem Cataclysmo Noë, qui utique domestico

nomine et hæreditariâ traditione audierat et meminerat, de proavi sui penes Deum gratiâ, et de omnibus prædicatis ejus; Cum Enoch filio Mathusala nihil aliud mandaverit, quàm ut notitiam eorum posteris suis traderet. Igitur potuit Noë sine dubio in prædicationis delegatione successisse. et ejus scripturam violentiâ cataclysmi abolefactam in spiritu reformare, quemadmodum et Hierosolymis Babylonica expugnatione deletis, omne testamentum Judæica litteratura, per Esoram constat restauratum. Sed cum Enoch eadem scripturâ etiam de Domino prædicarit, à nobis quidem nil omnino reticendum est, quod pertinet ad nos. Et legimus omnem scripturam ædificationi habilem divinitus inspirari, à Judæis postea jam videri rejectam, sicuti et cætera ferè, quæ Christum sonant. Neque utique mirum hoc, si scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem et ipsum coram loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quod Enoch apud Iudam Apostolum testimonium possidet. Ex quæ quidem testimonio, concludit Kircherus, luculenter apparet Iudæos hosce non recipere, quod idè, quod nimis aperte de messia, Christo videlicet, Deo et homine in carne venturo vaticinarentur, sicuti eandem ob causam Rabbi Hakadosch sacro sanctam triadem apostius confitentem rejiciunt.

Visis igitur et recensitis, qui ante Cataclysmum scripti à primis Patribus memorantur, jam videndum quoque est, quid hi libri continuerint, et de quâ materiâ tractarint. De libris Enoch origenes et Procopius, eos continuisse aiunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris hebræorum sceleribus et pœnis, de mundi Salvatore ab iis occidendo, de eorum de reversione, captivitate dispersione inter gentes perpetuâ. Annianus in commentariis super Berosum Apocryphum ex Josepho scribit, in eodem Enoch volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, alterâ per inundationem, alterâ per incendium futuris. Origenes apud Sicutum Sinensem et Tertullianus tradunt argumentum libri Enoch fuisse præter prophetias, de numero et nominibus Stellarum, et ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum Dei ad filias hominum, de gygantibus ex Angelorum coitu progeneritis, de extremo dei judicio erga impios. Verùm hæc omnia fusius in 2. tomo Ægypti, et in primo libro huius operis, ubi aliquot ex libris Enoch græca et Arabica fragmenta (cum sua versione) quæ mira continent, produximus. qui libri cum ante Christi tempora, ut ibidem vitè observat Kircherus, vetustissimâ traditione scripti sint; et argumentum minimè discrepet ab iis, quæ s. Patres de libris Enoch tradiderunt, non continuo videtur in omnibus, iis deroganda fides, eò quod vulgò habeantur pro apocryphis. Si quidem ipsemet s. Augustinus, hoc non obstante pronuntiat, ea credi ut plurimum posse præsertim, quæ in iis leguntur de descensu Igigoreo-
num, et gygantum impietate, ut pote s. scriptura consona et a mose appro-
bata.

De monumentis hieroglyphicis prædiluvianis per Noë devolutis ad Sinas. Tot eruditis Kircheri observationibus in libros prædiluvianos, factis ex ipsis SS. Patrum testimoniis, plures alias non contemnendas idem Auctor ibidem subiungit ex vetustis Arabum monumentis; quæ, ut ~~scilicet~~ prudenter animadvertit, etsi scateant commentis et fabulis, multa tamen in iis leguntur circa inexplorabilem temporum antiquitatem, et chronologiam Regum ægypti prædiluvianorum, in quibus videntur tot emicare scintille veritatis, ut a sagacioribus antiquitatis scrutatoribus, non possint inter meras fabulas latinis et græcis fabulis similes reponi, maxime cum dicta Arabum monumenta plerumque consentiant cum sanctis Patribus in iis, quæ referunt de traditionibus propriis librorum Adam, Sethi et Enoch.

Supposito tot testimoniorum tum sacrorum tum profanorum consensu circa libros et scripturam ætatis prædiluvianæ; quis non agnoscat litteras fuisse Inventum prædiluvianum; et primos Patriarchas, saltem Noam, Sethum et Enochum scripsisse aliquos libros de argumentis supra memoratis; eosque posteritati suæ traditos, toto primo et secundo mundi millenario, fuisse in lege naturali, veluti Regulam Sacram omnium credendorum et agendorum, respectivè ad Cultum divinum.

At quoniam circa ultima secundi millenarii secula, totum genus humanum spretis omnibus sanctorum Patriarcharum documentis, sacrisque prædictorum monumentorum traditionibus, in omne genus impietatis et corruptionis universim prolapsus, demum in corde Creatoris sui concitavit fixum omnis carnis aquis diluvii delendæ devertum, sed simul conjunctum cum Paterno consilio generis humani per sanctum virum Noë renovandi; et ejus curâ sanctum populum obtinendi: quis perpendendo studium et vigilantiam, quâ futurus novi hujusce populi parens, per seculum integrum Deo ipso iubente et dirigente se impendit in parandis et colligendis undequaque omnibus sustentandæ et conservandæ vitæ corporis necessariis; quis, inquam, suspicari possit, eundem vitæ æternæ, veluti prorsus oblitum, neglexisse omnia, quæ pertinebant ad Religionem et sanctam animarum institutionem? Et consequenter quis audeat revocare indubium, sanctum ac sapientissimum hunc novi mundi Institutorem, habuisse à Deo in mandatis super omnia, ut collecta quotquot extabant ante Diluvium monumenta sacra, præsertim à Protoplasto Adamo usque ad suum proavum Enochum, cum debitâ curâ et reverentiâ recondideret in tutiori loco, nempe in ipso Arca sacratio. Et sanè cum constet ex testimoniis hebræorum,

* Dicunt Rabbini nri, quod Cham filius Noë didicit artes et scientias à filiis Kain, easque scripsit in tabulis æneis, tradiditque posteris post diluvium. Ita patres in Sevirak.

diluvium a Cainitis, cum tantâ dexteritate servasse contra diluvii cladem, easque postea cum tanto studio in novo mundo disseminasse; quis sine piaculo existimet, sancti sapientissimi ejus Patris zelum et vigilantiam fuisse minorem pro servandis pretiosissimis totius sanctæ Institutionis Instrumentis?

Jam verò si nefas est suspicari tam sacra et pretiosa monumenta Noëmi incunâ aquis diluvii interuisse; nemo non fateri debet, eorum authentica, ab ipso haud dubiè ante ejus obitum, tradita esse semo suo filio ut digno successori in legis naturalis Pontificatu; eademque postea probabilissimè ab ipso semo, vel immediate, vel saltem mediatè commissa fuisse primis Sinensis incolis, tanquam selecto et præcipuo sanctæ suæ posteritatis ramo: indeque Sinas à suis incunabulis habuisse in suis libris canonicis, pretiosum illum primæ ac hieroglyphicæ sapientiæ thesaurum, cujus subsidio tanto tempore præ cæteris gentibus videntur perseverasse in puritate divini cultus proprii legis naturalis; et per triginta seculorum seriem fuisse, fuisse ab Idolatriæ contagio, omnibus præter hebræos nationibus communi, semper immunes. quæ origo sacra hinc à me vetustis Sinarum monumentis hieroglyphicis assignata, à nemine reprobanda, spero, quando ostenderimus in his reperiri innumeras traditiones quàm simillimas, sacris illis antiquitate librorum canonicorum traditionibus, quas ferunt fuisse contentas in supramemoratis SS. Patriarcharum prædiluvianorum libris; eas maxime, quibus altiora et præcipua legis evangelicæ mysteria prænuntiata ibi sunt, cum stylo quidem symbolico seu enigmatico, sed cum mirâ præcisione et claritate expressa, plerumque sicuti in vetustioribus hebræorum cabalæ monumentis.

His generatim præmissis circa antiquitatem et originem hieroglyphicæ Sinarum litteraturæ, ^{nume ut aliqui de his singulis dicamus} sciendum est, libros, quos canonicos appellant, vulgò recenseri quinque aut sex, propter hunc numerum dictos, modo ou kim, modo leou kim, etiam si 6^{ti} dictus yo kim de musicâ seu harmoniâ, non amplius existat. Singulorum argumentum videtur æquè diversum ac eorum stylus; nihilominus ex communi vivorum doctorum ^{sententia} omnes simul sumpti non constituunt nisi unum et unicum celestis doctrinæ corpus, propriæ cujusdam sancti, omni virtutum genere tantum præcellentis omnibus aliis sanctis, quantum cælum distat à terrâ; quem deo dante in toto presenti scripto ostenditur, non alium esse, quàm Deum messiam mundi salvatorem. quod in primo lumine nollem tam audacter asserere, nisi plures alii socii, qui iidem ac ego nixi principiis multos in dictorum librorum studio feliciter consumpserant, de iis libris idem mecum omnino sentirent; adeo ut unus ex illis, nempe Jos. de Premare jam dudum pluries verbo et scripto, asserere non dubitaverit, canonicos Sinarum libros esse procul

唐武宗毀佛寺制漢魏之後像教復興

De antiquitate librorum canonicorum Sinensium

資治通鑑六經以聞道為主
人合非聖人合六經也
六十四卦三百八十四爻孰非心乎孰非聖人之心學乎

詩經考異張子韶云六經與聖
圖書編六經皆心學也說天章辨字易

師經

又曰世無師久矣。學者者信也。經所不言。予不信也。歐陽修曰。經之所書。予所

周易傳。古者包犧氏之至天下也。于是始作八卦。

微也。

道一是矣。故詩書禮樂之歸是矣。詩言是其志也。書言是其事也。禮言是其行也。樂言是其和也。春秋言是其

dubio opus unius è maximis prophetis, qui unquam extiterint. quapropter non mirum quod sine ab omni ævo habeant suos *Kim*, sicuti nos sacram scripturam, pro certâ fidei suæ regulâ, *Kim chi so xu, yu so sin yê*; et veluti pro infallibili doctrinæ magistro. *hio che, xe kim*, gementes quod à multo tempore apud se defecerit hic celestis magister. *xe vû xe, kieuy*, nempe ex quo amiserunt intimum illorum librum sensum, ut dicitur ostenditur infra ex communi eorum confessione.

Nomina quinque librorum canonicorum, qui huc usque saltem quoad magnam partem servati sunt, sunt *yê kim, xu kim, xe kim, chun cien, li ki*. Liber *yê kim*, quem rite dixit *P. couplet*, esse ænigma emblematicum, vel emblemata ænigmaticum, et omnium librorum antiquissimum; licet sit eorum primus ac præcipuus, et ut Interpretum stylo utar, fons eorum et radix. *yê che, ou kim chi pen yuen*; ubi agitur de illius origine et auctore, magis distinctè et uniformiter, quam deceteris loquuntur, siquidem juxta veterem traditionem omnes uno agnoscunt primum suam legislatorem *fo hi*, pro vero illius auctore. *pao hi xe uam tien hia yê, yu xe, xe co pa qua*.

Cæterorum vero librorum, nempe *xu kim, xi kim, li ki* et *chun cien* auctores videntur plane ignorari a sinis, quamvis ab eis censeantur multo posteriores libro *yê kim*. Sed quia hos intueri solent cum ipso libro *yê kim*, sicuti totidem ramos cum sua radice, aut totidem rivos cum suo fonte; et aliunde juxta eorundem mentem, omnes simul juncti non componunt nisi unicum corpus doctrinæ celestis diversimodè symbolica seu hieroglyphica, et propria illius Sancti, quem vocant *Xim gin* per antonomasiam; num merito conjici potest hos omnes eodem circiter tempore eadem officinâ produisse, et esse opus commune ejusdem primi sinarum legislatoris *fo hi*, veri parentis totius litteraturæ hieroglyphicæ? et vero nunc videntur hoc ipsum innuere celebriorum et antiquiores sinarum scriptorum, quales sunt *chuan ci, li ci, hio ci* &c. dum loquentes de *magistra* et communi illorum librorum doctrinâ, aiunt ejus originem esse ipsum celum seu deum. *tao chi tayuen cho yutien*, eamque totam esse in potestate unius illius Sancti, quem verum messiam esse diximus. *Xim gin yê che, tao chi Koen yê*: ita tamen ut singuli hi libri diversas hujus ejusdem doctrinæ diversas rationes exponant, proprio quilibet stylo.

Cum libri *xu kim* et *chun cien* dicantur continere veterum Regum acta et documenta, ideo pluri existimant utrumque eodem tempore in lucem prodisse, *chun cien, xe co, yu xam xu tum xe*. Quod similiter videtur dici posse de libro eorum *xi kim*. Cum autem duo prima libri *xu kim* capita tractent de regibus *xun et yao*, et de diluvio, sunt qui hanc dicti libri scripturam, saltem quoad hanc partem, referant ad tempus illius diluvii, quod idem fuisse cum nostro ostendimus in sequenti paragrapho.

(*) At quia liber *chun cien*, omnium librorum canonicorum obscurissimus, gravibus de causis nobis videtur, æquè ac liber *yê kim*, continere veluti fastos mundi et mellis. — Salvatoris; atque adeo esse de genere librorum illorum prædiluviariorum, in quibus, juxta supra memorata, hebræorum Arabumque traditio fert primos Patriarchas spiritu prophético, legisse præcipuos regnum et eventus, ac suorum nepotum scelera et virtutes; convenit ut de libro *chun cien* aliquid magis speciale observemus. Licet vulgus scriptorum existimet hunc librum non nisi sub finem dynastiæ *cheu* fuisse ab ipso Confucio compositum. Alii tamen non pauci verius contendunt, hunc à Confucio non primo compositum fuisse, sed tantummodo recognitum et continatum. Sunt etiam Auctores sagaces, sicuti Auctor ejusdem commentarii in præfat. libri *chun cien co chuen*, qui volunt summa hujus libri capita esse tam antiqua, ut difficile sit assequi, veram eorum originem. Mè cū facit mentionem ejusdem *Chun cien*, de omnium regnum rebus agentem, quem ait valde diversum a libro *chun cien*, qui vulgo tribui solent Confucio.

Sunt etiam vetustissimi libri commentarii libri *chun cien* etiamnum superstitēs, in quibus et extra quos reperiuntur quædam traditiones valde sincere et sacre diluvio anterioris et posterioris. Juvat unam huc referre ex celebri antiquo scriptore *Hoai nancu*. Unde Europæi possint utcumque inferre quid sentiendum de hujusmodi libro. *Hoai nancu* refert de quodam celebri ductore Exercitus Regni *hou* nomine *yam cum*; hunc in clemento prælio cum exercitu regni *han* commisso, cum sol ad occasum vergent; tunc reverso ad solem gladio imperantis more coegisse ipsum regredi sex horarum spatium. quod factum, quoad substantiam et circumstantias spectatum, cum sit in individuo illud ipsum, quod narratur cap. 20. libri

(ue ipso, et quod ibidem fertur scriptum esse in ritu prophetico) in libro *Iustorum*; nonne sine conjici potest, librum *chun cien*, saltem qualis apud sinas, fuisse librum illum *Iustorum* veterum? Alibi demonstrabimus nomine Regni *israelitarum* speciatim designari, hoc est regnum *Iustorum*.

禮記仲長統曰。禮記作于漢儒。雖名為經。其實傳也。

圖書編六經皆心學也。說天莫辨乎易。六十四卦。三百八十四爻。孰非心乎。孰非聖人之心學乎。

老子翼

太史遷先黃老而後六經。此流俗之言也。以我觀之。六經乃黃老之枝葉爾。漢桓譚曰。自

春秋左傳序。未修之時。舊有春秋之目。其名起遠。亦難得而詳。墨子曰。吾見百國春秋。皆非今之春秋。

淮南魯陽公與韓摶難。戰酣日暮。援戈而撝之。日為之反三舍。春秋大全。春秋大義。公天下。以講信修睦為事。以利。春秋之大法在焉。

為國以義不

師經

又曰世無師久矣。學者
信也。經所不言。予不信也。
歐陽修曰。經之所書。予所

周易傳。古者包犧氏之至天下也。于是始作八卦。

微也。

道一是矣。故詩書禮樂之歸是矣。詩言是其志也。書言
是其事也。禮言是其行也。樂言是其和也。春秋言是其

dubio opus unius è maximis prophetis, qui unquam extiterint. quapropter non mirum quod sine ab omni ævo habeant suos Kim, sicuti nos sacram scripturam, pro certâ fidei suæ regulâ, Kim chi so xu, yu so sin yê, et veluti pro infallibili doctrinâ magistro. hio che, xe kim, gementes quod à multo tempore apud se defecerint hic celestis magister. xe vû xe, kieu y, nempe ex quo amiserunt intimum illorum librum sensum, ut dicitur ostenditur infra ex communi eorum confessione.

Nomina quinque librorum canonicorum, qui huc usque saltem quoad magnam partem servati sunt, sunt yê kim, xu kim, xe kim, chun cien, li ki. Liber yê kim, quem rite dixit P. couplet, esse ænigma emblematicum, vel emblemata ænigmaticum, et omnium librorum antiquissimum; licet sit eorum primus ac præcipuus, et ut Interpretum stylo utar, fons eorum et radix. yê che, ou Kim chi pen yuen; ubi agitur de illius origine et auctore, magis distinctè et uniformiter, quàm deceteris loquuntur, siquidem juxta veterem traditionem omnes uno agnoscunt primum suum legislatorem fo hi, pro vero illius auctore. pao hi xe uam tien hia yê. yu xe, xe co pa qua.

Cæterorum verò librorum, nempe xu kim, xi kim, li ki et chun cien auctores videntur planè ignorari a sinis, quamvis ab iis censeantur multo posteriores libro yê kim. Sed quia hos intueri solent cum ipso libro yê kim, sicuti totidem ramos cum sua radice, aut totidem rivos cum suo fonte; et aliunde juxta eorundem mentem, omnes simul juncti non componunt nisi unicum corpus doctrinæ celestis diversimodè symbolica seu hieroglyphica, et propria illius Sancti, quem vocant Xim gin per antonomasiam; num merito conjici potest hos omnes eodem circiter tempore eadem officinâ produisse, et esse opus commune ejusdem primi sinarum legislatoris fo hi, veri parentis totius litteraturæ hieroglyphicæ? et vero nunc videntur hoc ipsum innuere celebriorum et antiquiores sinarum scriptorum, quales sunt chuan ci, liê ci, hoa ci &c. dum loquentes de magistra et communi illorum librorum doctrinâ, aiunt ejus originem esse ipsum eælum seu deum. tao chi tayuen, cho yutien, eamque totam esse in potestate unius illius Sancti, quem verum messiam esse diximus. Xim gin yê che, tao chi Koen yê: ita tamen ut singuli hi libri diversas hujus ejusdem doctrinæ diversas rationes exponant, proprio quilibet stylo.

Cum libri xu kim et chun cien dicantur continere veterum Regum acta et documenta, ideo pluri existimant utrumque lucem produisse, chun cien, xe co, yu xam xu tum xi videtur dici posse de libro eorum xi kim. Cum a libri xu kim capita tractent de regibus xun ch yao, qui hanc dicti libri scripturam, saltem quoad hanc partem ad tempus illius diluvii, quod idem fuisse cum nocti in sequenti paragrapho.

史記論史例云。古者帝王。右史
記言。左史記事。言為尚書。事
為春秋。
劉氏云。春秋始作。與尚書
同時。

(*) At quia liber chun cien, omnium librorum canonicorum obscurissimus, gravibus de causis nobis videtur, æquè ac liber yê kim, continere veluti fastos mundi et mellis. — Salvatoris; atque adeo esse de genere librorum illorum prædiluviæ, in quibus, juxta supra memorata, hebræorum Arabumque traditio fert primos Patriarchas spiritu prophético, legisse præcipuos regnum et eventus, ac suorum nepotum scelera et virtutes; convenit ut de libro chun cien aliquid magis speciale observemus. Licet vulgus scriptorum existimet hunc librum non nisi sub finem dynastiæ cheu fuisse ab ipso Confucio compositum. Alii tamen non pauci verius contendunt, hunc à Confucio non primo compositum fuisse, sed tantummodo recognitum et continatum. Sunt etiam Auctores sagaces, sicuti Auctor ejusdam commentarii in præfat. libri chun cien, co chuen, qui volunt summa hujus libri capita esse tam antiqua, ut difficile sit assequi veram eorum originem. Mè cū facit mentionem ejusdam Chun cien, de omnium regnum rebus agentem, quem ait valde diversum a libro chun cien, qui vulgo tribui solent Confucio.

Sunt etiam vetustissimi libri commentarii libri chun cien etiam nunc superstites, in quibus et extra quos reperiuntur quædam traditiones valde sincere et sacre diluvio anterioris et posterioris. Juvat unam hic referre ex celebri antiquo scriptore Hoai nan ci. Unde Europæi possint utcumque inferre quid sentiendum de hujusmodi libro. Hoai nan ci refert de quodam celebri ductore exercitus Regni hou nomine yam cum; hunc in clemento prælio cum exercitu regni han commisso, cum sol ad occasum vergent; tunc reverso ad solem gladio, imperantis more coegisse ipsum regredi sex horarum spatium. quod factum, quoad substantiam et circumstantias spectatum, cum sit in individuo illud ipsum, quod narratur cap. 20. libri Josue de Josue ipso, et quod ibidem fertur scriptum esse in (scilicet spiritu prophético) in libro Justorum; nonne sine temeritate conjici potest, librum chun cien, saltem qualis olim extitit apud sinos, fuisse librum illum Justorum verè propheticum? Alibi demonstrabimus nomine Regni hou Regnum Israelitarum speciatim designari, hoc est regnum Justorum.

子蓋謂

禮記仲長統曰。禮記作于漢儒。
雖名為經。其實傳也。
賈逵曰。禮記之書。其來久矣。

圖書編六經皆心學也。說天莫辨乎易。六十四卦。三百
八十四爻。孰非心乎。孰非聖人之心學乎。

也。以我觀之。六經乃黃老之枝葉爾。
漢桓譚曰。自

老子翼。太史遷。先黃老而後六經。此流俗之言
也。以我觀之。六經乃黃老之枝葉爾。
漢桓譚曰。自

春秋左傳序。未修之時。舊有春秋之目。
其名起遠。亦難得而詳。
墨子曰。吾見百國春秋。皆非今之春秋。

淮南。魯陽公與韓構難。戰酣日暮。援戈而撝之。日為之反三舍。
春秋大全。春秋大義。公天下。以講信修睦為事。
以利。春秋之大法在焉。
為國以義不

Ex quinque libris canonicis superstitionibus, solus liber rituum li Ki, nunc vix recensetur à sinis in hoc numero; cum in toto ejus textu non supersint nisi pauca fragmenta, quae videantur prodisse ex antiqua et sincera traditione. quod potest praebere ansam suspi- candi nec libri hujus authenticum, nec ullum ejus exemplar nisi valde corruptum et apocryphum unquam pervenisse in manus sinarum. quam suspicionem potenter videtur confirmare, id quod legitur apud Berosum, Auctorem antiquum in multis cum moysae consentientem, Nempe Nimrotum (seu primum Saturnum sed est Lao- Kiun sacrificulorum sinensium dictorum tao su) furatum esse libros Rituales magni Jovis (magni Jehovae) à Noa cho.

Nemum ne quis mihi succenseat, existimando, me forte imposuisse sinis, insinuando eorum libros canonicos, ex ipsorum mente habere ori- ginem verè sacram et divinam; paulò attentius perpendamus qua- dam ipsis valde familiaria effata, ad tollendum tale dubium satis idonea, qualia sunt quaedam jam obiter allegata, et alia plura his similia, ea scilicet, quibus praedicant suos libros canonicos — esse doctrinales seu dogmaticos, leou Kim, yeham tao quei chu; — doctrinam in eis contentam libri caelitus seu divinitus traditam esse, tao chi ta yuen cho yu tien; Scientiam sex librorum canonicorum totam esse spirituales, seu esse artem regendi omnes animi motus et potentias, leou Kim, Kiai sin hio; Inter libros canonicos nullum — esse qui agat de Deo seu divinis cum majori præcensione, quam liber ye Kim, xue tien, mo pien hu ye; totamque libri ye Kim scientiam reduci ad scientiam Interioriorem et spirituales sancti — sanctorum, 64 Kua, 384 hiao, xo fei sin hu, xo fei xim gin chi sin hio hu? liberum Xu Kim, esse liberum Altissimi, seu liberum ipsius Xam ti — Xam xu, xam che, xam ki chi Xu ye.

Liber su xu (quod est opus cum su cu et mem cu) licet non sit nisi Interpret librorum canonicorum, censetur tamen ejusdem seve auctoritatis, imo et a pluribus annumeratur in eorum ordine, dicitur que cum iis constitueret numerum leou Kim. Ceteri cujuscunque antiquitatis libri non habent vim nisi traditionis antiquae dicta chuen nomine communi. Ex hoc genere primo loco censei solent vetus chronicum, deinde celebriorum et antiquiores quidam philosophi, qui plura ante christum saecula floruerunt. Inter hos Auctores eminet præ ceteris liber Auctor libri Tao te Kim, de sapientia et virtute, quem plures graves Scriptores visi sunt tantum facere, propter profun- dam illius libri doctrinam et sublimem illius stylum; ut non dubi- taverint illum anteponeere vel ipsis libris canonicis, hosque intuen- non nisi illius ramos. Hinc proximè accedit liber chuen cu et lie cu, quorum doctrina usdem nititur principiis. His succedunt

東城謂
莊子蓋
助北子

禮記仲長統曰禮記作于漢儒
雖名為經其實傳也
賈逵通鑑六經以關道為主
董子曰道之大原出于天

圖書編六經皆心學也說天莫辨于易六十四卦三百
八十四爻孰非心乎孰非聖人之心學乎
說和春秋說題辭云尚書尚者上也上帝之書也

老子真太史遷先黃老而後六經此流俗之言
也以其觀之六經乃黃老之枝葉爾
漢文景之君及司馬遷皆以老子為過于五經
阮籍曰易謂之太極春秋謂之元老子謂之道

又曰世無師久矣漢學者
師經

周易傳古者包犧氏之王天下也于是始作八卦

是其事也禮言是其行也樂言是其和也春秋言是其
微也

opera aliorum philosophorum vel illis contemporaneorum, vel paulo
posteriorum. Ex his laudatur imprimis hoāi nan cū et ejus opera, in
quibus aiunt reperiri multas antiquas sincerāsque traditiones. quod
multo majori cum fundamento censi debet de operibus Lao cū, et
chuan cū et ut pote antiquioribus.

Quamvis libri canonici sint apud Sinas tanto auctoritatis;
 nihilominus certum est, propter maximam eorum antiquitatem,
 horum plerosque passos esse varia nec parvas mutationes, singulos
 fuisse corruptos non solum per mutilationem et aditionem partium
 notabilium vel in textum introductarum vel ab eo resillarum; sed
 etiam per ~~confusam~~ transpositionem, genuinum sensum graviter
 labefactantem, et multis in locis extinguentem. Unde liquet horum
 librorum auctoritatem jam multum imminutam; nec posse jam haberi
 a Sinis pro certa credendorum Regula, nisi in iis tantum, in quibus
 videbuntur concordare perfecte cum sancta scriptura Christianorum,
 et sacris nostris traditionibus. E contra, quaecumque occurrunt sive
 in veteri chronico Sinarum, sive in aliis eorum veteris traditionis libris
 modo memoratis, quae videbuntur plane congruere cum sacris nostris
 monumentis; ea omnia debere admitti a Sinis et agnosci pro aequi-
 certis et fide dignis, ac ea ipsa, quae ipsis certissima maxime quae
 indubitata iudicantur in suis libris canonicis.

libere et Kim
suis doctrinae. vetustae litteraturae Sinensis, liquet quidem librum yē Kim juxta men-
sinensis: Illiusque Sinarum, esse primum, praecipuum et antiquissimum omnium libro-
rum Canonico-um, verumque fontem totius sapientiae hieroglyphicae.
Sed quia primi hujus libri systema exponit per numeros, primam celi,
Terra, hominis et universi formationem, nec non ejusdem reformationem
à sinis distinctas nominibus sien tien, hien tien, id est mundi anterioris
et mundi posterioris: Et juxta eorundem mentem, constructio mystici
hujus systematis praeditur ex duabus figuris numericiis verè magicis;
Ejus auctori celitus eā de causā offensis, quas vocant hotu et loxu;
ut attingamus primam et veram originem totius sapientiae symbolicae,
Sinarum, capedit ut consulamus ea quae occurrunt majori observatione
digna apud celeberrimos Auctores circa utraque mysticam hanc figuram.

Siendum itaque primò, eos qui prima hæc remota antiquitatis mona-
menta curiosius discusserunt, observasse, ambas figuras ho tu, lo xu, quas
vetus traditio vocat solum spiritualem Cælestis Intelligentiæ tien sem
xin vè, extitisse multò ante tempora fo hi Auctoris ye kim, nempe in ipso
mundi initio, chò yu hi hoam chi tai. cái tai cor chi sien. Imò et mundo
præstitisse in mente conditoris, tanquam rerum creandarum Exemplar,
et tanquam primum Instrumentum, quo creator ipse, vel per se, vel
per angelos usus est pro primâ hominis Instructione, et continuâ

易傳天生神物。聖人則之。河出圖。洛出書。聖人則之。
陳圖南云。龍馬始負圖。出于羲皇之代。在太古之先。

subinde sua divina legis apud potiores traditione. cao vè chi mie
yeu còi piè sien xim gin chi cim, in siam y xe ho tu, chuen yu xeyè.
De. Hotu lo Xu, Kiai tien xim yu yen, y cao uam che de. Sie che
lum ma fou tu, chō yu ho, cou fo xam ti mien yu. quæ omnia cum
mirâ præcisione concordant, cum iis quæ legimus apud præstantio-
res nostros scriptores de primâ et verâ origine arcana et sacra
cabala; qui hujus originem refundunt in Angelos et Deum ipsum,
a quo aiunt adhibitos esse Angelos, tanquam pædagogos ad docendos-
B. Patriarchas, primûque omnium Adamum, unde repetunt primam
cabala sacra originem: et aiunt legem datam moysi per Angelum;
Eûmque, ut legitur in textu sacro, cum Deo ipso collocatum; atque
ex eo fuisse et sancta Legis, et sacra cabala Restauratorem.

Cum vero tota arcanæ cabalæ machinæ, ut ait Kircherus, circa decem numerationes figuræ Sephiroticæ, primo cabalæ parenti Adamo, et ejus Restauratori Moysi communis; quæ sunt omnium numerorum complementum, et universorum anacaphæleosis: et prior sinarum figuræ ^{similiter} notu constans decem primis terminis progressionis arithmeticæ (posterior verò non nisi novem primis ejusdem progressionis terminis) perinde ac systema Sephiroticum, eodem numerationum denario circumscribantur, quamvis magica numerationum dispositio in his figuris et in illo systemate sit plane diversa; quis merito non existimet, eadem ~~cum~~ utrimque latere mysteria sacra cabalæ Patriarcharum, siquidem veteris hebræorum ac quæ ac sinarum traditiones, videntur circiter in eodem sensu ac stylo symbolico singula seorsim referre ad suum systema Sephiroticum, capitalia dogmata Religionis.

Quod ut facilius ostendamus, supponendum hinc extextu sacro, Deum fecisse omnia in numero & sapientiâ. In sapientiâ quidem, id est per Verbum suum, qui est fons omnis sapientiæ, et ipsamet sapientiâ increata. In numero verò, id est juxta perfectas numeri formalis, paris scilicet et Imparis Ideas, ut ait Boëtius, qui cum S. Augustino, et Ambrosio affirmat, Numerum esse in mente Creatoris rerum creandarum exemplar principale; et consequenter — omnia, quæ in mundo sunt constare numeris. Unde cognitio Numeri est illa vera sapientiâ divina et incorrupta, de quâ antiquissim^{us} Arcephio in libro Secretorum ait. Cognito numero, cognosces — qualiter notitia rerum omnium habeatur per ipsum. Eadem de causa Pythagoras omnem veritatis inquisitionem ponebat in numeris, dicens Deum et animas nostras, et omnia quæ in mundo sunt constare numeris. In quo concordant plures alii diversi ætatis et nationis philosophi, cum aiunt Essentias rerum numeris esse similes, et habere quiddam æternum ratione divina mentis.

〔十三經〕詩大韜疏引六藝云。河圖洛書皆天神語言。以告王者。
〔圖書編〕造物之秘。有開必先。聖人之精。因象以示。河圖傳于世也。其來
有自矣。謂龍馬負圖出于河中。夫固造物開先之意也。聖人則之以
畫圖也。其立象垂訓之意深矣。

Analogia
in figura septi-
motica cabale
hebraeorum
cum figuris
hebrae et loqu
Sinarum

*Vide
figuram.*

Idipsum sine hoc æquè brevi ac energico quatuor syllabarum laconismo exprimunt, cum aiunt *li pu li xu*, id est. rerum omnium rationes Ideales, numericis rationibus sunt ita illigatae, ut mutuo veluti inseparabiliter videantur. Sed quod mirabiliter est, S. Augustinus ritè observavit omnia ferè divince Religionis mysteria, tam in veteri, quàm in novà lege sub numeris occultata et per numeros manifestata esse.

Supposito tot Sanctorum et prophanorum doctorum, quoad hoc consensu, orto haud dubiè ex veteri et communi primava cabala de mysticis numeris traditione; Kircherus videtur cabalam hebraeorum sephirotica, sephirotica sinarum traditioni, in mysticis figuris *ho tu* et *lo xu* occulta non absimilem, sic definitivè. Reconditorum numerum scientia, quàm per occultam quandam analogiam, arcanior Theologia pars concluditur. Cuius definitionis congruentia, respectivè ad figuras mysticas sinarum *ho tu* et *lo xu*, perspatabit, si rejecta in alium locum magicam utriusque numerum dispositionem; hinc attendamus tantum ad diversitatem parium et imparium circellis albis et nigris distinctorum, veluti ad discernendam aut designandam duplicem rerum diversarum et oppositarum seriem. Nam numerum imparium series, quos sine vocant caelestes, et signant circellis albis, non incongruè videntur designare seriem rerum spirituum seu caelestium, vel seriem rerum sphaericarum, mobilium, lucidarum, subtilium, vel rerum masculini generis. Series vero numerum parium, quos vocant terrestres, designant circellis nigris, non incongruè designant seriem rerum materialium, vel seriem rerum planarum, seu fixarum, opacarum, crassiorum, aut rerum feminini sexus &c. Vno verbo, in omni genere specierum oppositarum, alia censeantur magis perfecta, alia minus; sicut magis perfecte significantur per numeros impares seu caelestes, quos aiunt esse à dominio *yam*, seu lucis et ideo significantur circellis albis; ita minus perfecte pariter symbolicè indicantur per numeros pares seu terrestres, quos aiunt esse à dominio *ya* seu tenebrarum, et ideo significantur circellis nigris.

Sed quia juxta principia philosophica sinensis æquè ac nostra, omnes rerum oppositarum species sub quolibet genere contentae, in primâ sui productione, et continuâ conservatione, pendunt a duplici unius ejusdemque principii omnipotentis virtute, idcirco, hoc est, ut ait Trismegistus, à mente seu deo, utriusque sexus fecunditate plenissimo; idcirco sine ex vetustissimâ traditione, ad designandum symbolicè divinum hoc ac fecundissimum rerum omnium principium, constituent in summitate geminae sue figurae mysticae *ho tu* et *lo xu*, hoc est super utramque parium et imparium caelestium et

et terrestrium numerorum albo et nigro colore distinctorum seriem; majusculum circulum partim album partim nigrum, veluti luminis et tenebrarum fontem, vulgò dictum *ya yam tu*: sicuti cabalisticæ Hebraei in summitate arboris sue sephiroticae, super similem parium et imparium seriem, pingunt ab omni ævo orbicularem figuram suam *Ainsuph*, pariter partim obscuram partim lucidam. utrisque tam antiqua et tam perfecte simili figurâ symbolicâ, supra omnia alia symbola mysterio plenâ, unanimiter adumbrare volentibus, Infinitum, incomprehensibile, et in remotissimâ divini luminis abyssu reconditum rerum omnium principium; et de hoc ineffabili mysterio, eodem pariterque sublimi stylo à plerumque loquentibus; uti nunc incumbit nobis paulò fusius probandum; ut ex eo constet omnibus, tam de summa antiquitate et puritate sapientiae symbolicæ priscorum sinarum, quàm de eadem ipsius cum sacra Hebraeorum sapientiâ origine.

In quo, ut procedamus cum claritate, quantum ferre potest innata in primò, veteres rem rerum omni-
* Propter perniciosam missioni controversiam, à paucis annis per quosdam missionarios minus prudenter concitatam, circa verum sensum vocum *tao* et *tai kie*, quibus perperam existimant affixum esse sensum verè Atheisticum, praesertim à philosophis antiquis *Lao cū*, *chuam cū* &c. expedit quidem singularum genuinam significationem hinc a nobis elucidari in benè prolata dissertatione. Sed cum alter simili studio deditus, nec dissimili zelo ductus Collega noster, id jam benè fuisse praestiterit cum soliditate et elegantia: hinc pro attruendo illarum vocum sensu orthodoxo, non proferam nisi breviter quae videbuntur capitalia, magisque directe pertinere ad intentum mihi in presenti paragrapho propositum. * P. Joam. Fr. Souquet

commentariis. * quoniam figurarum *ho tu* et *lo xu*, sicuti omnium librorum Ca-
noniconum scopus est, docere ad quod intelligendum sit nomine *Tao*, *tao* non quod vulgò significat rationem, viam, legem, nempe caelestem et æternam, seu potius sapientiam increatam, in qua Deus omnia fecit, videtur convenire, ut initium duamus ab ipsius expositione. Cum verò haec duae figurae sint veluti radix, unde prodiit systema libri *ye kim*, & hic liber sit verus fons totius doctrinae caeterorum librorum canoniconum; ideo vera vocis *Tao* significatio videtur potissimum

圖書編上古文字未備止畫圖象以相示觀古太極圖一元運合陰陽旋轉九天地日月之盈虛消息

圖書編古太極圖且足以範圍諸圖

圖書編今圖書之編

萬象出于一方一圓

圖書編古太極圖

repetenda à veteri traditione textus illius libri hanc definitis
 his præclaris verbis ye yn, ye yam chi quei tao; yn yam pu cê chi
quei Xin, id est tao, seu sapientia (Increata) est veluti complexum -
 adæquationem virtutis utriusque sexus, non quidem sexus vulgaris, sed
 transcendentalis, incomprehensibilis et proprii solius primi spiritus,
 sed spiritus, qui licet operetur ubique, tamen non continetur in loco -
 rerum corporearum more, lo quei ye, uei xin vu fam. quæ
 definitio nihil omnino differre videtur ab ipsâ eundem verum
 omnium principii definitione supra ex Trismegisto allata, illud
 scilicet definiente mentem utriusque sexus sacunditate plenif-
 simam.

Hinc non mirum quod Lao cû, veterum et mysticorum philoso-
 phorum conphæus (cujus profunda doctrina mysteria vulgus docto-
 rum sinarum parum intelligunt; & quæ sacra scripta tao sic turpis-
 sime abusi sunt) in suo libro Tao te Kim, qui totus est de sapientia
 Increata, & in multis convenit, quædam sensum et stylum cum divinis
 nostris sapientia libris; non mirum inquam, quod Lao cû definiat
 istud Tao seu sapientiam his verbis: yeu vè hoen chim, id est indis-
ens indiscretè complectens incomprehensibilem yn yam seu utriusq;
 sexus virtutem; additque istud ens esse genitum seu creatum ante
 cælum et terram, lien tien ti sem, scilicet in eodem sensu, quo
 Ecclesiast^{icus} ait sapientiam prædivisse ex ore Altissimi, primogeni-
 tam ante omnem creaturam, et ab initio et ante sæcula creatam;
 demum subiungat ista non minus mirabilia et congruentia libro Ecce-
 siastici verba: tou li, pu cai, cheu him, el pu tai, co y quei tien hia mu
mu. Id est istud ens primogenitum ante omnem creaturam solum
 stat sine ulla mutatione, gyrat universum sine ullo errore a viâ
 veritatis, Idè vere est universi mater; illa scilicet, quam lã de
 causâ Ecclesiast^{icus} vocat matrem pulchrâ dilectionis, quod gym-
 cali circumivit sola. Et in omni terrâ stetit et populo, in habitatione
 sancto ministrans coram suo et omnium creatore. At demum
 quoniam istud ens quod ante sæcula prædivit primum ex ore Altissimi
 est omnino ineffabile, Lao cû concludit hunc textum dicens, se
 ignorare ejus nomen, ngu pu chi ki mim; sed solum scire quod -
 illud debeat exprimi charactere Tao 道. cujus significatio hie-
 roglyphica est, primogenitus ante omnem creaturam, Xeu chõ xu vè
 eadem de causâ ait alio in loco se nescire cujusnam sit filius. ngu
pu chi ki xeu chi cû, sicuti Judæi de messia scilicet dei filio unigenito
 dicebant nesciri ejus originem. Sed ne quatuor litteræ sequentis
 in hoc textu Lao cû, liam ti chi lien Id est. Ille filius primogenitus
 videtur extitisse ante ipsum Ti, seu mundi creatorem, et gubernatorem,

御製易折中陰陽不測之謂神 梁氏寅曰
 陰陽非神也 陰陽之不測者神也 一陰一陽變化
 不窮 果執使之然哉 蓋神之所為也 惟神无方
 故易无體 易御序 神者化之主宰
 道德經 有物混成 先天地生 寂兮寥兮
 獨立不改 周行而不殆 可以為天下母 吾
 不知其名 字之曰道 強為之名曰大
 道德經 吾不知其誰之子
 象帝之先 註 帝生物之
 主也

torquant mentem lectoris; observandum est mentem Auctoris, Deum non
 sortitum esse denominationem Ti, seu verum conditoris, nisi in ipsa aut per
 ipsam mundi productionem; atque adè primogenitus Dei filius cum
 extiterit ante mundi creationem, extitisse reipsâ sed cognominatè et
 ante ipsum Creatorem hæc denominatione insignitum.

Hujus observationis soliditas clarè confirmatur ex altero textu ejusdem
 Lao cû et ejus commentario, dicente Tao seu sapientiam, (in quâ scilicet
 juxta psalmistam deus omnia fecit) quam Interpret^{is} ait hie esse
 sine principio et sine fine, tao, cê vu xe, vuchum; esse sine nomine
 ante verum productionem, per quam acquirit denominationem et
 tunc appellatur mater universarum rerum. vû mim, tien ti-
chi xé; yeu mim, van vè chi mu. Alter ejusdem libri commenta-
 rius fusiùs et elegantius ejus aternitatem exponens, ait tam esse
 unicam in mundo sine consorte sui simile; neminem nosse ejus
 progressum, nec ejus principium aut finem; Et tamen hanc esse
 universalem et communem rerum originem, El quei van vè
chi cum.

Superior observatio, non minùs clarè confirmatur præclaro -
 quodam textu antiqui Auctoris Chuam cû, qui inter mysticos philoso-
 phos videtur post Lao cû profundius et magis secundum ejus mentem
 locutus esse de sapientia sub nomine Tao; de quâ disertè ait, cælum
 et terram esse ipsius opus, sem tien sem ti. Et per mundi productionem
 fecisse ut ejus conditor, nomine Ti, id est Creatoris et gubernatoris
 nomine appellaretur. Xin quei, Xinti. Præterea eandem esse an-
 teriorem et superiorem primo mundi Audimento per Tai Kie expref-
 so, et attingere infimum universi locum: nec tamen dici posse, quod
 consistat in sublimi aut humili loco. Vbi diligenter observandum,
 vocem Tai Kie Primum principium, sicuti Tien cælum duplicem
 habere significatum; primum quidem obviū et litteralem, 2um
 verò mysticum et symbolicum, nempe Deum cæli Dominum et
 verum omnium principium significantem. quâ duplici sensus
 distinctione intelligitur cur Tao seu sapientia, hic dicatur anterior
Tai Kie, hoc est prima mundi indigetque mole; et alius in loco
 infra allegand^{is}, hæc cum Tai Kie, et Tai Kie cum ipsâ ritè con-
 fundatur; utroque nomine, symbolico seu hieroglyphico sensu æque
 verum omnium principium seu Deum æque significante, pro-
 ut est spiritus omnipotens, et virtute ta cælesti et terresti, seu
 paternâ et maternâ; hoc est ut sine loquuntur, totâ yn et yam
 sacunditate plenissimas. quam perfectam hujus divini principii
 sacunditatem

道德經 無名天地之始 有名萬物之母
 道德經 道則無始無終 天地有盡 而此道無盡
 自未始有天地 而直常之理 已具于無名
 道德經 道之在天下 莫與之偶者
 莫與之偶 即一而已矣 莫知其原
 莫知其端 莫知其始 莫知其終 而萬
 物以為宗
 莊子 夫道有情有信 無為無形 可得而不可受
 可得而不可見 自本自根 未有天地 自古以固存 神
 鬼神帝 生天生地 在太極之先 而不為高 在六極
 之下 而不為深 先天地生 而不為父 長于上古而
 不為老

列子 有生不生 有化不
 化 不生者能生 有化不
 者能化 能生能化 能長能
 能長能化 能短能長 能
 能方 能圓 能生能死 能
 能涼 能溫 能沉能浮 能
 能出 能沒 能玄能黃 能
 能甘 能苦 能醴能醑 無
 知也 無能也 而無不知
 也 而無不能也 其二十
 四個能字 只是造物兩
 字 造化之妙 雖若無知
 無能 而無所不知 無所
 不能

繩繩兮不可名。復歸于無物。是謂
無狀之狀。無物之象。是謂惚恍。迎之
不見其首。隨之不見其後。執古之道
以御今之有。能知古始。是謂道紀。

元澤註 三者本一體而人所以求之者或以視或以聽或以博故隨事強名雖然所用求者與夫所欲求者未嘗不一也

道德經 道生一，一生二，二生三，三生萬物。呂吉甫曰：道在天下，莫與之偶，則一而已。故曰道生一，既謂之一，則謂之者，與所謂為二。故曰一生二，有一有二，則有三。故曰二生三，故謂無名則已。苟謂之一，則其遠遂至于三，三立而萬物生矣。

Deinde textus eodem stylo prosequens ait, Undecumque (ens hoc — unitivum) respicias, tibi videtur instar lucis sine caligine, & caliginis sine luce, juxta illud psalmistæ, sicut tenebræ ejus ita et lumen ejus; et ut aliquid ^{lucis obscurum} quod nullo nomine exprimi potest. — Ki xan, pichiao; Ki hia pu mui, pu co mim, quod transcendit omne omne entis genus, habens formam sine formâ, & ab omni alio ente diversissimam. hou quei yu vu ve; vu chuam chi chuam; vu ve chi siam; uno verbo ut quidam verè incomprehensibile. Alter commentarius, cujus Auctor Li Jum, in hunc eundem lao cù textum, stylo non minùs singulari et veritati Catholica consono ait; si de divino hoc ente loquaris, sive viâ negationis, sive viâ affirmationis, seu secundum Ideas entis aut non entis, nullus de eo sermo conveniens institui potest. yeu vu, pu cou Kiê. Deinde exhaustis omnibus unius et Trini seu Trinitatis & unitatis formulis diversis et synonymis, quot ei in mente occurrerunt; tandem concludit, neque hanc mirabilem unius et trini formulam, satis competere ad exprimendam mysterii tam profundi incomprehensibilitatem. qua dicendi ubertate & convenientiâ simul ostendit, suam et sui magistri lao cù circa hoc adorandum mysterium fidem, non secus ac stylum fuisse circiter similiâ cum fide et stylo Theologorum Catholicorum. Unde nemini mirum videri debet, quod tai xê cum incunator ~~vet~~ chronici veteris, qui hunc lao cù librum extollit, supra ipsos libros canonicos, et scripsit ^{Duplex} circa saeculum ante adventum Christi, ibi claram mentionem faciat spiritus, seu Dei unius trini, xin san yê; referâtque, multa ante illam ætatem sæcula, fuisse hunc morem sacrum apud Reges, ut quolibet triennio una vice adhibitis victimis majoribus sacrificarent spiritui seu Deo vni et trino. cou che tien cù, san tien yê yum tai lao, kiu su xin san ye. Tantum non omisi Interpretationem celeberrimi liu ki pu, qui exponendo processionem Dyadis à monade, et veram utriusq; distinctionem, utitur terminis vero Theologo propriis; cum ait primam monadem, quæ activè loquitur; et alteram quæ est obtusa sive terminus huius locutionis, esse duas monades verè distinctas. Ki quei chi ye, cic chi che, yu so quei, quei el. quæ orthodoxa Interpretatio, cum a nemine viro Catholico rejici possit. quis jam negare audeat, Textum istum lao cù necessariò intelligendum esse de processionibus divinarum personarum s. Trinitatis ☩

His suppositis —
 * An deceat viros Apostolicos
 vel alingere sensum meri Afficis
 Augusti nomini yo, cui tam
 insignes traditiones tam clare
 amantur. Sacro sanctum mys-
 terium Dei unius et trini cu-
 rerum omnium creatoris, &
 in quo ipsorum Antecessores sensum
 Divinum jam dudum agnoverunt.

【朱子禁註】三者希微夷也俱非聲色並絕形名有無不足詰長短莫能議論池無分寄名為一不自一由三故一三不自三由一故三是一三由三故一是三一由是三一不成一三是三一不成三不成三則無三一成一則無一無一無三自叶忘言之理執三執一翻端玄通之教

史記漢武孝古者天子三年一用太牢具祠神三一

25

(*) Cum ex vetustissima traditione servata praesertim in libro tao te Kim, lao cū tribui solito, manifestum doctrinam sit tres primas numerationes septinoticas 1. 2. 3, quantis mundi apud priscos Sinas significasse tri hypostasas sacro sanctae Trinitatis, sicuti constat eadem apud hebraeos designatas fuisse per tri numerationes superiorum suae arboris septinoticae (vide Kirch. et alios qui de cabala hebraeorum scripserunt) Cum, praeterea revelatio seu notitia huius divini mysterii; quam id quod ex eodem lao cū, refundatur in Tao, hoc est in sapientiam symbolicam entiam divinam ritè adumbratam per illam mysticam figuram circulearem obscuro-lucidam super tri numerationes figurarum hotu et lo Xu coronae instar appictam, sit sicuti eadem nomine ainsuph pingitur super tri superiorum numeros arboris septinoticae, tanquam Symbolum aeternae lucis, quae, ut ait. s. Joannes, lucet in tenebris et illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: cum ex iis, inquam, videatur doctrina libri tao te Kim, seu lao cū, utcumque accedere ad sacram illam sublimitatem, propter quam s. Patres hunc s. Evangelistam compararunt Aquilae, cuiusque Theologum per antonomasiam appellarunt; jam nemo mirari debet, quod plerumque non vulgaris penetrationis inter Sinos doctores, librum tao te Kim, visi sint anteponeere ipsis libri canonici. et quod ipse m. Confucius non dedignatus sit excipere documenta de sapientia (tao) ex ore lao cū, nec non de ritibus, unde mirum quosdam e nostris missionarios hodie hunc librum et similes Atheismi fontes vocare. et veluti taciturnum. cur unitas adhibita sapientibus, pro symbolo entis omnium simplicissimi simul et fecundissimi, in eo et fuerit unitatis nomine denominatum, aequè ac ipsa voce tao. Hinc intelliges, cur hoai nan cū antiquae doctrinae peritissimus, vocet unitatem principium seu causam omnium verum, ye che nan ve chi pen; cur philosophus non ignobilis, hanc confundens cum ipso tao, dicat, unitatem esse totius materiae radicem originalem. ye, tao chi tum ti ye. kim kichi yuen ye: Cur commentarius chiam cū ait unitatem, esse mirabilissimum omnium entium. Illud scilicet quod existit ab initio. ye che, yuen chi chu, chi miao chi ye; ejus originem esse a se seu perfecte uno, non a nihilo; fa ye che so ki, ki yu chi ye, sei kie yu vu; et illud unum esse, primi initii ens, nil habens non entis. ye. cie tai chu chi vu vu ye. cur qui addidit notas in commentarium xu kim editum

De verâ signi-
ficatione vocis
יֵה, unus; et
יֵה יֵה, ter
maximus

淮南一者萬物之本也。無穀之道也。

魏校云一道之統體也
天德之純也形氣之元
也數之始也

莊子註 一者有之初。至妙者也。夫一之所起。起于至一。非起于無。一即泰初之無無也。

24

道德經 道生一，一生二，二生三，三生萬物。
呂吉甫曰：道在天下，莫與之偶，則一而已。故曰：道生一，既謂之一，則謂之者，與所謂為二。故曰：一生二。有一有二，則有三。故曰：二生三。故謂無名則已。苟謂之一，則其遠遂至于三，三立而萬物生矣。

His Suppositis —
 * An deceat viros Apostolicos,
 vel assingere sensum meretricis
 Augusto homini pro, cui tam
 insignes traditiones tam clare
 amantur. Sacro sanctum mys-
 terium dei unius et trini ce-
 rerum omnium creatoris, et
 in quo ipsonum Antecessores sensum
 divinum jam dudum agnoverunt.

注三者希微夷也俱非聲色並絕形名有無不足詰長短莫能議混沌無分寄名為一一不自由三故一三不自三由一故三是一三由三故一是三一由三是三一不成一是三一不成三不成三則無三一不成一則無一無一無三自叶忘言之理執三執一翻滯玄通之教

Jam vero, quoniam plures aliae voces, quales sunt imprimis
Sequentes, nempe yē, unitas; Tai yē, unitas termaxima; Tai Kiē,
Summus apex, supremum fastigium, primum principium; et Tai-
fin, maximum Immateriale; sunt totidem appellationes speciales
praedictae figurae Symbolicae; simulque totidem voces synonymae vocis
mysticae tao; singula videntur quoque hic paucis à nobis expo-
nenda, ex selectis similium Auctorum testimoniis. Ea de causâ-
unum hic est diligenter observandum, nimirum cum Sapiencia
hieroglyphica tota nitatur principiis theoriae numerorum, juxta
quae unitas, ut pote simplicissima, non censetur numerus, sed principium
omnium numerorum parium et imparium, caelestium et Terrestrium,
a veluti secundum virtute duplici; nemo non intelligit rationem
cur unitas adhibita^{sit} à sapientibus, pro symbolo Entis omnium sim-
plicissimi simul et fecundissimi, in quo et fuerit unitatis nomine
denominatum, aequè ac ipsa voce tao. Hinc intelliges, cur hoc à nan-
cū antiqua doctrina peritissimus, vocet unitatem principium seu
causam omnium verum, yē che nan ve chi pen; cur philosophus
non ignobilis, hanc confundens cum ipso tao, dicat, unitatem
esse totius materiae radicem originalem. yē, tao chi tum ti yē.
Kim Ki chi yuen yē: Cur commentarius chuam cū ait unitatem,
esse mirabilissimum omnium Entium. Illud scilicet quod existit ab initio.
yē che, yuen chi chu, chi miao chi yē; ejus originem esse à se seu perfecte
uno, non a nihilo; fu yē che so ki, ki yu chi yē; sei kie yu vu; et
illud unum esse, primi initii Entis, nil habens non Entis. yē. cie tai chu-
chi vu vu yē. cur qui addidit notas in commentarium xu Kim editum

De verâ signi-
ficatione vocis
yē, unus; et
tai-ye, ter
maximus

淮南一者萬物之本也。無毀之道也。

魏校云。一。道之統體也。天德之純也。形氣之元也。數之始也。

莊子註
一者有之初。至妙者
也。夫一之所起。起于至一。非
起于無。一即泰初之無無
也。

per duplicem virtutem, yeu ye cie yeu leam ho; et consequenter
 vocem Tai Kie, eundem divini spiritus, moderatoris omnium produc-
 tionum, hoc est veris ipsius Xam ti symbolicam, nec minus utē signi-
 ficare triplicem supremi principii rationem, quam sine nomine San
 cāi agnoscunt in creatore, nempe rationem primā causā, utriusque
 sexus rationem indiscretē completam. yeu ye, cie yeu leam, yeu leam ye
ye, cie chim can. nam hic est sensus, in quo intelligenda sunt hae vete-
 nis traditionis libri ye kim verba, ye yeu tai kie; xe sem leam ye
 juxta celeberrimos Interpretes, dicentes unius spiritus omnipotentiam
 et duplicem utriusque ejus virtutis fecunditatem incomprehensibilem
 patere significari. ye xin, leam ho, pu co ca ye. unde sapius
 confusē appellant Tai Kie et Tao, unum per alterum indifferenter expo-
 nentes; et de utroque pariter dicentes, esse symbolum seu hieroglyphum
 illius qui fecit celum et terram. Tao ye, pu kie, el tai kie, ye.
uei chu tai xe, tao li yu ye, cao fen tien ti, ho sem van ve,
hoan chi, cie tai kie. O Tao ju cie el y. adduntque de tai kie, sicuti
 dicunt de ipso Tao, illud nomen non adhiberi ad significandam ratio-
 nem principii seu primae causae, quam praedicant de verum omnium
 creatore, nisi propter defectum alterius nominis magis competentis,
 nam extra dubium est, veros libri ye kim Interpretes, per illud Tai
kie intelligere spiritum, seu intelligentiam perfectē immaterialem
 et incomprehensibilem, quae cum sit sine principio et sine fine, tamen
 est vera origo et interitus omnium rerum &c. quod qui audent
 in dubium revocare, consulat ejusmodi Interpretes, et praesertim
 supra jam allegatum, dubiorum in librum ye kim Auctorem, a quo
 hae accipi, et cujus hae sunt propria verba. Tai kie che, chi tien
hia chi ta xe, el vu xe, chim tien hia chi ta chum, el vu chum &c.
Ki fei pu cie chi xin, el him xam chi tao hu?

Supposita ut certā, hae vocis tai kie expositione, quae est ba-
 sis totius doctrinae libri ye kim, et consequenter omnium libro-
 rum Canoniconum; periti Indices hinc poterunt aestimare, quid
 statuendum sit ex unā parte, de sententiā octo nn. pia memoriae
 Antecessorum, circa veram hujus vocis significationem a multis
 annis editam in expositione libri yun yu, nomine Patris Ignatii
 A costā, et P. Prosperi Intorcetta, in urbe Kien cham, cum approba-
 tione sex Censorum, uno veluti ore sic loquentium. Nomine Tai kie
 non dubito, quin sapientissimi patres, Deum causam primam
 rerum omnium definire voluerint: Ex altera e contra, quid
 sentiendum videatur de iis, qui veluti icto fudere totis viribus
 modo obnituntur, ne hae Antecessorum nn. verē doctorum sententiā
 tam salutari missioni, gravissimē periclitanti, propter sinis-
 tras Neotericorum quorundam missum Interpretationes, nune
 erumpat in novam lucem, invictis argumentis confirmata.

易或太極者，知天下之大始而無始，成天下
 之大終而無終，範圍天地之化而不過，曲成萬物
 而不遺，通乎晝夜之道而知，所謂無方無體者
 也。豈非不測之神而形上之道乎。

易傳易有太極，是生兩儀。太極即一也，有一即有二，一神兩化，不可測也。
 道德經有物混成，老莊合道也，無極而太極也。
 說文字原惟初太始，道立于一，造分天地，化生萬物，環之即太極。○道如此而已。
 十三經疏 太極者，無稱之稱，不可得而名。

à cāi chim, ait per unitatem significari, quidquid significat ipsa vox tao
ye che, tao ti chi chun cinen; et idē esse. Ens simplicissimum et perfectissimum.
cin cui vu cache ye ye. principium et finem omnium, chim xe vu
foen che ye ye; omnium bonorum complexum; cāi co van xam che ye ye.
 unitatem attingere omnia praeterita et praesentia, omnia suprema et
 infima, et causam seu originem productionis omnium rerum. ye che
tum co kin, ta xam hia, uan hoā chi yuen, uan su chi can. Idcirco
lin xe, in lib. chun cieu, volens uno verbo exprimere divina hujus unita-
 tis omnipotentiam, ait. unitas significat id quod in mundo est perfectissi-
 mum, quā propter ejus potentia est ipsa spiritus seu dei potentia, supra
 quam nihil excogitari potest, ye chi quei ye, tien hia chi cin, cou nem
xin; xin, cie cin chi y. Eadem de causā, Auctor dubiorum super ye kim,
 attingens verum principium illius cosmopae symbolicae, praclare
 observavit, ejus Auctorem fo hi, cum capit delineare polygrammata
 hujus algebrici systematis; per primam ejus lineam, seu unitatem
 certō adumbrasse primum productionum Auctorem, verumque tem-
 pestatum et temporum moderatorem, quem sine ab omni aro
 colunt sub angusto nomine Ti seu xam ti, hae omnia significante
hi hoam pi chuch ye... ye chi so y, sem sem che ye, ye cou nem
nem cāi su xi, el quei ti: quem & sicut nos, appellant spiritum xin,
 quia scilicet omnia agit et vivificat, ye cou, nem miao van ve, el
quei xin. sed quia unitas est principium numeri paris et imparis;
 idcirco, ait idem Auctor, 2^a et 3^a linea à fo hi delineatae, sunt sig-
 na numeri paris et imparis, & symbola duplicis virtutis yn &
yam, quae constituunt plenitudinem fecunditatis divini spiritus
xin, per primā lineam unitatem adumbrati. ye ho, so y quei xin,
el ye kie ye ngheu so y quei hoā.

易或義皇初
 之畫參天兩地而
 倚數易之所以生
 者也故能宰四時
 而為帝一故能包
 物而為神包義萬
 氏一初一畫所以
 神而一奇一耦以
 為化也生生之謂
 道易生生之謂一
 也故易有太極
 者一也有一即有
 二兩與一即成參
 兩者一之所成參
 生生易之所生以
 也

Docta et solida sagacis hujus Auctoris observatio nos ducit
 veluti manu ad veram significationem vocis Tai kie propria libri
ye kim, & synonyma tam vocis ye unitas, modo exposita, quam
 vocis tao (sapientia, ratio) antea fusius explicata, siquidem ait
 positivē Tai kie. Idem esse ac ipsam unitatem, & habere pariter rati-
 onem primi principii; ye yeu tai kie che, ye ye, eodem modo completi.

De
 verā significatione
 vocis Tai kie.
 primum prin-
 cipium.

書經註 所謂一者蓋道體之純全以為精粹無
 雜者一也終始無間者一也該括萬善者一也
 一者通古今達上下萬化之原萬事之幹語其
 理則無二語其運則無息語其體則並包無所
 遺也
 呂氏春秋一之為義天下之至
 精故能神神則盡之矣而神之
 為德常在一也一之為一無于
 不在欲言其理詞不勝窮

Expositio vocis *tai kie* modo prolata novam, et sole ipso clariorem lucem accipiet ex ammentenda explanatio, alterius vocis huius et vocis *tao* synonyma, nempe vocis *Tai ye* (Unitas Termacima) quae cum triplicem pariter connotet primi principii seu primae causae rationem, vitè cum iis duabus vocibus confundi solet, quoad significatum sacrum singulis aequè competentem, siquidem celebriores scriptores, maximè inter veteres, afferant nomine *Tai ye* significari primum ac supremum spiritum, qui completitur omnia. *Tai ye yuen Xin*, cum *van ve che*; et hoc nomen esse unam ex appellationibus propriis — Supremi celi domini. *Tai ye, tien ti chi pie mim ye*. Et sub eo nomine veteres Reges solitos esse vernà tempestate, ei immolare majores victimas in altari *Xam ti* proprio, sito inter Australem et orientalem plagam, ipsà die sabbathi. coru. *couché tien ci y chun ci en ci tai ye* &c.

quod porro vox *Tai ye*, sicut vox *Tai kie* pariter connotet trinam primae causae rationem, hoc constat ex communi Interpretum, maximè antiquorum consensu, in hunc libri rituum textum dicentem divinum rituum ac capitalem, quibus — celi olim solebat suprema majestas *Xam ti*, fuisse sacrificium tunc ipsi oblatum sub titulo aut nomine *Tai ye*, quod est unius ter maximi; et duos alios ^{fratris} dignitate pares et consequentes eidem *Xam ti* destinatos, *tien* solitos sub nomine celi et terrae; cuius trini ritus diversitas ^{in Xam ti} inquit Interpretes *so yn*, respondet triplici primae causae rationi distinctè expressa per hunc triplicem titulum; nempe *tai ye*, connotantem rationem principii universalem; et *tien ti*, quae duae voces connotant geminam ejusdem *Xam ti* ut patris et matris omnium indivisam fecunditatem. *Tai ye che, tien ti chi pen ye*. Cujus expositionis certitudo demonstratur, ex ^{in Xam ti} textu fundamentalis libri *ye Kim*, In quo fundatur tota illa solennium in honorem *Xam ti* sacrificiorum primæva Institutio. siquidem, ut fert liber rituum hae sacrificia, quae dicuntur *Kiao* (quia sunt ritus fœderis, seu conciliationis celi cum terrâ) primo Instituta sunt ad agendas debitas grates Supremo rerum omnium Auctori, sub omni ratione primae causae considerato. *Kiao chi ci ye, ta pao pen san Xé ye*. Atqui juxta principia sapientiae hieroglyphicae librorum canoniconum, omnis primae causae ratio reducitur ad hanc triplicem notionem hoc triplici nomine *ye pen, el yuen*, exprimi solitam; quarum prima quae est unica, nempe notio unius omnipotentiae seu principii universalis, dicta *tai kie* in libro *ye Kim*, vel *tai ye* in libro rituum, *li pie pen yu*

Tai ye, sub quo nomine seu titulo olim solebat *Xam ti* in altari tum nan inter orientalem et Australem plagam, *couché tien ci, ci Tai ye, yu tum nan Kiao*. Et duae aliæ ^{sunt} notiones duplicis originis ^{patris et matris} el yuen, quae in libro *ye Kim* distinguuntur sicuti duae virtutes omnipotentiae *Xam ti* annexae; altera scilicet sub nomine *tien celi*, seu ejus symbolo *Kien Kua, ta cai Kien Kien yuen, van ve ci Xé*; Altera sub nomine *Ti terra*, seu ejus symbolo *Koen Kua, ta cai Koen yuen, van ve ci Sem*. Nam in libro *ye Kim*, littera *Tien calum*, & *Kien Kua* ejus symbolum — significant virtutem paternam *Xam ti*; *Kien, tien ye, cou chim hu fu*. et littera *ti, terra*, sicuti ejus symbolum *Koen Kua*, significant maternam ejusdem *Xam ti* virtutem. *Koen ti ye, cou chim hu mu* et duplici solenni sacrificio utriusque solstitii, usque ad presentem aetatem, quotannis suprema *Xam ti* majestati offerri — solito, colitur mundi Conditor sub nomine celi et terrae, tanquam virtute tum paternâ tum maternâ instar celi et terrae ad omnia se extendente, omnia ab initio producentis et continuo sustentantis, uti constat ex communi suffragio turbae intergre — Regionum Interpretum presentis Regni in suo *ge Kiam* seu libri *ye* commentario, hoc veluti uno ore testantium, his verbis summa observatione dignis. *Sien vam hiam ti yu Kiao; y mim su tien, mu ti chi li*. quae verba quicumque vitè perspiciant, non intelligo, quomodo is tutâ conscientia negare possit, obtum solennium sacrificiorum sinensium, esse verum mundi creatorem; eumque a praeis sapientibus tam per vocem *Tai ye*. Unus Ter maximus, quam per vocem *Tai kie* verè fuisse significatum.

Contra omnia huc usque allata, pro stabiliendo sensu sacro a nobis supra tributo vocibus *Tao, Tai kie* et *Tai ye*. — Erunt fortè inter missionarios, qui objiciant, ista quidem in se et solitariè considerata, videri non pati magnam difficultatem. Sed si voces illae *Tao* et *Tai kie*, comparentur cum his, nempe *va* et *Tai hui*, nihilum et inane significantibus, quae passim occurrunt in libris, unde pleraque argumenta nostra desumpsimus; et ibi videntur confundi cum dictis vocibus *tao* et *tai kie*, tanquam earum synonyma; manifestum esse, mundi seu rerum omnium principium per utrasque pariter significatum, esse merum, nihilum et inane; et consequenter omnem doctrinam fundatam ejusmodi principio per *Tao* et *Tai kie* significato, esse purè — Atheisticam. Ad hanc objectionem Respondeo primo, neminem jure negare posse, fundamentum radicale libri *ye Kim* et

Kien
calum
乾
Koen
terra
坤

周易 大哉乾元 萬物資始 至哉坤元 萬物
資生 乾 乾天也 故稱乎父 坤 地也 故稱乎
母

易漢卦 先王以享于帝 郊以明 父天 母地 之禮

諸先王享帝于

淮南 太一元神 總萬物者 史記 天官 泰一
天帝之別名也 史記 漢孝武 古者天子以春秋祭太一東南郊
用太牢 具七日

De significatione
vocis tai ye
ter maximus

禮記 郊之祭也 大報本反始也

中庸 郊社之禮 所以事上帝也

禮記 禮必本于太一 分而為天地

索隱曰 太一者 天地之本也

totius veteris Sinarum doctrinae, vocibus Tao et tai kie ab omnibus vulgo exprimi. quo non obstante, omnes missi nos in eius studio maxime versatos, praeter ^{forte} unum longocardum et Episcopum Cononensem, agnovisse hanc doctrinam esse Atheismo plane oppositam. Respondeo secundo. hanc objectionem non posse esse nisi hominum, qui exemplo D. Episcopi Cononensis, scriptis antiquis Interpretibus, quales sunt imprimis lao cū, Chuam cū, liā cū &c. praeter neotericis, puta chu hū &c. non attendunt, uti debuerant, novum philosophiae systema à neotericis confectum, idcirco ^{pluribus visum esse} proximè accedere ad Atheismum; quia scilicet, rejecta veterum illorum Interpretum doctrinā Atheismo directè oppositam improbarunt, & reverà non intellexerunt, uti deo dante, mox patebit, ex brevi, & genuinā vocum vū (nihilum) & tai hū (vacuum seu inane) nunc subiungendā expositione, et identicā eandem cum ipsis vocibus Tao et tai kie significatōe.

De mysticā
Significatione
vocum vū, non
Ens; yeu vū,
Ens et non Ens;
et tai hū —
Inane terminum,
vel terminum
maximum Imma-
teriale.

quod ut facilius consequamur, hic iterum diligentius advertendum id quod jam antea obiter observavimus, nempe. priscos sapientes Sinas, & antiquos illos Interpretes, quos mysticos Theologos, rectius quam prophanos philosophos dixerim, de verā rerum omnium origine et primā mundi causā locutos esse sensisse, circiter sicuti magistro Cabala hebraeorum, imò ut plures s. Patrum atque imprimis sicuti s. Dionysium, qui Deum nihil dicere non dubitavit, quia scilicet sicuti Deus omnia est, ita & nihil omnium. Sicuti et hebraei, qui Deum vocant Ens et non ens, ut constat ex hoc Botrelli testimonio à Kircherō excerpto ex libro de fide et expiaōe. 11 quod producenti Ens de non Ente, nihil decessit, & quod Ens est in non 11 Ente, quoad rem non-Entis, & non Ens est in Ente, quoad rem Entis, 11 ut discas quod non ens sit Ens, et Ens sit non Ens. Cuius testimonii certitudo confirmatur ex communi consensu Cabalistarum. Deum sub mysticā illā Entis et non entis Ideā representantium per suum illud Kim suph, seu orbem obscuro-lucidum, arbori Sephiroica instar cornu impositum. Si quidem, ut super hoc ritè observat Kircherus, Deus rectè vocatur Ens, quia ab eo — tanquam summo Ente, omnia Entia existunt; non Ens autem, quia inter omnia Entia, nihil ei aequale aut simile reperitur.

Premissā hac observatione tam necessariā, jam nil facilius, quam intelligere cum evidentia quicquid latet mysterii sub vocibus vū nihil, et tai hū maximum inane, quae nobis obijciuntur ex libris Lao cū et chuam cū, veluti Atheismi nucleum continentibus. Et verò cum ex maximā analogia figurarum Sephiroicarum, quibus nititur.

tota recondita, tam Sinarum quam Hebraeorum traditionis seu Cabala doctrina; et ex identitate divinarum mysteriorum sub utrisque latentium antea demonstratā, constet de identitate primae originis illius mysticae doctrinae apud utrosque: quis jam dubitet, cum in libris lao cū, chuam cū et aliorum veterum philosophorum, occurrunt praedictae voces vū, nihilum, tai hū, maximum inane, eas omnino accipi oportere, juxta mysticum et sacrum sensum hebraeorum et s. Patrum. modo expositum, atque imprimis pro mundo immateriali, seu — invisibili aut Intelligibili, utrisque sicuti aegyptiis dicto Arche-typo; qui cum sit omnino vacuus qualicumque rerum corporearum soliditate, & omnibus materiae facibus; est è contrā aeternis rerum omnium exemplaribus, quas Socrates vocat Ideas à verbo omnium Opificis emanantes, plenissimas; ita tamen ut hae plenitudo nihil officiat simplicissimae divinae mentis essentiae.

Itaque ex his mysticae Theologiae principiis facile intelliges, primò sensum orthodoxum v. g. huius dicti lao cū in speciem Atheistici. tien hia chi ve, sem yu yen; yeu sem yu vū. Id est ad verbum. Res omnes universi productae sunt ex Ente, et Ens productum est a non Ente. Sed commentarius, qui videtur attigisse mysticum Auctoris sensum, hunc sic ritè exponit. Res omnes, inquit, ex principiis et verbis libri ye kim, productae sunt ex materia caelesti et terrestri praexistente. Et ita nō prodierunt ab Ente. At caelum et terrā in suā primā ^{productione} prodierunt à principio dicto tai hū, maximum ^{immateriali} vacuum; vel non Ens, vū. Id est ex Tao supra fusè exposito per nomen sapientiae, in quā Deus omnia fecit, seu verbi divini, quo mundi conditor dixit, & nō omnes creatae extiterunt. nam juxta mentem chuam cū et lao cū, nec non ipsorum Interpretum Tao est sinus & Inscrutabilis rerum omnium exemplaribus plenus. Tao van ve chi ngao. tai hū xevu, vū ci tao ye. Et quia Tao est ipse rerum omnium Exemplar Archetypum, ideo dicitur Entium omnium nobilissimum. van ve chi cui quei che.

Sed quò clarius constet, illud vū, seu tai hū, vel ipsum tao, hūc à lao cū et ejus commentario prolaturum pro principio productionis caeli et terrae, non esse nihilum, nec vacuum, nec quicquam similiter inane, sed ipsum mundum Intelligibilem seu caelum Archetypum, attente perpendamus verba commentarii chi quei, expresse dicentis, sicuti nosmetipsos mystici Theologi. van siam, omnes rerum formas seu Ideas esse ipsum tai hū seu caelum vacuum omni materia (nempe simplicissimam divinam mentis essentiam) van siam, kiai tai hū. Tien ye

道德經 天下之物生于有,有生于無. 註有天地然後有萬物,故曰物生于有. 然天地孰生之. 天地之始,生于太虛. 是生于無也. 無即道也. 首德經 道者萬物之奧. 註萬物之奧,萬物之最貴者.

道德經指歸 萬象皆太虛. 天亦太虛之別名. 萬象即天也. 外天而求象,猶之外水以求水也. 性理 由太虛有天之名. 由自然有道之名. 實生于虛. 有形生于無形.

Tai hui chi pie nim, van fiam ci tien ye.

Ex iisdem mystica Theologiae principiis intelliges 2.º Philosophum chuamcū videri non minus orthodoxe sentire et loqui, cum primam rerum omnium originem designat nomine seu voce non entis *vu*; vel entis et non entis conjunctim *yeu vu*, ut videtur facere praesertim in hoc textu. *Tai chi yeu vu, vu yeu, vu mim ye chi so ki. yeu ye el quei him.* Si quidem Auctor ipse in hoc textu declarat, principium hūc voce non entis expressum, non esse nihilum, sed unum quid reconditum, quod nondum se manifestavit per productionem corporum, *yeu ye, el quei him*, uti commentarius *chu* multo clarius exponit, dicens. Unum istud primigenium, esse quid summo opere admirabile, *yeu ye che, yeu chi chu, chi miao che ye*; esse quidem unitatem simplicissimam, non tamen in nihilo fundatam, *chi ye, sei ki yu vu*. Et ideo dici posse primum entium, nihil habens non entis. *ye cie Tai chu chi vu vu ye.* Cur autem vocetur ens et non ens, huius rationem habemus clare deductam in vocabulario centum voluminum nuper Regis typis edito. quando philosophi discurrunt de primo mundi principio, quale intelligitur extitisse, ante caelum et terram, volunt attingere entis rationem in eo reconditam, inquit Auctores dicti vocabularii, cum nullam possint perficere in eo apprehendere figuram (et nondum se manifestaverit per mundi sensibilis productionem) tunc veluti haberet rationem non entis, hoc appellant Admirabile, *ce sei yeu, cou quei chi miao*. Et contra cum volunt animo volvere rationem non entis, cum advertant hoc esse originem omnium corporum radicalem; tunc non esse nihilum sed plane reale advertentes, agnoscunt esse verum ens, *ce ye sei vu cou quei chi yeu*. Sed quia ejus entitas est veluti abscondita in nihilo seu negatione mundi sensibilis, ideo dici solet ens admirabile, *cou quei chi miao yeu*.

Verum quia hoc ens admirabile ante caeli et terrae productionem consideratum, non potest sermone exprimi sive via negationum, sive via affirmationum, ideo appellatur *Tai Kie* principium terminatum, inquit Auctor libri *ye tu Xue*, tractantis de figuris mysticis libri *ye kim*, sub praesente regno editi. *pu co y yeu vu yen, cou quei tai Kie*, hoc est juxta Interpretem *laocū*, *tai Kie pen vu Kie*, principium sine termino seu infinitum, involvens omnes rationes entis et non

non entis, *ho yeu vu in hien, el y chi*.

Demum, si cupiam supersit adhuc aliquid dubii circa sensum mysticum verè sacrum ac divinum, quem contendimus a praeis finis philosophis, et a modernis eruditis, tribui solitum vocibus *vu* et *Tai hui*, et harum synonymis *Tai Kie, tai ye, et tao*: is attendat diligenter, quaso, ad hoc Interpretum libri *chim mum* testimonium, rem sine obscuritate definiens. Si quidem reducta Dea *Tai hui* ad *Tai Kie vu Kie*, quo supra ostendimus significari primam rerum omnium causam *seu xam ti tai hui*, *pen vu him, yeu yen tai Kie pen vu Kie*, huius testimonii auctor per Justam consequentiam Inferat *Tai hui esse Augustam* et supremam *xam ti toto caelo dominantis majestatem*. qui sensus vocis *Tai hui* de *xam ti* exposita, videtur tam proprius ipsius textus *Chim mum*; ut *cham cū*, cujus est hic liber, in eo asserat, caeli nempe Archetypi denominationem, profluxisse ab ipso *Tai hui*, *yeu tai hui, yeu tien chi mim*. si quidem *Tien*, caelum, de quo *cham cū* hic loquitur, non est caelum materiale, oppositum terrae materiali, sed caelum Immobile seu Archetypum, nomine *Tai Kie*, appellari solitum, cum caelum materiale, nullo modo dici possit *Tai Kie*. Si quidem *Tai hui xam can, ce quei chi tien*. *Tien quei tai Kie xeye*, uti doctè observavit alter huius textus Interpret, nomine *Cien xe chim*.

Pro conclusione longioris sortè expositionis mysticarum illarum vocum, quibus sine ab omni aeo designant primam rerum omnium causam; in e. supersit ulla suspicio, praeis philosophos nomine *Tao* vel *Tai Kie*, intellexisse nihilum aut vacuum, aut quicquam aliud diversum ab eo, quem Christiani reverentur et colunt, tanquam fontem et principium omnium bonorum tam naturalium et supernaturalium: cum jam ostendimus, praedictis vocibus *Tao* et *Tai Kie*, significatum esse, a praeis verum mundi conditorem seu primum Naturae Auctorem: nunc paucis explicandum, iisdem pariter vocibus significatum esse, Sanctum sanctorum, hoc est mundi Redemptorem, gratia supernaturalis fontem universalem. quod ut perficiamus, quantum praesens questio videtur postulare, satis erit hic duo obiter observare. primum erit circa doctrinam capitalem libri *ye kim*, quam possumus supponere cum numeroso Interpretum, qui fuerunt Auctores magni commentarii *tacinen*, illius libri, regis typis editi sub dynastia *tai mim*; et uno ore aiunt totam libri *ye kim* doctrinam, qualis nunc super est, unice spectare statum mundi corruptum et reparandum (per Redemptorem) quem mundi statum

也。起于至一非起于無一即泰初之無無也。而末形註一者有之初至妙者也。夫一所以起于至一非起于無一即泰初之無無也。

有非有。故謂之妙。欲言其無形由以生則非有。故謂之有。斯有中之無。故謂之妙。

而極有。無言。故曰太極。正欲合有無隱顯而一之。

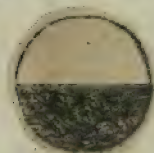
性理正義集釋 太虛無形。猶言太極本無極也。太虛在天則皇矣上帝。赫赫在上是也。性理正義 由太虛有天之名。註潛室陳氏曰。從太虛上看。則謂之天。天為太極是也。

周易大全圖說 凡今易中所言皆是後天之易耳。

*figura sephirotica
cabala Sinarum*

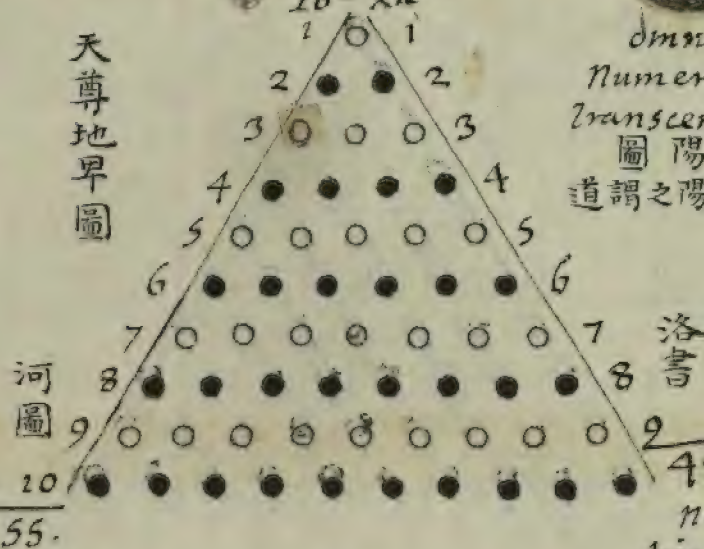
*Expositio harum
figurarum non est
non est huius loci*

*Figura
yn-yam.*

*Naturalis
Figura
Ho-tu. et
Lo-Xu.*

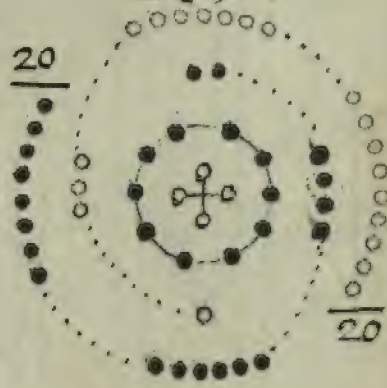
天尊地卑圖

*Omnes
Numeros
transcendens.
圖 陽 陰
道謂之陽一陰一*

*Figura magica
ho-tu*

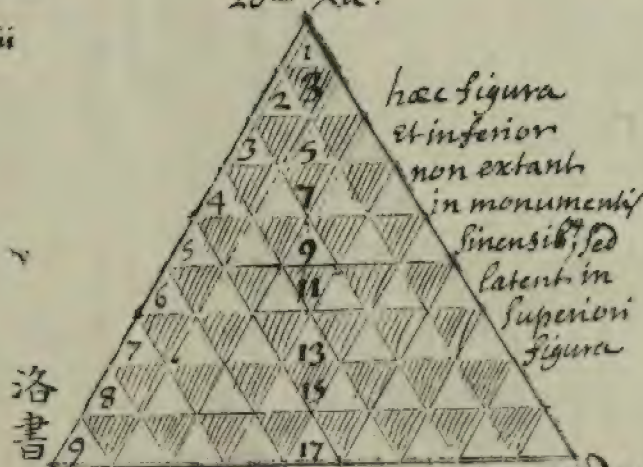
圖 (55) 河

*circu
magie
pro
aquat.
parius
Impar*

*Numerus
triangula-
ris.
denarii*

*Figura
Lo-Xu.*

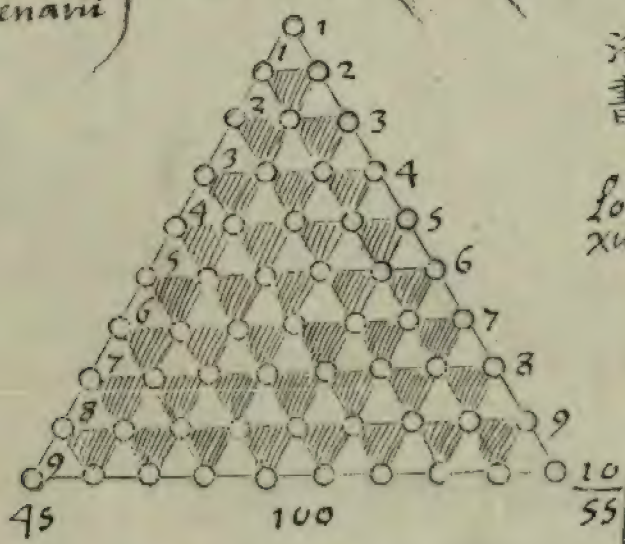
*hæc figura
et inferior
non extant
in monumentis
hincensib; sed
latent in
superiori
figura*

洛書

*45. Lo Xu
numerus.
triangulany.
novenarii*

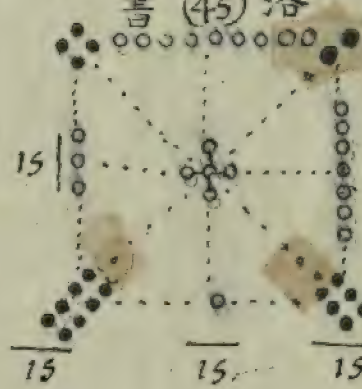
*Numerus
triangula-
ris.
novenarii*

*Triangulum
ex ho-tu et lo-xu unitis*

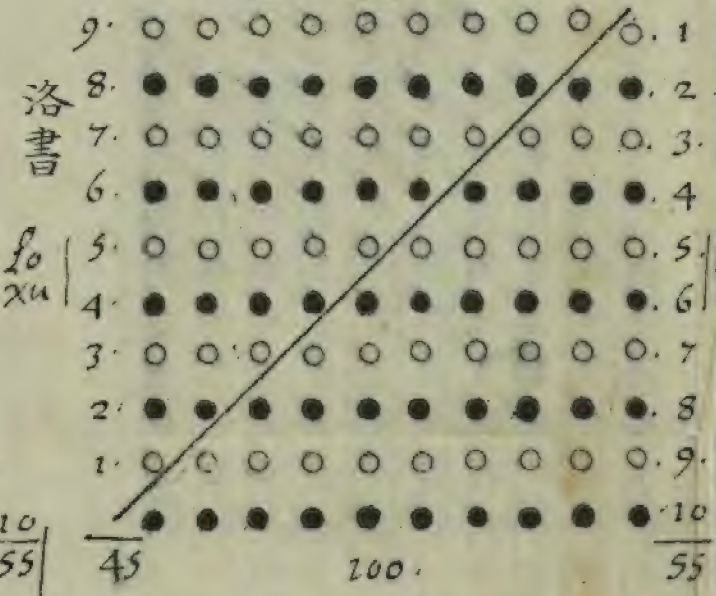
*Figura magica
Lo-Xu*

書 (45) 洛

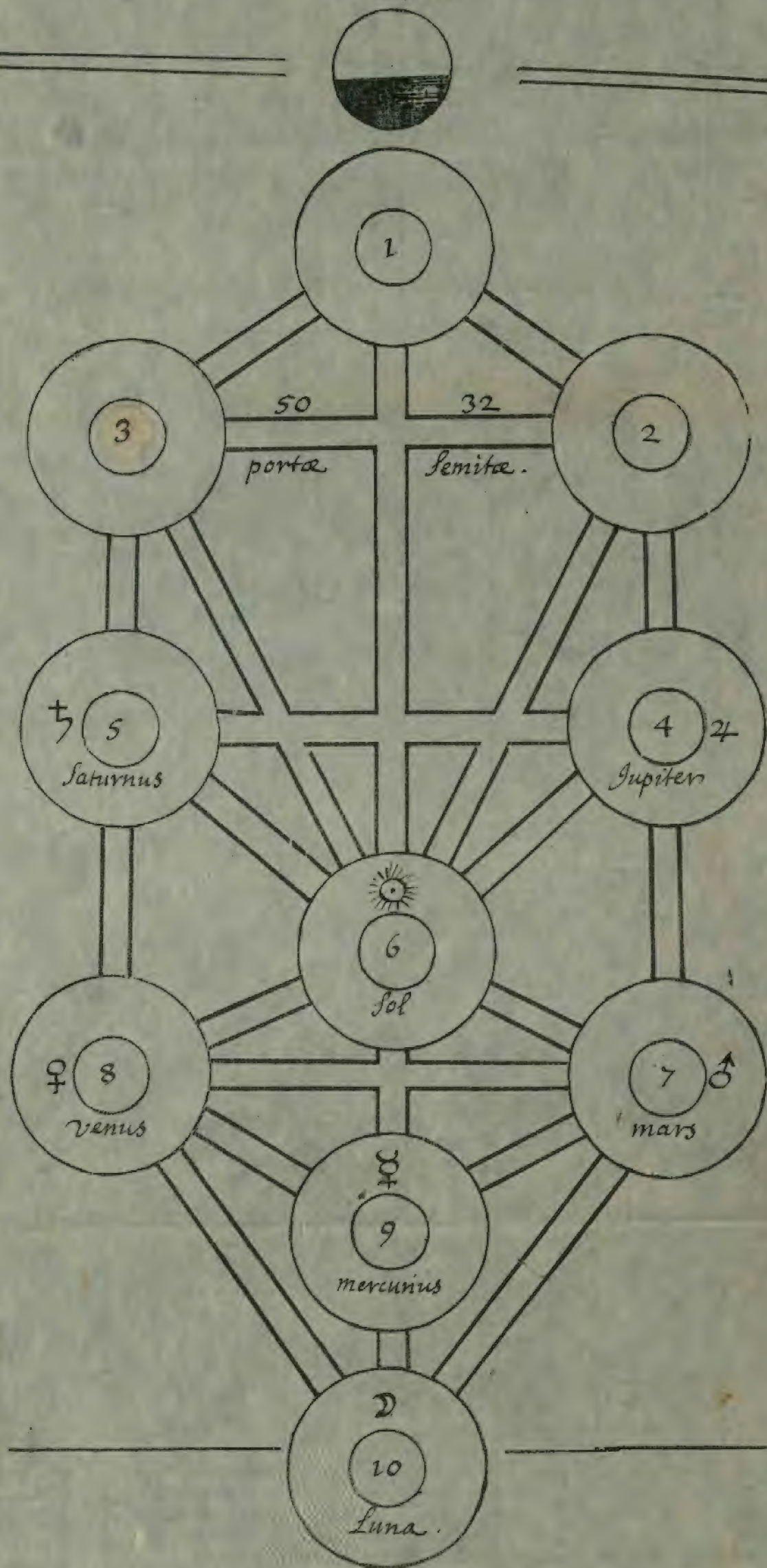
*quadrat
magicum
pro aqua-
re nume-
rum pro
onis pari
et Impari*

*quadratum
ex ho-tu et lo-xu unitis.*

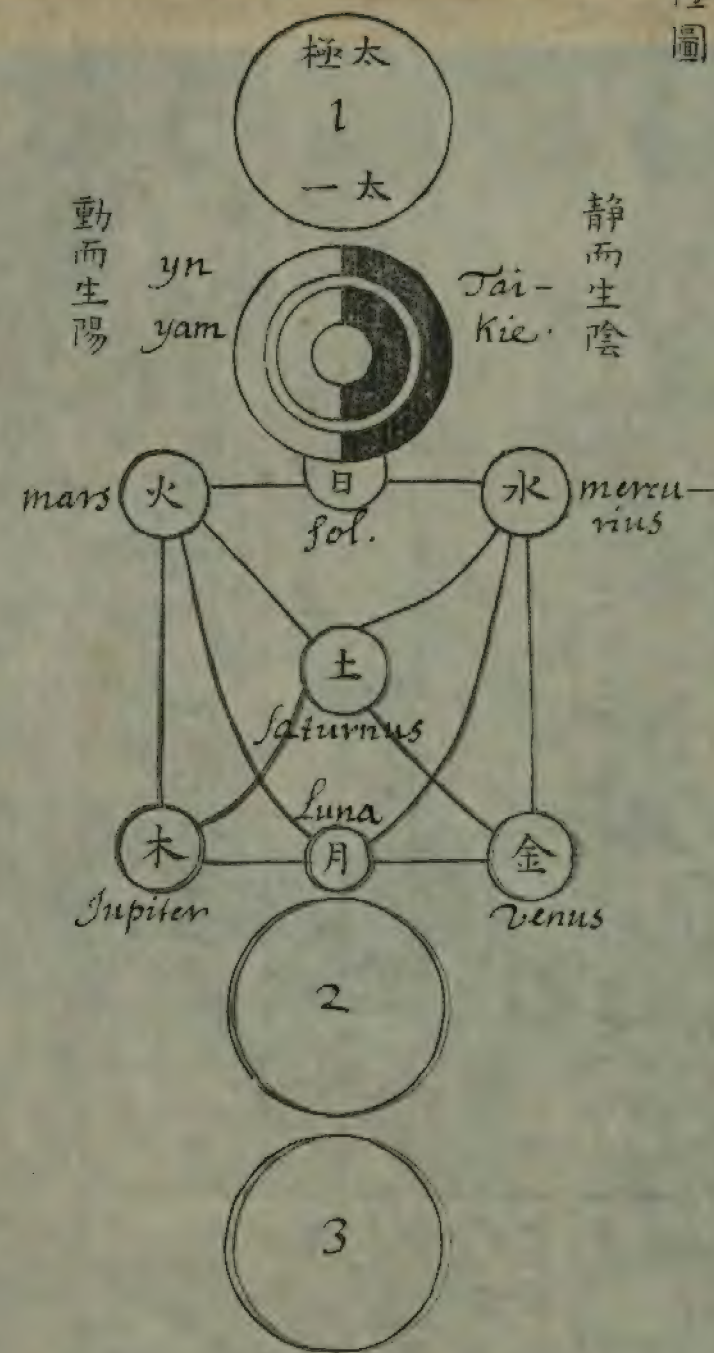

sicut lux ejus,
ita et tenebræ ejus.

איין סוף
Ain Suph

Sephirotica mosaica alterata, qualis
extat in libris Sinensibus.

周
濂
溪
古
太
極
圖

Solent appellare nomine *hien tien* calum potterunt. *fan kim ye chum* *soyen*, *ki ai xe hien tien chi ye el*.

Alterum est circa principium Illius Reparationis, quod ex omnium Interpretum consensu non aliud esse potest, quam Ille Sanctus, quem unicum spectat tota non solum libri *ye kim*, sed etiam ceterorum librorum doctrinam (et ostendemus esse ipsum messiam christum dominum). cui Interpreti etiam tribuunt vel ipsum Creationis opus, sicuti S. Paulus Epist. ad Ephesios cap. 3.º hoc tribuit christo salvatori, cum diceret se evangelizare investigabiles divitias christi, qui omnia creavit. Et verò quid aliud significat celebre illud dictum in commentario *taciuen* modò allegato memoratum? *Ti chö chin Xim gin ye*. Id est cali Dominus, quem liber *ye kim* vocat nomine *Ti*, et ait produisse vernam tempestate, sive ad formationem sive ad reformationem mundi, est ipsemet Sanctus ille vir; quem commentarius libri *chuan gii*, cui titulus *fumü*, ait eundem esse ac Deum, et unum cum ipso. *quei Xim gin quei tien co ye*. *Xim gin ye*, *tien ye*, *ye ye*: et quem Auctor libri *leou kim tu* de figuris mysticis sex librorum canonicorum, vocat celsissimo nomine creatori, dicens hunc omnia formasse verno tempore *Ti Kim chum yam*, *cao hoa chi chuan che*... et *sem van ve*: quem liber *Kien cho tu* predicat tanquam Renovatorem qui aperuit hominibus viam cali, *Xim gin cho cai tien lou*, *hien cham hoa yuen*: quem Auctor dubiorum super doctrinam *ye kim*, vocat *Xin Xim* id est spiritum, nempe deum; et sanctum nempe hominem omnium virtutum exemplar: *quei spiritus seu divinitas*, est la cuius nutu regitur calum et terra, et significatur nomine *Tai Kie*, quod est principium omnis mutationis seu reformationis proprie libri *ye kim*, *gin chi Xin cai ye*; *ye chi Xin cai tien* *H; tien ti chi Xin cai tai Kie*; *chi tai Kie chin Xin*, *pu co te el chi*. Et idè incomprehensibile.

Commentarius philosophi *yam gii* paucis sed clarissimis verbis confirmat præclarum hoc testimonium Auctoris dubiorum, dicens spiritum seu divinitatem in sancto Reparatore habitantem (per unionem hypostaticam) esse eandem ac divinitatem Domini Creatoris. In mundo gubernantem. *tien yen chi Xin*, *quei cao hoa chi chu*, *Xim gin chi Xin*, *quei tao chi cum*; *Ki Xin ye ye*. Sed cum hoc discrimine, quod hic Auctor spiritum seu divinitatem sancti Reparatoris exprimat per vocem *tao*, *quei tao chi cum*. Auctor

verò dubiorum per vocem *Tai Kie*, quas verè synonymas esse et pariter divino sensu plenas, patet ex omnibus huc usque allatis. Ex quibus æqui rerum aestimatores poterunt iterum iudicare, quid sentiendum sit de iis, qui nunc modicis contentunt mysticas illas voces *Tao* et *Tai Kie*, quibus superstruita est tota libri *ye kim*, et ceterorum librorum canonice doctrina, esse merè Atheisticas, sic suscitantes veterem illam Episcopi cononensis opinionem depuro putoque Atheismo totius Confucianæ philosophiæ, non minus noxiam toti Missioni Sinensi, quam Sinarum conversioni.

At ne novam scandali accipiant occasionem, ex loquendo sub finem applicuimus has voces *Tao* et *Tai Kie*, (quibus has duas alias *Tai him* et *vu*, Inane et nihilum significantes, diximus esse synonymas) principio Reparationis humane seu messie salvatoris; dignentur meminisse, salutare mysterium Reparationis totum fundatum esse in humilitate, in morte et in annihilatione nostri Divini Redemptoris, qui cum in formam Dei esset, ut ait S. Paulus in 2. cap. Epist. ad Thessal. Semetipsum *exinanivit*, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, ... humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. cum hic sit genuinus et præcipuus sensus in quo præci sapientis mysticas illas voces intellexere, quando iis primam causam omnium bonorum originem radicalem significare voluerunt, uti postea clarius ostendemus.

Ex patefacta huc usque perfecta similitudine et significatione mystici circuli obscuro-lucidi Sinarum, *yn yam*, *Tao*, et *Tai Kie* nominibus vulgò notis, cum orbiculari schemate *ain suph* Hebræorum, pariter luce et umbrâ bipartito, et ab utrisque similiter in summitate figure sephirotica, coronæ instar appingi consuetò; unde utrique pariter deducunt initium arcane traditionis mysticorum sue cabalæ: ex tantâ, inquam, Sinarum cum hebræis quoad hoc conformitate, satis intelligitur, credo, antiquitas et puritas primæ originis totius sapientiæ hieroglyphicæ præconum Sinarum. Sed quia hæc adhuc clarius videtur percipi posse ex anacaphaleosi legis sacre, quam utrique unanimiter gloriantur primis patriarchis calitis traditam per mysticos figura sua sephirotica numeros; una aut altera super hoc observatio, erit presentis paragraphi conclusio omnium convenientissima.

周易大全 李鼎祚曰帝出震聖人也
聖人爲天可也而猶曰人者因其有形而命之者也其實聖人也天也一也
六經圖 帝居中央主造化之尊稱者言出乎震而生物也
人鑿開天路顯彰化源
楊子註 秘曰天有至神爲造化之主聖人之神爲道之宗其神一也

易或 夫子論易每歸之神聖人之神在易易之神在天地天地之神在太極太極之神不可得而知復歸之易易歸聖心知得聖人方可知易

quicumque arcana Hebræorum Cabalæ originem et ejus mysteria sacra ex magis sinceris ipsorum traditionibus felicius indagarunt; ii communi consensu agnoverunt, hanc cepisse a primo hominum parente Adamo; et tam scientiam ei fuisse calitis traditam, deo ipso per se vel per Angelos revelante totum Incarnationis et Redemptionis mysterium, cum sancta lege ab ipso et posteris pro singulorum salute necessario servanda. Eandemque subinde per Sethum, Enochum, ac

Quod cum hoc memoria Noënum post diluvium usque propagatum; verum paulatim Bili S. Aug. dicto, propter hominum corruptionem, veluti planè extinctam; - ximè concordare vi- tamen - postea per novam revelationem simili modo moysi factam, Regia prelationis quando scilicet legem decalogi à deo divinitus accepit, fuisse prefata commentario restauratum, ac de nunc posteris traditam per mysticas figura ta cunctis libri simili, vestigium, à protoplasto parente primo acceptas. quorum hic est sensus. Sephirothica rationes, à protoplasto parente primo acceptas. Ante adventum sancti Supposita ut certà hujus observationis veritate, quam (Reparatoris) lex intelli- nemini suspectam facere debet. Revelatio totius mysterii - gebatur ex contemp- Evangelici ab initio primo parenti facta, et continua exinde. Sed post ejus adventum traditio à nobis asserta; siquidem S. Augustinus lib. 1. Retract. (per ejus documenta ejus traditio à nobis asserta; siquidem S. Augustinus lib. 1. Retract. et exempla) eadem pro hujus veritatis confirmatione, sic loquitur. Res ipsa, quæ facta est sensibilis, nunc Religio Christiana nuncupatur, erat et apud Antiquos, nec et ita recepta est, defuit ab initio generis humani, quò usque ipse Christus veniret servus um et in carne, unde vera Religio, quæ jam erat, capit appellari - quiditum. Xim. Christiana: nunc, si cum supra observatis ex traditione Hebræ- gin nei sem &c. orum, comparemus ea quæ occurrunt in traditione sinarum, atque ad eò inter onum, comparemus ea quæ occurrunt in traditione sinarum, novam et veterem circa celestem originem duplicis figura Hotu et lo Xu, et circa legem nulla est documenta sacra, per mysticas numerorum rationes in iis latent, diversitas. tao chi ab initio tradita, tam ante quàm post ipsius fohi tempora; cai tien hia, vñ tantum inveniemus inter utramque traditionem conformi- con Kin chi Xu. tatis; ut cogamur confiteri, sinensem quoad hæc traditionem, non debere intelligi de arcanis seu mysteriis diversis ab iis, quibus constabat primæva et sincera hebræorum cabalæ sacra. unde innotescet prima prisorum sinarum sapientiæ origo, quæ nulla purior aut antiquior desiderari posse videatur.

Supra observata de cabalâ Hebræorum ex ipsorum traditi- onibus reducuntur potissimum ad tria puncta capitalia, quorum primum spectat naturam et usum et antiquitatem figura sephirothica mundi primordio non inferiorem. 2um sunt documenta de ere- atione simul et reparatione mundi per Redemptorem venturum, nec non de sancta ejus lege. 3um spectat magistrum primi homi- nis instructorem, nempe deum ipsum aut aliquem de Angelis.

性理大全御製序
聖人未生道在
天地聖人既生道在
聖人
在天下無古今之殊
人之道受于天
者亦無古今之異

que tria, si vetera sinarum monumenta revolvamur, inveniun- tur ad amulum quadrare, cum primæva sua sacra doctrina tradi- tione. Cujus verum et primum Instrumentum fuisse, utramque ipsorum figuram sephirothica hotu et lo Xu, convenit inter omnes; quia scilicet hæc due mystice figura continent in suis numeris rationes symbolicæ connexas cum divinis operibus sive visibilibus et naturalibus, quæ contemplamur in toto cæli et terra ambitu; sive invisibilibus et supernaturalibus, ad quæ illorum contemplatio attollit mentem sapientis divinâ luce corroboratam. Nam hæc est Joca fundamentalis veteris sinarum sapientiæ, seu libri ye Kim, ex iis figuris tanquam à celesti - fonte primitus exorta. Et ipsa mens virorum doctorum, qualis est Auctor libri tu Xu pien, qui in dicto tractatu de figuris hotu et lo Xu, ait eas continere veros characteres seu signacula pro- pria virtutum divini officij (qui fecit omnia in numero) ubiq; in cælo et terrâ voluentia, sine quibus nemo philosophus possit attingere reconditas divina sapientiæ vias. propria enim hujus Auctoris verba, tu Xu, tien ti chi chi ven ye &c, ex con- textu ipsius doctrinæ estimata, sunt in hoc sensu accipienda.

Constat præterea ex ejusdem Auctoris testimonio, primam prædictarum figurarum traditionem, esse ejusdem ac ipse mundus antiquitatis. cao ve chi mi, yeu caï, pië tien, xim gin chi cim, y in siam y xe, ho tu chuen yu xe ye. Kilai yeu cū y. Et in utraq; nulla alia latere arcana, quàm quæ pertinent ad opus tum Creatoris, tum sancti Reparatoris. lo chi Xu, tien ci, tien ho chi tu, mo fei cao ve chi mi, mo fei xim gin chi cim hu. præsertim tamen mysterium Reparationis iis indicari dicendum est, siqui- dem hæc due figura signa sunt characteristicæ adventus Reparatoris, (uti multiplices computo divini cujusdam characteris luce signato, suo demonstrabimus loco) si fides haberi potest scriptoribus, qui hæc diligentiori studio scrutati sunt, inter veluti principem locum obtinere potest lo mi, Auctor chronici lou xe, id affirmans his his verbis. tu Xu, xim gin cho xi chi fu ye.

Quod attinet ad Auctorem utriusque illius figure, et magis trum, qui eas adhibuit tanquam celeste Instrumentum pro primâ hominis Instructione, liber ye Kim docet utramque esse divinum artificium, non humanum. tien sem xin ve, xim gin cæ chi. Et Commentarius cien odarum Taya, addit prima documenta homini Earum ope tradita, fuisse totidem Angelicæ seu divinae vocis oracula. Hotu lo Xu, Kiai tien xin yen yu, soy y Kiao cao uam che ye. Notitiam mundi Reparatoris ab initio homini - bus traditam, et ab omni ævo servatam in vetustis sinarum monumentis, hic non nisi obiter insinuvimus, de ea pro materia gravitate infra scribis dictum in paragrapho particulari.

圖書編 圖書天地之至文也。求道而不求 諸天地之至文。其何以知天地之化育哉。 圖書編 造物之秘。有開必先。聖人之精。因 象以示。河圖傳于世也。其來有自矣。

圖書編 洛之書。其即河之圖。莫非造物之 秘。莫非聖人之精。 路史前記註 易曰。河出圖。洛出書。聖人出世之 符也。

易傳云。天生神物。聖人則之。 十三經詩大雅。六藝論云。河圖皆天神 言語。所以教告王者也。是圖書皆天神 故文王雖受洛書。亦天命也。

Sed quod dignissimum est singulari admiratione, et videtur veluti plenè demonstrare perfectam identitatem traditionis primarum sinarum sapientiae et sacrae Cabalae Hebraeorum, cum Lege decalogi essentialiter ab initio mundi connexa, est illud celeberrimi Antiquarii lomi, in suo chronico lou xe memoratum. Tai hao xen ho tu, ho pa kua co xe yen chi Kiao. hoc est ad verbum, Tio hi calitis accepit sephiroticam figuram ho tu, et delineatis octo suis trigrammatis symboliis, decalogi legem exaravit; neque enim accuratius verti possunt haec modo allegati posteriori verba xe yen chi Kiao, quam per legem decalogi, a me adhibita. quam decalogi legem, in figuris symboliis libri ye Kim delineatam, certò intelligendam esse de decem praeceptis a Deo traditis Moysi Cabala simul et legis Adamo primò tradita, restauratori; dubitare prohibet mentio non raro fieri solita apud sinas, etiam ab ipsis Imperatoribus, qualis leam ou ti decem verborum, quorum observantia aut infractioni confitentur annexam esse, omnium bonorum aut malorum operum debitam retributionem, ipsis etiam bonis discipulis plerumque sic loquentibus.

Verum ad occurrendum scandalo, quod patientur haud dubie illi omnes, qui planè ignorant naturam doctrinae librorum sinensium, veramque eorum originem, videndo primum sinarum Legislatorem Fohi à nobis equiparari ipsi Moysi Legislatore Hebraeorum; ^{ante allegat} monendi sunt traditionis veteris memorata, in libro leou xu cim yun, in qua fertur cum Fohi figura sephirotica ho tu speculationi intentus, condendū systema sui ye Kim, tunc Deum seu Xam ti cum ipso veluti faciem ad faciem (sicuti postea cum Moysse) locutum esse. con jo Xam ti mien yu. quod nemini credo, mirum videbitur, quando ostenderimus, uti deo dante, faciemus cum sufficienti soliditate et claritate, primum illum sinarum Legislatorem Fohi, non alium fuisse, quam S. Patriarcham et prophetam Inochum.

Contra omnia, quibus huc usque contendimus astruere identitatem originis, et usus sacri figurarum sinensium ho tu et lo xu, cum figura sephirotica Hebraeorum, mihi videor audire qui obijciat. Etiam si haec figura apud utrosque similiter consistat decem primis numeris elementaribus; cum eorum magica dispositio sit utrimque planè diversa, nihil inde concludi potest pro identitate originis et usus sacri dictarum utriusque gentis figurarum.

Ad respondendam objectionem, Respondeo primò. Cum assertio

(38) * Ad confirmandam mirabilem hanc traditionem de decalogo, ex decade sephirotica figura ho tu, in libro ye Kim, totis viginti ante Moysen saeculis exarato; observandum est, decem illius sacra verba, modo per decem bonorum praeceptorum, modo per decem malorum prohibitorum legem exponi. hinc doctas lo mi modo citatos dicente, alio in loco, Fohi delineando sua hexagrammata, in eis exarasse decem verba seu decalogum, ad augendam populi erga supremum dominum reverentiam et convenientem cordis puritatem; commentarius leou y lun ait, Fohi fecisse legem decem bonorum operum Fohi co xe Xan chi Kiao. Et contra liber canonicus Xu Kim capite y liun, & cum ejus textu commentarij ta iuen ait triplicem concupiscentiae radicem, & denarium malorum prohibitorum numerum, esse totam legis anacaphalacosim. San sum Kien chi cam ye. Xe Kien sum chi mu ye. quorum vitionum, vitione si Rex sit innotuit, aut quilibet alius in aliquo auctoritatis gradu constitutus, ex eo sequi certam familiam & Regni ipsius ruinam. Kim Xe yen ye yu Xin, Kia pie sam. pam Kiun yen ye yu Xin, que pie uam. ubi addit commentarius, timorem reverentialem solum sufficere pro perfecta fionum decem abolitione; & contra defectum illius timoris, esse decem illorum vitionum matrem, atque adeo reverentiam cum timore, esse universale contra hoc & triplicem concupiscentiam remedium efficacissimum.

ram illam sephiroticam, cum praevious quas jam libenter adoptaverat, ut idoneas ad restaurandam mysticam numerorum Theoriam, propriam libri ye Kim et figurarum magicarum ho tu et lo xu, de quibus infra in computis periodi sacrae apocatastasis.

uti illo vel quos opri- no itio- em de- in- chi- ante ro lo xu, hebre- mero, lo tu * Numeri Jubilaei proprii 50. et 49. Sicuti numerus 32. vere sunt Characteristici, systematis numerici libri ye Kim, in quo numerantur 32. hexagrammata caelestia & totidem terrestria, quorum singulo numerum sunt multiplices 50. iuxta fohi proprium, at multiplices 49. secundum vis, stylum proprium veniam, uti patet ex computis nostris.

路史 太昊授河圖畫八卦作十言之教
受于善報
說苑 為善者天報以福 為不善者天報以禍
行十惡者 受于惡報 行十善者 受于善報
六書精義 昔者龍馬負圖出于河 伏羲則之以作易 爾時上接混沌 天人尤為相親 周卷上
帝面語 今象數具存 時克面叶 天若哉 良以胸中混沌 破碼多也

* in paragrapho sequenti

Sed quod dignissimum est singulari admiratione, et videtur

vel
va
deca
mi
hao
Ho
octo
em
xey
deca
cert
Cabi
tan
ipsi
obse
bono
otiar
illi
suum
Legis
heb.
leou
ho tu
Deu
cum
creo
fari
Sina
chan

路史太昊授河圖畫八卦作十言之教
梁武帝斷酒肉文行十惡者受于惡報行十善者

說苑為善者天報以福為不善者天報以禍

受于善報

六書精義昔者龍馬負圖出于河伏羲則之以作易爾時上接混沌天人尤為相親周卷上

* in paragra-
grapho sequen-
ti

Contra omnia, quibus huc usque contendimus astruere
identitatem originis, et usus sacri figurarum Sinensium ho tu
et lo xu, cum figurâ Sephirotiâ Hebræorum, mihi videor audire
qui obiciat. Etiam si hæc figuræ apud utrosque similiter consent
decem primis numeris elementaribus; cum eorum magica dispo-
sitiō sit utrimque planè diversa, nihil inde concludi potest pro
identitate originis et usus sacri dictarum utriusque gentis figura-
rum.

Ad respondendam objectionem, Respondeo primò. Cum assertio
nostra videatur sufficienter stabilita ex multiplici aliâ simili-
tudine seu analogiâ; nil jure contra concludi posse, ex unico illo
defectu similitudinis nunc nobis objecto. Respondeo secundò, vel
hinc defectum, quantum mihi videtur ^{non} existisse apud antiquos
Sinas, Cum apud modernos etiamnum supersit veluti propri-
um skeleton figuræ Sephirotiæ Hebræorum, in Iconismo
quodam cum simili decem sedium, sed sine numeris dispositio-
ne, delineari solito sub figurâ Tai Kie tu, ita ut septem
infimæ illius sedes, septem planetarum distinctis caracte-
ribus distinctæ et ordinatæ appareant, circiter sicuti in
ipsa figurâ Sephirotiâ, uti intelligi potest ex solâ inspecti-
one

quam singularem analogiam Imperator ^{Sinarum} miratus ante
aliquot annos, cum primum hæc ejus oculis subjeci, pro
confirmatione communis originis figurarum Ho tu et lo xu,
cum dictâ figurâ Sephirotiâ; simulque attonitus, huic hebræ-
orum figuræ, essentialiter annexos esse duos mysticos numeros,
Systemati numerico libri ye Kim, rationibus numericis ho tu *
et lo xu suffulto, non minus essentielles, nempe numerum
Jubilæi, prout est septem hebdomadum complementum, quem
hebræi vocant portas 50; et numerum 32 semitarum, ^{5 n}
demum post plura scripta et analyticas delineationes super
his figuris à nobis sue majestati oblata; propter felicem
tot tamque singularium characterum concorsum, ^{Imperator, inquam,} visus est
mecum judicare, prima hæc hebræica cabale, et sinensis
traditionis Instrumenta, haud dubiè ab uno eodémque fonte
emanasse. adeo ut paulò post non dubitaverit, hujus inventi
demonstrationem per semetipsum instituire, coram duobus
Supremi ordinis doctoribus Imperii Administris; multumque
egerit ut alter ex illis, qui tunc ultimam manum admovebat
novo libri ye Kim commentario, inserent in hoc suo opere figu-
ram illam Sephirotiâ, cum pluribus aliis figuris nostris, ^{Hebræorum}
quas jam libenter adoptaverat, ut idoneas ad restaurandam
mysticam numerorum Theoriam, propriam libri ye Kim et
figurarum magicarum ho tu et lo xu, de quibus infra in
computis periodi sacre apocatastasis.

Numeri Jubilæi
proprii 50. et 49.
Sicuti numerus
32. vere sunt
characteristici,
Systematis nume-
rici libri ye Kim,
In quo numeran-
tur 32. hexagram-
mata celestia et
solidem terra, quorum singulo
non numerum sunt
multiplices 50, ^{juxta}
et 49. ^{Stylum}
at multiplices
49. ^{Stylum proprium}
veniam, uti
patebit ex com-
putis nostris.

Paragaphus secundus

- de veteri chronico Sinarum, ubi demonstratur
 1° Fohi 1um Sinarum legislatorem, eundem esse ac S. Patr. Enochum.
 2° Diluvium Sinis notum, idem esse ac diluvium Noëticum.

quemadmodum apud nos, qui de mundi Annalibus & chronico universali accuratius scripserunt, ii Romanorum doctissimum Varonem secuti, tria temporum intervalla distinxerunt; primum scilicet ante cataclysmum, quod ^{appellatur} ~~ad~~ ^{propter} summam rerum in eo gestarum obscuritatem & ignorantiam. 2um quod numerant à Catadysmo usque ad primam olympiadem, & ~~publixor~~ ^{publixor} vocant, quia repletum est innumeris fabulis. 3um denique in quo gestorum veritas & series distinctè continetur et ideo vocatur ~~isopixor~~ ^{isopixor}, deduciturque a primâ olympiade usque ad presentem ætatem: ita si velimus æquè accuratè loqui de universali Chronico Sinarum, hoc videtur pariter distinguendum juxta triplex illud temporum discrimen; dicendumque primum intervallum, cuius initium repetunt ab ipso mundi primordio, indeque extendunt per decem Regum seu generationum Seriem, hoc est a ~~Pancou~~ ^{Pancou} primâ hominum radice, usque ad Imp^{rem} ~~Yao~~ ^{Yao}, quo regnante, aiunt, contigisse diluvium; censei à majori virorum doctorum numero ferè uti planè fabulosum & ignotum. 2um quod inchoare solent a diluvio, et ex^o per continuam 34. Regum in tres dynastias distributorum successionem protrahunt, cum sit admixtum non paucis fabulis, et multis narrationibus purè allegoricis, excerptis è libris canonicis, qui ex omnium consensu sunt merè doctinales seu dogmatici. Leon Kim y cham tao guei chu; Kim cai tao chi ven, vere dici potest siue ~~publixor~~ ^{publixor} siue mythico-historicum. 3um denique inchoatum à fine tertiæ prædictarum dynastiarum, cum sit integrè contextum rebus historicis, merito dici potest ~~isopixor~~ ^{isopixor}. Idcirco si ma quam veritatis purè historice amans præ cæteris, qui annalium suorum principium fixit in fine regni uei lie uam, post ætatem ipsius Confucii, hoc est in quarto post christi adventum sæculo; dicendus est primus concinnasse corpus annalium purè historicum.

At nè quis ex hoc existimet, uti plures non sine gravi injuriâ calumniati sunt, meam de veteri chronico sinensi sententiam, eo spectare, ut aboleatur totus illius sensus historicus: duo sunt hic prenoscenda, primum quidem respectivè ad 2um Intervallum, quod cum totum contextum sit rebus ad Reges trium dynastiarum pertinentibus, quoad magnam partem excerptis ex ipsis libris canonicis, id est è monumentis merè dogmaticis ac symbolicis, sicuti ipse liber ye Kim illorum fons et radix: nemo jure negare potest in illa

De
chronico
Sinarum
in genere.

傳云
經載
道之
文
六經
以開
道為
主

通鑑綱目原
始司馬
文正公作
資治通鑑
始于威烈王

veteris chronici parte, occurrere. pluris narrationes merè mythi-
cas et allegoricas, quas quicumque volent in sensu historico et literati
interpretari, incidet in contradictiones aut absurditates homine docto
et philosopho omnino indignas, ut passim contingit vulgo Interpretum,
qui non attendunt, ut decet, ad discrimen rerum propriarum chronici
purè historici, et rerum propriarum Traditionis canonice librorum dogma-
ticorum. quibus etsi mihi videatur tribuendus sensus purè allegorici et
mythici, qui solus coherere potest cum ceteris librorum canonicorum
et ipsius libri yē Kim doctrinā: quoad cetera, in quibus chronista
et Interpretes de sensus historici veritate ac certitudine inter se conve-
niunt sine ulla manifestā absurditate, aut contradictione, absit ut
ego audeam illis contradicere, aut cum illis disceptare.

Alterum hic observandum, respicit primum chronici Intervallum,
in quo, licet sapientiores inter Sinas nihil agnoscant nisi fabulas aut
figmenta, nos multis abhinc observavimus et clare agnoscimus sub
fabularum seu potius allegoarum et enigmatum velo, veluti seriem
Integram veritatis historice chronici Jaci prædiluvianam, cujus primas
scintillas multo ante nos sagaciter adverterunt n. Antecessores, atque
imprimis P. Philippus Couplet et P. Martinus Martini. quorum prior
in suo Confucio id testatus est dicens, In toto illo temporis Intervallo,
diluvium antecedente, intermicare nescio quid prisca veritatis, &
aliquam notitiam de longā vitā Patriarcharum. posterior vero,
loquendo de Imperatore yao, sub quo fertur diluvium contigisse, ait.
facile concesserim, omnem gentis historiam, ad hæc usque tempora vel
confictam fuisse, vel ea narrare, quæ ante noëtiā Pluviam conti-
gere, quorum in arcā forte servata est memoria.

Itaque ut constet omnibus, me plus deprehendisse et agnoscere
veritatis historice, quam ipsos Sinas et omnes alios Missionarios in
veteris chronici hæc priori veteris chronici parte, convenit ut aliquid certi statuamus
circa numerum et seriem primorum Regum, qui feruntur in traditione Sinen-
si regnasse ab initio mundi usque ad diluvium, cum hujus traditio sit
diversa et multiplex, diversis Auctoribus valde diversimodè inter-
Reges prædiluvianos recensentibus illos præsertim, quos vulgo vacant
San hoam tres Monarchas, ou ti quinque Imperatores. quæ diversitas
traditionis magnas inter doctos excitavit controversias. Sed ut in iis
sequamur quod videtur veluti indubitatum, stabimus solida decisione
Auctoris dissertationis præfixæ fronti celebri chronici cam Kien cam
mu, ite definitis quod spectat quinque Imperatores, omnino standum
esse numero et nominibus ab ipso Confucio recensitis, in magnâ expositione
yachuen libri yē Kim, et consequenter fouhi, Xin num, hoam ti, yao
et Xun, ibi memoratos, iudicandos esse inter primos Reges veteris chronici,
quorum quartus yao sibi sub quo contigit diluvium; nunc ut statuamus

quod quinam alii præcesserint hanc quinque regum seriem ultra diluvium
extensam, usque ad mundi initium, præ ceteris adharandum videtur
duplici majoris nominis chronico sub Dynastiâ præcedente concinnato,
quorum hi sunt tituli. cam Kien facien, & cam Kien pu. In cuius utrius-
que capite unâ serie recensentur hi Sex, nempe, pan cou, tien hoam,
ti hoam, gin hoam, yao, & Xun usque ad fouhi, primum quinque
Imperatorum ou ti, ex Confucio supra memoratorum; qui cum tribus
sequentibus Xin num, hoam ti, & yao, sub quo contigit diluvium,
annumeratus Sex præcedentibus usque ad pan cou, exhibet seriem
omnium maximè certam decem primorum Regum veteris chronici
Sinensis à pan cou usque ad yao, seu a principio mundi usque ad
diluvium; et hæc series decem primorum Regum dicti chronici
auvati respondet decem primis Patriarchis nostri chronici, panter
a mundi primordio usque ad diluvium, uti patet cum mirâ clari-
tate, saltem in tribus præcipuis —

Adamus	pan cou	盤古	1
Sethi	Tien hoam	天皇	2
Enos	Ti hoam	地皇	3
Cainan	gin hoam	人皇	4

* Dices in nostro canone omittos esse tres —
Imppres nempe Xao hao, chuen him et Tico, qui
referuntur ante Imprem yao in utroque chro-
nico, in quo videmur præcipue niti. Respondeo
numerum utrumque san hoam 3. Monarcharum
et ou ti, & Imperatorum æque mysterio plenum,
esse veluti sacrum, nec posse augeri nec
minui in serie chronici. Unde si ex confucii
determinatione, chronista debent agnoscere
fouhi, Xin num, hoam ti, yao et Xun pro
quinque Imperatoribus; non debent his
adungere Xao hao, chuen him et Tico, et
invenire octo Imperatores pro quinque.

Fiator tamen Xao hao, chuen him et
Tico, cum yao et Xun, ex alio mysterio a
nobis exponendo, constituere panter sacrum
et ou ti seu quinque Imperatorum numen
sed in hac hypotthesi fouhi Xin num et
hoam ti faciunt sacrum numerum san hoam
seu trium Monarcharum, ita ut san hoam
et ou ti simul juncti non excedant numerum
octonarium

nam a de imp. J = J
yaum hunc nostrum eundem cum Jano dicere, ita nomen et

神農
黃帝
少昊
顓頊
帝嚳
帝堯
帝舜

盤古
天皇
地皇
人皇
有巢
燧人
伏羲

按綱鑑大全網鑑補等記自太初至洪水君氏之序。

綱鑑大全 孔子定書斷自唐虞他經則自周禮外惟易繫辭傳稱
古者包犧氏王天下包犧氏沒神農氏作神農氏沒黃帝堯舜氏
作如斯而已

Pan cou
Idem ac
Adamus.

veteris chronici parte, occurrere. pluris narrationes merè mythi-
cas et allegoricas, quas quicumque volent in sensu historico et literati
interpretari, inveniunt in contradictiones aut absurditates homine docto
et philosopho omnino indignas, ut passim contingit vulgo Interpretum,
qui non attendunt, ut decet, ad discrimen rerum propriarum chronici
purè historici, et rerum propriarum Traditionis canonice librorum dogma-
ticorum. quibus etsi mihi videatur tribuendus sensus purè allegorici et
mythici, qui solus coherere potest cum celesti librorum canonico
et ipsius libri yē kim doctrinā: quoad cetera, in quibus chronice
et Interpretes de sensus historici veritate ac certitudine inter se conve-
niunt sine ulla manifestā absurditate, aut contradictione, absit ut
ego audeam illis contradicere, aut cum illis disceptare.

Alterum hic observandum, respicit primum chronici Intervallum,
in quo, licet sapientiores inter finas nihil agnoscant nisi fabulas aut
figmenta, nos multis abhinc observavimus et clare agnoscimus sub
fabularum seu potius allegorarum et enigmatum velo, veluti seriem
Integram veritatis historice chronici sibi prædiluviani, cujus primas
scintillas

imprimis
in suo con-
diluviū
aliquam
loquendo di-
facile con-
confictam
gere, quon-

Ita

Decem
primis Reges
veteris chronici
sinensis respon-
derem primis
decem patriarchis
regnavisse.

diversa et
Reges præ
san hoam
traditioni
sequamur
Auctori de
mu, vite
esse nomen
ja chuon
et Xun, ibi
quorum quartus yao
libris sub quo contigit diluvium; nunc ut statuamus

quos quinam alii præcesserint hanc quinque regum seriem ultra diluvium
extensam, usque ad mundi initium, præ ceteris adharendum videtur
duplicem majorem nominis chronico sub Dynastia præcedente concinnato,
quorum hi sunt tituli. cam kien facuen, et cam kien pu. In cujus utrius-
que capite unā serie recensentur hi sex, nempe pan cou, tien hoam,
ti hoam, gin hoam, yeu chao, sui gin usque ad fo hi, primum quinque
Imperatorum ou ti, ex consuetudine supra memoratorum; qui cum tribus
sequentibus Xin num, hoam ti, et yao, sub quo contigit diluvium,
annumeratus sex præcedentibus usque ad pan cou, exhibet seriem
omnium maximè certam decem primorum Regum veteris chronici
sinensis à pan cou usque ad yao, seu a principio mundi usque ad
diluvium; et hæc series decem primorum Regum dicti chronici
accuratè respondet decem primis Patriarchis nostri chronici, panter
a mundi primordio usque ad diluvium, uti patet cum mirā clari-
tate saltem in tribus præcipuis —
utriusque canonis, primo, septimo et
decimo ordine sibi invicem respondentibus, nempe pan cou Adamo, Fo hi
Enoch, et yao Noëmo. *

De perfectā pan cou et Adami cor-
respondentiā, seu verā utriusque perso-
næ identitate, quis audeat dubitare;
cū de hoc constet ex consensu vrsali
tam Judæorum ac Mahometanorum —
multis abhinc sæculis solum sinense
incolentium; quā omnium s. legis —
præconum, sive olim è synā, sive
mille circiter annis postea ex Europā
huc appulsonum: et aliunde id cum evidentia evincatur ex ipsa sin-
arum traditione, uti satis clare probavit martinus, qui ejus auctoritate
dixit pan cou secundum chronicum sinarum fuisse hominum omnium
primum, et terrā sterili prognatum, dominatumque omnibus, ejus
tamen originem ignorari.

Licet non habeamus tot testimoniorum ^{consensum} circa identitatem
personarum Imperatoris yao et Patriarchæ noe, nihilominus hæc
veritas non videtur minùs certa, propter singularem illam conve-
nientiam a diluvio petitam, quā major desiderari non potest.
cū enim diluvium sinense et diluvium Noëticum non sint diversa
uti mox demonstrabitur, et Imperator yao feratur floruisse, cum
insigni sanctitatis samā, quod de nullo alio verè dici potest, quā de
s. Patriarchā noe, vel hoc solo manifestè patet identitas indubitata. Idem ac
personæ utriusque primi illius ac sancti Regis post diluvium.
unde mirum videri non debet, id jam antea fuisse observatum ab
aliis ex diversis ordinibus missionariis, inter quos martinus in sua
historia de Imp. yao agens, hæc habet. mihi verò religiosum non sit,
yaum hunc nostrum eundem cum Jano dicere, ita nomen et

Adamus	pan cou	盤古	1
Sethi	Tien hoam	天皇	2
Enos	Ti hoam	地皇	3
caïnan	gin hoam	人皇	4
malaléel	yeu chao	有巢	5
Jared	sui gin	燧人	6
Enoch	Fo hi	伏羲	7
mathusale	Xin Num	神農	8
Lamech	hoam ti	黃帝	9
Noë	Ti yao	帝堯	10

Pan cou
Idem ac
Adamus.

網鑑大全 孔子定書斷自唐虞他經則自周禮外惟易繫辭傳稱
古者包犧氏王天下包犧氏沒神農氏作神農氏沒黃帝堯舜氏
作如斯而已

temporibus affinitate suadente, qui Janus multis Noë fuisse creditur. quæ solida et pulcherrima martinii observatio, non ineptè confirmatur ex aliâ ab ipso paulo antennis factâ, super Inde seu Arcu caelestis, quem, ut legimus in genesi, Deus post diluvium posuit in nubibus, in signum fœderis sempiterni inter se et homines. In cuius signi memoriam, martinus ex constanti sinarum traditione, retulit yam habuisse supercilia vario tincta colore in modum Indis micantia, primumque ac perpetuum ipsius studium fuisse pacis toto Imperio stabiliscendo.

Sed hæc martinii observatio, quæ hæret in solo sensu historico, si in sensu mythico et mystico, à nobis infra in speciali paragrapho stabiliscendo accipiatur, habebit multo magis solidam sublimitatem, majoremque cum sacro textu congruentiam. Siquidem hæc sinarum de magno yao traditio, uti et aliæ quàm plurimæ majoris momenti, intelligendæ sunt, præcipuè de magno Jehovah seu iao hebræorum tanquam vero generis humani à peccatorum eluvie liberatore, cuius Rex yao sive Noë aut Janus historice spectatus, non est nisi figura et Typus.

Fohi quod spectat identitatem personarum **Fohi** septimi Regis — **Chronici** sinensis, & **Enochi** septimi patriarchæ prædiluviani, fateor primus legislator sinarum, neminem antè me, quod sciam, de hoc quicquam suspicatum esse. idem ac **S. Patm** sed quia facile est inventis addere, quod facilius, supposita pan cou et archa **Enochus** **Adami**, **Ti yao** & **Noë** in primo et decimo tum sacri tum sinensis canonis gradu memorati identitate demonstratâ; quod inquam, facilius his imò totius quàm inde per necessariam consequentiam et cum simili evidentia mundi **Hermes** inferre indubitatam personarum **Fohi** et **Enochi** identitatem, **trismegistus** propter mutuam utriusque in septimo canonis gradu correspondentiam; et perfectam, quæ perfectior optari non potest, utriusque inter se quodam omnia similitudinem. quam quilibet facillimè observare poterit ex collatione Ingenii, Indolis, virtutum, meritorum, dignitatis & rerum mirabilium, quas sine tradunt de hoc septimo chronici sui Rege **Fohi**; cum iis quæ hebræi et cæteræ nationes occidentales tradiderunt de septimo mundi Patriarchâ **Enocho**, a græcis et ægyptiis nominibus **Hermes**, **Mercurii**, et **Osiris** celebrato, uti ab Arabibus sub nomine **Adris**, **Joris** vel **Doris**.

Fateor quidem in diversis horum gentilium monumentis mentionem esse diversorum legislatorum sub nominibus **Hermes**, **mercurii** et **Joris** seu **Adris** laudatorum; nam ut **Kircherus** post **Ciceronem** observavit, **Mercurius** antiquitas tres numeravit, imò et quinque, qui cum fuerint potius degeneres decorum, quàm ex hominum prosapia, propter hanc et multas alias causas, videntur habere maximam Analogiam, cum tribus monarchis **San hoam**, et quinque Imperatoribus **outi** **Chronici** sinensis secundum sensum mythicum infra exponendum spectatis. cæteri verò seu **Hermes** (* quæ in utraque senæ sinæ recensent suum **Fohi**)

seu **Janus**, seu **mercurii** historice spectati, quotquot feruntur post diluvium extitisse, videntur omnes sic dicti, ut observat idem **Kircherus**, ob similitudinem et analogiam quandam operum cum primo **Hermete Trismegisto** prædiluviano **Enocho**, hoc est, propter restauracionem legum, sacrificiorum, rituum, litterarum, scientiarum, Artium, quorum omnium prima institutio tribuitur primo **Hermeti Trismegisto** prædiluviano **Enocho**, a viris doctis tum antiquis tum modernis in occidente; sicuti in hoc oriente. hæc omnia pariter primitus accepta referuntur magno **Fohi**, ab omnibus sinis. Ex quâ tot tamque mirabilium Institutionum similitudine, circa idem ætatis prædiluviana, tempus concurrente, merito arguitur individuali **Fohi** et **Enochi** persona identitas.

Verum quò utriusque personæ identitas clariùs elucescat, expedit ut particulares de utroque traditiones proferamus, easque inter se conferamus. Ex quodam veteri manuscripto hebræico, cui titulus domus **Melchisedech**, refert **Kircherus**, primum **Hermetem** sive **Adris**, fuisse **Enochum** filium **Jared**, litterarum rerumque omnium ad humanam vitam conservandam necessariarum facit Inventorem, justitiæ et pietatis cultorem eximium &c.

Idem Auctor ex veteri monumento Arabico, et aliis Arabum chronici refert, **Adris** qui hebræis **Hanuch**, ægyptiis **Osiris** et **Hermes**, primus fuit, qui verum Dei cultum instituit et coluit purificationem, orationem, jejunium et caeremonias; et politicam vivendi rationem introduxit; qui antè diluvium Astrologiam et geometriam professus est; primus, qui post **Sethi** Artem Scripturam docuit, posuitque. Eum deus in prophetam, deduxitque super eum triginta libros, in quibus extabant scientiarum omnium arcana maximè recondita. Hæc ultima observatio est **Herbelotii** seu Auctoris Bibliothecæ orientalis, qui addit christianorum orientalium sententiam communem esse, **Joris** seu **Enochum** eundem esse ac **Hermetem** seu **mercurium Trismegistum** ægyptiorum. & Alibi in similibus Arabum monumentis legitur **Joris** fuisse primus, qui vestimentis se induit, cum homines antea vestirentur pellibus.

His ex Hebræicâ et Arabiâ traditione de **Adris** seu primo **Hermete** **Enocho** observatis, & ex opposito consideremus quæ occurrunt in diversis sinarum traditionibus de suo primo Legislatore **Fohi**, v.g. quod fuerit summa sanctitate et sapientiâ præditus, **yeu Xim te**, **Si am ge yue chi mim**; quod immutaverit sylvestres et ferinos mores hominum, primas matrimonii et societatis ac vitæ civilis leges institueret, eosdem edocendo artem coquendi cibos, vestes conficiendi, venandi piscandi, pecora præsertim in sacrificia educandi; et cætera ad rectam corporis et animæ Institutionem maximè necessaria; et de causâ condendo divinum suum librum **ye Kim** systema; quod si vera sunt omnia mirabilia, quæ sine deo prædicant, uti verissima esse

傳云以伏羲神農黃帝為三皇又云伏羲神農黃帝堯舜禹為五帝

綱鑑大全 太昊伏羲氏有聖德象日月之明故曰太昊

Deo dante patebit, antequam finem imponamus presenti huic labori) diei potest vera Encyclopædia, continens quicquid est sublimius et majorem momenti in Religione ac ceteris Scientiis, illi famularum instar ministrantibus: et pro perpetua sacrae hujus sapientiae traditione, delineanda omni genus sacrorum symbolorum, et immensum thesaurum litterarum hieroglyphicarum, tam sancto consilio convenientissimum.

quae omnes de vero sinorum Tismegisto Fohi traditiones, ex ipsorum monumentis minimè suspectis et ad marginem allegatis excerpta, perfecte cohaerant, cum hebraica et arabica Traditione, de primo Hermete Enocho præallegatis: quis non hinc nobiscum concludat, primum sinarum sanctum Legislatorem Fohi prædiluvianum, aliam certe esse, non posse, quam sanctum Patriarcham Enochum, primum totius mundi magistrum Tismegistum?

六畜以充庖廚且以為犧
牲享神祇故又曰庖犧氏
始畫八卦造書契作甲歷
制嫁娶造琴瑟作黃樂以
通神明之昭以合天人之
和
易傳易之為書也廣大
悉備有天道焉有人道
焉有地道焉
周易序至哉易子其道
至大而无不包其用至神
而无不存
易之為書卦
文象象之義備而天地萬
物之情見聖人之憂天下
來世其至矣先天下而開其
物後天下而成其務

綱鑑大全 教民佃漁畜牧以充庖廚人生之始也與禽獸
無異知有母而不知其父知有愛而不知其禮則則吐
起則吁餓則求食飽則弄餘茹毛飲血而衣皮革
太昊始作網罟以佃以漁以贍民用故曰伏羲氏養
易傳 乾之策二百一十有六坤之策百四十有四凡三百有六十當期之日二
篇之策萬有一千五百二十當萬物之數也 史書云伏羲始畫八卦卦有六爻
因而重之為卦六十有四為文三百八十四以通神明之德以類萬物之情

Dices. si Fohi verè idem esset ac Enochus; et ille mirabilis liber ye Kim, cujus Fohi prædicatur esse Auctor, esset vera Encyclopædia continens sublimiora Scientiarum omnium principia, imò et maxime profunda ipsius Religionis arcana; quoniam pactotieri potuit, ut nulla tam pretiosi monumenti memoria supersit in omnibus occidentis nostri traditionibus? Respondeo certam aquæ ac claræ eximii hujus monumenti memoriam. Etare in his traditionis Arabica supra allegata et hinc diligenter ponderanda verbis. Deus posuit Adis in prophetam, deduxitque super eum triginta libros, in quibus extabant Scientiarum omnium arcana maxime recondita; non solum. quia monumentum, cujus hinc fit mentio, dicitur continere Scientiarum omnium arcana maxime recondita, sicuti vetus sinarum traditio idem affirmat de libro ye Kim; sed etiam ob per mysticum numerum triginta librorum, per quos Deus posuit Fohis in prophetam. qui numerus cum summâ præcisione congruit cum numero 30 voluminum seu revolutionum systematis periodici 64. hexagrammatum, sive 384. monogrammatum, quibus constat una penodus integra illius symbolici systematis. siquidem traditio a Confucio ait, numerum integræ illius periodi latentem sub 64. figuris symbolice libri ye Kim, esse 11520, continens sive 30. revolutiones numeri 384, 7 æqualis numero dierum unius anni lunaris intercalaris; sive 32. revolutiones anni æquatorii dierum 360. de quo alibi fusiùs.

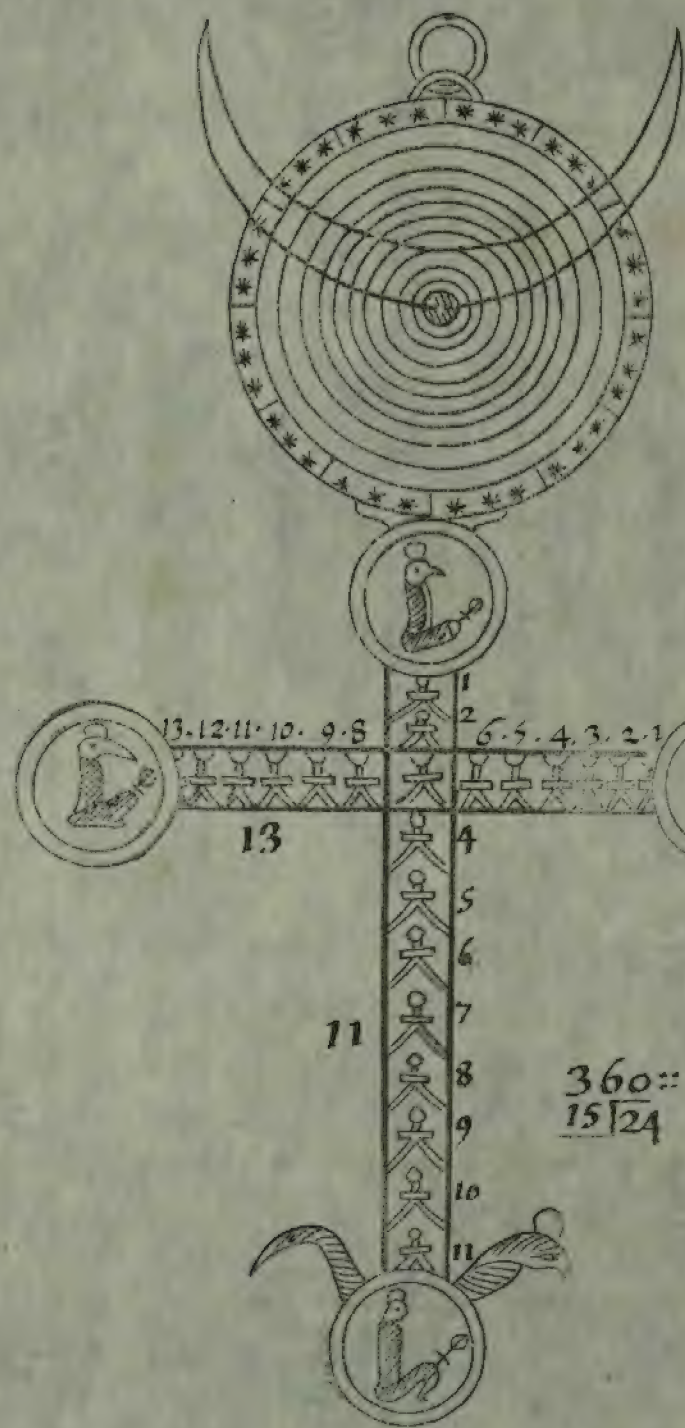
Interim quia prædicti anni æquatorii dierum 360. forma, systematis ye Kim propria, et a Fohi inventa, tribuitur ab ægyptiis Hermeti prædiluviano seu Enocho, sicuti et forma ipsius anni ægyptiaci dierum 365, quinque epagomenas illius numero superaddentis ad æquandum mysticum annorum 3651 numerum, quibus vixit Enoch: ex hoc erui potest novum nec invalidum argumentum pro confirmanda Fohi et Enochii identitate: cui præterea magna vis et lux accedet ex mysticâ divisione prædicti anni æquatorii in partem diurnam seu lucidam et in partem nocturnam seu tenebrosam, juxta proportionem numerorum 13 et 11 quonum prior dicitur è dominio lucis et proprius Monarchæ celestis tien hoam; posterior vero è dominio tenebrarum et proprius monarchæ terrestriis ti hoam, ex mysticâ sinarum traditione: qui annus cum eadem divisione manifestè latet in structura crucis hermeticæ ab Enocho profecta, et ornata 13. et 11. characteribus hieroglyphicis, characteri sinico Tien cælium quam simillimis. nam character, ut pote compositus, denario et quinario, æquivaldet quindecim seu numero dierum dimidi mensis, uti ante nos observatum est a Kirchero: et consequenter 13. hieroglyphi in trabe transversali crucis dispositi, æquivalent diebus 195 seu 13. dimidiis mensibus; et 11. in trabe perpendiculari — 1513 conspicui, æquant numerum dierum 165 seu 11. dimidiis mensium; et utraque summa simul addita — 360. dierum anni æquatorii proprium, primò ab Hermete Enocho institutum. Cujus anni forma cum eadem mysticâ divisionis proportionem, juxta numeros 11. et 13. Tien hoam et Ti hoam proprios, ante plures annos feliciter detecta est in dispositione magicâ Numerorum figura ho tu (unde Fohi eruit totum sui ye Kim systema) juxta crucis centralis directionem distributorum; siquidem numero centrali 15 (ex quinario et denario) multiplicato ad dextram per 13 (ex 4 et 9) unde exurgit summa 195. Deinde veni ad levam per 11. (ex 3. et 8) unde summa 165. — 360. anni æquatorii simili faciunt 360 numerum proprium dierum. Hanc inventionem non levem cum cruce hermeticâ analogiâ divisum. quæ inventio non levem obtinuit ab Imperatore sinarum approbationem et a principe doctorum sinarum liquam ti. utroque judicante hanc valde idoneam ad solvendos nodos ænigmaticos et symbolicos in veteri traditione ubique passim occurrentes. Atque ad eam tam singulari analogiâ Enoch et Fohi communi, quis nobiscum non concludat, utriusque unicam et individuum personam?

Dices. chronicum sacrum tribuit Enocho annos vitæ 365; chronicum vero sinense, a multis paucioribus tribuit Fohi, ergo non sunt unus et idem. Respondeo 1. chronicum sinense planè neglegere numerum annorum vitæ Regum veterum; et numeros annorum regni singulorum

綱鑑綱目 伏羲作甲曆定歲時 六甲而天道
周矣歲以是紀而年不亂月以是紀而時不易
綱鑑大全 天皇氏一姓十三人地皇氏一姓十一人

季先地秦摺 臣恭釋圖象九者天數也并四成十三為天皇之數八者地數也并三成十一為地皇之數七者人數也并二成九為人皇之數配合皆極自然
古書多隱語故神其說如此耳豈真有兄弟迷興湧湧穆穆于義黃堯舜之前
唐改我皇上既以三皇之號盡歸之理數又以天地之數悉統之人皇足以破遂古之荒

Cruz hermetica
 seu mercurii trismegisti
 ex Kircher.

ex Kircher.
 Hic egyptiorum
 hieroglyphus est
 aequalis valore
 numero 15

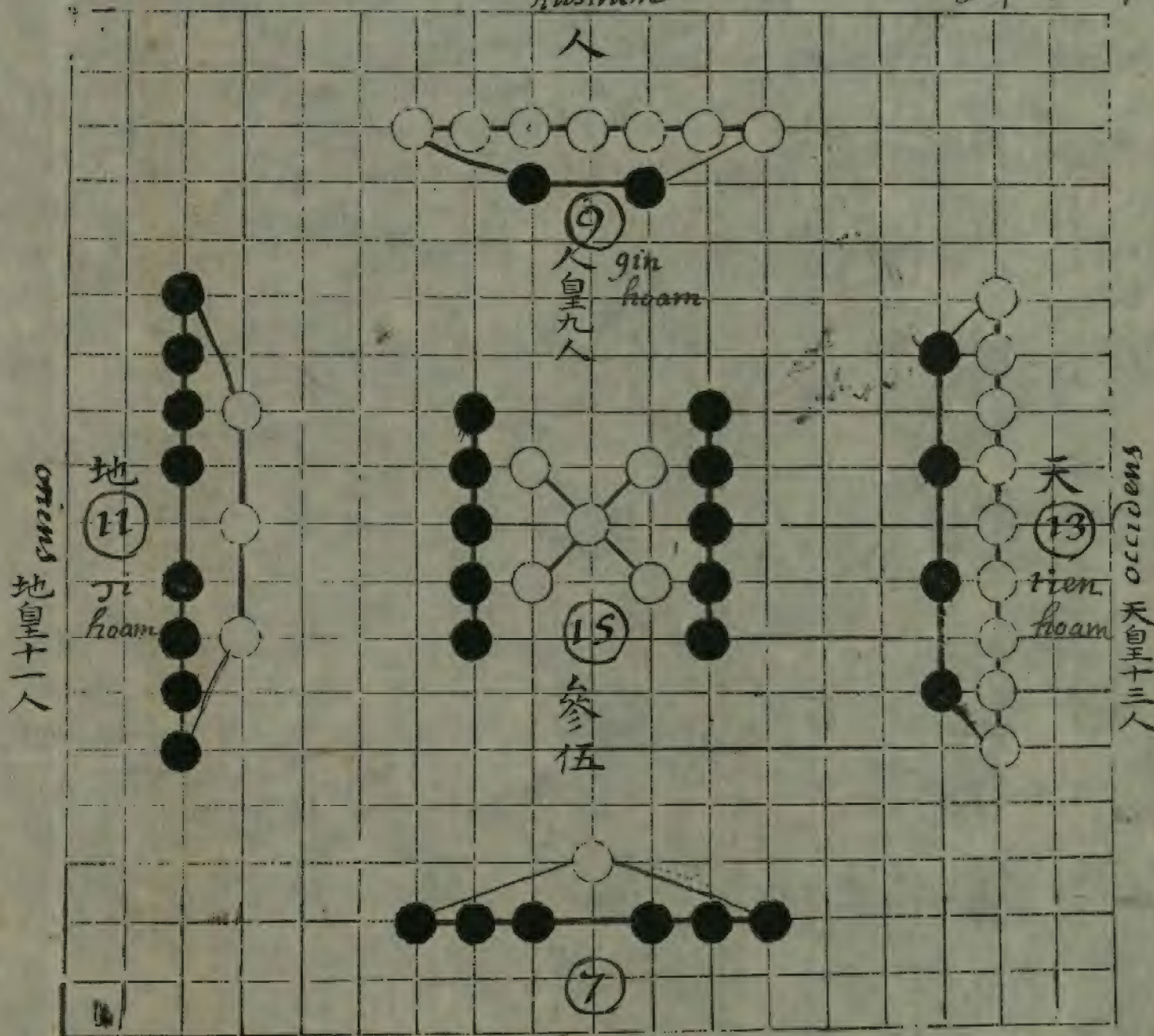
$$\begin{array}{r} 360 :: 165 + 195 \\ 15 \overline{) 24} \quad 15 \overline{) 11} \quad 15 \overline{) 13} \end{array}$$

Pagina
 47

$$\begin{array}{r} 360 \\ 40 \overline{) 9} \end{array}$$

tu 圖 河 ho
 Austrum

7. Septentr. regio.
 9. Austral.
 11. orient.
 13. occident.
 40 :: 20 + 20.
 Impares. pares

orient
 地皇十一人

occidens
 天皇十三人

$$\begin{array}{r} 165 \\ 15 \overline{) 11} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{Septentio} \\ 195 \\ 165 \\ \hline 360 \\ 15 \overline{) 24} :: 11 + 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 195 \\ 15 \overline{) 13} \end{array}$$

路史太昊論伏羲在治百六十有四載落而女弟妃
獨立年百九十有四墓山陽

* 194

按大戴禮與帝本紀等書黃
帝為五帝

綱鑑補載少昊在位八十四年
顓頊在位七十八年帝嚳在位
在位七十二年舜在位四十八年

vulgo esse variis mysteriis plenos, quorum plurima retegimus in loco
in loco magis conveniente. Respondet nec desse traditiones, ex quibus
videatur idem præfisse numerus annorum vite tribui Trismegisto
sinarum folii, ^{at} vero hermeti Enocho. Siquidem Lomi Auctor
chronici Louxe, alludendo haud dubie ad mysticam Joëam trium
Monarcharum san hoam, celo, terra et hominibus dominantium,
uni Trismegisto folii applicatam, ex vetustis monumentis scripsit
Folii, ^{et} sapientis vocatum tien hoam Monarcham celorum vixisse
annos 194 (debuerat scribere 195) numerum proprium tien hoam
et sororem folii nempe ¹⁵¹³ nuua, quæ ut potest feminei sexus, non dici
debet nisi Ti hoam Monarcha terre, vixisse annos 164 (debuerat
scribere 165), numerum proprium ti hoam. Et Ambæ summa
unita ¹⁵¹¹ dant numerum annorum 360 proprium qm hoam. cæli
et terre dominium conjungentis, cui si addas Epagomenas, habebis
numerum Enochi annorum numerum æqualem. Nam licet, uti antea
observavimus, non extiterit nisi unus verus Hermes Enochus, et
unus primus sinarum Legislator folii, quemadmodum poëta memo
rant tres et quinque mercurios seu hermetes diversos, et deorum
prosapia sinarum chronicum sub nominibus trium monarcharum
san hoam, et quinque Imperatorum ou ti, videri veluti totidem
Hermetes seu primos legislatores recensere; et aliquando priores tres,
sive posteriores quinque ad unum et eundem reducere, unde diversim
monumentis sicuti in libro ta tai li, et in libro ti pen ki legitur,
quod unus hoam ti complectatur personas quinque Imperatorum
ou ti. hoam ti qui ou ti, quod Astronomicè non historicè intelli
gendum esse patet ex eo, quod sol conjunctus in eclipticâ cum stella
nomine sien yuen seu hoam ti dicta (sicut ipsa ecliptica sive à croceo
solis colore, sive ab hoam ti dicitur hoam tao) non regreditur nisi ad
eandem stellam nisi post dies 365, qui est numerus annuæ revoluti
onis solis, præcisè æqualis numero totali annorum, quibus, quinque
Imperatorum ou ti, traduntur in chronico, regnasse seu potius in
celo dominati esse in celo, ubi conjuncti representati sunt sub
majori stella caudæ leonis ideo dicta ou ti.

Sed quia prima determinatio revolutio
nis annuæ solis tribuitur a sinis suo trisme
gisto folii, sicuti ab ægyptiis vero hermeti
prædiluviano Enocho, propter numerum
annorum ipsius, numero dierum anni solaris
æqualem, et summa annorum quibus
quinque Imperatores ou ti traduntur simul regnasse, seu domi
nati esse in celo, videtur minùs pertinere ad hoam ti, quàm ad
Folii, et designare numerum annorum ejus vite, Enochi annorum
numero planè æqualem; unde nova utriusque identitatis probatio.

少昊	Xao hao. 84.
顓頊	chuen hui. 78.
帝嚳	Ti co. 70.
帝堯	Ti yao 72.
帝舜	Ti xun 61.
五帝	ou ti 365 an.

Plures alia hoam ti cum Folii singulari convenientia, in
chronico observata, putà quod prima cycli annum 60. inventio,
et litterarum hieroglyphicarum huius et illi perinde tribuatur, merito
suadent veterem traditionem, ex aliquo mysterio sæpius inter hoam ti
et folii nullum ponere. Discrimen. Unde, cum juxta chronicum,
Regnum hoam ti fuerit centum annorum seu 25 olympiadem, et
consequenter dierum 36525, qui est numerus librorum, quos Iambli
chus ex Manethone refert scriptos a mercurio Trismegisto de universa
ægyptiorum philosophia: seu potius numerus litterarum hieroglyphica
a parente sapientia. hieroglyphica Enocho vero hermete. Trismegisto
inventarium suam, uti appositè advertit Kircherus in hunc Iamblichi
locum, per hos libros intelliguntur in linguâ ægyptiâ, certa quædam
systemata hieroglyphica, quibus varias Artes et Scientias indigitabant,
ex hoc conficitur adhuc validius cæteris præcedentibus argumen
tum, pro astuenda folii et Enochi identitate. Siquidem numerus
litterarum hieroglyphicarum à Folii inventarum, si æstimetur ex
vocabulariis, quæ sunt in majori usu, sicuti cū uer, ubi occurrat
numero 33000, et plures; videtur fuisse idem ac numerus à mane
thone apud Iamblichum mercurio Trismegisto tributus, nempe
36525, æqualis scilicet numero voluminum seu revolutionum
cælestium unius sæculi; ut quemadmodum unius sæculi intervallo,
in celo observari possunt 36525 diversæ Astrorum configurationes,
pro numero totidem revolutionum, quibus dies diei novum eruat,
verbum; ita characterum hieroglyphicorum numerus, characterum
cælestium numero respondens, eandem mysteriorum seriem sapien
tiam contemplationi proponeret.

Oris. Ex testimonio Manethonis apud Iamblichum, prædicti 36525
libri mercurii Trismegisti tractabant de universa sapientia ægyptiorum.
Ergo, si hunc Auctor fuit ægyptius nec floruit nisi post diluvium. R. deo
1° Ex docto Herbelotio in sua Bibliotheca orientali, verbo Jdnis (Enoch)
ait christianorum orientalium sententiam communem esse, Jdnis seu
Enochum eundem esse ac Hermetem seu mercurium ægyptiorum Trisme
gistum. R. deo 2° Ex testimonio Kircheri, quo nullus huc usque myste
ria et hieroglyphos ægyptiorum faciliiori sagacitate scrutatus est,
numerum characterum hieroglyphicorum diversorum apud ipsos à
se observatorum non ascendere ad sexcentum: cum numerus eorundem
in communibus dictionariis superstat superstat hys myriades, atque
ad eò proximè accedat ad summam bonam, quos Manetho tribuit
mercurio Trismegisto (Enoch). Adde quod plerique characteres sinarum
hieroglyphici, præterea videntur cum artificio tam divino constructi, ut
purior evangelicæ veritatis lux, quamvis æigmatice ubique velo
tectâ lateat, visis hominum speculationibus affusis, se ultro in eorum cons
pectum prædat cum suavissimo admirationis sensu. quod præ cæteris
convincit. Expertos de sanctitate sapientiæ verè prophetiæ veri sui
Auctoris Enochi.

綱鑑大全黃帝始立史官以蒼頡見鳥獸跡
體類形象而制字命大撓始作甲子在位
百年

字彙序統三萬三千一百七十九字

Demum pro ultimâ confirmatione huius veritatis à nemine jam credo facile concutiendâ; comparemus characterem primum hieroglyphicum ^{notitiam} *fo hi*, seu litteram *fo*. *hi* compositam ex duplici alia, quoniam prior seu capitalis *Kinen* significat canem, posterior vero *gin* significat hominem; cum figurâ symbolica hominis cum capite canino, sub quâ ægyptii symbolice representabant Hermetem seu mercurium trismegistum (Enochum) ad significandam summam ejus in cultu divino fidelitatem, et divinam ejus in rimandis arcanis ab oculo remoti, summi ac futuris sagacitatem. Et perfecta illius hieroglyphi, *Fohi* proprii analogia cum hoc Iconismo Hermetis Enochii symbolico, satis videbitur ad persuadendum quemlibet, sapientem legislatorem per utramque figuram significatum, unicum esse in individuo. Circa quod, ut omne dubium tollatur, lector meminerit illius, quod jam antea fuit observatum circa tres monarchas *San hoam*, quorum in capite diximus recenseri *Fohi* sub titulo *rien hoam* dominantis celo; 2° loco *Xin num* sub titulo *ti hoam* dominantis terræ; 3° loco sub titulo *gin hoam* dominantis hominibus; et ad verbat ex expositione litteræ hieroglyphicæ ejus nominis ^{fo hi} propria, ipsi affingi caput caninum in sensu symbolico; ex traditione affingi *Xin num* caput bovinum; et quia *hoam* ti dominatur hominibus, ideo dicitur *gin hoam*, non debere representari cum alio capite, quam humano quibus distinctè observatis, facile agnoscamus hominem trium monarcharum Icones symbolicas in triplici figurâ ægyptiacâ in eodem folio à Kircherò depictâ, nempe in primâ, quæ est mercurii cum corpore humano et canino capite, stans in medio, conspicitur symbolum *Fohi* sub titulo *rien hoam*; In 2^a, quæ est ^{bovinum} capite, habetur symbolum *Xin num* sub titulo *ti hoam* in parte dextrâ; et in 3^a, quæ est ^{fo hi} cum vultu humanum ^{canis} arietinis cornibus habetur symbolum *hoam ti* sub titulo *gin hoam* in sinistra figuræ parte.

Quandoquidem tot argumentorum vis cogit agnoscere ⁱⁿ *Enocham* Septimam mundi patriarcham ab Adamo; Septimum à *Pancou* Chronici Sinensis Regem; sicuti in protoplasto Adamo agnovimus primum ejusdem Chronici Regem *Pancou*; et decimum *Yao* in decimo Sæculi Chronici patriarcham *Noëmo*: multa et perfecta hominum trium præcipuorum correspondentiâ videtur sufficiens pro ferendo de cæteris iudicio, de quibus omittimus hic singillatim agere, ut properemus ad aliud majoris momenti nobis propositum in presenti paragrapho propositum, pro astringendâ identitate diluvii diluvii memorati in traditione Sinensi, cum diluvio Noëtico.

Josephus libro primo antiquitatum Judaicæ observavit, omnes barbaricæ historici scriptores meminisse diluvii Noëtici. cum autem Idem ac diluvium constet, inter omnes orbis gentes, nullam esse antiquarum traditionum, vium Noëticum tenacior, quam natio Sinensis, fieri non potest quin ejus monumentis

pluræ magisque distinctæ de hoc diluvio ^{notitia} occurrant, quam apud alias nationes. cujus diluvii memoriam clare servatam esse in libris Sinensibus, vel sola analysis characteris *chuen*, navigium, octo personarum navim significantis non sinit hoc in dubium revocare. Sed ut id validioribus rationibus evincamus, constat quod quicquid in Sinensium libris de diluvio memoratum est, hoc totum ad Noëticum et generale, non vero ad diluvium nationale pertinere; Et quæ describi vel ipsam aquarum cladem universalem, vel ipsius causam, nempe generalem hominum corruptionem, seu diluvium iniquitatis aquarum eluvium præcedens; opus est accuratâ comparatione Sinensium traditionum cum nostris sive sacris sive prophanis. At pro convenienti earum comparatione, ex præcipuis observationibus factis in *Ogygium* et *Deucalionem* poetarum nostrarum diluvium, quod utrumque prudentiores scriptores revocare solent ad diluvium Noëticum et generale; sed cum hoc discernere inter utrumque, ut mihi videtur, faciendo, quod *Deucalionem* ex omnium virorum doctorum consensu ^{speciatim} eluvium generalem aquarum unde *Noë* solus cum familiâ in arca evasit, philone ^{Noë} *Judaico* dicente. Hunc quidem græci *Deucalionem*, *Chaldæi* vero *Noë* nant, sub quo ingens diluvium accidit: *Ogygium* vero seu *Gygan* ^{taum} (quod *Deucalionem* et *Noëticum* antecessit) cum ita sit dictum ab *Og* rege *Gygan* tum, qui ante diluvium, uti legitur *Genesis* capite sexto, fuerant illi potentes à sæculo viri famosi, quorum malitia corripit universam terram, ^{et} *speciatim* causam cladis generalis aquarum in penam à Deo immissæ: Ex lo sequi, non sine ratione bene solida, olim à præcis factam esse duplicis diluvii ^{distinctionem} alterius realis scilicet et universalem aquarum eluvionem. Significantis *Deucalionis* seu *Noë* nomine dicti, significantis alterius vero ab *Og* et cæteris *Gygan* tum appellati, *Deucalionis* seu *Noëtici* causam moralem, nempe totalem generis humani corruptionem connotantis. quod utrumque quantumvis ^{diversum}, cum *Noë* temporibus perinde contigerit, et is ab utraque ^{solutus, cum familiâ} felicitate evasit, verè dici potest Noëticum.

Suppositâ hæc *Deucalionis* et *Ogygii*, id est physici et morali, seu realis et mythici diluvii distinctione, à nemine, ut videtur merito rejiciendâ, hic obiter observandum cum Auctore dictionarii historici, Regnum et diluvium *Ogygis* esse limitem divisionis temporis incerti et ignoti, ac temporis mythici cent fabulosi, ejus *Og* seu *Ogyges* est prima radix; et qui dicitur ab aliquibus auctoribus evasisse ab illius diluvii clade; aliis è contra tradentibus, hunc cum plerisque suis subditis in ejus aquis interisse. quæ dictionarii observatio quoad posteriorem partem confirmatur his verbis traditionis Arabicæ ex historia Saracenica à Kircherò relatis de *Og* rege *Basan*. *Og* *Gygas* ante et post diluvium superstit, cum ^{Noë}

octo
hoim
navis
chuen
Navis
per antonomasia
Dupliis
diluvii
distinctionis
ratio.

lib. de præm
et per

Hæc figura
fuit delineata
ex ægypto ægypt.
Kircheni.

Mercurius Trismeg.
Κυνοκεφαλος

(pagina
50)

Jupiter
Ammon.

Scorpius

(2)

quæ apud ægyptios facta sunt. Idola, Antea apud Sinas fuisse. Symbola
Sacra characteribus hieroglyphis expressa.

tres monarchæ.

皇 三
hoam - San

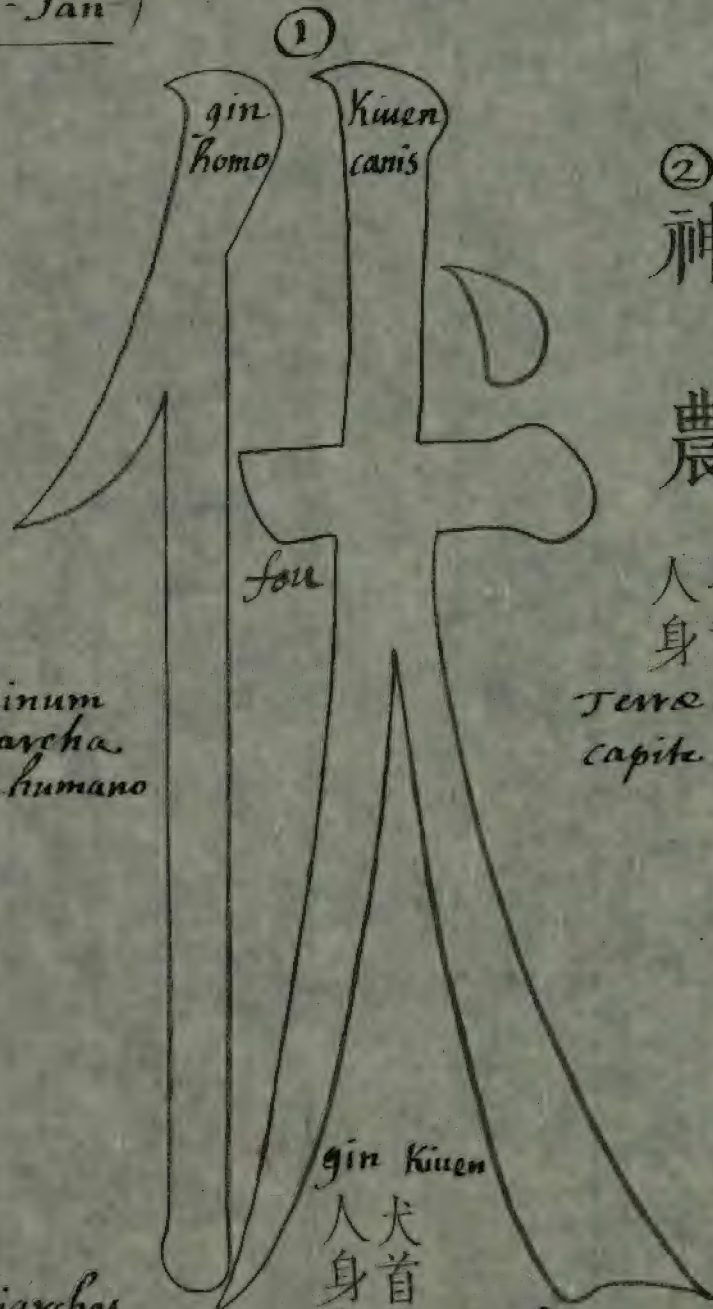
hi - sou
義 伏

{ fo hi. 1.
Xin num. 2.
hoam ti. 3.

(3)
hoam 黃

ti 帝

人人
身面
Hominum
monarcha.
capite humano

(2) 神 Xin

農 num

人牛
身首
Terra monarcha
capite bovino

gin Kuen
人犬
身首

caeli monarcha
capite canino

et S. Patriarchas

insigni et irreconciliabili inimicitia, et dissidio exercebatur, quem et continuo ad internecionem querebat. Arabes porro, addit Kirchemus, Og tanta molis fuisse, fabulantur, ut cum Aram in diluvio querebat, aqua non nisi ad ejus genua pervenirent. quâ in traditione mythica de Og gygantum Antesignano, quis non agnoscat portentosa ipsorum malitia Auctorem Satanam, et potentissimum generalis hominum corruptionis Architectum, primâque diluvii aquarum a deo immitti causam.

Non minori cum facilitate, et claritate, quis jam agnoscere, poterit, utriusque hujus diluvii oggyi scilicet seu gygantei, et deucalionæi seu noëti Deam in libro primo metamorphoseon Ovidii, ubi poeta sub elegantis fabulæ vel tegit veluti Breve compendium chronici mundi prædiluviani, a primâ et aurâ humanæ ætate exorsus, indeque progressus ad corruptionem hominis paulatim per diversos incrementi gradus pro ætatum diversitate diffusam; in ultimâ, quam ferro comparat, per gygantum scelera consummatam, nativis coloribus pingens mythicam oggyi seu gygantei diluvii historiam, et exinde subsecutam per metamorph. deucalionis diluvii aquas, universalem generis humani cladem: Ovidii. cuius utriusque ingentis calamitatis ætati ferrea annexa picturam, De Diluvio in ipsis poetæ versibus juvat hâc contemplari universali et ejus causâ.

..... De duro est ultima ferro. (Ætæ)
protinus irruit, vena peioris in ævum.
omne nefas. fuge pudor, verumque fidesque.
In quorum subire locum fraudesque dolique,
Insidiæque et vis et amor sceleratus habendi.
..... Itum est in viscera terre.
quasque recondiderat, stygiusque admovent umbris.
Effodiuntur opes irritamenta malorum.

Postellus in li. 5. de orig. Etruriæ refert, prædierat, prædit bellum, quod pugnat utroque. Diluvii cladem a deo sanguineque manu crepitantia concutit arma. immittam, qui a perditissimi Tyranii (sc. potentis a sæculo — vini famosi) ad quorum exemplum totus, affectasse ferunt, regnum cæleste gigantes raptabatur orbis, voluerunt vocari filii dei. Atque congettas struxisse ad sidera montes. &c.

(simile Tien cū) Fator equidem multos existimasse sub hâc gygantum fabulâ adumbratum esse scelerum hominum facinus, qui tumis Babylonice constructionem aggressi sunt. Sed Josephus videtur rem propius attigisse dum ait lib. 1. antiq. cap. 4. hos gygantes fuisse progeniem Angelorum seu filiorum Dei cum filiabus hominum congruentium, quod de diabolico quidem sed spiritali per artes magicas commercio intelligi posse quid vetat. Dæmonibus tunc temporis hæc dubie per varias

illusiones. Se immixcentibus corruptis hominum operibus, quæ Josephi sententia sola verè quadrare potest cum universali cataclysmo; sub cuius aquis Poëta postea describit gygantes primum Jovis irati fulmine percussos montibusque oppressos, tandem sepultos fuisse cum totâ massa generis humani, bonum Sceleribus corruptâ. quis enim veram diluvii noëtiæ descriptionem non agnoscat in his sequentibus poetæ supracitati versibus?

Nunc mihi quâ totum Nervus circum tonat orbem,
Perdendum mortale genus
Pæna placet diversa, genus mortale sub undis
Perdere, et ex omni nimbo dimittere Cælo.
Nec cælo contenta suo Jovis ira: sed illum
Cæruleus frater juvat auxiliaribus undis.
Ipse Tridente suo terram percussit. At illa
Intremuit, motuque sinus patefecit aquarum.
Expatriata ruunt per apertos flumina campos.
Jâque mare & tellus nullum discrimen habebant.
omnia pontus erant decedantque littora ponto.
Jupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem.
Et superesse videt de tot modo millibus unum,
Et superesse videt de tot modo millibus unam,
Innocuos ambos, cultores Numinis ambos &c.

In eleganti hâc utriusque Diluvii descriptione, cum sacra historica veritate tam pulchrè et apertè coherente, tam quoad generalem orbis terrarum sub aquis submersionem, quàm quoad veram tantæ cladis causam; quamvis Poëta non memorat gygantum Antesignanum aut caput, seu primam utriusque diluvii originem et radicem: gygantum fabulæ Interpretis, volunt Typhonem fuisse ductorem illius Tartarei agminis; hincque describunt astra vertice, et ortum ac occasum utraque manu contingentem, flammam ore vomentem, cum scintillantibus oculis, cum serpentibus pilorum loco, et cum duobus draconibus eunim vias referentibus, addentibus ipsum propter suam in Jovem rebellionem fulmine sub monte cætnâ sepultum esse. Sub quâ descriptiæ nemo non fateatur mythicè representatum esse Satanam, verum gygantum prædiluvianorum ductorem et magistrum, quem admodum sub gygantum principe Og rege, Casan Arabica traditionis antiquâ illegato eundem velatum fuisse ostendimus. maxime cum utraque hæc nationum infidelium traditio, quoad hæc præcipue congruere, videatur cum traditione hebræorum in fragmento librorum Enoch servatâ; quod monumentum etsi sit apocryphum, cum juxta testimonium s. Augustini, ea credi possint quæ ibi referuntur de gygantibus

uti, ut pote consona textui sacro genesi, nobis offert magis claram
et fide dignam dum de diluvio et eius causâ, tum de gygantum capite
traditionem hanc a nobis minime protermittendam.

Excerptum
ex fragmento
primi libri
Enochi —
De
clade uni-
versalis di-
lunii, ac
praesertim
de eius causâ
*diabolicum,
quo Egrigori
cum filiabus
hominum conta-
minarunt com-
mercium, vide-
tur facillime
intelligi posse
in eodem sensu,
quo omnium
peccatorum —
mater dicitur
in cantico can-
ticorum cor-
rupta sub
arbor malo.

Kircherus, qui ex graeco originali vertit hoc fragmentum, ait
initio versionis, cum multiplicati essent filii hominum, nateque ipsi
filia pulchra, factum est, ut desiderarent eas Egrigori (Angeli) et
dixit Semi exas princeps eorum ad ipsos. Eligamus nobis feminas e
filiabus hominum. Tunc omnes iuramento praestito se obligarunt —
ascendentes summitatem montis Hermonium. Et anno mundi 1170.
acceperunt sibi mulieres, et inceperunt contaminari in ipsi usque
ad diluvium, pepereruntque ipsis tria genera (hominum) primum
genus erant gigantes magni. gigantes autem generabant Naphitim.
Et totis Naphitim nati sunt Elud. Et multiplicabantur juxta magnitudi-
nem eorum. Et docebant ipsos et feminas eorum magiam et Incantatio-
nes.
(Inter Egrigeros erant 20. principes sceleris) Horum decimus exael
docuit primus facere Macheras et thoraces, et omnis generis arma
bellica, artem metallicam, usum auri et argenti in varios luxus et
ornamenta mulierum, artem cosmeticam, et feminis ac filiabus
in eodem sensu, similia, quibus praevan, faciebant ipsos sanctos; et corrupti sunt urse
via mortalium. Antesignanus dictorum principum Semi exas
docuit iras animi et radices terrae. Undecimus pharmanus —
docuit magiam, artem prestigiatorum, expiatoria sacra. Nonus
artem deducendi stellas, Astrologiam divinatoriam. Octavus artem
divinandi per aërem. Tertius signa terrae. Septimus signa lunae.

Post haec ceperunt gygantes vesci carnibus humanis. ceperuntque
impio hoc exterminio homines decrescere super terram. Reliqui vero
ob detestabilem gygantum malitiam clamabant in caelum, petentes
coram ipso suscipi memoriam eorum. Audientis autem quatuor
majoribus Archangelis, Michael, Raphael, gabriel & Uriel, contemplan-
tisque sanguinem multum effusum super terram, et omnem impietatem
ad Altissimi thronum deferentes dixerunt. Ecce spiritus animarum de-
functorum hominum interpellant, et usque in caelum ascendit gemitus
eorum. Tunc Altissimus & sanctus magnus locutus est. Et misit Uriel
ad Noë. Dices, inquit, ipsi, quod diluvium urse terrae futurum
omnia quae super faciem terrae sunt, disperdet. Instrue, justum quid
facere oporteat. Et Raphaël dixit. Vade et Exaelem manibus
et pedibus vinctum, et projice in tenebras, suppositis ipsi saxi acuti,
operiet eum tenebrae, et habitabit ibi in perpetuum. Et in die Judicii ignis
incendio detinebitur. Ad gabrielem vero dixit. Vade ad gygantes,
et perdes filios Egrigorum a filiis hominum. committas ipsos ad invi-
cem in bellum et ultimam perditionem. Et ad Michaelē dixit.

* Cum cepissent homines multiplicari super terram, et filias
procreassent, videntes filii Dei filias hominum quod essent pul-
chrae, acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerant. gygantes
autem erant super terram diebus illis. Postquam enim ingressi sunt Diluvio et
filii Dei ad filias hominum, illaeque genuerunt, isti sunt potentes. Eius causâ.
a saeculo viri famosi. Videns autem Deus, quod multa malitia ho-
minum esset in terra, et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum
omni tempore. Penituit eum, quod hominem fecisset in terrâ. Et tactus
dolore cordis intrinsecus, Delebo, inquit hominem a facie terrae.
corrupta est autem terra coram Deo, et repleta est iniquitate.
cūque vidisset Deus terram esse corruptam. dixit ad Noë, finis
urssae carnis venit coram me. Ego dispendam eos cum terrâ.
Ecce ego adducam aquas diluvii super terram, ut interficiam oem
carnem. ponamque fœdus meum tecum &c.
Anno 600. vite Noë, Rupti sunt fontes Abyssii magne, et cata-
ractae caeli apertae sunt. Et facta est pluvia super terram 40. diebus
et 40. noctibus. et aquae praevaluerunt super terram, operitque
sunt omnes montes excelsi sub universo caelo. quindecim cubitis —
altior fuit aqua super montes, consumptaque est omnis caro, quae
movebatur super terram. remansit autem solus Noë, & qui cum eo
erant in arca.

Cum verò propter diversitatem traditionum circa gygantum —
originem à Moysē minus clare expositam, superest aliqua inter doctos orientalium
controversia, cui terminandae servare posse videtur quaedam orienta-
lium Christianorum traditio ab Herbelotio in sua Bibliotheca
orientali memorata, ea videtur hic breviter referenda. Cum filii
sethi, ait hic Auctor ex dicta traditione, ex Adamo intellexerint
delicias, quibus ipse fruebatur in paradiso terrestri; eorum aliqui hanc
narrationē impulsu desiderio illuc penetrandi; eo consilio ab aliorum
societate divulsi, in montem hermon se receperunt, viventes in timore
Dei et castitate. quo vite genere cum accederent utcumque ad vitam
Angelorum, ideo fieri Angeli dicti sunt filii Dei. Verum paulatim
spe omni amissa obtinendi votorum suorum complementum, et soli-
tudinis ac coelibatus pertæsi, relicto suo vivere, accesserunt ad caritas
sectis perversis et demonum illusionibus corruptos, et cum iis nuptias
illicitas contrahentes, genuerunt gygantes.

Hucusque satis fuse praemissis omnibus hisce traditionibus
tum sacris et canonicis, tum apocryphis et prophanis, quibus singulis
confirmatur distinctio et discernimen diluvii ogygii et Deucalionis —

Excerptum
ex capite 6. et
7. genesi.
De

Diluvio et
eius causâ.

Traditio
Christianorum
de origine
gygantum.

diversis unius Noe temporibus respondentis, prioris scilicet purae moralis seu mythici per gygantum impietatem toto orbe diffusam completi; posterioris vero vere physici et realis, per generalem terrae sub aquis submersionem formati, ejus et propter ogygū seu gigantei diluvii antecedentis corruptelam a Deo immitti: nunc si cum his conferamus quicquid occurrit in diversis Sinarum monumentis de rebus ad diluvium pertinentibus, ac praecipue illud antecedentibus; ex perfecta conformitate Sinensis traditionis, cum illis singulis nostri occidentis antea allatis, tam quoad usalem terrae sub aquis submersionem, quam quoad causam moralem portentosa illius cladis: nemo est qui non debeat concludere nobiscum diluvium in libris Sinicis memoratum non posse esse a nostro diluvio Noëtico diversum.

At quoniam in Sinensi chronico, circa secundum aut tertium saeculum ante diluvium (quo tempore potentes à saeculo vini famosi seu gygantes impietatis et crudelitatis suae virus per universum orbem diffuderunt) plura leguntur clare et distincte referentia ferrea et corrupta illius aetatis perversitatem, veluti causam secuta non multo post universalis hominum in cataclysmo submersionis; haec priori loco videntur consideranda. Ne quis tamen huc nobis obijciat auctoritatem martinii, de re historica, aequè ac geographica Sinarum, apud Europaeos tam bene meriti; in sua historia Sinensi sic loquentis.

11 De diluvio multa est apud scriptores mentio, de illius origine causaq; nulla; convenit ut pro primâ assertionis praesentis probatione, hic proferamus veram illius cataclysmi causam, quam ipsemet in dicta sua historia vatoe clare et distincte exposuit, sub regno Xao-hao, hoc est sub finem tertii ante diluvium saeculi, his verbis.

11 Postquam Imperium multis annis sanctissime habuit, cum jam ob decrepitam aetatem regni rebus minus providere posset, Kienlius 11 Impostor magicis artibus et lemurum spectronumque terrore, à veritatis tramite, ad infanda sacrificia plebem adduxit, omnium 11 ferè animis sedà superstitione imbutis. hinc iratum celum — 11 magnis in eam gentem (traditionem veterem Sinarum ad universum spectantem hic martinus ex errore cum ipsis communi, uni nationi 11 tribuit) calamitatibus detonnuit, regnumque omne concussit: nempe 11 per diluvium usale, duobus post saeculis circiter subsecutum. demum martinus haec verba subjungit. quae fuerit illa superstitio haud equidem 11 scio, Evidenter tamen Kienlium Idololatriam et greges deorum 11 invovere conatum. Non possum satis admirari, quod martinus, qui uti antea observavimus, agnovit Noënum in personâ Regis yao; et consequenter in diluvio quod sub yao contigit, debuit agnoscere diluvium Noëticum; non animadvertit veram hujus diluvii causam, in illâ generali Idololatriâ et magia superstitione, propter quam refert celum iratum tunc temporis detonnisse, regnumque omne concussisse. quod animadvertisset ante nos haud dubie si tantil-

attendisset ad omnes traditiones sacras et prophanas supra allatas, aut ad quandam aliam Arabum traditionem illis vatoe. Similem relatam a Kirchero ex Arabum chronico ubi diluvii causa refunditur praecipue in Idololatriâ. Impietatem tunc per universum orbem diffusam; quae cum coepisset à diebus Idrii seu Enoch, dicitur ita crevisse, in diebus Noe, ut impius hic cultus tunc temporis factus esset universalis, nempe sub Rege Oulmasbal filio caïn, qui ut legitur in dicto chronico usum ferri et aëris introduxit, qui, praeter quinque Idola capitalia ex demonum instructione, ad similitudinem filiorum ^{caïn} confecta, alia 1700 cum populo colebat, et mare faciens usam terram impiâ suâ actione. &c. quibus fieri incipientibus, misit Deus excelsus gabrielem ad noe; qui sumptus legatione Apolloli, contracta Idola disiecit, propter quod noe innumerus ignominia et tormentis affecto, et hominum malitiâ veniente in conspectum Dei, Deus delevit mortales a facie terrae. &c.

Jam vero ut tam certam tantique momenti veritatem nos ipsi elucidemus cum plenâ evidentia ex selectis Sinarum traditionibus; sciendum est, praeter insignem illum Impostorem Kienli, a martinio memoratum, ut Architectum perversionis hominum ante diluvium; alium non minus famosum nomine Cum cum, à Chronistis celebrari tanquam primum nequitiae omnis et turbarum imo et ipsius diluvii Auctorem; ac utrumque esse verum ac germanum principis caecodæmonum seu satanae typum; quatenus sub cum cum principis vassalli sed rebellis descriptione, exhibetur veluti ambigus supremum in celo dominium; et sub nomine chi yea, principis pariter vassalli, nec minus perversitatis, traditur in terrâ usurpasse et exercuisse immanem in mortales tyrannidem. quapropter de utroque nunc agendum, incipiendo a per duelli Cum cum.

Sub hujus Tyranni nomine Luciferum à praeis sapientibus fuisse, verè adumbratum suadent sine numero traditiones. Hujus vera origo non obscure intelligitur ex uno textu valde singulari Noë nan cū in multis Sincero praeis veritatis traditorum cujus Interpres ham lie ait cum cum fuisse Angelum, cum cum tien xin yē; natum in regione lucis seu propi solem, sem yu li; cum capite serpentino in corpore humano, xē mien gin xin. quae verba indicant cum cum ex Angelo lucis factum esse spiritum tenebrarum. quin et ipse textus hoā nan cū videtur id clare exprimere, siquidem ait cum cum vento (inanis) gloriae prognatum esse. cum cum kim sum chi so sem yē.

Concinnator chronici Xe Ki non minus clare luciferum pinxit in cum cum, cum ait, hunc ob immanem Naturae Angelicæ Intelligentiam, impotentis superbia spiritum abreptum omnem virtutis lucem extinxisse; et primum fuisse, qui aeternam Altissimi legem violavit, et ideo ei tribuit rubrum capillitium (sicuti rufo draconi) cum corpore.

共 蚩
工 尤
cum chi
cum yea

Cum cum
Luciferi
Typus

淮南鴻烈解
共工天神也蛇面人身生于離

史記 共工又名康回 身大如黃牛 不食 飲水 依亂天常

工共工氏有子曰句龍 周禮正義 序句龍共

路史 立兵仗 聚止義以奸天 憲專 任游自聖其智以為亡可臣者

命 水以禍天下 路史 後紀 太昊氏衰 共工惟始作亂 振滔洪 覆中冀人不堪

instar feræ villosæ et nâpine seu titulo perturbatoris pacis. cum cum cam hoi, mao xin chu fa, gin chi, cu xin mie te. sin soen tien cham.

Præfatio commentarii in librum Rituum cheuli, appellat. Cum cum Ken lum. id est draconem tortuosum, vel unco armatum. aitque hunc habuisse filium dictum Ken lum.

Auctor chronici Lou Xe ait cum cum congregatâ sceletorum turbâ et sub militiâ præfectis distributâ, cepisse cæli statuta convellere.

Li pin, nam y, y kien tien hien, et de sua intelligentiâ presumens dixisse se nolle. (Deo) servire, cu xin ki chi, y uam pu co chin che. quæ pervicacis spiritus contumacia causa fuit, cur hic verus lucifer cum cum compassum draconi, quem traditio ait esse animalibus destitutum, sum vû el, et ejus auditum residere in cornibus cou y kio tim. Hinc Auctor textus libri yé kim volens

Idem Chronista Lou Xe vitæ exprimere Superbiam cum fuisse causam diluvii i contumacem vassalli, qui orbis sub finem Regni Sohi primus in mundo erecta fronte erexit vexillum rebellionis, hunc descripsit. Sub figurâ unius ferocissimi draconis sursum nitentis et nunquam retrocedentis, sicuti lucifer descriptus est ab Isaia in cælum ascendens, et volens exaltare solium suum super astra Dei.

per versionem illuvie, uti velatum est supra ex ipso non in octo fragmento. hujus eluvionis clades videtur non incongrue representata, in prædictâ traditione diluvii per cum cum commoti.

Cum autem malitia hominum non fuerit intra unam ætatem consummata, et universim diffusa, sed hoc diluvium morale, aquarum diluvio longè magis funestum, habuerit, juxta diversas ætates diversos incrementi gradus, ferocitate cum cum seu luciferi veluti de sæculo in sæculum crescente, ideo legimus apud hoai nan ci, novam illius rebellionem adversus Imperatorem chuen hui, cum quo dicitur certasse de supremo universi dominio, licet illâ hoai nan ci traditione, quæ est mysterio sacro plena, videatur clare describi, prima luciferi contra Deum creatorem suum rebellis, siquidem cum cum hic traditur arrogantem iracundiâ abreptum (draconis instar) cornibus impegisse in cælum ad latera aquilonis versus occasum, cum tanto impetu, ut cælo perforato surgens, seu divulserit utrumque mundi axem, et exinde cælo inclinato, astra hanc inclinationem secuta, novas imminerent motus. cum cum yu chuen hui, cem quei ti, nu el cho pu cheu chi xan,

易乾卦 上九亢龍有悔 為言也 知進而不知退 知存而不知亡 知得而不知喪

tien chu che, ti quei ciue, tien kim yu si pe, cou ge yue sim chim y yen. quâ descriptione allegoricâ quid magis affine. Sacro Isaia stylo, quo capite. 14. propheta videtur inducere luciferum sic loquentem. In cælum conscendam. Super astra dei exaltabo solium meum. Sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium. Similis ero Altissimo.

Dices Rebellio cum cum in hac traditione velata, facta est adversus unum Imperatorem sinarum, luciferi vero adversus Deum ipsam Creatorem suum &c. Respondeo Imperatorem chuen hui, de quo hic agitur, esse unum ex quinque Imperatoribus ou ti, qui sicut tres monarchæ. San hoam vate sacra et sublimia involvunt mysteria, intra in speciali paragrapho exponenda, quorum præcipuum est quod sapius habentur in traditione, pro totidem Augustis et diversis Xanti appellationibus.

Contrâ expositionem prædictâ traditionis dices secundo. Locus in quam hoai nan ci ait impegisse cum cum, ex Interpretibus non esse nisi montem quendam sinis notum sub nomine pu cheu. Et nos illud videmur interpretari de monte celesti testamenti in lateribus Aquilonis. Respondeo sapientes inter sinas agnoscunt omnes ejusmodi traditiones esse mythicas et pure allegoricas, quarum mysteria cum nunc planè ignorent, impossibile est ut genuinum earum sensum attingant: cum è contrâ nihil facilius videatur præconibus evangelicis, in hoc studio plus quam vulgus Socionum exevitatis.

* Juxta stylum symbolicum cæli Atque ut constet per hunc aquilonis, quo fertur concussa veluti diffractum corruisse, insurgentis superbiam offreni; et numerosâ Angelorum multitudine, hic natus draco tortu stellarum, ut ait s. Joannes, origo diluvii universalis, per dam adumbrationem, quo fractas paulatim perdidit totum cataclysmi suffocandus. Lector dignetur primò consulere memora bilem quandam traditionem, in vetustis cabalæ Hebræorum monumentis servatam, de simili cæli ruinâ seu ingenti foramine viso in cælo paulo post creationem, quam fœditatem Angeli non ferentes, rogaverunt Altissimum, ut illam ruinam repararet, tamque stellis ut ceteras cæli partes ornaret. Deinde attendat ad expositionem hujus allegoriæ à Kircherio prolatam, quâ per cælum Athiferum intelligit Angelos, per cæli ruinam et regionem aquilonis stollis orbatam, lapsum Angelorum rebellium. Demum diligenter nobiscum hic perpendat singularem hunc textum veteris commentarii couleam in librum chuen cum

淮南子昔者共工與顓頊爭為帝怒而觸不周之山天柱折地維絕天傾西北故日月星辰移焉

又傳云共工觸不周之山天缺西北地不足東南

instar ferre villosa et napine seu titulo perturbatoris pacis. cum cum
 cam hoi, mao xin chu fa, am chi id xim

史記
 回身
 智自
 依亂
 天常

工共
 工氏
 有子
 曰句
 龍共

路史
 立兵
 仗聚
 止義
 以奸
 天憲
 專

命水
 以禍
 天下
 蔡天
 綱絕
 地紀
 覆中
 冀人
 不堪

Præfatio commenta

Cum cum Ken lum id est dr

aitque hunc habuisse filium

Auctorem huius lon xe

rum turbâ. Et sub militie pr

Li pin, nam y, y kien tien hia

dixisse. se nolle. (Deo) servire

que pervicacis spiritus cont

cum cum compassum draco

auribus destitutum, sum vû

con y kio tim. Hinc Auctor

Idem chronista lon xe i ait primæ rebellionis auctorem cum

cum fuisse causam diluvii universalis, et cladis generalis totius

orbis sub finem Regni soli. Tai hao xe xua, cum cum quæi xe

co loen, chin tao hum xui, y ho tien hia. unde in celo, in terra et

inter homines omnia visa sunt perturbata, et veluti sus deque versa

li tien cam jeine. ti ki, fou chum ki, gin pu can mim, genere humano

quoad maximam partem non servante dei mandata. quæ sunt illa

et pietati prorsus lethalis calamitas, loti regnante. per cum cum

diffundi cepta, cum respondeat ætati sancti patri archæ Enoch, vid

sub quo Eriogorum Antesignanus, cum diaboliâ conjuratorum

turbâ, capit mundum submergere. sub omnis generis dogmatum

perversorum illuvie, uti relatum est supra ex ipso libri Enoch

fragmento. huius eluvionis clades videtur non incongrue represen

tata, in prædictâ traditione diluvii per cum cum commoti.

Cum autem malitia hominum non fuerit intra unam ætatem

consummata, et universim diffusa, sed hoc diluvium morale,

aquarum diluvio longè magis funestum, habuerit, juxta diversas

ætates diversos incrementi gradus, ferocitate cum cum seu luciferi

veluti de sæculo in sæculum crescente, ideo legimus apud hoai

nan ci, novam illius rebellionem adversus Imperatorem chuen

hiu, cum quo dicitur certasse de supremo universi dominio,

sicet illâ hoai nan ci traditione, quæ est mysterio sacro plena,

videatur clare describi, prima luciferi contra Deum creatorem

suum rebellio, siquidem cum cum hic traditur arrogantem iracun

diâ abreptus (draconis instar) cornibus impigisse in celum, ad

latera aquilonis versus occasum, cum tanto impetu, ut celo

perforato surgent, seu divulserit utrumque mundi axem, et exinde

celo inclinato, astra hanc inclinationem secuta, novas iniierint

motus. cum cum yu chuen hui. cem quæi ti, nu elchô pucheu chi xan,

tien chu che, ti quæi ciue, tien Kim yu si pe, con ge yue. Sim
 chin y yen. quâ descriptione allegoricâ quid magis affine. sacro
 Isaia stylo, quo capite. 14. propheta videtur inducere luciferum
 sic loquentem. In celum conscendam. Super Astra dei exaltabo
 solium meum. Sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilo
 nis. Ascendam super altitudinem nubium. Similis ero Altissimo.

Dices Rebellio cum cum in hac traditione relata, facta est
 adversus unum Imperatorem. Sinarum, luciferi vero adversus
 Deum ipsum Creatorem suum &c. Respondeo Imperatorem chuen
 hui, de quo hic agitur, esse unum ex quinque Imperatoribus
 ou ti, qui sicut tri monarchia. San hoam valde sacra et subli
 mia involvunt mysteria, intra in speciali paragrapho expo
 nenda, quorum præcipuum est quod sapius habentur in tradi
 tione, pro totidem Augustis &c.

Contrâ expositionem prædi
 in quam hoai nan ci ait impo
 esse nisi montem quendam sin
 nos illud videtur interpretari
 in lateribus Aquilonis. Respon
 omnes ejusmodi traditiones e
 quarum mysteria cum nunc p
 genium larum sensum ad
 videatur præconibus evan
 vulgus Socionum exevitatis.

Atque ut constet per hunc serois cum cum impetum ad latera
 aquilonis, quo fertur concussa esse tota machina celestis, et celum
 veluti diffractum corruisse, intelligendum esse de luciferi indeum
 insurgentis superbiâ offensi; quâ omnes virtutes celestes comovit;
 et numerosâ Angelorum multitudinem in suam rebellionem pel
 lectâ, hic nusus draco tortuosæ caudæ suæ unco, tertiam partem
 Stellarum, ut ait s. Joannes, secum traxit in terram; unde
 origo diluvii, ^{nequitiæ} universalis, per pluviam Stellarum mox exponen
 dam adumbratum, quo fratri nescia serois cum cum maligni
 tas paulatim perdidit totum genus humanum, antequam aquis
 cataclysmi suffocaretur: Lector dignetur primò consulere memora
 bilem quandam traditionem, in vetustis cabalo. Hebræorum mo
 numenti servatam de simili celi ruinâ seu ingenti foramine
 viso in celo paulo post creationem, quam feditatem Angeli non
 serent, rogaverunt. Altissimum, ut illam ruinam repararet,
 tamque stellis ut ceteras celi partes ornaret. Deinde attendat
 ad expositionem huius allegoriæ a Kirchero prolatam, quâ
 per celum Athiferum intelligit Angelos, per celi ruinam et
 regionem aquilonis stollis orbatam, lapsum Angelorum rebelli
 um. Demum diligenter nobiscum hic perpendat singularem
 hunc textum veteris commentarii couleam in librum chuan ciu

淮南王昔者共工與顓頊爭為帝怒而觸不周之山
 天柱折地維絕天傾西北故日月星辰移焉

又傳云共工觸不周之山天缺
 西北地不足東南

in quo describitur sub figura pluviae media nocte instar nimbi
 e caelo cadentis, rebellium Angelorum e caelo ejectionum casus. hem
 sim pu Kien. ye chum sim yim ju yu; ita ut non amplius inven-
 tus sit in caelo eorum locus. quo textu agi de Angelorum ruinâ, id
 manifestè patet ex commentario Xe San Kim, dicente. Stellas
 esse figuras seu symbola principum chu heu, id est Angelorum,
 chum sim son, chu heu chi siam. eorumque locum non amplius
 inventum esse in caelo, quia scilicet violaverant mandata filio
 Dei seu filio caeli statuta, ab eo defecerant. pu Kien che, Xi
 chu heu Ki tien ciu, li y sa tu ye. Denique nocturno illorum
 casu significari Iplorum casus Intorturati causam fuisse. defec-
 tum constantiae et perseverantiae in viâ justitiae et debito
 subjectionis. ye chum, el yunché, siam pu chum Ki sim mim
 chum tao el lo id est quia defecerant in medio temporali sui cursus.

Cum ergo nocturna hoc Stellarum pluviae tam clarè exhibeat
 Angelorum rebellium e caelo in terram lapsum; quis jam
 dubitat per ferocem perduellis cum cum in regionem caeli
 aquilonarem impetum, & per caeli nimiam exlo obortam, cum
 eadem claritate representari insolentem Luciferi adversus ipsum
 Deum creatorum suum rebellionem; indeque secutam omnium
 Affectarum spirituum ruinam universalem. Unde diluvium
 iniquitatis ex eo paulatim toto orbe diffuse, quo scilicet juxta
 traditionem chronici Xe Ki, Cum cum submersit Cum sam,
 id est (uti demonstrabitur in peculiari dissertatione) mediam
 illam paradisi terrestri regionem, in qua plantata erat
 arbor vitae.

quia lucifer in cum cum tam perfecte expressus, deceptione
 et mendacio perdidit primos generis humani parentes, unde
 jure dicitur mendacii parens; idcirco Auctor characterum hierogly-
 phicarum, viri mendacis seu fallacis hieroglyphicam litteram
 composuit ex duabus aliis quarum una est prior littera nominis
 mendacis Cum cum, altera est Kien quae significat seu organum
 vocis, veluti dicas os cum cum esse. Instrumentum omnis mendacii
 et deceptionis. Simili modo quia Auctor hieroglyphorum probe
 noverat rerum omnium naturam, nec ignorabat serpentem habere
 linguam bifidam, et idcirco esse symbolum naturae bilinguis et
 mendacii hominis; sciebatque aliunde, primum omnium creatura-
 rum qui se veluti secundum et inobediens dei subentis mandato
 praebuit fuisse Satanam seu luciferum in Cum cum adumbratum;
 idcirco cum cum fuit ab initio pictus cum capite serpentis.
 Praeterea quia lucifer praeis simis sub nomine cum cum potus habuit
 affectus ex novem ordinibus Angelorum, et idcirco censetur tanquam
 genitor novem ordinum demonum, hinc draco ipsius symbolum
 dicitur habere novem filiorum. Speciei affectuum varietate diversos

lum sem cu yeu Kien chum, co yeu so hao. Eadem de causa alia
 traditio ait, draconem novem diversis corporis sui partibus similem
 esse totidem diversis viventium generibus. capite, v. g. dicitur si-
 milis camelo, oculis similis daemoni, pedibus et unguitibus simi-
 lis esse vulturi et tigridi. lum yeu Kien siu, teu su to, yen su quei,
 chao su im. cham su hu. &c. Atque haec novenarii ratio symbolica
 sinis communis est cum aegyptiis, qui novenarium vocabant symbolum
 agminis à Deo deficientis, et qui teste Eusebio dictus est ophioneus,
 et daemonis serpentini proprius, quae omnia sunt satanae verè —
 characteristicae.

Ratio cur novenarius sit malignantis naturae et symbolicus
 draconis, quo lucifer sub nomine Cum cum adumbratus est in
 traditione sinensi, petitur ex ratione symbolica numeri ternarii
 primi numeri imparis, qui juxta mysticas numerorum libri ye Kim
 rationes, est prima radix eorum, qui censentur e dominio yam, id
 est lucis et caloris. Nam cum novenarius, sit quadratus externario
 in se ipsum ducto, hujus numeri figura est symbolum connatura-
 le solis, qui ut principium lucis et caloris, per se ipsum adest et lucet.
 Et idcirco sol, sicuti novenarius ejus numerus proprius, in libro ye Kim
 habetur pro symbolo divinitatis sive solis justitiae. Et quia juxta
 hoc sacrum praeconium effatum, quemadmodum in caelo non est nisi
 unus sol; ita in mundo non est nisi unus dominus supremus,
 Tien vüel ge, cum vu el xam; idcirco neque sol neque numerus
 novenarius symbolice computant ulli creaturae. Unde cum nove-
 narius applicatur novem Angelorum rebellium ordinibus, vel
 eorum Antesignano lucifero, aut perduelli Cum cum ejus typo,
 aut draconi ejus symbolo; videtur hoc fieri ad significandam
 effrenem agminis lucifero duce à Deo deficientis, et propria
 luce solis instar lucere ambientis arrogantiam. cum Xim Ki chi *

Hinc intelliges, cum traditio in lonia draconis numerat squamas
 81, qui est numerus quadratus novenarii in se ipsum ducti, id
 est quadratus quadrati; hoc symbolo pulcherrè designari insolentem
 luciferi noncuplo rebellium agmine circumsepti superbiam,
 se veluti novem solibus amictum & fulgentem exultantis.

Hinc pariter intelliges, cur Cum yam commentarius in libr.
 chun ciu, tradat numerum 81 novenarii quadratum, esse
 symbolum characteristicum finis vitae hominum, id est finis
 omnis carnis diluvii aquae submersae. Xegin mim chum y.
 quae summa calamitas ritè adumbrata occurrit in illa traditione
 allegorica veteris chronici, in qua legitur tempore Impis yao,
 novem spiritus in caelo simul cum vero conspicuos, omnes segetes
 & quod libet bonae sementis germen decorsisse. Ti yao Xe Xi, Xe ge
 pim cho, ciao ho xa Kia.

四書考 龍生子有九種 各有所好
 傳云 龍有九似 頭似蛇 項似蛇 角似鹿 眼
 似鬼 耳似牛 腹似蜃 鱗似魚 爪似鷹 掌
 似虎

傳云 龍鱗蟲之長八十一
 鱗九九之數

任智自神

天無二日 尊無二上

自聖其智

公羊 九者陽數之極 九八十一 是人命終矣
 綱鑑 帝堯 是時十日並出 焦禾殺稼

穀梁傳 莊公七年 夏四月辛卯 恒星不見 夜中星隕如雨
 十三經註 云 衆星列宿 諸侯之象 不見者 是諸侯棄天子
 禮義法度也 又云 隕者 象諸侯隕墜失其所也 又夜中而
 隕者 象不終其性命 中道而落

路史 振通洪水 以薄空桑 註 空桑
 莘陝之間 于女媧之都 為近 故共
 工決水灌之
 賈誼新書 曰 桑
 者中央之木也
 共口為哄 傳云 蛇其舌雙 其
 耳聾 其聽以回 其蟠向土 其毒
 在涎 又云 龍無耳 故以角聽

大舍孔氏曰九黎之君號曰蚩尤為
鰲象之義
書堯典黎民於變時雍註民皆
黑故曰黎民變惡為善也

Hinc demum intelliges, cur homines, qui in aetate innocentia
etate erant et dicebantur candidus Dei populus, simice leam min,
postea in ferræa summa corruptionis etate, hoc est circa gygantum
seu Titanum tempus, tunc veluti novem spuriorum solium astu
adusti, amisso omnis virtutis candore, facti sint nigra nigrioris
tyranni mancipia, sive populus aethiopum, simice li min, sub
iectus novem nigerrimis demonum capitibus sub turpi iugo Satana
Kieu li Kiun appellati, propter usurpatam in terrâ cum his novem
malignorum spirituum capitibus tyrannidem super homines, sicuti
dictus est cum cum, propter prius ambitum in cælo supremum
super Angelos filii cæli (Tien ci) seu filii Dei dominium.

At nē quis dubitet, hunc Kieu li Kiun, seu novem nigrorum
capitum pucem, alio nomine propter ejus malitia diabolice fedita-
tem chi yeu dictum, eundem esse ac perduellem cum cum, sub dra-
conis 81. squamis loricati figurâ representatum; hincque fuisse
ultimam et completam causam malitiæ et corruptionis hominum
super terram seu diluvii iniquitatis; unde secutum est diluvium
super terram, quemadmodum ostendimus cum cum fuisse
primam utriusque causam seu originem: nunc convenit, ut oculos
convertamus ad peculiare quoddam de illo chi yeu, seu Kieu li
traditiones, quæ occurrunt tam in libro canonico Xu Kim, quam
in aliis præcis monumentis, quale est v. g. illud, cuius titulus est
lum yu ho tu. Id est figura ho tu in dorso Cete draconis. Vbi
legitur sub regno Imp. Hoam ti, prodisse rebellem chi yeu, cum
(tartaræ) 81. fratrum legione, sub figurâ belluarum habentium
caput æneum, ferræam frontem, qui vescebantur arenâ, et invento
quintuplici armorum genere enormis ponderis, traduntur toti orbi
incussisse terrorem. quâ in traditione, ^{allegorica} quis non sibi videatur intueni
sub ter tam feroci 81. fratrum divi chi yeu vultu, Iracundum
draconem cum cum, qui 81. spirituum principibus affectus fuit,
ac veluti lorica chalybea cataphractus, adversus cæli tonantis
fulmina, tutum se tueri in cælo frustra conatus; deinde cum
eadem rebellium spirituum, nempe chi yeu et fratrum legione,
cum tantâ ferocitate genus humanum aggressus est, ut regnum
Dei omnipotentis in terrâ omnino concussisset; eo circiter tem-
pore, quo ex textu sacro et ex libro Enochii intelligitur, orbem uni-
versum perversum esse impietate et malitiâ gygantum prædilu-
viorum. Nam, ut legitur in supplemento Chronici cam Kien pu,
circa finem regni Imp. Xao hao, quod videtur respondere illius
confusionis prædiluviana etati; tunc omnes homines a legitimo dei
cultu ad impia demonum sacra facia deluxerant, sibi mutuo metum
incutientes per prestigios, incantationes, et diversas malorum spiri-
tuum inter eos se immiscens operationes. quod infelix

龍魚河圖黃帝攝政有蚩尤兄弟八十一人並戰身人語銅頭鐵額食沙造五兵變化雲霧
使刀戟大弩威振天下誅殺無道萬民欽命
綱鑑補少昊氏哀九黎亂德天下之人相懼以神相惑以怪家為巫筮民讀于祀災禍薦至周
靜軒曰嗚呼此蓋臣僭叛異端實惑之始九黎亂德由是天下之人相懼以神相惑以怪家為巫
筮民讀于祀天地為之晦冥山川為之崩竭變禮義之俗而為鬼魅之鄉矣

tumultuum tempus doctus cheucim yuen merito appellat Reli-
gionis corrupta. et perversarum sectarum Initium. y toen hoam
hoe chi xe: et ait quæ id fuisse variis et insuetis portentis consigna-
tum, puta generali caligine cæli conspectum subtrahente, exsiccati-
one fluminum, montium concussione, et integrâ bonorum morum
corruptione, toto terraque globo tunc facto veluti habitatione
propria impurorum spirituum, sub diversis monstrorum formis
ubique apparentium, de genere lamiarum harpiarum et similium,
quales depictæ reperiuntur in libro Xan hai Kim faciem ursi,
qualis videtur extitisse paucis diebus ante ultimum diluvii
aquarum incrementum, antequam in diebus post eorum decrementum.

Verum quia hominum malitia et corruptio etatis prædi-
luviana, cuius Auctor et promotor fuit pessimus chi yeu, ab
ejus initio usque ad ultimum complementum, refertur in libro
Xu Kim, capite liu him, de punitione; ubi simul memoratur
panda deletionis eâ de causa ab ipso Xam ti irato immissa;
hæc traditio, ut pote canonica, videtur hinc paulo diligentius
consideranda. Prædicti libri Xu Kim capitis verba prima, pri-
mum malitiæ initium, sicuti secutam subinde ejus ad universum
genus humanum diffusionem, usque ad ultimum perversitatis
apicem, conjunctim rejiciunt in divum chi yeu, sicuti traditio sacra
eandem a principio ad finem, totam refundit in unius Satana
tanquam primi Architecti et promotoris malignitatem. Jo cou yeu
hiun, chi yeu co loen; yen kie yu pim min, uam pu Ken cæi.

Inde factum est, si fides chronico, ut chi yeu fuerit magister malitiæ
dus, sobolis San miao, quos triplex nequitia capitalis genus, quo sibi
nomen fecit, videtur esse triplex illud germen malitiæ portentosa,
quo famosi extitisse leguntur in fragmento Enochii, potentia
faculo, gygantis, naphilim et liud, in diabolica legiorum schola
veluti ipsorum soboles, in omni genere malitiæ educati, de quibus
distincte facta est mentio in fragmento libri Enochii.

Qua propter cum triplex illud perversorum ac potentum
à sæculo, pergit liber Xu Kim, reliquos homines suo subiecit
iugo, miao min idè dictos; eosque vi et tormentorum metu
regerent in virgâ ferræâ, acerbis mortis suppliciis plectendo
justos et innocentes, hoc est quicumque impiis eorum legibus seu
mandatis obessebant Xa lou vu cou. tandem reliquâ multi-
tudine potentum impietatis tabo plane infectâ, et omni fide ac
probitate in mundo extinctâ; Innocentum injuste casum
sanguinis voce fursum ad Altissimi thronum delatâ; tunc fac-
tum nio quei Xu lou, fam cao vu cou yu Xam; tunc factum est,
ut Xam ti demissus in terram oculis, nullamque virtutis

書經呂刑苗民弗用靈制以刑惟作
五虐之刑曰法殺戮無辜周靜
軒曰此蓋臣僭叛異端實惑之始

書經呂刑若古有訓蚩尤惟始作亂延及于平民周不
冠賊鵠義致究奪攘矯虔註言鴻荒之世渾厚敦龐
蚩尤始開暴亂之端驅扇重多延及平民無不為寇為賊

史記三苗之君習蚩尤
之惡頑凶苦民

odorem inter homines inveniens, ne quisquam aliud percipiens, quam omnium scelerum et crudelitatis fasorem; Xam ti Kien u min, iam yeu him hiam, te him sam uen uei sim: tunc sei liot Xam ti, miserationis sensu erga innocentes, et iracundia erga scelestos et homicidas commotus, his pro malitia gravitate rependere volens, totam corrupta plebis multitudinem miao min, tripli potentum Tyrannidi obsecundantem san miao extinguendam abolendamque decrevit. Hoam ti ngai Kim, Xou lon chi pu cou, pao nio y iei, ngo cine miao min, vu Xi cai hia. Hu commentarius chu, quare crimen capitale propter quod Xam ti extinxit totam miao min multitudinem, et respondet id causa fuisse propter summam cordis hominum obliquitatem, qui derelicto legitimo Dei cultu, defecerant ad nefanda spirituum seu falsorum numinum sacrificia; quae veteris commentarii ratio, coincidit cum ratione traditionis Arabicae antea allegatae, quae causam submersionis generis humani sub aquis diluvii, refert ad crudelitatem atrocis Regiminis cetatis praediluviana, sub quo justis omnibus tormentorum vi & vita sublatis, et vero Dei cultu ubique terrarum extincto, Idolorum abominatio successerat in ejus locum.

Cum ergo tanta tamque universalis esset humani cordis depravatio; Et Xam ti, ut concludit textus libri Xu Kim huc usque allegatus, invenisset totam multitudinem pessimi populi miao min ream tanti sacrilegii, nec ulla occurreret legitima excusatio pro declinandae poenae tantae malitiae competent; nemo mirari debet, quod universitas hominum corrupta per pessimi populi miao min multitudinem designata, tota fuerit delota a facie terrae, sine ulla Xam ti misericordia. Xam ti pu Kien, Kiam Kien yu miao, miao min pu ca yusa, nai cine Kina Xe.

書呂刑上帝不蠲降咎于苗苗民無辭于罰乃絕厥世

書呂刑上帝監民罔有馨香德刑發聞惟腥皇帝哀矜庶戮之不辜報虐以威遏絕苗民無世在下呂氏曰苗三苗皆虐民之得罪者豈知其端無所控訴相與聽于神祭非其鬼天地人神之典雜糅潰亂此妖誕之所以興人心之所以不正也

書經呂刑民興齊漸浪莽林罔中于信以覆誣盟唐威庶幾方告無辜于上註民相漸染為昏為亂無復誠信相與反覆誣盟而已

nai pu ca yusa, nai cine Kina Xe.

Dices. Scleris et poenae, quae ex textu libri Xu Kim et ex Interpretibus, non debent intelligi nisi uno peculiari populo seu tyrannio miao min vel san miao dicto; nos ea ex praconcepta opinione grati interpretamur de universo genere humano et diluvio generali. Huius objectioni retundendae plura occurrunt. Sanè perinde ac huc simul et singillatim perpendenda. 1° ex antedictis Satis innotuit Satanam, in dno chi yeu nigre novem principum tyrannorum turbae. Antesignano, certe adumbratum esse. 2° Tyrannum populi san miao habuisse chi yeu seu Satanam pro magistro et directore crudelis et tyrannici sui regiminis. San miao chi Kium, si chi yeu chi ngo, uan him cou min. 3° ex traditione libri Xu Kim, nomen san miao seu miao min, sive pro populo, sive pro ejus Tyranno acceptum esse, verè allegoricum et mythicum: pro tyranno acceptum significare primum chi yeu seu Satanam disipulum, nempe Adamum praevicatorem, seu potius veterem hominem triplicis concupiscentiae desiderii servientem praedarè descriptum sub hac ideâ in allegatâ ad marginem dictâ libri Xu Kim traditione: pro populo vero san miao consideratum; esse totam Adamii posteritatem, seu Integrum veteris hominis massam populum quolibet paulo ante diluvium. quo tempore quicquid erat in mundo mortalium, non erat nisi concupiscentia carnis, concupiscentia, oculorum et superbia vitae, universo mundo tunc in maligno posito. Ex quibus simul sumptis inferes, cum corruptor Tyranni simul et populi san miao, sit chi yeu, hoc est Satanus corruptor totius mundi praediluviani; nonne miao min debere intelligi totam generis humani massam; et per ruinam totalem populi istius, deletionem omnium hominum à facie terrae, et quidem per ipsas diluvii aquas; cujus solius praediluvium seu prognosticum esse potuerunt varia portenta imaudita, quae visa feruntur eo tempore, quo depravatum germen miao min ultimum posuit impietati suae cumulum, tunc enim, ut legitur apud veterem philosophum mê cû. San miao à caelo reprobat, tribus diebus visus est imber sanguinis. San miao loen, tien mim Kie chi, hinc san chao. Et ut legitur in aureo archivio. temporibus san miao trium mensium spatii sol non fuit conspicuus, san miao chi Xi, san yue pu Kien ge.

Demum pro majori confirmatione veritatis Interpretatio textus ex libro Xu Kim supra citati, quem contendimus intelligendum esse non de natione particulari, sed de omnibus, quas cum cum à chi yeu non nisi nomine diversus, violentia et tormentorum vi tyrannidem suam exercens suo iugo subiecit circa idem tempus uti Auctor chronice lou Xe tradidit. cum cum Xe gin chi him.

書經大全孔氏曰九黎之君號曰蚩尤。蚩尤之義三苗之君習蚩尤之惡頑凶若民。

書傳三苗國名。紹雲氏之後為諸侯。紹雲氏有不才子。饕餮貪食冒于貨賄。侵欲崇侈。不可盈厭。聚斂積實。不知紀極。不念孤寡。不恤窮困。天下之民以此三凶謂之聚斂。聚斂即三苗也。

金匱言三苗之時三月不見日。墨子三苗亂天命殛之。雨血三朝。

y Kiam pa, el pu uam. ci fa yue. cum cum Xe chi pa Kieu cheu ye.
 quo cum dominio in novem mundi partibus, clare exprimitur
 Tyranny universalis satanae in mundo ante diluvium ex la consecu-
 tum sicut effectus ex sua causa; Siquidem puniitio, qua Xam ti dicitur
 in allegato textu libri Xu Kim, extinxisse integram sobolem perversam
 miao min. ab Interpretibus revocatur ad tempus Imperatoris Xun
 Successoris Imperatoris yao, cuius utriusque aetate ex traditione.
 contigit complementum diluvii universalis (iniquitatis) per cum cum
 excitatum, uti constat ex veteris et primae notae scriptoris hoai nan
 cui testimonio antea allegato. Xun chi Xi, cum cum chin tao hum Xui.
 Et ex ipso Auctore chronici Xe Ki, in quo legitur, regnante yao Impre
 Apstius Administram Xun obtinuisse mandatum detrahendi in abdi-
 tissima et remotissima mundi loca, malignitate maxime insignis
 quatuor illius nequitiae Architectos. Xun leou sui hium cou, cien yu
 siu y: hoc est reclusit omnium sceleratissimum, nempe (satanae)
 cum cum in obscurissimam mortuorum ankora. leou cum cum
 yu yeu lin; Et Koën (quem demonstrabimus esse verum typum Noa-
 mi) sub monte volatilium seu pennatorum. Kië Koën yu yu Xan.
 Et id est in limbo (Aves sunt symbola angelorum et animarum hominum iustorum
 in limbo usque ad Xh' n' iustorum et iustorum de iustorum)
 quae hucusque exposita diluvii iniquitatis facies, per eundem
 satanae primò sub nomine cum cum incohata, deinde sub nomine
 chi yeu completa; sicut pena praecipuis illius Auctoribus inflicta;
 nec non ratio, qua Magnus yao, id est Xam ti, seu i'ao vel Jehovah
 Hebraeorum miseratus summam hanc generis humani calamitatem,
 traditur quasivisse. conveniens tanto malo remedium. yao yeu min
 chi yeu el Kieu che Xui che; diciturque in primo libri Xu Kim
 capite, super hoc in consilium advocasse quatuor cardinales sui
 regni ministros (id est 4. Angelos) ti yue, cu su yo. tam tam
 hum Xui famco: haec omnia, inquam, simul spectata videntur
 habere primordiam similitudinem cum iis, quae supra vidimus ex
 fragmento libri Enochii, de universali generis humani corruptione
 ab Altissimo, primò capitalibus tanta malitiae Architectis et
 ministris, lamobrem advocato consilio et ministerio quatuor majorum
 Angelorum, deinde omni carni corruptae, per universalem
 diluvii submersionem statim subsecutam; cuius strages, uti praclare
 observatum a celebri philosopho Chu hi, multò levior censeri debet.

史記諸侯有共工氏任智刑以強而霸王
 九州也
 淮南子舜之時共工振滔洪水
 史記舜賓于四門乃流四凶族遷于四裔以御魘魅
 帝請流共工于幽陵放驩兜于崇山遷三苗于三危殛鯀于羽山四
 罪而天下咸服

通志曰堯夏民之憂而求治水者
 岳陽湯洪水方割
 謝玄曰四嶽四時官主方獄
 虞書堯典帝曰咨四

quàm damnum irreparabile omnium cordi illatum, per effusam
 ubique terrarum sive pravarum artium sive perversarum sectarum
 eluvium (qua fuit universalis aquarum eluvionis causa) sic Xue
 hem leou, hoai yin sin Xou, Xem ya hum Xui.
 Quapropter cum libri canonici, iuxta mentem Sinarum, sint purè
 dogmatici seu doctrinales, et iis cœlitus traditi, tanquam remedium
 salutiferum contra suam omnium hæresum et falsarum sectarum:
 idè quicquid in iis occurrat de diluvio jure videtur primario esse
 intelligendum de universali hominum corruptione, per atrocem gygan-
 tum Tyrannidem, et perversa in omni genere superstitionis demonum
 documenta toto orbe diffusa. quod præsertim dictum videtur de iis
 quæ leguntur in tribus capitibus libri Xu Kim yao tien, yu cum,
 et hum fan. Atque ut in solo capite yu cum hæremus, quod totum
 videtur esse de hoc argumento, seu potius de diluvii aquarum deri-
 vatione, diligenter est observandum, sagaciores Sinarum Interpretes,
 qualis est Comi in suo chronico, multis sæculis ante nos observasse,
 hoc libri Xu Kim caput non debere, imò nec posse sine turpissima
 absurditate intelligi de aquarum corruptione, quod ex lo evidenter
 demonstrat, quod ex libro yao tien aquæ diluvii superaverint montes
 maxime excelsos; et aliunde legatur in capite yu cum, magnum yu
 cum aggressus est opus derivationis Aquarum, capisse manus admove-
 re ad montium radices, quod consilium nemini non videatur insanum, si
 uan uon vū Xe li ye: yu cum chi Xu, Xi fei che Xui ip ye. Eade
 causa alter scriptor non minus sagax, quærens causam cum totum hoc
 caput yu cum Interpretibus videatur tam obscurum, in eundem
 sensum respondet dicens, hoc libri Xu Kim non esse de genere librorum
 geographicorum, uti vulgus existimat; sed esse librum doctrinalem
 profundo mystero plenum. yu cum chi yeu, Ki Xin yu tao hu. in
 citen sicut caput hum fan, quod ut ritè definitur juxta mentem
 priscorum sapientum, videtur esse veluti anacephalaosis legis
 cœlestis, seu Regula cœlitus magno yu tradita, pro universali hominum
 reformatione, et ex verbis divinis seu angelicis conflata.

朱子曰邪說橫流壞人心術勝于洪水
 禹之施功自下而上夫土者水之源而下者水之委也上者既已襄而懷之則下者淹沒而無餘矣今也
 治之而先乎下萬萬無是理也又曰禹貢之書實非治水作也九州之列非出治水之時也

鄭樵曰禹貢一書所以不可及者
 何耶得道之言與不知言異禹
 貢之言其深于道乎書出于道
 非後世地理家比也又曰禹貢
 洪範相為用書經天乃錫禹
 洪範九疇彙倫攸叙其洪範九
 疇治天下之大法洪範九疇原
 出于天
 要天監在下善惡必報

Diluvium
in Sinensib?
monumentis
memoratum
idem ac dilu-
vium Noeticum

書堯典湯湯洪水方割蕩蕩懷山襄陵浩浩滔天
水除地上之物為水漂流無所復見蕩然惟有水耳
之勢總言浩浩盛大若漫天然也天者無上之物漫者加陵之詞甚其盛大故云若漫天也

Verum licet quæ extant in dictis libris *Xu Kim* capitibus de diluvio, juxta intimum et primarium sensum spectent. Sancta legis cælestis dogmata, et sacram methodum, tum excrucians et obstruendi letifera pravarum sectarum fluentia, et stagnantes ubique vitiorum sordes in profundam abyssum derivandi: Et eadem non nisi secundario et juxta corticalem sensum de diluvio reali aquarum agere videantur, nihiloominus ^{etiam} in hoc sensu considerata tam accurate cohererent cum sacra et historica diluvii descriptione à moysè ipso facta, in 1° capite libri *genesis*, ut ex eodem fonte emanasse videantur; et eadem tandem totius orbis terrarum sub aquis submersionem (qualis nunquam extitit nisi unica) citra omnem dubium exprimant, quod ultimum punctum nobis superest in hoc paragrafo exponendum.

Atque ut id præstemus cum æquali soliditate ac brevitate, primo loco perpendamus singula verba descriptionis sacre diluvii, qualis extat in capite *genesis* allegato. factumque. Et sunt ipsa sacri textus verba diluvium quadraginta diebus et quadraginta noctibus super terram, et multiplicata sunt aquæ, et elevarunt arcam in sublime à terrâ, vehementer enim inundaverunt: et omnia repleverunt in superficie terre. Porro aqua ferebatur super aquas. Et aquæ prævaluerunt nimis super terram. Operitque sunt montes excelsi sub universo cælo. quindecim cubitis altior fuit aqua super montes, quos operuerat, consumptaque est omnis anima caro, quæ movebatur super terram. hucusque verba *genesis*. nunc cum iis conferamus verba singula ejusdem diluvii descriptionis verba, quæ extant in primo capite libri *Xu Kim*. Aqua diluvii, ut ferunt verba illius textus, quaquà versum diffusa, omnes universi Regionis destruxerunt. tam tam hum *Xu* tam co. Involverunt montium altiorum latera, celsiora cacumina exuperantes, hoci *Xan* siam lin. Vno verbo sic statè sunt in sublime, ut totam terram operirent, viderentur ipsum cælum pertingere, et implere hao hao tao tien. quæ presentis textus libri *Xu Kim* expositio, si cui fortè suspecta videatur; hanc comparat, quæso, cum subjectis celebriorum Interpretum commentariis. juxta quos aquæ involuebant altiorum montium latera, et statè supra summa cacumina. pao Ki si mien, Kiapcho Ki Xam ye. submersis quatuor mundi regionibus. pien hai si fam; ita ut nullus aride locus, et solus pontus appareret. vu so fo Kien, tam gen uei yeu Xui el. vno verbo sic intumuerant aquæ, ut cælum replere viderentur, cum yen hao hao Xem ta, jo moan tien gen ye

山海經序云山海經者出于唐虞之際昔者水災氾濫于中國民人失據于丘陵巢于樹木

quamvis ex brevi sed energica descriptione diluvii tam in textu supra allegato libri *Xu Kim*, quam in adjectis commentariis, satis pateat perfecta conformitas hujus traditionis, cum mosaica; nec possit superesse dubium, diluvium universale seu Noeticum peninde in utraque descriptum esse; pro palpabili hujus veritatis confirmatione, uno momento lector dignetur conjicere oculos in librum *Xan hai Kim*, qui etsi à sinis censeatur apocryphus, nihilominus cum propter antiquitatem contineat plurimam traditionis sacre traditionibus nostris valde affines; et feratur prodisse, ipsi temporibus Imperii Yao, sub quo contigit diluvium, ejus est descriptio allegorica innumeris figuris emblematicis resecta universi mundi præmontium cacumina submersi faciem oculis subjiciens; potest haberi pro novâ nec levi ejusdem veritatis probatione.

Dices. Hæc est opinio communis Sinarum, diluvium in suis monumentis memoratum, non fuisse nisi nationale et proprium solius soli sinensis, cujus solius mentionem facit Auctor prefationis libri *Xan hai Kim* cum agit de aquarum submersione &c.

Ut appareat nullitas hujus objectionis, sciendum est, cum major præcipua pars veterum traditionum sinensium spectent tempora prædiluviana, quibus mundus videbatur fuisse subiectus uni Dominio seu Imperio universali, in multas alias ditiones seu dominationes diviso sub nominibus Tien hia chumque chum hao: primos Regni sinensis fundatores, more solito coloniarum, ad memoriam et imitationem urbis illius Imperii prædiluviani ejusque regiminis; juxta illam antiquam ideam solum et Imperium sinense, in totidem circiter partes videm etiam nominibus servatis distribuisse. Eius veteris distributionis primâ origine paulatim post longam sæculorum seriem planè obliteratâ: tandem factum est, ut quæcumque occurrunt in veteribus monumentis, ad universum mundum seu mundi dominium universale spectantia, sub nominibus Tien hia orbis, chumque Regnum in medio situm &c. quæ a prima fundatione nationis facta sunt ejus privatim propria: ea omnia de se et suo regno ita nominatim dicta inveterato et communi errore existiment, cætera mundi regna et nationes ex eo veluti pro nihilo reputantes; licet in dictis monumentis nihil frequentius occurrat his verbis uanque, uan pam. van min, quibus fit mentio clarissima innumerorum mundi Regnorum, Dynastiarum et populorum ad myriadem reductorum, quem immersum Regnum et populorum numerum olim

conclusum fuisse intra illius soli limitis quibus sine compre-
hendunt suum (tunc hinc) orbem sinersem, vel suum Regnum chum
quis vel inter singulos possit senio sine omnium visu asserere?
Unde concludes licet diluvium in libris sinicis memoratum dica-
tur submersisse totum Regnum in medio ^{chumque} situm, nulla facta alte-
rius mentione, sine argui minimè posse non fuisse. omnino
universale, & nec tantillum infirmam demonstrationem contra-
rii supra sufficienter expositam.

Paragrapheus tertius.

De genuinâ praeconum Sinarum doctrinâ
ubi demonstratur,

- 1° in bonum libris canonicis non agi nisi de sapientiâ
divinâ & ejus sanctâ lege nomine tao appellatâ.
- 2° divinam legem in libris canonicis contentam complecti
omnes notiones essentielles triplicis mundi status,
id est mundi initio à Deo conditi cum sumâ perfectione,
deinde per Angeli & hominis inobedientiam corrupti,
ac demum a Deo ipso Incarnato reparati.

Suppositâ certitudine bonum, quæ in duobus antecedentibus pa-
ragraphis exposita sunt, præsertim quod præci sine voce tao, primam
causam seu Deum significarint, & quod Fohi, quam tota gens semper
venerata est ut primum suum legislatorem et magistrum & ut Auctorem
libri ye Kim, qui est fons totius doctrinæ cæterorum librorum canonico-
rum, sit idem ac S. Patriarcha Enochus, nemo procul dubio mirabitur,
quod in præsentis paragrapho aggrediamur ostendere, in omnibus
libris canonicis non agi nisi de sapientiâ divinâ ac de Stæjus lege,
seu lege testamenti, prout nota erat S. Patriarchis et prophetis veteris
mundi veteris. Imo lector Sinarum salutis desiderio verè incensus,
in assertionem bonum conversioni adeo conducibilem, eò libentius
se propensum præbet, spero, quod non Antecessoribus jam dudum ante
nos, seve eandem veritatem perspexisse videantur cum tantâ cla-
ritate, ut S. Joan. phil. de Marinis in opere inscripto Delle missioni
di pæoni de la compagnia de gesu, bonum nomine sic locutus sit. Il
certo che si alto corre la stima e opinione de Confucio apresso i Cinesi
i giaponesi, e TonKinesi, che la delin dotrina, como fra christiani
Evangelio, la credono venuta del Cielo, e como canonica la veneranno. &c.

Ped quia non convenit lectorem stare soli huic meo & Antecesso-
rum iudicio, hanc veritatem conabor hic primò generatim, deinde
fusus et singillatim demonstrare, cum ex ipso textu librorum canoni-
corum, tum ex eorum Interpretibus & Aliis majoris ponderis Auctori-
bus. Auctores celebres commentarii ta cimen libri ye Kim,
summam loquuntur de doctrinâ et objecto hujus libri, et cæterorum
librorum canonicorum sub nomine tao, hæc habent. Totius
cælestis seu divinæ legi traditio est ab ipso Cælo seu Deo. Tien
tao tum chi chuan, chi yu tien, sicuti et magna ejusdem origo
seu sapientia Inventa; tao chi ta yuen, chi yu tien. Hinc quia
duæ figure prophetice ho tu et lo xu, quæ sunt primus fons
totius doctrinæ libri ye Kim, uti dictum est in primo paragrapho,
idcirco Auctor libri tu xu pien, qui de his figuris eruditè scripsit,
ait illas cælestis ab initio traditas, ad significandum, quid sit
intelligendum per illam vocem tao (sacris mysteriis turgentem)
tu xu chi pien y mim. tao ye, quod concordat cum veteri illa
traditione commentarii Xe San Kim libri xi Kim dicentem, mysticas

Totam librorum
canonicorum doctri-
nam voce tao
comprehendi, nec
esse diversam à
lege divinâ, et ha-
bere pro objecto
ejus divinum

周易大全道之大原
出于天道統之傳自
于天是也

圖書編今圖
書之編為明
道也

南華副墨 有物混成 先天地生聖

莊子道不可聞 聞而非也 道不可見

南華副墨 卷上 第四章

vereque divinam philosophiam, nempe sapientiam illam legis naturalis propriam, s. Patriarchis et prophetis imprimis familiarum, cuius cognitio, iuxta traditionem libri *ye Kim* reducitur summam ad viam triplicem celi, terre et hominis. *ye yeu tien tao yen, yen gin tao yen, yen ti tao yen*, vel potius ad viam seu legem s. Reparatoris, vias celi et terre sancto temperamento concilians, iuxta haec alia ejusdem libri verba *fu ta gin che, yu tien ti ho ki te*, qui idcirco censetur praecipuum objectum totius doctrinae non solum libri *ye Kim*, sed etiam ceterorum librorum canonicorum, cum ex communis omnium Interpretum sententia in iis omnibus non agatur, nisi de tribus viis diversis celi, terra et sancti. *Leou Kim chi tao, nim tin ti Xim gin*. Id est de viis spiritualibus s. *Reparatoris*, quas sequuntur caelestis Intelligentiae, de viis hominis Carnalis, verum terrenum seu brutum propriis, & de viis s. *Reparatoris*, seu Dei hominis, qui docens verbo & exemplo carnem domandit corpus spiritui subiacendi artem superhumanam, celi et terre spiritus et carnis, Dei et hominis vias felicissime conciliat, et ideo in vetustis sinarum monumentis jure dicitur *Tao*, via, per antonomasiam, in eadem sensu, quo christus, cum doceret homines hanc viam ad salutem omnino necessariam, de seipso dixit. *Ego sum via*. Si quidem ex principiis libri *ye Kim* symbolicis, cum mystica s. Patrum Theologia perfecte coherentibus, vox *tao*, quae in sensu litterali seu naturali et physico (*ye yn ye yam chi quei tao*) dicitur complexum *yn* et *yam*, id est solis et lunae, quae sunt principium physicum et materiale productionis omnium rerum, et omnis illuminationis. Eadem, in sensu symbolico et supernaturali connotat. Naturalis: divinitatem et humanitatem s. *Reparatoris*, quae in sacra ejus persona unita, instar solis et lunae, *yn yam pu ce chi quei Xim*, principium spirituale et supernaturale regenerationis hominum per divinas ejus divinae gratiae, easque calori solis et lunae humiditati analogas seu symbolicas influentias. quae de causa supra citatus libri *ye Kim* textus, quo tum humana tum divina s. *Regeneratoris* natura comparatur caelo et terra, propter utriusque sexus plenam fecunditatem in unica ejus persona conjunctam, ibidem postea immediate comparatur utriusque naturae virtutem cum virtute solis et lunae. *fu ta gin che, yu tien ti ho ki te, yu ge yue ho ki nim*.

Cum vero mysticae libri *ye Kim* philosophiae Auctoris consilium fuerit, sub solis et lunae influentiis, et earum ope in mundo physico factis per continuam vicissitudinem rerum mutationibus, symbolicè adumbrandi, tum beneficos divinae gratiae influxus per sanctum Reparatorem, instar solis et lunae omnes Terrae regiones collustrantem, quae quaversum liberalissime dispersos: tum diversas,

天. tien. calum
symbolum
naturae divinae

地. Ti. terra
symbolum
naturae humanae

聖. Xim gin
sanctus sanctus
totum, utriusque
naturae
suppositum.

易傳
天地聖人

陽不測之謂神

梁氏寅曰：陰陽之不測者神也。

易傳陰

四書大全六經之道明

南華經
有物混成先天地生

莊子
道不可聞聞而非也道不可見

南華經
夫天地者萬物之逆旅

figurarum horu et lo xu rationis esse sermonem Angelicum seu verba, quibus Caelestis Intelligentiae docebant (primum) hominum Regem. horu lo xu, Kiai sien xin yen yu, y cao iiam che, easque calitis seu divinitatis traditas, *Xe tou xu, Kiai tien sanim*. Cum vero integra libri *ye Kim* doctrina procedit ex duabus illis figuris, ejus Auctori soli (seu Enocho) calitis, ut fert traditio, ostensis; eade causa confuevit, cuius sententia *ye Kim* non excedit, hujus libri *ye Kim* tradere volens Deam capitalem caelestis illius doctrinae, ait vocem *ye*, unde liber *ye Kim* nomen suum accepit, completi omnino scientiam et omnem rationem sive ad creationem sive ad Reparationem hominum pertinentem. *fu ye, cai ve chim ou, mao tien hia chi tao*; hanc enim nostram hujus memorabilis textus confuciani Interpretationem Ipse sinarum Imperator provera plura agnovit et constanter approbavit. Et in hunc eundem sensum intelligenda sunt vulgaria haec et similia sinarum effata, de omnibus suis libris canonicis, quorum liber *ye Kim* est radix communis; cum dicunt, scilicet unanimi voce, hos omnes libros non agere, nisi de divino illo *tao* tempore caelestis lege, sive pro ejus Auctore accepto. *ou Kim, cai tao chi uen. Leou Kim y cham tao quei chu*. hinc non mirum, quod Auctoris commentarii ta ciuen in librum *ye Kim*, afferant, hujus libri hieroglyphici scriptorem sicut et libri *hum fan* (qui est pars libri *Xu Kim*, continens compendium enigmaticum totius legis naturalis sicut liber *ye Kim*) non sine speciali dei illustratione hos composuisse, *Xim gin co ye, co fan, Ki yuen cho yu tien chi y*.

Diuis liber *ye Kim* et ceteri libri sinarum canonici si estimantur ex suis Interpretibus et commentariis, videntur et sunt libri merè philosophici ac politici. et philosophia in iis contenta non agit nisi de rebus naturalibus tum caelestibus tum terrestribus et humanis, hoc trisyllabo *tien ti gin* exprimi solitis; nec quicquam attingit de Religione, nisi extremum et tenuissimum quendam corticem. Ad objectum *Reparatoris* hoc intelligatur de illa Interpretum turba, qui rejecta et reprobata priscomum philosophorum puta *tao cu, chuam cu, lie cu* & divina philosophia, cum praeconi librorum canonicorum doctrina, imò et cum Theologia Christiana in multis capitalibus consentiente; propriam et inane systema philosophicum in ejus locum substituerunt; objectionem non multum abluere à veritate. At si librorum canonicorum doctrina estimetur praecipue ex ipso textu, vel ex priscomum philosophorum monumentis, vel ex selectis inter Interpretum expositionibus; aequum Judicium non posse diffiteri quidem diffiteri librum *ye Kim* et ceteros libros canonicos, completi veram de rebus caelestibus, terrestribus et humanis philosophiam: sed simul oportere ut agnoscat, sub hoc systemate philosophico, quod non est nisi cortex attenuis arcana et profundioris doctrinae, reconditam esse aliam mysticam

易傳
易傳云：夫易何為者也？夫易開物成務，冒天下之道，如斯而已者也。

程頤曰：五經載道之文。

賈誼通鑑
六經以聞道為主。

易大全圖說
聖人作

易傳
易傳云：夫易何為者也？

易傳
易傳云：夫易何為者也？

易傳
易傳云：夫易何為者也？

易傳
易傳云：夫易何為者也？

易傳
易傳云：夫易何為者也？

quae inde sequi solent in omnium conditionibus sive in bonum sive in malum, sive ad vitam sive ad mortem mutationes, iuxta diversas singulorum dispositiones: idcirco idem Auctor, verus Symbolorum et Artis Hieroglyphicae parens, hunc divinum suum librum nomine ye Kim, id est librum mutationum denominatum voluit, et hoc nomen designantem characterem hieroglyphico ye, ex duplici Solis et Luna, quae sunt principia physica mutationum, littera composito, et verum mundi Regem, ratorem seu Reformatorem significantem. Cuius sacri ac profundissimi mysterii veritatem distincte notam fuisse praescis sanctorum sapientibus, clare intelligi potest ex selecta ac vetusta traditione, quae occurrunt apud Auctorem dubiorum, dicentem ex eorum mente. olim tao sanctum sanctum (qui erat omnium expectatio) antequam visibilis in forma humana inter homines apparuisset, vocari solitum esse hoc mystico nomine ye. Id est principium mutationis seu Reformationis hominum, ye qui vu him chi Xim gin. Vel potius mystica illa vox ye significat, sanctum sanctum invisibilem et nondum Incarnatum. Et contra sanctus (post Incarnationem) est ye principium visibile mutationis et reformationis hominum, Xim gin qui yeu him chi ye.

Quamvis sine omnes videantur ante bis mille annos amisisse omnem gloriam et distinctam notitiam illius sancti Reparatoris, qui teste Confucio fuit omnium generationum expectatio, nihilominus ab eum cum praescis in eo consentiunt et communi voce confitentur, uti jam antea probatum est, hunc esse principium vel unicum librorum canonicorum et omnium veterum traditionum argumentum: nec in iis quicquam aliud observari quam eius sanctae legis seu salutis regimini vestigia. Leon Kim che Xim gin che qui chi chi cie ye loquitur totos versari in exponendis mysteriis sub voce tao (sanctum et sanctam eius legem significantem) recondit. Nam quemadmodum Auctor dubiorum in lib. ye Kim, modo citatus definit sanctum sanctum, sive visibilem sive invisibilem, hoc est tum ante Incarnationem tum post Incarnationem spectatum, per vocem seu nomen ye libri ye Kim proprium (qui liber hoc nomine insignitus, quia mutationes de quibus agit, sunt mutationes mirabiles, quas divinus Reparator operatur in mundo morali ab initio rerum usque ad finem) ita, corpus philosophicum simili, eundem sanctum sub utroque respectu, hoc est ante et post Incarnationem spectatum, definit per vocem tao totius capituli eius propriam et characteristicam. tao pien Xe vu Kiao tie Xim gin. Xim gin pien Xe. yeu Kim Kiao tie tao. Id est via seu sapientia est ipse sanctus nondum assumpta forma humana. Et sanctus est illud tao seu sapientia (divina) humanae carni unita seu humanitati unita.

Verum, ut lector convinci possit, sanctum in his et similibus testimoniis significatum tam nomine tao (via, sapientia) sine forma aut figura et nondum visibilem; sive nomine Xim gin (sanctus vir) in corpore humano et visibilem, esse ipsum Messiam Salvatorem nostrum, id est filium Dei ante et post Incarnationem consideratum: Signatur meminisse eorum quibus ostendimus in primo paragrapho, voce tao a praescis sapientibus primario significatum esse sapientiam Incarnatam seu verbum divinum et Deum primum verum omnium principium et creatorem; et insuper diligenter attendere, ad ea quae videntur hic subiungenda pro pleniori huius veritatis capitalis demonstratione. Et quia veterum philosophi vel confucio contemporanei, vel paucis saeculis posteriores cum suis Interpretibus videntur nil omisisse, eorum quae necessaria sunt pro convergente huius expositione, satis erit eorum pauca et selecta eorum testimonia a nobis hic allegari.

Primum erit philosophi Chuam cu et eius commentarii fu me de mystico suo tao loquentis, circiter sicuti libri sapientiae de verbo divino seu filio Dei sub divino nomine sapientiae. ait enim illud tao productum esse ab initio ante caelum et terram. yeu ve hoen chim, Sien tien ti sem, mim chi yue tao: Illud non esse in loco, et tamen nullum esse locum, ubi non adsit praesens; et ideo dicit spiritum. y Ki vu cai, el vu pu cai ye. mim chi yue xin: Et quia nil involvit falsi, dicitur veritas seu verum. y Ki vu Kia ye, mim chi yue chim. Comparatum cum fine omnium dicitur eorum principium. tui pen el yen, mim chi yue pen &c.

Idem Chuam cu alio in loco de eodem agens haec habet. mysticum illud tao est id, quod homines neque visu, neque auditu, neque sermone, possunt ulla ratione attingere, et quicquid sensu percipi potest, non est quid diversum ab illo tao. tao pu co tien &c.

Idcirco alibi illud vocat hinen, et hinen chi yeu hinen, id est rem profundissimam, seu verum omnium maxime incomprehensibilem, et infinitam, ita ut cetera entia cum eo conjuncta, nihil ei superaddant novi. pu co y yeu Kia y: Et sit origo unde prodierunt omnia, quae nos rapiunt in admirationem, chum miao chi so cum cho.

Commentarius fu me modo citatus in hac eiusdem Chuam cu verba. ve chim sem li quei chim. Id est res creatae dicuntur corpora, sic discuntur. ex corporum existentia concluditur existentia causa corporum productivae, et eam causam esse spiritum. yeu him che, yeu him him che; el him him che, ce Xin chi quei ye. atque haec causa, est illud ens, quod discipuli sectae tao vocant yeu Xin, id est primum omnium spirituum et eorum principium,

南華副墨 有物混成 先天地生 聖人不得已而名之曰道 以其無在而無不在也 名之曰神 以其無假也 名之曰真 對末而言 名之曰本 其實一而已

莊子道不可聞 聞而非也 道不可見 見而非也 道不可言 言而非也 老子由曰 言玄則至矣 然猶有玄之在焉 玄之又玄 則盡矣 不可以有加矣 衆妙之所從出也

南華物成生理謂之形 副墨有形者 有神之謂也 有形者謂之元神 佛氏謂之元性也

et quod discipuli sectae *Foe* appellant, *quen sim*, id est primam naturam seu principium ceterarum naturarum.

Commentarius *chu* in librum *tao te kim* (de sapientia) philosophi *Lao* cui. exponens auctoris mentem de immensitate sui *tao* sic loquitur. *Tao chi cao vu xam, chi xin vu hia* &c. id est *Tao* est infinitum excelsum et profundum, nihil habens intra et supra se, et totum universum sinu suo concludens, nec tamen ullo sive centri sive circumferentia limite terminatum. omnia tegit, et sustinet, et penetrat, et nulla re cohibetur. vno verbo, qui dicit *tao*, idem dicit ad dominum nulli rei subjectum. *cai Keu y tao quei chu*.

Commentarius *chi quei*, in eundem librum *tao te kim*, ex mente sui auctoris exponere volens divinam immensi *tao* omnipotentiam, texit elegantem hunc.

Id est a divini *tao* omni-
cularum et suum motu
propriam: Aura sub
diversitatem; sol et
stella et planetae com-
te potestatem mutat
inter se qualitates &c.

Idem commentarius pro elucidando sensu ejusdem libri, de incomprehensibilitate et plenitudine divini illius *tao*, disserit. hoc modo: *tao chi quei ve ye, quei chi vu hu* &c. id est, nulla patet via ad observandum quid sit; nullus aditus ad illud explorandum; nulla occurrit species qua possit designari; nulla figura sub qua possit representari. fieri non potest ut verbo aut cogitatione possit ullo modo attingi. Etsi sit origo unde omnes per creationem proderunt, non inde imminuta est illius plenitudo; sicuti non augetur ex eorum omnium aëssione. *uan ve y sem, pu quei chi sun; uan ve quei chi, pu quei chi im*.

Rex verè sapiens et philosophus *hoai nan* in eodem circiter sensu ac stylo simili, cum philosopho *chuam* cui antea citato loquitur, cum ait: *xe chi pu Kien Ki kim* &c. id est frustra sunt omnes illius conatus, qui actus desiderio divinum illud *tao* percipiendi, intentis oculis vestigat illius speciem, auribus attentis sollicitat ipsius vocem, vel gestu prosequitur illius personam. Nimirum est substantia immaterialis et incorporea, quae producit omnes res corporeas et materiales. *vu him, el yen him sem yen*.

Alter philosophus, cui nomen *lin Ki pu*, de eodem sic rationatur. omnes res productae habent causam radicalem suae generationis, sed divinum *tao* est sui ipsius causa et radix, cui *ce, cu pen, cu Ken*. omnes rerum species sunt de caelo et terra ut causa.

道德經註
道至高無上至
深無下包羅宇宙而無表
裏洞同覆載而無所礙
開口以道為主

道德經指歸
天以之圓地以之方陰得以陰陽得以陽
日月以照星辰以行四時以變化五行以相勝火以之熱
水以之寒草木以榮金石以剛味以甘苦色以玄黃音
以高下變以縱橫山陵以滯風雨以行鱗者以游羽者
以翔獸以之走人以聰明殊類異族皆以之存
不為之盈

道德經指歸
道之為物
窺之無戶察之無門指之
無體象之無容意不能
盡而不言不能通萬物以
生不為之損萬物歸之
不為之盈

淮南子
視之不見其形聽
之不聞其聲循之不得其
身無形而有形生焉註
無形道也有形萬物也

materiali procreata. sed divinum *tao* ante caelum et terram a se existebat et conservabatur. cui *ce, uen yen tien ti, cu cou cou cun*.

Demum auctor libri *leou xu cim yuen*, paucis quidem, at divinitate non minus dignis verbis loquitur de illo *tao* mystico, quam ceteri hucusque allegati, dum ait: *cu tien ti y chi uan ve* &c. id est. Inter omnes res creatas, quantumvis parva aut magna molis, nulla est quae non habeat sui similem aut parem. solum *tao* in universo est sine pari et simili. *quei tao vu pi*.

Cum tot tamque solidis insigniorum inter veterum philosophorum testimoniis, extra dubium sit, praecipua divinitatis attributa competere mystico illi *tao*, quod ostendimus esse primum imò unicum objectum totius doctrinae librorum canonicorum, atque imprimis libri *ye kim*, non secus ac illum *Xim gin* seu sanctum per antonomasiam, per centum saecula teste Confucio ante ipsum a sinis expectatum, quem ipsi minus ignobiles inter neotericos scriptores appellant, modo nomine *tao*, seu *vu kim Kiao ti Xim gin*, id est sapientiae, vel sancti nondum visibilis insignia corporeae; modo nomine *Xim gin*, seu *yen Kiu Kiao ti tao*, id est nomine sancti, seu sapientiae (divinae) cum corporeae et visibili figura: quis prudenter possit in dubium revocare, utraque illa mystica et veluti univoca appellatione, nempe *tao* sapientiae *Xim gin*, vir sanctus, priscos sapientes et prophetas locutos esse de messia ante et post incarnationem spectato? Eiusque prophetarum more non solum desiderasse et expectasse, sed etiam ejus adventum veluti praesentem et completum contemplatos esse.

Cujus asserti veritas cum plenà luce intra exponenda, ne nunc exasperet eorum animos, qui non attendunt, ut deest, ad genuinam et sanctam libri *ye kim* et ceterorum monumentorum verè hieroglyphicorum originem; et nondum norunt incredibilem sacrae sapientiae thesaurum in eis reconditum: hi interim admonendi sunt, communem hanc esse sapientum sinarum sententiam, libros canonicos praesertim libri *ye kim*, non esse nisi brevis compendium libri universalis totius naturae seu ingentis caelorum voluminis, in quo deus tanquam in sacro et generali arigmatum cum divino et prophetico artificio arcana occultuit suae sapientiae secreta, seu legis divinae naturalis mysteria, la imprimis quae attinent ad opus reparationis mundi, et messiae salvatoris; eorum scilicet propheticos characteres in trius veluti classes distributos signando in supremâ mediâ et infimâ caeli regione, respectivè ad triplicem solis lunae et stellarum fixarum orbitam, mystico trium monarchiarum *san hoam* a caelo terrâ et homine.

南華經註
呂吉甫曰萬物之生未嘗無本根而此則
自本自根萬物因天地而後有此則未有天地自古
固存
六書精義
自天地以至萬物未有無匹者惟道無匹

性理道便是無軀殼
衣聖人聖人便是有軀
殼底道
中庸百世以俟聖人
而不惑

赤道 *che tao*
天道 *tien tao*
æquator, seu
orbita fixarum
黃道 *Hoam tao*
人道 *gin tao*
Ecliptica, seu
orbita solis

白道 *pe tao*
地道 *ti tao*
orbita luna

道德經註
道至高無上至
深無下包羅宇宙而無表
裏洞同覆載而無所礙
開口以道為主

et quod discipuli sectae Poe appellant yu en sim, id est primam naturam seu principium ceterarum naturarum.
Commentarius chu in librum tao te kim (de sapientia) philo-
sophi Lao cui exponens Auctoris mentem de Immensitate sui tao sic loquitur. Tao chi cao vu xam, chi xin vu hia &c. id est Tao est infini-
te excelsum et profundum, nihil habens intra et supra se, et totum universum sinu suo concludens, nec tamen ullo sive centri sive cir-
cumferentia limite terminatum. omnia tegit et sustinet, et penetrat, et nulla re cohibetur. vno verbo, qui dicit tao, idem dicit ad dominum. Nulli rei subiectum. cai Ken y tao guei chu.

Commentarius chi quei, in eundem librum tao te kim, ex mente sui Auctoris exponere volens divinam Immensi tao omnipotentiam, textit elegantem hunc discursum tien y chi yuen, ti y chi sam &c. Id est a divini tao omnipotentia celum habet figuram suam orbi-
cularem et suum motum, terra suam stabilitatem figuram cubice propriam: Aura subtilis et crassa mobilis et fixi, lucidi et obscuri diversitatem; sol et luna diversam omnia collustrandi virtutem. Stelle et planetae communes et proprios motus; quatuor tempesta-
tes potentiam mutationum periodicarum; elementa opposita inter se qualitates &c. Ab eadem divini tao omnipotentia singulae

idem commenta natalitium, volatiliu et quadripedum incomprehensibilitate. Species sortita sunt proprias ac diversas modo tao chi guei ve motuum suorum vires et leges. Ab ea ad observandum quid homines accipiunt suam intelligentiam nulla occurrit species q denique omnium creaturarum genera et possit representari. sic Species ab eadem sustentantur et conservan-
ullo modo attingi. Etsi tur.

erunt, non inde imminuta est illius plenitudo; sicuti non augetur ex earum omnium accessione. uan ve y sem, pu guei chi sun; uan ve guei chi, pu guei chi im.

Rex verè sapiens et philosophus hoai nan in eodem circiter sensu ac stylo simili, cum philosopho chuam cui antea citato loqui-
tur cum ait. Xe chi pu Kien Ki kim &c. Id est frustra sunt omnes illius conatus, qui actus desiderio divinum illud tao percipiendi, intentis oculis vestigat illius speciem, auribus attentis sollicitat ipsius vocem, vel gestu prosequitur illius personam. Nimirum est substantia immaterialis et incorporea, quae producit omnes res corporeas et materiales. vu him, el yeu him sem yen.

Alter philosophus, cui nomen lin Ki pa, de eodem sic ratio-
cinatur. omnes res productae habent causam radicalem suae gene-
rationis, sed divinum tao est sui ipsius causa et radix, cui ce, cu pen, cu ken. omnes rerum species sunt à caelo et terra ut causam

道德經指歸
天以之圓地以之方陰得以陰陽得以陽
日月以照星辰以行四時以變化五行以相勝火以之熱
水以之寒草木以榮金石以剛味以甘苦色以玄黃音
以高下變以縱橫山陵以滯風雨以行鱗者以游羽者
以翔獸以之走人以聰明殊類異族皆以之存
不為之盈

道德經指歸
道之為物
窺之無戶察之無門指之
無體象之無容意不能
盡而言不能通萬物以
生不為之損萬物歸之
不為之盈
淮南子視之不見其形聽
之不聞其聲循之不得其
身無形而有形生焉註
無形道也有形萬物也

materiali procreata. sed divinum tao ante caelum et terram a se existebat et conservabatur. cui ce, uei yeu tien ti, cu con tou cun.

Demum Auctor libri leou xu cim yuen, paucis quidem at divinita-
te non minus dignis verbis loquitur de illo tao mystico, quam ceteri hucusque allegati, dum ait. cu tien ti y chi uan ve &c. id est. Inter omnes res creatas, quantumvis parva aut magna molis, nulla est quae non habeat sui similem aut parem. solum tao in universo est sine pari et simili. guei tao vu pi.

Cum tot tamque solidis insigniorum inter veterum philo-
sophorum testimoniis, extra dubium sit, praecipua divinitatis attri-
buta competere mystico illi tao, quod ostendimus esse primum imò unicum objectum totius doctrinae librorum canonicorum, atq;
imprimis libri ye kim, non secus ac illum xim gin seu sanctum per antonomasiam, per centum saecula teste Confucio ante ipsum a sinis expectatum, quem ipsi minus ignobiles inter neotericos scriptores appellant, modò nomine tao, seu vu kim kiao ti xim gin, id est sapientia, vel sancti non dum visibilis in figurâ cor-
poris; modò nomine xim gin, seu yeu kiu kiao ti tao, id est nomine sancti, seu sapientiae (divinae) cum corpore et visibili figurâ: quis prudenter possit in dubium revocare, utraque illa mystica et veluti univoca appellatione, nempe tao sapientia xim gin, vir sanctus, priscos sapientes et prophetas locutos esse de messia ante et post incarnationem spectato? Eiusque propheta-
tarum more non solum desiderasse et expectasse; sed etiam ejus adventum veluti praesentem et completum contemplatos esse.

Cujus asserti veritas cum plenâ luce intra exponenda, ne nunc exasperet eorum animos, qui non attendunt, ut decet, ad genuinam et sanctam libri ye kim et ceterorum monumentorum verè hieroglyphicorum originem; et nondum norunt incredibilem saevae sapientiae thesaurum in eis reconditum: hi interim admo-
nendi sunt, communem hanc esse sapientum sinarum sententiam, libros canonicos praesertim libri ye kim, non esse nisi breve com-
pendium libri universalis totius naturae seu ingentis caelorum voluminis, in quo deus tanquam in sacro et generali arigmatum cum divino et prophetico artificio arcana occultit suae sapientiae. Secreta, seu legis divinae naturalis mysteria, sa imprimis quae attinent ad opus reparationis mundi, et messiae salvato-
ris; eorum scilicet propheticos characteres in trij veluti classes distributos signando in supremâ mediâ et infimâ caeli regione, respective ad triplicem solis lunae et stellarum fixarum orbitam, mystico trium monarchiarum san hoam a caelo terrâ et homine

南華經註
呂吉甫曰萬物之生未嘗無本根而此則
自本自根萬物因天地而後有此則未有天地自古
固存
六書精義
自天地以至萬物未有無匹者惟道無匹

性理
道便是無軀殼
底聖人聖人便是有軀
殼底道
中庸百世以俟聖人
而不惑

赤道 che tao
天道 tien tao
æquator, seu
orbita fixarum
黃道 Hoam tao
人道 gin tao
ecliptica, seu
orbita solis
白道 pe tao
地道 ti tao
orbita luna

denominatorum dominio respondentem (qui ut infra ostendetur, sunt totidem typi celestis mellis seu sancti Reparatoris, qui ab initio fuit gentium omnium expectatio) secundum vias suae divinitatis et suae humanitatis, seorsim consideratas, nec non secundum vias utriusque simul et conjunctim spectatas.

At quia haec Idea posset forte videri merè aërea, et ex vana speculatione gratis à me affecta praeis Sinarum sapientibus, ad diluendam injustam hanc suspicionem, rogo lectorem ut meum attentè perpendat, modo hic subiicienda. Duo aut tria Sincera traditionis testimonia, sublimè hoc mysterium cum mirà claritate continentia. Horum unum, quod extat in libro annalium *cam Kien*, totam hanc quam late patet Ideam videtur pulcherrimè exprimere his paucis verbis. *Tao sen yu san Kie chi Kien, so iiam yu Xim gin che*. Id est arcana Divini Tao, seu Sapientiae Inevitata mysteria mundi Reparationem et Reparatorem spectantia, ita sunt intra trium Celestium orbitarum polos, successivis Astrorum configurationibus symbolice digito dei delineata; ut horum divinatorum characterum

* qui, ut psalmista *luc amata* et prophetico eloquio enarrans, gloriam Dei Reparatoris, et mirabilia opera eius, olim in Sapientum caelum con- templantium corde, eius salutaris adventus spem certam et sponsum procedens adens desiderium *et continuo* excitaret, donec illa divina sapientia, per hypotaticam divinitatis cum nostra humanitate unionem Incarnata, celeste suum Regnum in terrà stabiliret. *et continuo* excitaret, donec illa divina sapientia, per hypotaticam divinitatis cum nostra humanitate unionem Incarnata, celeste suum Regnum in terrà stabiliret.

ad currendam viam *et continuo* excitaret, donec illa divina sapientia, per hypotaticam divinitatis cum nostra humanitate unionem Incarnata, celeste suum Regnum in terrà stabiliret. *et continuo* excitaret, donec illa divina sapientia, per hypotaticam divinitatis cum nostra humanitate unionem Incarnata, celeste suum Regnum in terrà stabiliret.

magis clara Traditione quae extat in variis libris, maxime in praefatione Regii commentarii *tacuen*, his verbis expressa. *Kine chu, Xim gin uei sem, tao cai tien ti. Xim gin Ki sem, tao cai Xim gin*. hoc est ab initio, ante adventum et nativitatem sancti Reparatoris, divinum tao, seu sapientia Inevitata et eius sancta Lex se exhibebat in caelo et in terrà (scilicet veluti per speculum et in enigmate totius naturae. Sed post eius adventum sancti divinum illud tao, seu eius divinitas et eius sancta Lex visibiliter residet in sancti Reparatoris personà. quae verba quis neget de alio quoquam intelligi posse, quam de verbo divino ante et post Incarnationem. De quo scriptum est ab initio in capite libri caelorum proprii legis naturalis, aequè ac in capite

者裁成天地之道以立人極云耳

綱鑑道散于三極之間所望于聖人

道在天地聖人既生道在聖人

四書大全御序

libri scripturae proprii legis mosaicae.

Inter veteres philosophos, qui praeclarè locuti sunt de Divino Tao, seu de Sancto, qui fuit gentium expectatio, videtur probe intellexisse de illo scriptum esse, non solum in capite magni libri caeli et terra, sed etiam omnium traditionum canonicarum, dum dixit in uno loco divinarum eius viarum sanctitatem — attingere summum celsitudinis et abiectionis gradum, in diverso caeli et terra situ, quo nil in universo celsius aut humilius adumbratum. In alio vero et loquens de libris canonicis ait, in libro *xi Kim* exprimi intimos eius animi affectus. *xi yen Xe Ki chi*. In libro *xu Kim* narrari sanctas eius actiones. *xu yen Xe Ki su*. In libro *li Ki* describi sacros eius ritus. *li yen Xe Ki him*. In libro *musices* celebrari harmoniam eius divinarum virtutum. *musices chen Xe Ki him*. In libro *chun cie*, exponi signa eius personae et doctum precipuarum characteristica. *chun chen Xe Ki him*. quin et ipse *mum cu*, summus post confucium estimationis philosophus, in eundem circiter sensum locutus de libris canonicis, dixit. An decet ignorari quae sit sacra illius sancti persona, ab iis qui continuo libros de eo tractant, quales sunt liber *xi Kim* et liber *xu Kim*. *sum Ki xi, tu Ki xu. puchi Ki gin co hu*.

Ex his omnibus et aliis similibus, quae plurima passim occurrunt, apud celebriores Auctores, satis intelligi potest, cum omnes unanimiter aiunt libros Canonicos non agere nisi de Divino Tao, quo nomine tum caelestem legem, tum divinum eius Auctorem intelligunt; praecipuum et capitale horum librorum objectum seu argumentum, esse illum *Xim gin* seu sanctum, qui teste ipso confucio fuit omnium saeculorum expectatio. Nunc ostendamus ex similibus scriptorum auctoritate, eundem librorum canonicorum doctrinam non aliam esse, quam caelestem legem eiusdem sancti ab initio mundi hominibus traditam: id est eam ipsam, quam Confucius ait in libro *chun yun* a deo in hominis corde insculptam, pro regulà motuum omnium eius animi et corporis, respective ad supremam et divinam rationem, *Tien mim chi quei sim, xuai sim chi quei tao*.

Quae divina lex, ex iis quae leguntur in praefatione libri *xu Kim* in veteri commentario *Xe San Kim*, fuit primò (nempe ante diluvium) exposita, in quodam monumento sub titulo *san sen* (triblion) tribus monarchis *san hoam* tribui solito, in quo appellatur *ta tao*, Lex magna. Deinde fuit ulterius explanata in alio opere (pariter praediluviano) sub titulo *ou tien* (pentablion) quinque Imperatoribus *ou ti* adscribi consuetum. In quo divina Lex vocatur *cham tao*, lex perpetua, lex aeterna (sed utriusque veteris huius monumenti, non servata est nisi solius

也聖人者道之極也。詩言是其志也。書言是其事也。禮言是其行也。樂言是其和也。春秋是其微也。孟子謂其詩讀其書不知其人可乎。

中庸天命之謂性率性之謂道。循其性之自然則事事物莫不各有當然之路所謂道也。

十三經尚書序伏羲神農黃帝之書謂之三墳言大道也。少昊顓頊高辛唐虞之書謂之五典言常道也。至于夏商周之書雖設教不倫雅

nominis memoria). Postremo loco pleniorē obtinuit expositionem in libris canonicis ad tres dynastias hīa, xam et chen pertinentibus, (qui huc usque quoad magnam partem salubriter servati sunt). Hæc omnia monumenta, quamvis nomine diversa, semper existimata sunt continere unam eandemque doctrinam, quapropter omnes omnium sæculorum generationes, conclusit præfatio, hæc habuerunt pro pretioso magnorum documentorum thesauro. Sui Xe Kiao, pu lun ya cao, ngao y, Ki quei y quei, Xe con li tai pao chi quei ta hūn.

Tam alta existimatio de doctrinā omnium illorum monumentorum, toti posteritati facta est ita communis, ut ipsi necesse esset afferant dogmata, vel ab antiquiori origine quam ipse Totū ad se propagata, esse ex traditione divina. fo hi el xam, ki so chuen chi, ciē chuen chu tien. Et omnes Institutiones, quæ deinde ab omnibus suis antiquis magistris seu legislatoribus, acceperunt, id est in prædictis monumentis canonicis, esse pariter ex dei ipsius, non ex hominum traditione. ngu xe y chi, Kiun Xim gin che, Sei chuen cien Xim chi tao yē, chuen tien chi tao yē.

Neque certe id mirum, cum omnes una veluti voce agnoscant omnes libros canonicos suo quemque modo tradere regulas convenientes pro recta animi Institutione, et cohibendis affectibus pravis, atque adeo esse veram scientiam cordis, quæ doctis minime competenti nisi soli legi divina. Hinc eruditus Auctor libri tu xu pien afferere non dubitat, omnium librorum canonicorum doctrinam esse unicam, et veram cordis intimos affectus regendi scientiam, cuius fons est liber yē kim. Leou kim, Kiai sin hio yē. Leou kim vu el li. yē quei chi yuen. quoniam enim, pergit hic auctor, ex sive ex 64 hexagrammatis, sive ex 384 monogrammatis symbolis huius mystici systematis, non involvit aliquod documentum speciale et proprium scientiæ cordis, et illius Xim gin seu sancti, (qui est principium et finis totius legis cælestis) in dictis libro et cæteris monumentis canonicis contenta. 64 Kua, 384 hiao, Xo sei sin hu, Xo sei Xim gin chi sin hio hu.

Quod auctor libri tu xu pien dixit generatim de sex libris canonicis, et speciatim de libro yē kim; Auctor præfationis celebris præfati solite libro xu kim idem prorsus asserit de hoc libro, et de omni traditione canonicā à diluvio, hoc est a tempore Imperatoris yao usque ad dynastiam chen. el ti, san uam chi chi pen yu tao. el ti, san uam chi tao, pen yu sin, cim ye che chum yao, xu yu, siam xen chi sin fa &c.

Auctor præfationis libri xi kim seu odarum, in quo describuntur omnes diversi humani cordis affectus sive boni sive mali, in

誥典義其歸一揆是故
歷代賢之為大訓正義
曰夏商周三代之書有深奧
之文其所歸趣與墳典一
揆

西原約言伏義而上其孰
傳之即傳諸天也吾是以知
群聖人者非傳前聖之道也
傳天之道也

論書論六經皆心學也
說理莫辨乎春秋
人無三心六經無三理
卦三百八十四文孰非心乎孰非聖人之心學
春秋以斷事信之符也
易為之原
六十四

書經序三帝三王之治本于
道三帝三王之道本于心精一
執中堯舜禹相授之心法也
建中建極商湯周武相傳之
心法也

Eodem pariter sensu loquitur, cum ait illum Xim gin, seu sanctum, (de quo præcipue agit hic liber) habere sedem suam in excelso cælo, et nullum ab eo in hominum cordibus affectum excitari, qui non sit rectissimus; nulla verba ^{ex ore suo} prodire, quæ non sint totidem oracula perfecte hominum Institutioni convenientissima. quei Xim gin cai xam; cē ki so can che, vu pu chim, el ki yen, Kiai, con y quei Kiao.

Præfatio libri li ki, ait. hic liber continet tercentum ritus majoris, minoris, ferme mille. In tanto numero tantæque varietate, an unus assignari potest, qui recta non referatur ad perfectam animi et cordis Institutionem? li y san pe, uei y san cien, Xo sei cim xin, sin xu chi so yu.

Denique præfatio libri chun cien, idem concludit his duobus verbis. chun cien, chuen sin chi yao tien yē. Id est liber chun cien est traditio totius doctrinæ necessaria pro recta cordis Institutione. Dicit, qualibet alia gentium secta, quantumvis erronea et perversa, eadem circiter prædicant in commendationem monumentorum, quibus impia eorum dogmata et figmenta continentur, et sine de suis libris canonicis et doctrinā in iis contentā. Ergo nil hinc legitime concludi potest, pro ad-truendā conformitate traditionum canonicarum sinensium cum nostris. Respondeo hoc esse summum discrimen inter philosophos sinas, et cæteros cuiuscunque falsæ sectæ gentiles, quod horum de suis libris et doctrinā qualibet elo-gia nullo nisi planè inani et mendaci fundamento nixa consistant. Et contra omnia Encomia quantumvis magnifica à sinis tribui solita veteri suæ doctrinæ et suis libris canonicis, horum excellentiam non æquare, uti jam intelligi potest ex antiquitate et sanctitate eorum originis antea sufficienter manifestatā; et clariùs deinceps patebit, ex mirā similitudine traditionum canonicarum huius gentis cum præcipuis notionibus legis evangelicæ.

In quo ut procedamus cum methodo, et possit clarè constare de similitudine seu identitate cælestis doctrinæ librorum canonicorum sinensium cum ipsa doctrinā evangelicā; convenit hinc à nobis primò exponi Decem generalem illius systematis in libro yē kim contenti. quam post longam assiduamque inquisitionem, tandem divino auxilio specialiter assistente deprehendimus universim extendi, ad cognitionem omnium Dei operum, quæ sive in primā mundi formatione, sive in ejusdem reformatione, secundum ordinem naturalem acque supernaturalem prædierunt, ex ejus omnipotentia et infinita sapientia: Et consequenter reduci ad notionis eorum, quæ pertinent ad triplicem mundi statum, id est mundi primò sine illo defectu et cum

quæ ab initio huius
paraphrasi allata
sunt, ob magnam eorum
conformitatem et
connexionem cum
aliquot præcedenti
paraphrasi articulis
habentur pro nova
et maiori eorum
confirmatione

Totam librorum cano-
nicorum, atque im-
primis libri yē kim
doctrinam revocari
ad triplicem mundi
nempe cum perfectā
integritate conditi,
deinde creaturæ pecca-
to corrupti, ac demum
omnipotentis sancti
sanctorum virtute
reparati, statum.

詩序云詩者人心之感物而形于言之
餘也心之所感有邪正故言之所形有是
非惟聖人在上則其所感者無不正而
其言皆足以為教

禮序云禮儀三百威儀三千孰非
精神心術之所寓先儒表章肅學
遂為千萬世道學之淵源
春秋序云春秋傳心之要典也

omnimoda perfectione conditi. deinde mundi plane mutati et corrupti per violatam ab Angelo et homine debitam Deo Creatori suo obedientiam. Denique ejusdem mundi sic corrupti per Deum messiam salvatorem reformati et reparati.

Cum autem haec sacra et generalis christiana sapientia Ideae Imperatori Sinarum jam dudum à me oblata, post maturum et diuturnum illius examen per se et plures doctores factum, constanter agnita et approbata fuerit à sua maiestate, tanquam vera et genuina Ideae totius doctrinae libri *ye Kim*; ideo mihi videor jure posse sine ulla temeritatis suspitione aggredi idem huc demonstrare ex iisdem fundamentis, cum quibus ausus sum hoc proponere perspicacissimis Ipsius Imperatoris, et doctorum Sinarum oculis. et praesertim ex ipsis verbis Confucii, qui in eo loco, ubi quaerit in quo consistat doctrina libri *ye Kim*. *Fu ye ho quei che ye?* respondet in eo contineri Scientiam mundi universalem. *mao tien hia chi tao*; addens ibidem hanc totam, quam late patet, reduci ad notitiam primae mundi et verum formationis, earumque reformationis. *fu ye, cai ve chim ou*. Nam hujus textus in hunc sensum expositio occurrit in ipsa libri *ye Kim* praefatione. *Sien tien hia, el cai ki ve. heu tien hia, el chim ki ve*. Eius Auctor primam formationem et reformationem diversis mundi anterioris et mundi posterioris verbis clare distinguit. quae doctrinae libri *ye Kim* distinctio ab omnibus unanimiter est accepta, quamvis parum admodum intellecta. quoniam et ab eruditissimis ejus origo refunditur in figuras sephiroticas *ho tu lo xu*, unde tota libri *ye Kim* scientia tanquam e fonte emanavit. Hinc Auctor libri *tu xu pien*, primam formationem et reformationem, seu mundi anterioris et mundi posterioris scientiam refundens in illas duas figuras, ait figuram *ho tu* esse representationem symbolicam mundi anterioris, figuram vero *lo xu* esse imaginem mundi posterioris.

Sed quia haec mundi anterioris et mundi posterioris diversitas, involvit triplicem naturae statum, et tres vias seu leges diversas. primo scilicet naturae Integrae statum, seu viam et legem caelestem, hujus status et spirituum propriam. 2º statum naturae corruptae, seu viam et legem terrestrem hujus status et brutorum propriam. 3º statum naturae reparate seu viam et legem humanam propriam hominum, per messiam seu deum incarnatum regeneratorem propriam. Ideo Confucius universalem *ye Kim* scientiam hanc adaequat et praecise distinguit in triplicem ejusmodi nempe caelestem, terrestrem et humanam seu viam seu legem, triplici naturae statui respondentem. *ye chi quei xu ye*, quam ta *hie pei*, *yeu tien tao yen*, *yeu gin tao yen*, *yengim tao yen*.

易傳子曰夫易何為者也夫易開物成務
周易序先天下而開其物後天下而成其

圖書編河圖洛書先天後天
易卦大衍皆所以闡明此也
圖書編先天圖為取則河圖
後天圖為取則洛書

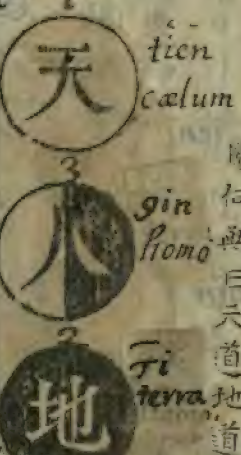
易傳易之為書也廣大悉備有
道焉有人道焉有地道焉兼三才
而兩之故六者非他也三才之道

Tam clara Confucii distinctio novam ne parvam claritatem accipit ex vetustissima traditione ejusdem monumenti, cui titulus *ye quei tien cho tu* in commentario *xe san kim* allegata, sub unico scientiae *ye Kim* nomine, tres diversos mundi seu naturae status, tribus dyssyllabis distinguente cum mira praecisione. *ye ye mim*, *el han san y*. *so quei ye ye*, *pien ye ye*, *pu ye ye*. velut ut fert expositio dicta *chim y*. *ye Kien ye ye*, *pien ye el ye*, *pu ye san ye*. Id est primus status, in quo naturae Integrae praxis virtutis et consecutio beatitudinis erat facilis et plana, *ye Kien*. 2º status, in quo per naturae corruptionem mutato illo Integritatis statu, virtutis et salutis via facta est impossibilis *pien ye*. 3º denique in quo mundus post naturae reparationem nulli amplius obnoxius est mutationis *pu ye*.

Verum haec traditiones libri *ye Kim* merè verbales, quantumvis clare et distincte nobis representent diversitatem triplicis mundi status, seu naturae Integrae, corruptae et reparate; et viarum propriarum cujusque illius status, juxta Sinceras Ideas christiana traditionis: videntur tamen comparari non posse, seu quoad claritatem, seu quoad elegantiam, cum tribus symbolis hieroglyphicis huc a nobis proferendis, uti à primo hieroglyphorum parente, et libri *ye Kim* Auctore ad nos continuam traditione transmissis pro perpetuanda in sapientum mente, memoria distincta illius Ideae sacrae, quae est basis totius verae sapientiae.

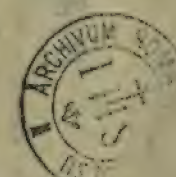
Haec tria symbola suo singula constant circulo luce et tenebris invicem distincto, habentque singulos inscriptos characteres hieroglyphicos. Primum scilicet in orbe pure lucido, inscriptum characterem *Tien*, significans, et ita fit symbolum hieroglyphicum aequè simplex ac naturale primi mundi status, in quo natura sive Angelica sive humana, instar caeli pellucidi, et luna plena intra se recipiens divinum solis iustitiae lumen, in iustitiae originalis luce perseverans, sine ulla mentis obscuratione, luce divina plenus sine peccati nocte dies transigens, tutam ad caeleste gloriae lumen viam tendebat.

Secundum vero in orbe merè tenebroso inscriptum habet characterem *Ti*, significans terram; quae compositione existit symbolum hieroglyphicum aequè simplex ac naturale secundi mundi status, in quo natura corrupta instar terrae opacae seu luna plenum deliquium patientis, a se rejiciens divinum iustitiae lumen, et deficiens à via iustitiae originalis, ita ut in perpetuis tenebris ambulans, et longam sine die noctem decurrens, donec in obscuram terrae voraginem et aeternam mortis caliginem rueret irrevocabili gradu.

易緯乾鑿度易一名而含三義所謂易也變易也不易也
三也
易正議易簡一也變易二也不易

圖書編或問合諸圖而會歸于此圖中見得一毫不可執泥是矣又列三才
圖何歟曰天道人道列為三才易之教也

zum denique in orbe partim lucido partim tenebroso, cum inscripto caractere, *gin* significante hominem (deum Reparatorem) est symbolum hieroglyphicum non minus simplex et naturale tertii mundi status, in quo natura humana reparata, vel partim instar calis pellucidi, partim instar terre opacæ; vel instar lune altera disci sui parte directum solis lumen recipientis, altera ob terram interjectam verum deliquium patientis; natura inquam humana, seu totum genus humanum, per communem Aedemptorem ex eius parte reparatum, secundum unam sui partem, qui sunt Iusti et fideles, celeste lumen fidei gratiæ in se recipiens et constanter servans, restituitur in viam Iustitiæ et lucis æternæ beatitudinis; reliqua parte, qui sunt omnes Infideles et reprobi, vel propter positum a se lumen fidei impedimentum, vel propter illud in se ipsis propriam culpam extinctum, errante in viâ injustitiæ et in obscuris semitis æternæ mortis et perditionis.

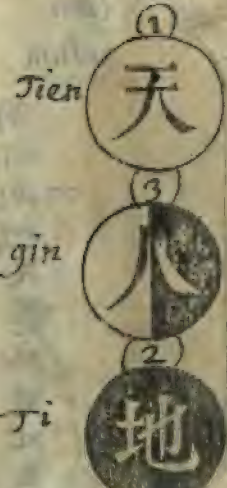
Auctor libri *tu xu pien*, qui præ cæteris fusè et eruditè scripsit de figuris symbolicis, ubi agit de his tribus Symbolis hieroglyphicis, hæc merito intuetur ut figuras cardinales totius systematis hieroglyphici, ideoque hæc merito appellat. *San cai tu*. Id est figuras symbolicas trium principiorum triplicis mundi status, seu triplicis Naturæ integræ, naturæ corruptæ et naturæ reparatæ. Unde intelliges, primam calis caractere inscriptam et planè lucidam, esse symbolum solis Iustitiæ, qui est principium Iustitiæ originalis in cuius celesti luce homines in statu naturæ integræ feliciter ambulabant. secundam vero terre caractere et puris tenebris scædatam, esse symbolum principis tenebrarum, qui extincta in se celestis Iustitiæ originalis luce, et in tenebrosam terræ abyssum missus, aperuit viam peccati et tenebrarum, in quâ genus humanum ab eo corruptum capit ex eo ambulare. Tertiam denique hominis caractere ornatam et luce ac tenebris bipartitam, esse symbolum hominis celestis et Terræstris, quem *Sin* appellat. *Tien gin*, id est hominis Dei Reparatoris, qui est principium viarum fidelium in fidei luce cum obscuritate conjunctâ ducentium et salvatorem sequentium. Cum ergo hæc tria figura hieroglyphica sint tam perfecta symbola triplicis principii trium viarum triplicis mundi status, idem Auctor libri *tu xu pien* merito singulas esse totidem *Tai Kie*, sui mundi propria. *San co yê tai Kie*. Unde æqui rerum æstimator poterunt certò Judicare, quàm longe à verò aberrant ii, qui hodie temerè aggressi

Sensûs Atheistici suspectam facere vocem *tai Kie* doctrinæ *yê Kim*, essentialem sicuti vocem *tao* ejus Synonymam, missionariis impiis reverendam.

quis non videt, confucium, tam dignum hujus sacre et mysticæ doctrinæ Interpretem, manifestè allusisse ad tres prædictas figuras hieroglyphicas et ad sensum sacrum modo expositum, cum dixit inter figuras naturales, nullas esse majores Cælo et Terrâ. *sa hiam mo ta hu tien ti*. Nullas lucidioris Sole et Luna, *hiuen siam chi mim, mo ta hige yue*. denique inter Instrumenta Dei manum in hominum usus formata, nullum esse, quod comparari possit cum illo *Xim gin* seu sancto, qui est principium reparationis. *pei ve chi yun, li chim Ki, y quei tien hia li, mo ta hu Xim gin*.

Cum ergo hæc tria symbola hieroglyphica sint figurae cardinales totius sacre sapientiæ systematis hieroglyphici, qui cumque ex eorum symbolicis rationibus, quæ sunt ad eos simplices et naturales, vitæ percipit sacrum et divinum sensum cum eis necessario connexum, cætera totius immensi et profundi libri *yê Kim* systematis mysteria quantumvis recondita poterit facillimè alia ex aliis cum simili facilitate et suavitate penetrare. Sic v.g. supposito sensu sacro, secundum quem supra exposita sunt tria prædicta symbola hieroglyphica, quid facilius quàm attingere, abstrusum et divinum illorum verborum textus hexagrammatis symbolici *Kien fu tagin che, yu tien ti ho Ki te, yuge yue ho Ki mim, yu quei Kua Xim ho Ki Kie hium*. Id est *gygas*, seu sanctus heros, præditus est virtute aequali cælo et terræ; Intelligentiæ claritate, similis soli et lunæ; Ajustitiâ proportionatâ Angelorum et demonum virtuti et malitiæ. At si sub hoc litterali sensu, in quo hærent Interpretes, divinum ac symbolicum ex principis supra expositis investigemus, supponendo, ut omnino oportet, illum *Tagin* seu *gygantem* et herentem libri *yê Kim* eundem esse ac messiam de quo psalmista ait exultavit ut *gygas* ad currendam viam, in sole posuit tabernaculum; a summo cælo — *ignoscio* ejus *de*; id est qui cum sit homo deus, utriusque naturæ celsitudo et abiectione summa, in cælo et terrâ pulchrè adumbratur ejus infinitum lumen sub opaco carnis nostre velo conclusum in sole et luna non minus feliciter representatur. Denique cum sit perfectè justus, et consequenter tam bonus erga Iustos, quos permittit unum Angelorum dirigit in viam virtutis ad similem cum illis beatitudinem, quàm severus erga reprobos, qui rejecto hoc salutari ministerio, per diabolum præcipitabuntur in ignem æternum ipsi et Angeli ejus paratum. divina illius Iustitiæ non potuit perfectius adumbrari quàm per ipsos illius ministros.

Ex similibus principis et cum eadem facilitate intelliges symbolicum et sacrum sensum alterius textus ejusdem hexagrammatis.

易傳法象莫大乎天地。縣象著明。莫大乎日月。備物致用。立成器。以爲天下利。莫大乎聖人。

易傳夫大人者。與天地合其德。與日月合其明。與四時合其序。與鬼神合其吉凶。

et expositionis illius à confucio factæ, quæ est confirmatio vniuersalis
sensus sacri prioris textus, et veluti diuina expositio reprobationis Impio-
rum cum diabolo, ^{in 9.º capitulo} et Iustorum in die Iudicii cum christo et ^{in 10.º capitulo} ~~angelis~~ ^{angelis}
in celum assumptionis. Sed ut hujus textus et hujus expositionis, clarius
percipiatur, duo sunt hic observanda. Ex principiis artis symbolice.
primum est de dracone dicto Kiao lum, qui cum sit sine cornibus,
sine veneno, sine squamarum cataphractura, et innoxius; et ideo dicitur
esse symbolum ^{illius} sancti Herois, qui est principium Tertii mundi status,
seu nature reparatae, et consequenter ^{videtur} species serpentis similis illi,
cujus figura exaltata fuit in deserto à moyse, et qui contra serpen-
tum humi repentium Indolem, caelestem amat stationem. Secun-
dum est de Tigride belluarum ferocissimâ et homini maximè
nocivâ, qui ideo ex traditione est symbolum satanæ. Sciendum
præterea ex eadem sinarum traditione, nubes ^{ob agilitatem} diu sequi serpentem
Kiao lum sensum auolantem; et ideo esse symbolum Iustorum, qui
terrenarium affectuum pertæsi vitam caelestem sectantur. et contra
ventos (non satis capio quam ob causam) sequi Tigridem, et ideo esse
symbolum Impiorum, qui pravis affectibus ventorum instar continuo agitati.
Sequuntur satanam in perditionem.

Sequuntur Satanam in perditionem.
His praesuppositis subiuncto praedictum libri ye Kim textum, in quo
contendo symbolice reconditum esse dogma debita mercedis Iustis et
reprobis in die Iudicii ultimi rependenda. haec sunt ejus verba Sinica.
Kien ou sei loom cai tien, li Kien ta gin. Id est Juxta communem In-
terpretum expositionem, quintum monogramma hexagrammatis Kien Kua,
quo designatur draco seu serpens in caelum exaltatus, est Symbolum Imperatoris
seu caeli filii, in Suprema majestatis sua throno sedentis, quem utile
est fidelibus suis subditis ibi (in sua gloria) contemplari. Hunc sensum,
qui juxta omnes posteriorum saeculorum Interpretes, est merè politicus,
nec dignus divino Auctore hujus libri, cujus tota doctrina ^{videtur} est sacra,
in genuinum & sacrum convertes, intelligendo per ta gin illius,
textus non Regem purè terrenum, ut intelligunt cæi Interpretes,
sed Regem Regum seu messiam salvatorem sursum sedentem in throno
majestatis suae cum plenâ vivos et mortuos Judicandi potestate.
quod ultimum iudicium, licet sit terribilium terribilissimum, -
nihilominus pro venis christi discipulis et cæteris ejus fidelibus
servis, est tempus veri solatii et exultationis. christo ipso eos omnes
de hoc admonente, his verbis. His autem fieri incipientibus respicite
et levate capita vestra, quoniam appropinquavit Redemptio vestra.
quem sacrum ac divinum sensum esse genuinum ac proprium illius -
textus, planè convicit sequens ipsius Confucii expositio, his concepta
verbis. Xim gin co, el van ve tu. Id est Illo Sancto (quem confucius alio
in loco ait fuisse expectationem omnium saeculorum) sensum sedente et
in eum erectis omnium creaturarum (glossavit omnium hominum)
oculis; tunc quæ sunt communis sive affectus sive sympathiae mutuo

vinculo conjunctæ, ac se invicem in duobus diversa loca accedent, pro affectûs aut sympathiæ diversitate, sicuti aqua, quarit loca humilia et humida; Ignis verò involat in res aridas et in sublimi positas. tum Kim siam im, tum Ki siam Kien; Xui leon xe, ho cien sao. vel sicuti Nubes sequuntur draconem sursum avolantem; et venti sequuntur Tigridem, Id est ut clarè concludit confucius, Illæ creature, seu illa pars generis humani, quæ diem obiit extremum in fidei cultu dei sui, et observantiâ divinæ ejus legis, hæc ut potè cum hoc suo cælesti ac divino principio, justitiæ vinculo conjuncta, sursum ascendet cum eodem vivenda (æterno amoris ac beatitudinis vinculo) pen hu tien che cin Xam. Et contra altera hominum pars, qui derelicto hoc suo cælesti principio, maluerunt adhærere mendacio, et sequentes legem concupiscentiæ, contractâ societate cum Dæmone, illius Terrestri et carnali legis principio, deorsum cum ipso in profundum terra abyssum prolabantur (nunquam ab ipso et æternorum ejus tormentorum societate divellendi). pen hu ti che cin hia. Cæterum quantumvis certa et indubitata mihi videatur præsens expositio prædicti textûs libri ye Kim; non audebam tamen eam hîc ut talem tam affirmativè proponere, nisi Imperator Sinarum, cui eam antè plures annos eodem circiter modo hanc proposui, mihi visus esset silentio meditabundo reverentiæ pleno hanc summopere approbare.

Mihi videor quidem huc usque satis clarè ostendisse,
Ideam generalem doctrinae libri ye Kim, et cæterorum librorum
canonicorum, totam reduci ad cognitionem eorum, quæ propria
sunt triplicis mundi statûs, juxta notiones inter christianos univer-
saliter receptas, id est quæ propria sunt naturæ Integre, naturæ
corruptæ et naturæ reparatæ. Sed quia id nondum ostendimus, nisi
ex generalibus traditionibus et testimoniis; nunc ordo postulat, ut
de triplici illo mundi seu naturæ statu, seorsim ac distinctè, agentes,
hic ostendamus saltem notabiliores et essenciales cujusque notiones,
quas earum habemus per indubitatum Legis christianæ traditionem,
pariter reperiri in canonicis et maximè sinceris sinarum tradi-
tibus. Itaque hanc demonstrationem incipiamus à primo mundi statu.
In quo natura id est colum terra & cætera creaturæ condita sunt
cum perfectâ integritate et sine ullo defectu.

Cum Systema philosophicum libri ye Kim sit vera cosmopoea —
docens rationem, quā omnes res tum Coelestes ^{tum terrestres} formatae sunt à primā
omnium causā: nilque frequentius occurrat apud priscos philoso-
phos, et celebriores Interpretes, quàm traditiones tribuentes pri-
mam universi productionem Deo omnipotenti Antiquis & moder-
nis benè noto sub diversis nominibus v.g. Tien Caelum Archetypum,
2. Ti vel Xam ^{ti} Supremus cali dominus, cão ^{ve} rerum conditor seu
Creator, sem ^{ve} chi chu, formator rerum omnium, Tao sapientia,

易乾卦九五曰飛龍在天利見大人何謂也子曰同聲相應同氣相求水流濕火就燥雲從龍風從虎聖人作而萬物觀本乎天者親上本乎地者親下則各從其類也

Mundi cum per
fecta iniquitate.
primò conditi
notitia in ætustis
financum mori
mentis clare
consignata.

1 天帝
2 上帝
3 上帝
4 造物
5 生物之主
6 道
7 神
8 天之主宰

Xin Spiritus &c. inutile est immorari in congerendis testimoniis, quibus stabilietur hæc veritas, cujus notitia debet esse tam familiaris missionariis in lectione librorum sinensium utcumque versatis, quam ipsis sinis. Quapropter satis erit huc observare, ordinem creationis in traditione libri ye Kim memoratum eundem esse ac tum, qui fusiùs extat a moysè descriptus in libro genesis. siquidem ex dictâ ye Kim traditione. In principio exitit Cælum et terra, deinde res omnes inter cælum terram contentæ, et postremo loco homo, uno masculo et unâ feminâ simul formatis, et tum legitimo matrimonio conjunctis. yeu tien ti, gen heu, yeu van ve, yeu van ve, gen heu yeu nan nin, yeu nan nin, gen heu yeu fu fu. Et de causâ liber lun yu ait, omnes populos intra quatuor maria per totum orbem dispersos esse germanos fratres, hoc est ex uno communi patre et unâ communi matre procreatos. lii hui chi nui, Kiai hui ti ye. Et sanè, ut ritè observatum est in libro Sin li, nisi initio præexistissent illi duo primi generis humani parentes, quomodo fieri posset, ut tanta hominum multitudo nunc replet orbem terrarum? Tam chu, jo vû na leam co gin, Kim jû ho yeu hui to gin?

Sed ne quis dubitet traditiones Sinenses huc verè agere de primis ^{parentibus} Dei ipsius manu formatis, attendamus ad illam quæ legitur apud veterem philosophum qui yen cù, primam hominis originem ad deum referentem, quem ideo appellat primum hominum genitorem. gin chi gin, pen yu tien. Tien ya gin chi cem cou fu, sicuti dicitur hominem esse celestem seu divinam sobolem. cù gin chi lo y xam lui tien yê. Sed quod mirare magis, extat vulgaris inter omnes traditio quadam referens, sicuti ipse moyses, materiam ex qua & modum quo deus finxit corpus primi hominis. Niu iia (sunt verba traditionis) ex luto croceo seu rubro finxit corpus hominis, et hoc fuit principium generis humani, neque enim antea ulli homines existerant. uei yeng gin min. Niu iia toên hoam tu, quei gin cù gin chi xe yê. Niu iia est unum è divinis nominibus uti infra ostenditur. et quia sub hoc nomine deus censetur parens & primus hominis ex terrâ rubrâ formati, ideo Niu iia dicitur habuisse filium nomine tan chu, id est rubei coloris, sicuti Adamus nomine suo refert terræ colorem ex qua fuit formatus. Aliunde traditiones, quæ de illo tan chu circumferuntur, speciatim convenire possunt uni Adami personæ, uti alibi patebit.

At liber canonicus Xukim, nobiliores hominis partem, nempe animam, ~~hominis~~ in prima ejus formatione corpori à Deo infusam, cum justitiæ originalis dote omnia bona capienti dote attingens, potiorē offendit rationem cur Deus vere sit hominum parens, et homines

桂巖子 人之人本于天。天亦人之曾祖父也。此人之所以上
類天也。

風俗通 俗說天地開闢。未有人民。女媧摶黃土爲人。此人之
始也。

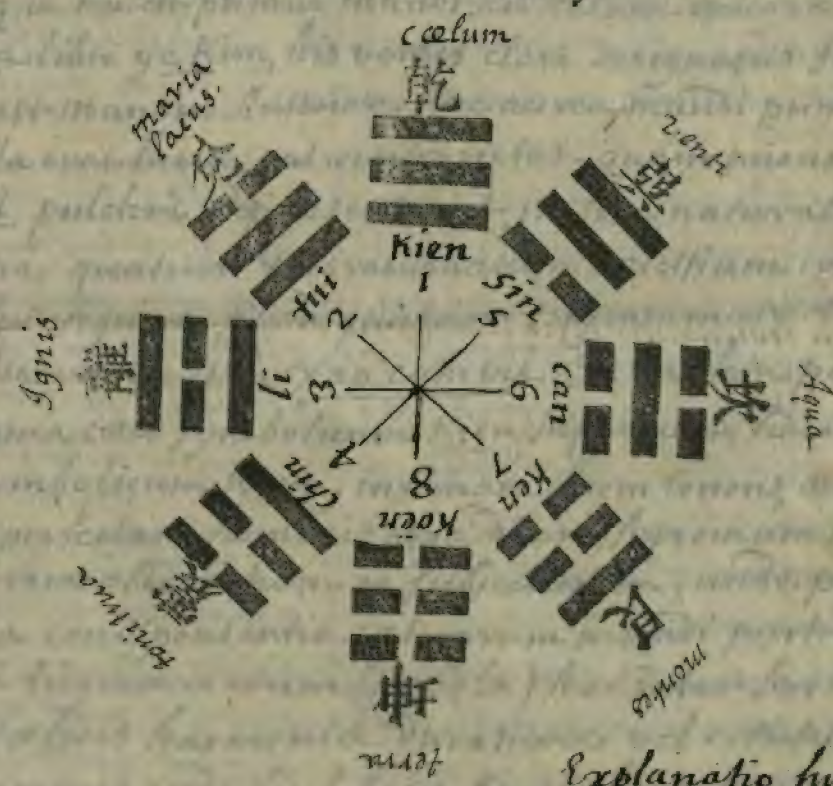
傳云 帝娶宜氏之女曰女皇。生子丹朱。

Cum Deus infinitè perfectus, et agens perfectissimo modo, for-
mando cum tantâ perfectione, non solum hominem, sed etiam cæteras
creaturas; illum, ut potè solum intelligentiâ præditum, fecisset prop-
ter seipsum et cætera propter hominem: quemadmodum ab initio vo-
luit hominem in omnibus, ut decebat, voluntati suæ esse subjectum;
ita jusserat cælum terram et alia omnia hominis usui inservire, ita
nulla omnino creatura esset ei contraria aut ejus offensivâ. uti ^{ut}

伏義八卦方位

pag. 89.

Series naturalis octo trigrammatum
figure compendiosa systematis symbol
Mundi Anterioris.

Explicatio huius fig.^a
non est huius loci

clesi-
 tati
 textu
 ien su
 is, In
 mori-
 corres-
 ponde-
 re, ut
 nonico
 nima
 repre-
 sentum
 ensu
 in
 terra
 mine.
 idere-
 tati,
 affe.
 Itaque,
 io, et

大全大學之道在明明德在親民
在書謂之降衷在詩謂之秉彝在中庸謂之性在大學謂之
心其為明德一耳是德也與生俱生本無加員

易序卦傳有天地然後有萬物有萬物然後有男女有男女然後有夫婦。
論語四海之內皆兄弟也。
性理雷初若無那兩個人。
如今如何有許多。

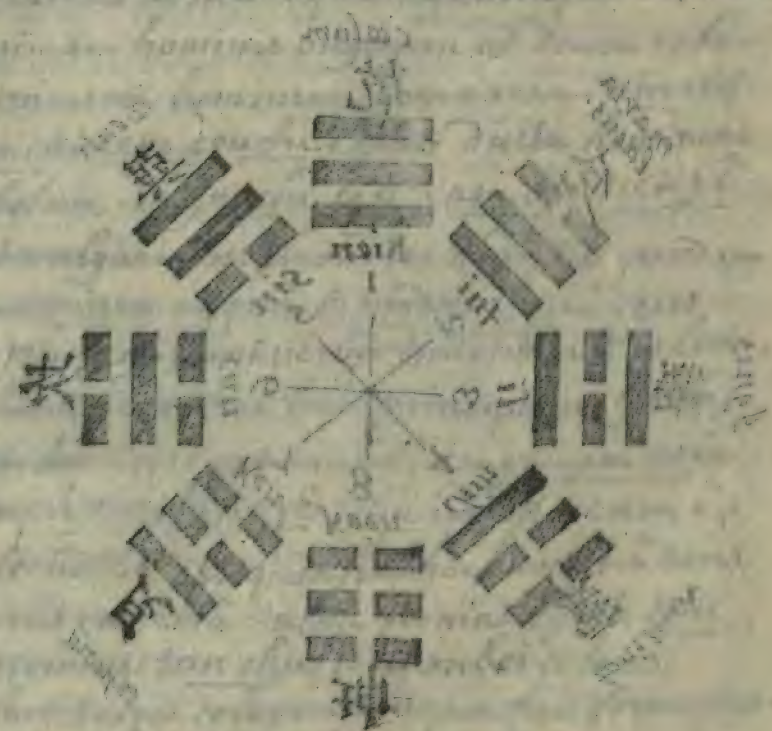
⁷
⁸
⁹
¹⁰
¹¹
¹²
¹³
¹⁴
¹⁵
¹⁶
¹⁷
¹⁸
¹⁹
²⁰
²¹
²²
²³
²⁴
²⁵
²⁶
²⁷
²⁸
²⁹
³⁰
³¹
³²
³³
³⁴
³⁵
³⁶
³⁷
³⁸
³⁹
⁴⁰
⁴¹
⁴²
⁴³
⁴⁴
⁴⁵
⁴⁶
⁴⁷
⁴⁸
⁴⁹
⁵⁰
⁵¹
⁵²
⁵³
⁵⁴
⁵⁵
⁵⁶
⁵⁷
⁵⁸
⁵⁹
⁶⁰
⁶¹
⁶²
⁶³
⁶⁴
⁶⁵
⁶⁶
⁶⁷
⁶⁸
⁶⁹
⁷⁰
⁷¹
⁷²
⁷³
⁷⁴
⁷⁵
⁷⁶
⁷⁷
⁷⁸
⁷⁹
⁸⁰
⁸¹
⁸²
⁸³
⁸⁴
⁸⁵
⁸⁶
⁸⁷
⁸⁸
⁸⁹
⁹⁰
⁹¹
⁹²
⁹³
⁹⁴
⁹⁵
⁹⁶
⁹⁷
⁹⁸
⁹⁹
¹⁰⁰
¹⁰¹
¹⁰²
¹⁰³
¹⁰⁴
¹⁰⁵
¹⁰⁶
¹⁰⁷
¹⁰⁸
¹⁰⁹
¹¹⁰
¹¹¹
¹¹²
¹¹³
¹¹⁴
¹¹⁵
¹¹⁶
¹¹⁷
¹¹⁸
¹¹⁹
¹²⁰
¹²¹
¹²²
¹²³
¹²⁴
¹²⁵
¹²⁶
¹²⁷
¹²⁸
¹²⁹
¹³⁰
¹³¹
¹³²
¹³³
¹³⁴
¹³⁵
¹³⁶
¹³⁷
¹³⁸
¹³⁹
¹⁴⁰
¹⁴¹
¹⁴²
¹⁴³
¹⁴⁴
¹⁴⁵
¹⁴⁶
¹⁴⁷
¹⁴⁸
¹⁴⁹
¹⁵⁰
¹⁵¹
¹⁵²
¹⁵³
¹⁵⁴
¹⁵⁵
¹⁵⁶
¹⁵⁷
¹⁵⁸
¹⁵⁹
¹⁶⁰
¹⁶¹
¹⁶²
¹⁶³
¹⁶⁴
¹⁶⁵
¹⁶⁶
¹⁶⁷
¹⁶⁸
¹⁶⁹
¹⁷⁰
¹⁷¹
¹⁷²
¹⁷³
¹⁷⁴
¹⁷⁵
¹⁷⁶
¹⁷⁷
¹⁷⁸
¹⁷⁹
¹⁸⁰
¹⁸¹
¹⁸²
¹⁸³
¹⁸⁴
¹⁸⁵
¹⁸⁶
¹⁸⁷
¹⁸⁸
¹⁸⁹
¹⁹⁰
¹⁹¹
¹⁹²
¹⁹³
¹⁹⁴
¹⁹⁵
¹⁹⁶
¹⁹⁷
¹⁹⁸
¹⁹⁹
²⁰⁰
²⁰¹
²⁰²
²⁰³
²⁰⁴
²⁰⁵
²⁰⁶
²⁰⁷
²⁰⁸
²⁰⁹
²¹⁰
²¹¹
²¹²
²¹³
²¹⁴
²¹⁵
²¹⁶
²¹⁷
²¹⁸
²¹⁹
²²⁰
²²¹
²²²
²²³
²²⁴
²²⁵
²²⁶
²²⁷
²²⁸
²²⁹
²³⁰
²³¹
²³²
²³³
²³⁴
²³⁵
²³⁶
²³⁷
²³⁸
²³⁹
²⁴⁰
²⁴¹
²⁴²
²⁴³
²⁴⁴
²⁴⁵
²⁴⁶
²⁴⁷
²⁴⁸
²⁴⁹
²⁵⁰
²⁵¹
²⁵²
²⁵³
²⁵⁴
²⁵⁵
²⁵⁶
²⁵⁷
²⁵⁸
²⁵⁹
²⁶⁰
²⁶¹
²⁶²
²⁶³
²⁶⁴
²⁶⁵
²⁶⁶
²⁶⁷
²⁶⁸
²⁶⁹
²⁷⁰
²⁷¹
²⁷²
²⁷³
²⁷⁴
²⁷⁵
²⁷⁶
²⁷⁷
²⁷⁸
²⁷⁹
²⁸⁰
²⁸¹
²⁸²
²⁸³
²⁸⁴
²⁸⁵
²⁸⁶
²⁸⁷
²⁸⁸
²⁸⁹
²⁹⁰
²⁹¹
²⁹²
²⁹³
²⁹⁴
²⁹⁵
²⁹⁶
²⁹⁷
²⁹⁸
²⁹⁹
³⁰⁰
³⁰¹
³⁰²
³⁰³
³⁰⁴
³⁰⁵
³⁰⁶
³⁰⁷
³⁰⁸
³⁰⁹
³¹⁰
³¹¹
³¹²
³¹³
³¹⁴
³¹⁵
³¹⁶
³¹⁷
³¹⁸
³¹⁹
³²⁰
³²¹
³²²
³²³
³²⁴
³²⁵
³²⁶
³²⁷
³²⁸
³²⁹
³³⁰
³³¹
³³²
³³³
³³⁴
³³⁵
³³⁶
³³⁷
³³⁸
³³⁹
³⁴⁰
³⁴¹
³⁴²
³⁴³
³⁴⁴
³⁴⁵
³⁴⁶
³⁴⁷
³⁴⁸
³⁴⁹
³⁵⁰
³⁵¹
³⁵²
³⁵³
³⁵⁴
³⁵⁵
<

桂巖子 人之人本于天。天亦人之曾祖父也。此人之所以上
類天也。

風俗通 俗說天地開闢。未有人民。女媧搏黃土為人。此人之
始也。

傳云 帝娶宜氏之女曰女皇。生子丹朱。

Dei ipsius manu;
philosophum qu
ventem, quem i
gin, pen yu tier
esse calistem, sei
sed quod mirer
referens, sicut i
finxit corpus p
croceo seu rubro
humani, neque
Nin ia toën hic
divinis nomini
censeatur parem
ia dicitur ha
sicut Adamus
Aliunde tradit
venire possunt
At liber
animam, h
cum iustitia
rem offendit ratio

89

Sint vera ejus loquaces. uci hoam Xam ti, Kiam chum yuhia min jo
yeu hem sim. quæ verba Regius presentis dynastiae commentarius
ge kiam, non permittit intelligi de aliâ, quàm de primâ generis huma-
ni formatione, & de perfectâ animi rectitudine, ejusque ad omnem vir-
tutem propensione, homini tunc cœlitis indita. uei hoam Xam ti, tam
Xe sem min chi chum, ciê yu y chi chim chi cê. Felicem hanc justitiæ
originalis dotem, quàm, ut observat Regius commentarius ta ciuen,
liber Xu Kim designat hoc dyssyllabo Kiam chum; liber Xi Kim appel-
lat pim y; liber chum yum vocat sim. liber Tai hio, sin seu min te,
quæ diversa nomina egregiè exprimunt perfectam primi hominis —
seu mentis claritatem, seu voluntatis rectitudinem.

Cum Deus infinitè perfectus, et agens perfectissimo modo, formando cum tantà perfectione, non solum hominem, sed etiam ceteras creaturas; illum, ut pote solum intelligentiâ præditum, fecisset propter seipsum et cetera propter hominem: quem admodum ab initio voluit hominem in omnibus, ut decebat, voluntati suæ esse subjectum; ita iusserat cælum terram & alia omnia hominis usui inservire, ita nulla omnino creatura esset ei contraria aut ejus offensivâ. uti ^{ut} reverâ factum est, quando scilicet primi parentes fideliter perseverarunt in debitâ Creatori suo obedientiâ, rebus omnibus seu cælestibus seu terrestribus, continuò juxta Dei mandatum eorum voluntati cum plenâ satisfactione, veluti certatim obsecundantibus.

Atque huius est primus mundi seu naturae integrae status, in textu Kien Kua libri ye Kim, his verbis clarè designatus. hien tien el tien su uei. Id est mundus Anterior, sive aera mundi primordialis aetas, In qua nulla erat lucta, aut contrarietas. quam prioris mundi harmoniam Fohi pulchrè representavit, in situ naturali et mutuà correspondentiā quatuor trigrammatum caelestium compendiosa systematis sui figura, cum quatuor trigrammatibus terrestribus, ut ritè observatum est à Xao cam cie. In quo situ perfectè harmonico trigramma caeli symbolicum Kien, supremam Tadem, et trigramma terra symbolicum Koen, infimam Tadem tenens, enigmaticè representant perfectam hominis erga Deum, supremum suum dominum et creatorem obedientiam et subjectionem; unde, pendet consensus et mutua correspondentiā ceterarum mundi partium ^(figuratarum) per cetera aliorum trigrammatum symbola) sive inter se, sive cum homine. huius felicitis harmoniae duratione vel cōtatione, per dei decretum hominis cordi seculibere. Eius voluntati prorsus illigatā, uti idem Xao cam cie videtur pariter cum sagacitate observasse. hien tien hio. sin fa ye. uan hoa uan su, sem hu sin ye. Ita est, hominis primi corde seu voluntate, à debito erga Deum officio, et

易乾卦先天而天弗違。易傳天地定位。山澤通氣。雷風相薄。水火不相射。八卦相錯。註邵子曰。此伏羲八卦之位。所謂先天之學也。書經惟皇上帝。降衷于下民。若有恒性。講惟皇上帝。當始生民之初。即予以至正之則。

大學 大學之道在明明德在親民

周易圖說述王弘撰曰邵子嘗云先天
學心法也萬化萬事生乎心也圖雖無
文天地萬物之理盡在其中

et à statu justitiæ originalis deficiente, inde certò secutura esset
cum in ipso, tum in totâ suâ posteritate, imò & in universo orbe
ingens mutatio seu alteratio plena tumultus et confusionis. &
contra hominis ejusdem in officio suo & naturæ integritate diu &
continuò perseverante, aurea prioris mundi harmonia eodem modo
perseverans nullum esset finem habitura.

Sed licet brevissima primi hominis in viâ justitiæ perseverantia
in ipso mundi exordio abruptè aureæ ætatis illius durationem, totam-
que naturæ integræ felicitatem. Nihilominus mirum est, quàm
clara et distincta illius memoria extet huc usque servata, non
solum in traditionibus librorum canonicorum, quales sunt paucæ,
antè allegatæ, sed etiam veterum philosophorum, puta Chuam cū,
Hoai nan cū, Tai Xe cum &c. quorum selecta testimonia videntur
hic subiicienda.

Itaque primo loco consideremus vivos et nativos colores, cum
quibus Chuam cū describit felicem hunc mundi nascentis statum. tam Xe
yn yam ho cim, qui Xin pu jao. hoc est in illo mundi primordio, Xi yê
principia materialia ex quibus condita sunt omnes rerum species, in
singulis commixta erant cum perfecto temperamento (in sphaerâ sub-
lunari) In celo regnabat eadem unio et concordia inter omnes Intelli-
gentias. In quatuor anni tempestatibus nulla erat intemperies, quæ
ita ut nulla res aut aëris injuriâ offenderetur, aut propter causam
externam interiret. Su Xi te cie, van vè pu Xam, Kiun sem pu yao.
Tunc temporis quamvis homo præditus esset clarissimâ intelligentiâ,
nihilominus ambulabat cum summiâ simplicitate. gin sui yeu chi,
unso yum chi.

In illo nimium fortunato tempore, ait idem, factor alio in loco,
omnis rerum species copiosè nascebantur junctæ propria sua climata,
van ve Kin sem, lien Xu Kihiam; omnia viventium genera gregatim
veluti in societate vivebant; omnes arbores et et aliæ plantæ spontè
nascentes erigebant. Kim Xeu chim Kiun, cao mu sui cham. Bestiæ
et volucres erant Indolè adco mansuetæ ut in hominis usus faciles se
præberent. Kim Xeu co hi Ki U yeu. hæc vèrò se & suos in nido pullos
apprehendi permittebant. niao cio chi chao, co Kim Xeu el quei. Vno
verbo hoc justitiæ originalis tempore, homo poteratur plenâ rerum
omnium abundantia, vivens cum quadam familiaritate in medio-
bestiarum cujuscumque generis intellectu carentium, & tamen erat
perfectè liber ab omni motu inordinato concupiscentiæ, ambulans in
purâ simplicitate sine minimâ suæ virtutis alteratione, Tum yu
Kim Xeu Kim &c.

Elegantia & præcisio cum quâ hoai nan cū pingit hanc primor-
dialem mundi felicitatem, non videtur multo inferior deserto et
florido

philosophi Chuam cū stylo. In principio summa claritatis (nature
Integræ) ait hic Auctor, omnia erant in summa tranquillitate &
perfectâ concordia. omnes sive animi sive corporis motus recte rati-
onis ductum sequebantur. cor erat quietum sine dolo, simplex sine
furo. Idèò continuò cumulabatur celesti gratiâ et virtute, simul et
terra deliciis. quatuor enim tempestates sibi invicem succedebant—
sine ullâ inordinatâ alteratione. Imbres et venti pariter moderati
& ordinati nulli rei nocebant. Sol et luna die & nocte alternando
vices, luce continuâ omnia recreabant. Planeta ceteri sine ullo
errore orbitas proprias motibus ordinatis decurrebant &c. Tai
cim chi Xe yê; ho Xun y ci mo &c. Pro vita felici comple-
mentum, alii scriptorū uti chum pe Kim citatus in Annalibus Cam Kien,
ait, In prima illâ mundi ætate, non hominem solum sed etiam,
omnes alias viventium species nulli obnoxias seu morbo seu—
Infirmitati. Xam Xi chum sem vucie.

Non videntur minus digna consideratione, la, quæ Tai Xe—
refert in suo chronico de primo ac fortunato illo statu. Cum
Tunc temporis, ut patet, intelligentia celestes tum superioris tum inferioris
universi Regionis præsidēs (sine hoc vulgò Interpretantur de man-
datis præfatis rei mathematicæ, quia jam dudum ignorant
traditionis hujus originem & mysterium) thæ dei decretis & volun-
tati obsecundantes, commissum sibi munus sine tumultu obibant,
Interim homines in terra (id est primi parentis deo credentes)
ipsi fideliter serviebant dum spiritus seu Angeli in virtutis clari-
tate consistere: atque ita utrisque cum debita reverentiâ et sine
dei offensâ suo seorsim officio fungentibus: & terrâ benignas
cali influentias per Angelorum ministerium sinu suo exipiente,
homo perpetuâ & deliciosa ejus ubertate fovebatur ab omni—
adversitate immunis, & cum plenâ votorum suorum satietate.
yu Xe yeu tien ti Xin Ki av lui chi Koen &c.

Quis legendo tam singulares de primo mundi statu traditiones
& Sinarum monumentis excerptas, non jurat has ex eodem primævo
et purissimo fonte emanasse ac nostras? sed nunc videamus num
etiam similes de mundi postea corrupti statu reperiantur in iisdem
monumentis.

Cum nature integritas propria primi mundi status
fuerit brevissima durationis; & contra corruptionis ceperit paulò
post mundi initium, et ex eo perseveraverit imò et perseveratu-
rus sit usque ad finem mundi, cum ipso statu reparationis eodem
circa tempore incognito: haud dubiè multo plures et magis
clares hujus utriusque, quàm nature integræ status notiones occur-
rere debent in vetustis Sinarum monumentis. Atque ut modò de

Mundi perpeccation corrupti Notitia
quàm clarè servata occurrat in præcis
Sinarum traditionibus

誰南子太清之始也和順以寂漠在內而含乎道出外而調
于義其心喻而不偽其事素而不飾天覆以德地載以樂四
時不失其叙風雨不降其虐日月未清而揚光五星循軌
而不失其行

史記太史公曰神農以前尚矣
五帝各司其序不相亂也民是以能有信神是以能有明德民神異
業敬而不瀆故神降之嘉生民以物享災禍不生所求不匱
古者天地順而四時當民有德而五穀昌疾疫不作而無妖殃此
之謂大當

莊子古之人在混茫之中當是時也陰陽和靜鬼神不擾四時得節萬物不傷群生
不夭人雖有知無所用之當是時也萬物群生連屬其鄉禽獸成群草木蓬長
是故禽獸可係羈而遊鳥鵲之巢可攀援而闢夫至德之世同與禽獸居族與萬
物並同乎無知其德不離同乎無欲是謂素樸

qui hoam xam ti pu cham, co xan, kiam chi pe siam, co pu xan
kiam chi pe yam. Id est xam ti, pro infinita sua cecitate, bonos
et malos certo pro singulorum mentis remuneratione vel summa
felicitate vel summa calamitate. quae verba requirunt dili-
gentem considerationem, propter immediate sequentia, ad profer-
argumentum propius attinentia. Et quei te, iiam siao, iian
pam quei kim. Et quei te iiam ta, chui kine cum. Id est prop-
ter rei precepta aut prohibita levitatem, ne existimes precepti
observationem vel violationem esse nihili. cum illa dependeat
salus et felicitas omnium mundi regnorum; ex hac est contra certi
omnium ruina consequatur. quod salutare documentum vide-
tur esse manifeste esse caelestis admonitionis primis parentibus data,
ad eos avocandos efficaciter a violatione divini mandati, cum scilicet
a satana seducti ceperunt dubitare de gravitate tum offensae tum
ejus consequentiae. dixi primis parentibus, volui dicere soli Adamo,
quem alibi ostendimus in hoc libri xu kim loco adumbratum esse.
sub personam Regis Tai kia, ad quem dirigitur haec exhortatio.

Interim satis sit probare, ex traditione aliorum librorum canonico-
rum, primam hominum corruptionem, fuisse et totam mundi ruinam,
fuisse unius ejusmodi levissimae inspectionis offensae effectum. Auctores
Commentarii ta ciuen libri chuncien id clare profitentur, dum aiunt,
primam hominis perversitatem ortam esse, ex unica sinistra cogita-
tionis malitia, cujus veneno posteritate imbuta, corruptio in dies
adeo in immensum crevit, ut fratres germani se invicem destru-
erent, et totus orbis perturbaretur, nec demum domus ulla tutam
se servare posset a communi et universali ruina. Loen chi chu
sem ye, ki yu ye nien chi pu xan &c.

Commentarius siam koen kien, libri ye kim, exponens haec ver-
ba textus hexagrammatis koen ci xan chi kia, pie yeu ye kim &c.
Id est, qui accumulatur merita bonorum operum sibi sinit aggerem
immensa felicitatis; e contra qui mala malis sibi parare abyssum
sine fundo summa calamitatis; iisdem verbis utitur, quibus commen-
tarius ta ciuen modo citatus pronuntiat, primam hominis corrupti-
onem ortam esse ex una cogitatione perversa. loen chi chu sem ki
yu ye nien pu xan; cui, ut addit postea, statim atque datus est
consensus, inde facillime secuta est cordis caecitas et peccatum pur-
gati difficillimum. xun el chim chi xin y mi, et siao chi xin nan.
usque adeo, ait liber xu kim, metuenda est fragilitas vasis hu-
mani cordis! gin sin quei quei, cujus fractio fuit principium per-
fectae caecitatis, ci koen chin chi in.

伏如此。書伊誌惟上帝不常作善降之百祥作不善降之百殃。爾惟德
同小萬邦惟慶爾惟不德爾大墜厥宗。一合之善德雖小也
勿以善小而為萬邦之慶積于此矣。一念之不善德雖小也
也勿以惡小而為之厥宗之墜肇于此矣。禍福之機相為倚
伏如此。

像家管見坤積善之家必有餘慶
積不善之家必有餘殃。亂之初生起
于一念不善。馴而成之甚易。進而消之
甚難。書曰人心惟危。即坤初之陰。

春秋大全象之初生也。起于一
念之不善。後世則而象之。至于
兄弟相殘。國內大亂。民人保其
室家而不得。

de solo natura corrupta statu, de quo agendum hic mihi incumbit,
agam; audeo dicere, paucis admodum de causis, effectibus, tempore
loco et ceteris circumstantiis illius status nota esse christianis,
quorum non servata sit aliqua memoria satis distincta in dictis
monumentis.

Quam ob causam miserrimi huius status Idea videtur ab
initio hucusque in animis Sinarum ita perseverasse, ut Auctores
Commentarii ta ciuen libri ye kim, agnoscant. Sicut nos, Naturae
Integra et perfecta statum debuisse necessario antecedere, idque
demonstrent ex definitione vocis yuen. 元. quae juxta huius
libri doctrinam significat, et bonitatem essentialem cum Justitia
originali, et primam verum omnium originem seu deum creatorem.
yuen che, ve chi sien ye. . . yuen che xan chi cham ye.
vel ut fert ipse textus ye kim. ta cai kien yuen, van ve
cu xe. Unde Imperator construxit illam Deo vere dignam
Inscriptionem. van ve chim yuen. 萬物真元. Vera
verum omnium origini, quae ab aliquot annis decoravit
frontem altaris templi majoris Societatis nostrae Regis suis
sumptibus aedificati. Unde praedicti commentarii Auctores
rite concludunt, res omnes à Deo conditas, in primam suam
formationem sortitas esse totam naturae suae Integritatem et
perfectionem; et consequenter mundi corruptionem esse
primo huius status posteriorem.

Eadem de causa philosophi Sinenses praesertim veteres
nobiscum sentiunt, hominem esse compositum ex corpore et
anima spirituali perfecta libertate praedita, ita ut corpus debeat
in omnibus sequi ductum animae rationalis, sicut servus volunta-
tem domini sui; et utraque haec hominis pars debeat in omnibus
cum perfecta subiectione et reverentia audire et sequi mandatum
Dei creatoris sui, quem praeci sapientes vocabant cor minoris
mundi seu hominis, id est animam ipsius animae seu ejus Regem ac
dominum. sin che him chi kien ye, xin mim chi chu ye. quemadmo-
dum idem est verus Rex et dominus, et veluti Anima major mundi.
quae debita subordinatio si perfecte servetur, iidem pariter nobiscum
sentiunt et praedicant, homines certo summum inde percipere Imo-
lumentum; immensum e contra praedictum si haec lex concordiae
violatur. y xin guai chuche, him cum el li; y him quei ce che, xin
cum el hai. unde nobiscum inferunt summam seu felicitatem
seu infelicitatem à Deo seu xam ti bonis et malis pro cuiusque
meritis tribui solitam, verè pendere à libera omnium voluntate.
ho su, va pu cu ki kien chi che.

Atque haec est vera et genuina librorum canonicorum doc-
trina, praeter in libro xu kim his verbis praeclare expressa

易乾卦大哉乾元萬物資始

易經大全 元者物之先也。物之先豈有不善者乎。事成而後有敗。敗非先于成也。興而後有衰。衰固後于興也。得而後有失。失非先于得也。至于善惡治亂是非。莫不皆然。必先為善。故文王曰。元者善之長也。而無所受。自禁也。自使也。自奪也。自取也。自行也。自止也。中庸序。必使道心常為一身之主。而人心每聽命焉。而神明之主也。出令主者。形從而利。以形為制者。神從而害。書經大全 天只得生你。付你這道理。你做與不做。却在於你。做得好也由你。做得不好也由你。孟子。禍福無不自己求之者。詩云。永言配命。自求多福。太甲曰。天作孽。猶可違。自作孽。不可活。

prima origo et causa corruptionis generis humani

Textus libri canonici li Ki, praeclare omnino describit totam Seriem et incrementa corruptionis ex prima fractione. Integritatis cordis humani consecuta, in hunc modum. gin sem el cim, tien chi sim ye can yu ve el tum, sim chi yo ye. Id est homo in prima sua formatione accepit naturam ab omni motu inordinato immunem. Deinde cum primum ejus concepit rebus externis commoveri, tunc nata est concupiscentia. tum rebus inhærendo, lumen particulare & pravorum affectus sensit insepulture. ve chi, chi chi, gen heu hao ve him yen: postea affectibus pravis in corde crescentibus, & tentatione accedente ab externis objectis, sensit impossibilitatem emendationis. Et ita extinctum est lumen divinum rationis. . . punem fan cum, tien li mie y. Deinde tentationum et pravorum affectuum vehementia sine modo et numero, hominem intus et foris continuo agitante, tunc humanam Indolentiam prorsus corruptam, induit formam verum seu animalium ratione carentium. . . hao quei ve ye. Ex qua corruptione perfecta germinat omne majorem scelerum genus, puta. . . fraudes, dissensiones, insidias, impudicitias, tumultus, rebelliones, et usque, ut fortiores opprimere ceperint debiliores, multitudo minorum numerum, Ingenuos simplices, & extincta sit omnis pietas erga Infirmos, senes, pupillos &c. yu xe yeu pei ni co quei chi sim. &c.

Cum autem prima originalis corruptionis lues, nova et majora per singulas ætates habuerit incrementa, non mirum quod simant Scriptores nobiscum agnoscant totum genus humanum fuisse plane perversum post finem trium dynastiarum Xam hia, cheu. id est paulo ante Divini Reparatoris adventum; dicantque nullamque tunc temporis apud ipsos hominem existisse, qui non induisset naturam rei purè animalis seu insensibilis. tien hia mo pu y ve, ye ki sim y. sed quod est summum dignum observatione, sicut nos, omnium Regnorum mundi depravationem pariter refundant in culpam unius hominis. ye gin quei chi Xam pai uan que. qui ideo dicitur in libro Xu Kim, fuisse objectum odii et satyrarum omnium populorum universi orbis. vandsim cheu yeu; quemadmodum juxta eundem librum Xu Kim, idem fuisse omnium nationum & generationum sanctitatis et salutis principium, si fideliter perseverasset in viâ Justitiæ originalis, in qua fuerat conditus. ye gin yuen leam iian pam y chim.

萬邦以貞
一人為之傷敗萬國
書經五子之歌曰萬
姓仇予

禮記人生而靜天之性也感于物而動性之欲也物至知知然後好惡形焉好惡無節于內知誘于外不能反躬天理滅矣夫物之感人無窮而人之好惡無節則物至而人化物也人化物也者滅天理而窮人欲者也于是有悖逆詐偽之心有誑
快作亂之事是故強者脅弱眾者暴寡知者詐愚勇者怯懦老幼孤獨不得
其所此大亂之道也

莊子神禹且不能知
自三代以下者天下莫
不以物易其性矣
書大甲弗慮胡獲弗
為胡成一人元良

Cum autem constet ex sacro textu genesis, Adamum per Evam et Satanam seductum esse, et consequenter hunc et illam ante Adamum violasse dei mandatum et corrupisse Justitiæ originalis integritatem, convenit ut quoad utrumque hoc caput ostendamus Sinensij traditionis cum nostrâ conformitatem.

Quod spectat ^{Satanam} satis erit paucis hic reficere memoriam eorum quæ de hoc capite jam dicta sunt in antecedente paragrapho, sub nominibus Cum cum & chi yen, quos ibi exhibuimus, uti veros Luciferi typos. Itaque de Cum cum Lector meminerit 1º hunc apud hoai nancu et ejus commentarium dici tien Xin, id est Angelum seu Caelstem Intelligentiam, cum cum tien Xin ye, habentem caput serpentinum, Xe mien; notum in regione soli seu lucis, sicuti Lucifer sem yuli; & vana gloria vento abreptus factum esse cum cum, ut ait textus. Cum cum kim tum chi so sem ye. 2º In chronico Xe Ki, Cum cum fuisse primum mundi perturbatorem. Cum cum uei Xe co loen; Et excitasse diluvium (iniquitatis) in ruinam universi. chin tao hum xui, y ho tien hia, nempe per ruinam Angelorum, qui ruptis per Cum cum cataractis cæli invisibilis in regione Aquilonari, in terram convergentes intar pluviam stellarum in veteri commentario Couleam libri Chun cien, memorato, totum orbem inundaverunt. 3º In eodem chronico faunoris cum cum causam Tribui seroci illius superbiae & nimia presumptioni de sua sublimi Intelligentiâ & sapientiâ, cujus vento abreptus negavit supremo suo Domino debitam subjectionem. cu Xim Ki chi, y uam co chin che.

De chi yen vero, sub cujus nomine prius agnoverunt Satanam ut perturbatorem terræ, sicuti eundem sub nomine cum habuerunt pro cæli perturbatore; satis sit meminisse illius quod antea à nobis allegatum est ex chronico eodem lon Xe; nempe chi yen turbasse terram, & (veluti ruptis abyssi magnæ fontibus immisisse aquas oceani ad sumergendam terram cum sam. chi yen chan loen, cho yam xui, y fa cum sam. ubi observabit hoai nan cu eandem terram Cum sam fuisse primò submersam per aquas diluvii cum cum, quibus dicitur destruxisse totum universum y ho cum cum chin tao hum xui y po cum sam, quam terram cum sam antea interpretati sumus de paradiso terrestri, in cujus medio plantata erat arbor vite sinice sam dicta, id est moris, cujus fronde vescens bombyx (quem sine vocant tien chum Insectum cælestis & ideo est symbolum hominis Justit) facit sericum, unde pretiosa altarium vestes, quæ sunt symbolum vestis cælestis seu Innocentiæ & Justitiæ originalis. sed in dissertatione particulari de paradiso terrestri

淮南鴻烈解共工景風之所生也註共工天神也蛇面人身生于離
傳共工觸不周之山天缺西北地不足東南
郭恒星不見夜中星頃如雨
終其性命中道而落
路史太昊
聖其智以為不可臣者
登九澤以代空桑
也淮南子舜之時共工振滔洪水以薄空桑
賈誼新書桑者中央之木
又東尤產龍出洋水
路史五侯七貴聚亡義以奸天害東升任浮游自
以奸天害東升任浮游自

路史五侯七貴聚亡義以奸天害東升任浮游自
以奸天害東升任浮游自

ubi ex traditione summi, proponemus ejus formam et situm, id fusi-
 & clarius ostendimus. Interim ut lector intelligat, illam sive per
 cum cum, sive per chi yen commotam inundationem in ruinam terra-
 cum sam, non aliam esse, quam peccatum originale, seu corruptionem
 primorum parentum in paradiso terrestri, cujus virus subinde per
 totam eorum posteritatem instar torrentis universalis diffusum, omnem
 Justitiam et virtutem submersit; meminerit adhuc lector præclari-
 illius textus libri Xu Kim, ubi refertur primum initium, quo pesti-
 mus Chi yen capit turbare hominum mentem; et ratio, quâ prima
 illius malitia lues, paulatim se extendens ad posteros, tandem totum
 genus humanum ita infectit, ut omnes facti sint veluti prædones et
 latrones. *chi yen uei xe co loen, yen ki yu pim min, nam pu Kien*
cê. chi y, Kien quai et veluti soboles diræ cujusdam noctue rapacis dicte
chi, cujus cantus feralis, et quæ correptos aliarum avium pullos
devorat; vel alterius non minus diræ dicte hiao adeo fere indolis,
ut dicatur vel ipsam matrem comedere. quæ utraque Avis est vera signi-
ra symbolica satanæ chi yen nomine adumbrati.

Jam verò quod etiam attinet, tres breves textus trium librorum
 canonicorum sufficient ad suadendum, quàm singulari et distincta illius
 Infortunata generis humani parentis memoria servata sit in ejusmodi
 monumentis. quid v.g. magis caracteristicum primæ illius mulieris,
 quàm sequentia libri Xi Kim seu eodæm verba. *che fu chim chim;*
 id est, vir sapiens est conditor seu salus integræ civitatis. Et contra mulier
 quæ se æstimat sapientem. Est certa causa totalis illius ruina, *che fu*
Kim chim. Idcirco prima mulier quantumvis fuerit perfecta, ubi
 primum (a serpente delusa) capit de se et suâ prudentiâ presumere,
 tunc plane immutata et corrupta, induit indelem geminæ diræ
 Avis *hiao et chi*, id est ipsius satanæ sui directoris, seu chi yen perillas
 adumbrati, *Kien y che fu, quai hiao quai chi*: et simul sortita longi-
 orem linguam, facta est veluti scala seu via aperta ad omne malum
 genus; et si licet hic textum sacrum admiscere, instar ignis facta est
 universitas iniquitatis inflammans rotam omnium hominum nati-
 vitatis. *su yen cham xe, quai li chi Kiai.* Hinc intelliges, ut intè infert
 dæa Auctor, omnem perversitatem et confusionem, quæ nunc pertur-
 bat orbem universum non certè à calo, sed ab illius mulieris sacor-
 diâ ad posteros delapsam esse. *Loen fei Kiam cù tien, Kiam cù fugin*
hæc
 Hujus eodæm textus expositio confirmatur ex pulchra æque
 ac laconica libri ye Kim sententiâ. *su cù cê y, cum su quai hiam ye*
 id est nil in mundo magis sumendum, quàm si in deliberationibus ad
 Justitiam et rectum tam propria personæ quàm aliorum regimen
 pertinentibus, vir uxoris consilium excipiens, illud potius sequatur

書經呂刑 若古有訓 蚩尤惟始作亂 廷及于平民 罔不寇賊 鴟義大 金 鷄
 害究奪攘矯虔
 字彙 鴟鴞鳥 畫無所 夜出飛鳴
 禍 俗 鴟鴞鳥可為 象 似鷹而攫鳥子食
 異物志 鴟大如斑鳩 綠色 其鳴有
 象不孝鳥 大則食其母

corruptio hominum
 capit a muliere
 詩經 哲夫成城 哲婦傾城 厥彞哲婦 為泉鳥
 婦有長舌 維厲之階 亂匪降自天 生自婦
 高 夫子制義 從婦凶也

quàm sapientis regiminis regulam cardinalem, cum non observave-
 rit primus hominum parens, quid mirum quod miserè perdidit
 se ipsum et totam suam posteritatem?

Non minus clara hujus veritatis confirmatio occurrit in selecto
 quodam libri Xu Kim textu; quo scilicet sub figurâ allegoricâ galli-
 næ domi cantantis silente gallo, subversio totius domus et familiae
 integra ruina tribuitur vni locordiae, nempe Noam, qui silere
 jubens inditam sibi à Deo rectam rationem, stolidæ uxoris eva
 inepte garrientis aures, ipsâ stolidior præbuit. *mu ki vuchin,*
mu Kia chi chim, uei Kiao chi so

Ut autem sinensium cum nostris traditionum conformitas
 de primis parentibus, pateat magis ac magis; omnesque intelli-
 gant universalem mundi corruptionem in eorum libris, sicut in
 nostris sacris codicibus tribui protoplastorum per seitanam
 seductioni; nunc attingamus aliquid eorum, quæ in dictis
 monumentis occurrunt, de illorum immortalitate et immu-
 nitate ab omni morborum genere et utriusque amissione
 in penam suæ prævaricationis; de ligno vitæ, et ligno sci-
 entiae boni et mali; de paradiso terrestri et fluvio in qua-
 tuor capita diviso. ac de causâ prævaricationis primorum
 parentum, et via quâ satanas in eorum cor ingressus regnum
 suum inter eos paulatim ubique stabilivit.

Philosophus yen cù in dialogo cum Rege Kim cum, pl. ram-
 mentionem facit immortalitatis hominum in primâ mundi Instan-
 tiâ. quo in dialogo Regi quærenti quanam esset felicitas immortali-
 tatis illius temporis. *cou el vu su, Ki lo ju ho?* respondet. Securitatem
 immortalitatis suæ felicitatem primæ illius ætatis. *cou el vu su,*
cê cou chi lo ye. quis potest nunc illam obtinere? *Kiun po te yen?*
olim quidem Xuam Kien id est par turturum (est genus
omnium mansuetissimam à suâ consorte inseparabilem, et symboli-
cum duorum primorum conjugum in statu Innocentiâ) inplebant
terram illam fortunatam. sic Xuam Kien xe, Kien cù ti. Et
fane ille Xuam Kien, id est primi parentes, olim potiti essent illâ
felici immortalitate, nunc o Rex, quomodo posses moveri illius de-
siderio? Cou jo vu su Xuam Kien xe chi lo, fei Kiun so yen ye.

quoad immunitatem ab omni Infirmitate, quæ est veluti
 prerogativa immortalitatis, illius mentio ubique passim occurrit
 In veteri traditione. Idcirco legitur in chronico. In remotiori anti-
 quitate homines non fuisse morbis obnoxios; solum tempore monar-
 chæ Xinnum (Id est post corruptionem naturæ humanæ per peccatum
 primorum parentum) hominum corpora capisse morbis affligi, unde
 necessitas artis medicæ tum primò Inventa. *Xam xe chim sem vu pim*
chi cù el min xe pim. Xinnum xe, co sam Xu. el y tao li y.

書經 古人有言曰 鴟鴞無
 晨北 鴞之晨 惟家之索

而無死 則古之樂也 君何得焉 昔堯 鳩氏始居此地 事前因
 之 有逢伯陵 因之 蒲姑氏因之 而後太公因之 古若無死 其
 鳥氏之樂 非君所願也

綱鑑 神農氏作方書 以療
 民疾 而醫道立矣 註上世
 衆生無病 至此而民始病

adhuc magis clarè, et stylo cum textu sacro magis affini attingit, quam exprimit his verbis omnino notatu dignis. Xam chim hao chi, el vü tao; cè tien hia ta loen y. Tien hia ta loen, cui cai yu hao chi. Id est: inordinatum et inordinatum sciendi desiderium, fuit primum principium ingentium turbarum omnium, quæ in mundo contigerunt; et omnium harum barbarum culpa tota recidit in effraenem illam sciendi cupidinem. quæ hoai nan cū verba coincidunt, tum cum iis, quibus Serpens illudens mulieri dixit, in quocumque die comederitis deligno, aperientur oculi vestri, et eritis sicut dii scientes bonum et malum; tum cum iis, quibus Deus ipse Inreperando Adamum, quod se et totam posteritatem miserè perdidisset, eum veluti irridens dixit. Ecce Adam, quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum et malum.

Sed quia illa serpentis toti generi humano fatalis illusio processit ab Aquilone, unde, ut ait Jeremias, pandetur malum: siquidem lucifer exaltato solio suo in lateribus Aquilonis, ibi instar cornibus impingens aperuit cali ruinas, indeque terti Draconis am stellarum partem suā candā detraxit. Hæc singula pulchrè expressa, et cum eodem circiter stylo symbolico occurrunt, in his traditionis sinensis verbis, sub personā cum cum ferociter superbi-entis antea allatis. Cum cum cem guci ti, nu el cho pu chen chi. Xan, tien chu che, ti uei ciné, tien Kim yu si pe. vel tien Kine yu si pe. Id est: calum ruptum est ad latus occidentale Aquilonis, vel calum ex illa plagā ruit deorsum, sim yun ju yu. Stella instar pluvie ceciderunt ex celo & vide facile intelliges hæc. Regis hoai nan cū supra citatis verba. pe men cai, ym ænigmatia pu chen chi sum. Id est: fatali Aquilonis portā hoc fero casu aperta, inde letifera aura ventus erumpens, perflavit et corrupit universum orbem. Cujus auræ letiferae afflatus, cum primus effectus fuit inordinatum sciendi desiderium, in corde Evæ et Adami excitatum; et usus prohibitus ligni mortiferi scientia boni et mali; intelliges pariter quo sensu accipienda sint hæc verba libri Xan hai Kim. cai mim pe, yeu pu su xu. Id est: insensu obvio. Ad aquilonem loci ubi aperiuntur oculi simplicium, est arbor seu lignum immortalitatis; cuius usus, addit glossa, dat intellectum et sapientiam. Xechi lim gin chi xim yé. sed in innico et vero sensu, hic agitur de ligno letiferi scientie boni et mali, per cuius usum verè occæcati sunt mentis oculi primorum parentum, et extincta vitæ spiritus, corpus factum est mortale. Contra hanc expositionem erit fortè qui objiciat, hæc non agi deligno scientie boni et mali, sed deligno vitæ, siquidem liber Xan hai Kim ibi facit etiam mentionem illius cherubim, quem

莊子 上誠好知而無道。則天下大亂矣。天下大亂罪在于好知。

淮南子 昔者共工與顓頊爭為帝。怒而觸不周之山。天柱折。地維絕。天傾西北。故日月星辰移焉。又北門開以納不周之風。

山海經 開明北有不死樹。人有甘水。即醴也。聖人不食之。雲門有開明獸守之。郭璞贊曰。開明大獸。蒙茲金精。虎身人面。表茲榮形。瞻視崑山。威攝百靈。抱朴子曰。崑崙有神獸。

Liber Xan hai Kim facit mentionem ligni vitæ, his verbis. van ve, chan Kien. gin sim ju Kie. pu su chi xu, Xeu pi tient. Id est: nunc omnes res sunt caducæ, et hominum vita valde limitata. Sed olim, cum liceret comedere deligno immortalitatis, tunc vita hominis, erat sicut cælum et terra sine ullo termino.

In quodam dialogo libri nui Kim, de utroque ligno vitæ et mortis fit mentio valde distincta. Ibi Imperator hoam ti alloquens senem Tien lao, hanc proponit questionem. Siquidem ^{inquit} homo ex cælesti et terrestri materiâ formatus, cibo tenetur vitam sustentare, An fieri potest, aut fieri potuit ut esset immortalis? Tien lao, seu Antiquus dierum respondet. (olim) erat planta quædam solaris et vivifica dicta hoam cim, cuius usus protraherebat vitam sine termino. Alia præterea, erat hinc contraria et naturalis lunaris dicta Ken ien, quæ omni adhaerens deglutini non poterat, et quæ in os immissa illi mortem afferebat. Tai yam chi cao, mim yue, hoam cim; el chi, co y cham sem. Tai yn chi cao, mim yue, Ken ien, pu co xe, Ju Ken li si. quæ major socordia quam eligere mortiferam Ken ien plantam, rejectâ plantâ hoam cim afferente immortalitatem. Num clarius carpi poterat ^{parentis} ^{culpa} primi parentis?

Rex hoai nan, qui paucis ante christi adventum sæculis floruit, non minus clarè et distinctè loquitur de paradiso terrestri, et de fonte seu fluvio inde egrediente, irrigante universam superficiem terræ, et in quatuor capita diviso, cuius situm ponit citra montem Koen lam, id est circiter in loco, eidem à christianis assignari solito. nam missionarii sinenses per montem Koen lun vulgò intelligunt causatum, cai Koen lun cham ho chi chum. Locum illum voluptatis vocant, hien fu id est hortum pensilem, vel xu fu fontem seu lacum, inde exeuntem, quem etiam vocat fluvium, ait habere aquam ex cæli coloris, et ideo dici hoam xui seu tan xui: et dividi in quatuor flumina, ad versus quatuor mundi plagas decurrentia. quæ quatuor unius scaturiginis fluentia præbent potum qui præservat à morte, et quæ in chi pu su. et quæ Xam ti rigat et vivificat omnia, tribuitque plantis virtutem medicinalem contra omnia morborum genera. fan su xui che, ti chi xin cinen, y ho peyo, y jun nan ve.

Cum diximus luciferum præfatus notum sub nomine cum cum, ab ipsis tradi tanquam primum Auctorem turbarum et rebellionis, propter immensam de suâ Intelligentiâ presumptionem; Jam insinuavimus eos eandem nobiscum agnoscere causam primæ mundi perversionis, et subinde integræ ejusdem corruptionis. Sed Antiquitatum verè peritus Philosophus Hoai nan cū hanc causam adhuc

不死樹 萬物皆見人生如寄。暫見人生如寄。不死之樹壽敵天地。

淮南子 縣圃涼風樊桐在崑崙閭闔之中。是其疏圃。疏圃之池浸之黃水。是謂丹水。飲之不死。河水出東北。赤水出東南。弱水出西南。洋水出西北。允西水者帝之神泉。以和百藥。以潤萬物。

潛確類書 黃帝問天老曰。天地所生。豈無有食之令人不死者乎。天老曰。太陽之草。名曰黃精。可以長生。太陰之草。名曰鈞吻。不可食。入口立死。人信鈞吻之殺人。不信黃精之益壽。不亦惑乎。

Deus posuit ad custodiendam viam ligni ante paradisum. men yeu cai mim Xeu Xeu chi. Post animal habens virtutem aperienti oculos in custodiam positum, quod Interpret vocat Animal calette. Ergo & Respondet hunc Interpretem describendo figuram illius mystici animalis, ipsi tribuere corpus Tigridis, cum vultu cheu pessimi omnium Regum et hominum; quae Tigris/figura ex eodem libro Xan hai Kim est propria Satanae figura, uti mox patebit extra omne dubium.

Moyses loquens de utraque illa arbore, ait tantum cum ambae productae sunt a Deo, lignum vitae positum fuisse in medio paradisi, et lignum scientiae boni et mali; nec dicit quicquam de bonum situ reciproco respectivè ad mundi plagas; neque an essent in monte an in planitie plantata. sed licet stare quoad haec diversis sinarum traditionibus, videtur utraq; haec arbor mystica, producta ^{fuisse} in duobus montibus vato & diversis et quoad situm et quoad cetera; monte scilicet dicto Koen lun, seu Caucasus; in quo mox patebit fuisse letiferam arborem paradisi terrore, sito iuxta traditionem sinensem in latere occidentali aquilonis, quae est porta, unde caput pandi omne malum, Koen lun Xan cai sipe nam ex eius vertice, ubi est hortus pensilis, id est hortus voluptatis, primo erupit aura (mundo criticalis) yuen Ki so cho, Ki tim yue hien fu. Et contra montem in quo erat plantatum lignum vitae immortalis, in libro hoam ti dictum planta solis Tai yam chi cao sito in regione Australi seu plagâ benedictionis, iuxta illud prophetae habacuc deus ab Austro veniet, et sanctus de monte fu pharan: operuit celos gloria ejus & Incuius vertice erat agger rotundus, seu locus xam ti cultui — destinatus et hae vivifica arbore obumbratus. yuen Kien chi Xam, yeu pusi xu, Xe chi nai Xeu; et cuius radice ascendebat ille fons supra ex alia traditione descriptus, et in quatuor capita divisus, aquae suae potu perpetuum vitis aetatis vigorem fovens. yeu che ciuen, in chi pulao.

Cum ergo hic mons divino cultui, et hominis cum suo creatore communicationi ~~esse~~ consecratus, esset verus voluptatis locus, indeque salubrè aqua irrigans totum paradisum, et usam superficiem terrae, debebat sicut mons Silo, supereminere omnibus illius terrae sanctae montibus, et in Editioni totius terrae loco situs, et veluti illius umbilicus. Et Deo videtur fuisse mons ille excelsus et fortunatus, quem liber canonicus Odarum praedicat a Deo factam Tien co cao Xan; sed quem deplorat factum postea maledictum et decalvatum (sicut montes gelboe super quos nec venit pluvia, nec ros, nec fructus primitiarum) scilicet per socordiam Tai uam (Post Primi

hominum Regis seu Adami, qui abjecto fortitudinis clypeo, quasi non non fuisset unctus oleo Justitiae miserè victus interit) Tien co cao Xan Tai uam hoam chi. quae Interpretatio non haberi debet pro simplici conjectura; siquidem ille mons excelsus cao Xan. ^{高山} idem est ac ille mons famosus dictus sum. ^嵩 qui Inter quinque montes celebres veteris traditionis divino cultui destinatos colis nomine ou yo, celsissimus erat, et medium locum obtinebat, ita et situs dicebatur praecise in medio quatuor mundi plagarum. chum yo, sum, cao Xan ye. ^嵩 chum yam cai su fam chi chum. Id quae ulterius confirmatur ex lo quod lignum vitae, quod diximus ex traditione sinensi esse Sam xu seu momum, quae est arbor, unde senicum, et cuius fronde aluntur Insecta caelestia nempe bombyces, qui sunt figura Justorum: sit proprium media mundi plagae dictae chum yam, Sam che, chum yam chi mu ye. quae media mundi terra aliunde, propter arboris Sam xu dicta cum sam, cum ut fert traditio antea allegata, — fuerit tota submersa aquis diluvii (iniquitatis) tam perditelli cum — cum e caelo, quam a divo chi yeu e terra seu ex oceano excitatis. — cum cum, Xe co loen chim tao hum xu, y po cum sam. chi yeu Xe co loen cho yam xu, y fa cum sam; videtur manifestè non debere intelligi, nisi de medio paradisi, ubi lignum vitae erat plantatum; maxime cum eadem terra in chronico coux e ejusque commentario dicatur media Regio territorii Ki cheu seu Regni chum ho, chum que, quae videntur ^{fuisse} totidem diversa paradisi terrestres nomina; et dictus commentarius ibidem addat de iis agi magis fuisse in quodam monumento tractante de paradiso terrestri, quem vocat fo ti, eodem scilicet nomine, quo missionarii solent huc appellare hanc terram fortunatam. Siam kin fo ti Ki. Haec de ligni vitae loco sufficiant. Jam redeamus ad illum aquilonarem montem Koen lun (seu Caucasum juxta Missionarios) in quo diximus fuisse lignum lethale scientiae boni et mali: nunc quae id ostendamus ex traditionibus sinensibus; quarum una ex quodam arcano monumento excerpta, loquitur de enormis molis serpente habente nonaginta millia stadia longitudinis (totidem praecise quot sine tribuunt terrae circumferentiae) et triplici ^{Leucorum} corporis sui gyro circumplectente montem Koen lun, cuius ambitus est triginta millium stadiorum (totidem scilicet quot sine tribuunt toti terrae diametro). Altera traditio allegatur in chronico Xeki ex quadam fabulosa scriptura ultramarina, atque in mari orientali; (probabiliter in mari caspio, quod respectu montis Caucasi est orientale) est mons dictus tu sou, cuius in vertice ostingens malus persicae pantao (serpente circumdata) et ad tria stadia millia circumextensa; i cuius regio inter Aquilonem et orientem sita habet

楚辭 馮夢龍曰 崑崙山在西北 元氣所出 其巔曰縣圃 乃上通于天也

外國圖 圓丘之上 有不死樹 食之乃壽 有赤泉 飲之不老

詩經 天作高山 大王荒之

說文 中嶽嵩高山也 白虎通 中嶽獨加高字 中央在四方之中 可高 故曰嵩 俗謂中嶽 賈誼新書 桑者中央之木

傳 共工惟始作亂 振滔洪水 以薄空桑 傳 堯尤惟始作亂 出洋水 以伐空桑

路史 共工惟始作亂 振滔洪水 以禍天下 蔡天綱 絕地紀 覆中嶽 人不堪命 註 冀州即中嶽 如史尤亦滅于此 蓋屢亂矣 或曰 中國總謂之冀州 詳今福地記

玄中記 崑崙山周三萬里 蛇繞之三匝 長九萬里

史記 駢案海外經曰東海中有山焉名曰度索上有大桃樹
屋蟠三千里東北有門名曰鬼門萬鬼所聚也天帝使神人
守之一名鬱壘主閱領萬鬼若害人之鬼以莖索縛之射以
桃弧投虎食也 列仙傳 蟠桃仙果人食之常生不死

山海經 崑崙之丘是實惟帝之下都神陸吾司之其
神狀虎身而九尾人面而虎爪是神也司天之九部及
帝之囿時 主九域之部界天帝荒囿之時節也

portam, quam vocant portam demonum, quia innumera demonum
legio illuc confluit. Tertia traditio extat inter fragmenta hominum
Immortalium quos vocant *Siengin* vlt *Xin sien*. Vbi traditur prædic-
tam malum persicam *pan tao* ferre fructum proprium Immortali-
um, quem quicumque comederit, hunc obtinere vitam perpetuam
et immortalem, in eo scilicet sensus, quo callidus serpens huic lethali
ligno insidens, dixit ad mulierem nequaquam morte moriemini
et in quocumque die comederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis
sicut dii scientes bonum et malum. quâ funestâ serpentis illusionem,
à muliere ad ejus virum, deinde ad integram eorum potentiam
diffusâ, totus orbis terrarum, per montem *Koen lun* triplici Immanis
serpentis volumine. Circumdatus, manifeste adumbratus, factus
est Tyrannici dominio Tartarei serpentis, parentum protoplas-
torum seductoris, cui mundus obsecutus capit ex eo tanquam suo
principi servire. quam summam calamitatem ^{Guilla. notam} sinis olim æque
clare circiter ac hodie christianis, dat locum suspicandi liber
Xan hai Kim; Cujus omnes figure. Emblematicæ. cum toto dis-
cursu iis annexo, sunt perpetua descriptio allegorica Illius diabo-
licæ tyrannidis, quæ facta est universalis ante diluvium, cum
scilicet ejus seductionum eluvies omne veritatis lumen & ignem
charitatis extinxit in corde totius generis humani.

Hujus autem potestatis assertionis fidem sufficientem facere
poterunt hæc pauca prædicti libri verba, singulari certe obser-
vatione digna, quibus ejus Auctor describit ferocem illum tyrannum,
sub formâ Angeli tenebrarum nomine *Xin lou ngu*, qui invasit
Impenium terre. Supremi *Xam ti*, et Regiam ejus urbem in
vertice montis *Koen lun* positam. *Koen lun chi Kien*, *Xe Xe* qui
ti chi hia tu, *Xin lou ngu su chi*: et sub figura tygndis, ungui-
bus et novem caudis veluti totidem flagellis et vultu humano
universo orbi terrorem incutientis. *Ki Xin chuam*, *ku Xin*, et *Kien*
uei, *gin mien* et *lu che*: habentis potestatem universalem
super novem demonum ordines, et super novem provincias gene-
rales & metropoles, in quas olim divisus totus orbis terrarum
censebatur illis planè subjectus. *Xe Xin ye*, *su tien chi Kien*
pu. *chu Kien chin chi pu kiai*. Legitimo et supremo mundi
domino, tunc veluti in solitudinem relegato, et in ergastulum
recluso. quibus ultimis verbis Auctor hujus libri manifeste
alludit ad legem, quam Dei filius vultus universi sibi fecit indu-
endi nostram servitutem et mortalitatem, ut scilicet veluti per
sue sacre personæ incarcerationem, nos liberaret ab æterna et
tyrannica satanæ captivitate.

Denique Hic revocetur memoria eorum, quæ exposita sunt in præce-
denti paragrapho, tum de primo perduelli Cumcum, qui in
libro *ci fa*, de sacrificiis, dicitur invasisse jura divini cultus in
novem partibus universi orbis. Cumcum *xe chi pa Kien cheu ye*,
et in libro *Xan hai Kim* dicitur habuisse ministrum cum novem
capitibus, vlt potius novem ministros, tributa extorquentes ex
novem montibus ad Aquilonem montis *Koen lun*. Cumcum *chi*
chin, *Kien Xeu*, *y Xe yu Kien Xan* &c. tum de hinc simili *chi yen*,
et novem ejus fratribus, novem æthiopum populis, seu novem
corrupti generis humani provinciarum dominantibus, *Kieuli Kien* &c.
et hæc omnia, plurique alia similia comparentur cum expositâ
libri *Xan hai Kim* traditione, de Angelo tenebrarum *Xin lou*
ngu, cum novem ordinibus demonum ei subjectis in novem
mundi partes ferocem tyrannidem exercente: tunc nemo erit
credo, qui mecum agnoscat, præcos sapientis finos habuisse.
notitiam æque claram ac distinctam, ac ipsos christianos, corrup-
tionis generis humani per satanæ, et Tyrannidis veluti univer-
salis ab eo in ^{non} universo mundo usurpatæ. Præterea si quis ex
ipso nomine montis *Koen lun*, (caucasi) quæ est ferociorum ty-
gndum statio præcipua, tam juxta Europæorum quam sinum
sententiam, in quâ indolis et figura tygndis spiritus dicitur
habere suam Aulam; si, inquam, ex montis illius nomine
sinensi clare dignoscere velit, illum spiritum esse ipsum luci-
ferum; faciat analysim prioris characteris hieroglyphici illius
nominis seu litteræ *Koen*, compositæ ex tribus aliis, quarum
suprema significat montem, media solem, intima est nota com-
parationis. atque adeo duæ inferiori simul junctæ arguunt
insolentem luciferi superbiam, ausi se soli Justitiæ æquiparare,
et idcirco sub montis *Koen lun* radices deturbati, Archangeli michæ
lis voce, terribili ^{deinceps} *hæc*, quis ut Deus, tristyllabo tonitru instar
eum increpantis, nec permittentis se in aliâ aula jactare.

Huc usque videtur sufficienter demonstrata conformitas
traditionis cum nostrâ, tum de primâ, tum de plenâ et consummatâ
hominum per satanæ seductionem corruptione, nunc pro conclusi-
one presentis paragraphi, ostendamus pariter utriusque conformi-
tatem, quoad ingentes mutationes in integrâ mundi machinâ
consecutas, ex illâ funestâ corruptione. In primâ mundi crea-
tione, cum celi, terræ et rerum omnium propter hominem sine ullo
defectu conditorum harmoniæ et perfectionis durationem Deus
optimus illigasset primorum parentum perseverantiâ in justitiâ
originali, cum quâ fuerant primo formati. Vbi primum à serpente

山海經 共工之臣曰相柳氏九首
以食于九山在崑崙之北

禮記祭法 共工氏之霸
九州也

Symbolum
Superbia.
mons 山 Xan

Soli 日 ge
equalis et pi

mons 崑 Koen
maledic-
tus a Deo

Caucasus Tigris
Latibulum

debitam conditioni suo obedientiam violavere; et tanta offensa
lues, non ipsos tantum, sed etiam totam subinde bonam posteritatem
infecta ac corrupta. tunc non sine Summâ omnipotentis dei cœquita-
te et sapientiâ factum est, ut corde hominum per tantum piaculum
prorsus immutato ac perverso, postea similis mutationis et corrup-
tionis in omnibus Universi partibus cœperit observari, cœlumq;
terra et ipsæ omnes à primò præscriptis sibi pro hominis felicitate
legibus, in panam ipsius à Deo creatore suo defectionis, veluti defi-
cere viderentur. Cujus christianæ veritatis et traditionis distine-
tam notitiam habuisse præscos Sinas, luculenter patet ex initio
præfationis veteris commentarii *Conleam* in librum canonicum
chum cieu, ubi Auctor æquè eleganter et accurate describit universa-
lem mutationem in mundo factam propter generalem corruptionem
Dynostie cheu, quæ videtur verus et certus totius generis humani
typus. Hic est creiter sensus illius descriptionis. Cum dynastia
cheu omnino defecisset à lege (cœlitus accepta) violassetque omnia
erga Deum et homines officia; et violentia, injustitia rebellio,
latrocinia cædes, libido effræna, toto orbe dominarentur. *Sic cheu*
tao xuai lin, *Kiencom cieu mieu*, *li hoai yo pum*... *xa niè coen*
tao che que yew, in eum *po y che pi Kien*. Ex eo tempore ingentes
è cælo calamitates, et multa noxia monstra e terrâ prodeuntia,
homines veluti icto fœdere impotere cœperunt, et mores hominum
magis ac magis corrumpi. *Xy yao cai*, in *hin elco*, *min sou*
genhoa, *elcien*, alterato scilicet primorum nature principiorum
et Elementorum temperamento, et planetarum motuum regulis
veluti immutatis. *yn yam guei chi Kien tui*, *ci yo guei chi*
im so: indeque consecuta montium ruinâ, exsiccatione seu lacuum
seu fluminum, et malignorum spirituum infestatione, receden-
tibus bonæ et beneficiæ naturæ Angelis. *chuen yo guei chi*
pum kie, *quei xin guei chi cii li*.

Rex philosophus *Hoai* tandem mundi eadem ex causâ cor-
ruptionem non minis energie et eleganter describit his paucis
verbis. In remotiori antiquitate (quo tempore caput corruptio
generis humani) utriusque sphaeræ nempe Elementorum et plane-
tarum axes e suis cardinibus revulsi sunt; Solum novem
continentium, in quæ initio divisus erat globus terraqueus,
ubique dehiscens abruptum est. Ex eo cœlum propter illam
concussionem veluti perforatum et riuolatum, adæquate tegere
non potest, omnia quæ sunt ei subiecta. Et terra propter

十三經春秋穀梁傳序 晉周道衰陵 乾綱絕紐 禮壞樂崩 堯舜放散 殺逆篡盜 國有淫縱 破義
者此有 是以妖災因孽而作 民俗染化而遷 陰陽為之愆度 七曜為之盈縮 川岳為之崩竭 鬼神為
之疵厲 疏釋曰 宣十五年 左傳云 天反時為災 地反物為妖 人反德為亂 亂則妖災生 是故
災國興焉而起也 云陰陽愆度者 為冬溫夏寒 失其節度 云七曜盈縮者 謂日月薄食

淮南子 往古之時 四極廢 九
州裂 天不垂覆 地不周載
火燭炎而不滅 水浩洋而
不息 猛獸食羶民 執為攫
老弱

frequentes hiatus et scissuras amisit universalem, quæ antea pollebat,
omnia sustentandi facultatem, Ignis e cælo defusus ingentia existat,
quæ nulla vis extinguere valet, incendia. Aqua e terrâ erumpens ad
maximam altitudinem omnia circumquaque submergit, nam *lou*
chi xi lu ki sei, *Kien cheu lie*. *rien pu Kien fu*, *ti pu cheu tai* &c.
Demum belluæ feroces et volucres rapaces, hæc unguibus, illæ dentibus
genus hominum devastantes, vorant ac discerpunt &c.

Patet factâ Simensium Traditionum cum nostris conformitate,
quoad res notabiliores, quæ pertinent ad secundum mundi statum
seu ad primam et consummatam generis humani corruptionem;
nunc agendum superest de tertio mundi statu, seu de ejus Repa-
ratione et Reparatore. De quo cum omnes libri canonici, ac impi-
mis liber *ye Kim* ferè univè agant, tanti momenti materia requi-
rit unum specialem et integrum paragraphum quem priusquam
aggrediamur, juvat in sine hujus contemplari, miram mundi Repara-
ti mundo corrupto oppositionem, in duobus cardinalibus hexagram-
matis mystici systematis *ye Kim*. *pi Kua* ䷋ et *tai Kua* ䷊, symbo-
licis utriusque illius status.

Quod ut faciliè intelligatur, sciendum est 1° hominem cum justi-
tiâ originali primò formatum; & in hoc integritatis statu viventem,
habuisse tria capitales carnis affectus spiritui planè subiectos, scilicet tria
animi sui potentias perfectè subditas voluntati Dei Creatoris sui; et
ideò tunc cum ipso veluti triplici amoris vinculo unitum, ac dilectum
fuisse, tanquam fidem servum, filium obsequentem et castissimam
sponsam, a suo cœlesti et legitimo Rege, parente ac sponso. quem
triplicem Dei dominii et hominis subjectionis titulum in veteri
traditione distinctè memoratum, parens figurarum *ye Kim* symboli-
carum pulchrè expressit, in duobus capitalibus ex octo trigrammatis
figura compendiosa sui systematis, nempe in cœlesti et intimo trium
integrarum linearum trigrammate *Kien*, triplicis et integri Dei domi-
nii super hominem integritatem referente; et in terrestri ac infimo
trium linearum ruptarum trigrammate *Koen*, propriæ voluntatis
fractionem, ejusque dei placito perfectam subjectionem exhibente.

Sciendum est 2° postquam homo luciferi illusionem deceptus,
violato Dei creatoris sui mandato, exussit prædictum ejus triplex
in se dominium, spiritum suum veluti vile mancipium turpiter
subiciens triplici carnis, hoc est superbie, Avaritiæ, et voluptatis
tyrannidi; symbolicarum *ye Kim* figurarum Auctorem, hunc infæ-
licem hominis statum ritè representasse per hexagramma *pi Kua*,
compositum ex cœlesti, superiori & exteriori trigrammate *Kien*, carnis inte-
riori trigrammate *Koen*, triplicem spiritus corrupti servitutem
interius indicante. quem sacrum et avarum *pi Kua* hexagrammatis
sensem cum eadem claritate exponunt mystica ipsius textus hinc ad-
juncti verba. *Siam yue*, *pi chi sei gin*, *puli Kien cii chin*, *ta uam fiao tai*,
cè xe tien ti pu Kiao &c.

乾
cœlum
Kien
坤
terra
Koën
否
Pi
Kien
Koën
易經否卦 否之匪人 不利君子貞 大往小
來 象曰 否之匪人 不利君子貞 大往小
來 則是天地不交而萬物不通也 上下不
交而天下元邦也 內陰而外陽 內柔而外
剛 小人而君子 小人道長 君子道消

Sciendum 3° Deum Optimum hominis Creatorem, miseratum infelicem hunc ejus corruptionis et servitutis statum, ad eum liberandum, ac suo Divino exemplo reformandum, non dedignatum esse per Incarnationem, induere ejus infirmitatem; & Divinum ejus spiritum omnes carnis affectus, triplici humilitatis, paupertatis & patientia fortitudine sibi; seque ipsum totum Supremae Dei patris sui voluntati plenè subjiciendo, omnes homines sanctam et unicam sui reformandi, & cum deo Patre suo in gratiam redeundi artem docuisse, quem Divinum et plenum solatii sensum docet, sine ulla obscuritate, tam textus hexagrammatis tai Kua armexus, qui sic habet: fiat iiam, talai, Kie hem, cæ Xe tien ti Kiao &c; quàm ipsius figura, præcedentis hexagrammatis pi Kua directè oppositæ, et compositæ ex cælesti, superiori, et exteriori trium linearum ruptarum trigrammate, ^{Kien} carnem viribus fractam et subactam exterioris significante, nec non ^{ex} tenetis inferiori & interiori trium integrarum linearum trigrammate Kien, triplicem Divini Reparatoris spiritus invictam & infractam constantiam representante.

tai

Kien

Kien

泰

易經泰卦泰小往大來吉亨。象曰泰小往大來吉亨。則是天地交而萬物通也。上下交而其志同也。內陽而外陰。內健而外順。內君子而外小人。君子道長。小人道消也。

Paragrophus quartus.
De tertio mundi Statu,
Sed de reparacione generis humani,
ac Divino ejus Reparatore.
juxta veteres Sinarum traditiones.

Ostendimus in præcedenti paragrapho, libri ye Kim, et omnium veterum traditionum doctrinam, quam latè patet, totam revocari ad triplicem mundi statum; et complecti notiones essentielles utrique divi-
no operi Creationis et Reparationis, ab Interpretibus illius libri ye Kim, nominibus Sien tien et hep tien (mundus anterior et mundus posterior) distincto. Attamen constat ex communi eorum sententiâ, textum dicti libri, sicuti cæterorum librorum canonicorum, non agere nisi de heh tien, seu de mundo posteriori, id est de mundi reparatione, et ejus divino Reparatore. Fai Kim ye chum so yen, Kiai xe heh tien chi ye &c. Ita illa celeberrimi doctorum turba monarchie tai min, in regio Commentario ta cien libri ye Kim.

Sed quia constat ex traditionibus antea allegatis, tantam tamque
 universalem fuisse mundi corruptionem, ut vinibus humanis reparari
 posse non videretur, idcirco liber lungh cum stupore querit, quis
 mundi adeo perveni faciem possit mutare? hao hao che, tien hia
kiai xe ye. ^{hui ye chi} hui ^{hui} quasito etsi tota hominum philosophia non possit
respondere, nihilominus philosophus chuam cui sacre traditionis Heutien 忘人
non ignarus videtur plene satisfecisse, cum primam illius corruptionis seu celi 天
repetens, ait, hanc utpote ortam ex culpa (primi) hominis sui ipsius posterioris 因
et Dei creationis nec non totius stirpis sue oblitis, Summi placuli factus formator 又
est reus; non posse reparari nisi per hominem, qui sit deus, seu per deum mundi Reparator
Incarnatum, nam gin, in y quod tien gin y. est Deus homo

quem sensum merè christianum, nè quis à nobis huius antiquo philosopho brevius et paulò obscurius locuto, gratis affectum putet, i perpendamus, quomodò posteriores Scriptores & praesertim, Interpretes, licet sacri huius sensus prorsus ignari, loquantur de divino illo Reparatore — nominatim designato his capitalibus traditionis Yē Kīm verbis Ti chō fu chin, deum tum ut mundi Creatorem, tum ut ejus Reparatorem significantes, & utriusque divini illius operis Epocham pariter verna tempestati sicut nos tribuentibus.

Communis commentarius chō, litteram Ti (qua est 2^a Xamti littera et solitarie sumpta idem significat in textu modo allegato) reddidit per hoc quadrisyllabum Tien chi chā cāi, id est supremum celi dominum & gubernatorem, At Interpretēs ti si timere eandem exponit per sanctum Reparatorem, Ti chō chin, Xingim yē. Juxta expositionem Xao cam cie qui dictum textum de hien tien seu mundo Reparato et Reparatore Intelligendum pronuntiat. cū nāi nien vām so quei hien tien chi hio yē. — Auctoribus commentarii Regii gekiam dynastie presentis Eundem Interpretantibus de prima rerum productione, etiam creatore.

周易大全圖說 九今易中
所言皆是後天之易耳。

論語
而誰易之
為天人矣

Huentien 总 下
 seu cali- 人 皆
 posterioris 因 是
 formator 以 也
 id est -
 mundi Reparator
 n est Deus homo

易說卦傳 帝出乎震 註 帝者天之主宰 周易大全
李鼎祚曰 帝出震 聖人也 邵子曰 此卦位乃文王
所定 所謂後天之學也 日講 當其出而生物 令方行
而氣方動 化育發端 則出於震焉

楊繪帝出乎震何也帝者造化之
真宰不可得而名之者也雖不可得
而名之而生物之功顯于春故強而
名之曰帝出乎震
老子註帝生
物之主也

tam ki chō, el sem ve, lim fam him el ki fam tum, hōa him fa toen, et
cē chō ha chm yen; quibus verbis videntur se civiter sicut moyses
tribuere, soli Dei jubentis voci verum omnium formationem.

Commentarius jam hœi ejusdem textus litterarum ti in eodem sensu exponit, dicens ti che, cao hoa chi chin cai, Id est verus creator omnis ad dominus, qui licet sit ineffabilis, quia tamen per mundi creationem, manifestavit omnipotentiam suam verno tempore, ideo vocatur nomine ti (creator) et dicitur in regione veris produsse ad extrâ ti che, cao hoa chi chin cai, sui pu co te et mim chi &c.

Commentarius libri tao te kim eandem vocem ti si reddit per
verum procreatorem Dominum. Ti sem ve chi chu ye. Auctor vero
dubium in lib. ye kim veluti ceteris perspicacione & creatorem
a Reparatore non admodum distinguens, eidem voci ti tribuit sensum
Domini dei creatoris. Ti ché | cao ho chi chu. cum tamen
alio in loco loquens de Reparatore in libro ye kim sapius vocato
nomine Ta gin, id est viri huiusmodi virtutis, ei tribuit virtutem
sive potentiam dei virtuti et potentie verè æqualem, et sedem in
caelo dei sede non Inferiorem. Xin gin kin tien quei, kim tien tao,
so cao yu tien hia uan xi che. Ta ji. talem scilicet circiter, qualem
christiani agnoscunt in christo Salvatore

Auctor alterius commentarii à paucis annis editi sub titulo
Siam Siam Koen Kien in eundem libri yē Kim locum de Reparatore
 nomine Tagin designato, brevius & clarius ei tribuere videtur.
 Eandem in caelo & in terrâ super homines & ceteras creaturas potesta-
 tem; ac ^{pro reparatione} auctoritatem; veluti alludere voluisset ad illud christi
 desolloquentis verbum; data mihi est omnis potestas in caelo & in
 terrâ. Tien ti min ve, Kien cai tagin. So cao chum, con yue, ta
 qin cao.

Id est illi sancto herouica virtutis viro (quem liber yē. Kim predicat
ut mundi Reparatorem) Eadem diuinas seu excellentias seu appellationes,
quae in scripturā sacra tribuuntur christo domine saluatori nostro, per
quem mundus factus est, ut ait s. Iohannes; omnis pluribus aliis diuer-
sorum Auctorum testimoniis, qui videntur hunc suum Ximgin. seu sanc-
tum Reparatorem cum ipso mundi Conditor confundere, ad alia progre-
diamur, ut clarius & plenius constet de verā conformitate. finisium
traditionum cum nostris in re. tanti momenti. ¶

traditionum cum nostris in re tanti momenti. I
 quis mecum non agnoscat verè prophetiam de christo salvatore
 traditionem in multis sine numero priscom sinarum de suo Xing gin
 præclarè dictis, qualia sunt v.g. Ea quæ subjiçio ex diversis Auctoribus sanctis
 Xing gin chi, cai tien ti Kien yê, quei chum sem chi sien. Id est sanctus
 mediator inter cælum et terram, seu inter nos et Deum, præstitit ante

omnes creaturas. Tien ti chum Xe ye ye sa Xim. Id est ab initio mundi usque ad ejus finem non est nisi unus magnus — Sanctus. ye gin yuen leam uan pam y chin. Id est unus vir natura sua sanctus sanctificabit omnia regna mundi. Xim gin gin lui chi Xeu. Hic sanctus est caput totius generis humani, id est novus Adamus. Xim tum ye, y ye gin, el pe Xe Xe. Hic sanctus est omnium generationum magister. Xim gin chocai tien lou, hien cham hoa yuen. Sanctus caeli viam aperuit, & manifestavit principium conversionis (ad deum). Xim gin chi Xim yu tien guei ye ^{vin}; Sancti Spiritus idem est ac dei Spiritus, id est Ille sanctus verè deus est, & verè homo. Adhuc autem fuisse praecorum sensum, manifestius patet ex commentario in lib. yam cu, philosophi, ubi leguntur haec verba. tien yeu chi Xim, guei cao hoa chi chin, Xim gin chi Xim, guei tao chi cum. Ki Xim ye Xe. Id est Spiritus dei uteroris proprius, est principium primae mundi formationis; et Spiritus sancti (Reparatoris) proprius, est principium legis conversionum seu Reformationis. Ita utriusque Spiritus est prorsus unus et idem.

Verum cum verba præfationis libri yē Kim antea allegata,
lien tien hia el cāi ki ve, heu tien hia, el chim ki ou, alludant ad
illud, quod divinus Reparator superaddidit operi creationis, seu primæ
formationi, nempe visibile omnium virtutum exemplar, per
suam Incarnationem omnibus sæculis exhibitum: Auctor libri leou xu
cim yun, videtur non obscure expressisse hoc modo. Xim gin cao ki, chi
zum tient li fa, y y heu chi gin, pu hoacum, lo pu kie, Qd est sanctus?
Reparator formando seu reformando vasa, ^{id est homines} reliquit posteris exem-
plar ad imitandum et ita supplevit id quod creator, ut pote Invi-
sibilis, &c non potuit per se ipsum præstare.

Philosophus mum cū, et Ejus Interpretes, in regio et recenti
commentario ge Kiam, loquendo de sancto quodam Rege in libris
canonicis Xu Kim et Xi Kim plurimum laudato, quem ostendimus
intra esse unum & Typis Idecalibus sancti Reparatoris; videntur adhuc ^{sed verbo} tenis
propius attigisse, sacrum illius divini mysterii sensum. quis enim
existimet de alio quoquam sancto, quam de vero Reparatore mundi, posse
intelligi, hunc dicti philosophi textum, et expositionem Ejus Interpretis.
Illum scilicet textum, quo mum cū ait Deū misisse è coelo Illum sanctum
ut esset Rex et magister populi, et per ipsum suam divinam gratiam reple-
ret orbem terrarum. tien Kiam hia min, co chi Kium, co chi Xe,
nei yue, Ki con Xam ti chum chi sui lam. quibus verbis promajori
elucidatione commentarius ge Kiam addit. Deus demisit sanctum ab
excelsis, eumque constituit Regem ac magistrum, Regem, quidem ut guber-
net

易衍談天 天地終始有一大聖。
 元良萬邦以貞。易註聖人人類之首。
 說文聖通也以一人而百世師。
 鑒明大路顯彰化源。

二程遺書 聖人之神與天為一
 楊子註 秘曰天有至神為造化之
 主聖人之神為道之宗其神一也
 周易序 先天下而開其物後天下而
 成其務

六書精義 造物者謂之化工矣。聖人造器。知通天地。立法以資後之人。補化工所不及。

易或曰帝者造化之主天地之宗無象之象也不可以形智索因物之生成終始而顯其出入焉

易或聖人渾身一團天道聖人一
身渾是造化
思谷子身若稽古聖人之在天地間
也為衆生之先

孟子書曰天降下民作之君作之師惟曰其助上帝寵之四方
天降下民立之君以主治立之師以主教代天宣化輔上帝之所不
及故使之享有天位寵異之千四方也

populum, magistrum vero ut praesent ipsius Institutioni, et dei loco
publicaret ipsius sanctam legem, et ita supplet ea quae supremus
Dominus Xanti, posse prestare non potest. Xam tien Kiam sem hua
nin. . . li chi Xe, y cho Kiao, tai sien hoa, son con Xam ti chi lo pu
Kie. con Xe chi yen tien tici, chum y chi yu si sam. Eadem causam
eum constituit in supremam mundi sedem, et illum dilexit exaltavitque
super omnes homines. ^{temporalis et puri homine.} Sacerdotem tamen hac a sinis jam non intelligi nisi de Rege
Ex sacra divini textus traditione omnes novimus inter praecipua
christi salvatoris nostri merita recenseri, quod mundum liberaverit
a primo satana prima origine et principali causa ipsius corruptionis,
quod perfideli Angelos commisso proelio cum dracone in caelo, et
relata de satana in terram victoriam, eiecit foras principem huius
mundi; quod per merita infinita sua passionis, sua mortis, et quin-
que vulnerum in cruce acceptorum omnes homines redemit a
morte aeterna, et ita implevit ^{caeli ruinas} seu vacuas sedes in caelo rite-
tas per lapsum Angelorum rebellium cum Antesignano suo Lucifero
in terram ejectionem: restituitque in integrum ac in aeternum
firmavit Dei Regnum, eiusque absolutum super omnem crea-
turam dominium, antea plene concussum ac veluti susdeque
versum. Cujus sanctam concussione ^{et subversionem}, cum jam
retulerimus sub finem praecedentis paragraphi, praesertim, ex
relatione Insignis et Veteris philosophi huiusmodi nan cu; hanc divinit
dominii in caelo et terram concussione allegoricè describentis, sub
specie mundi cardinum evulsionum et suis polis; terrae per omnes
sui partes profunde dehiscentis disrumpae; caeli ubique fracti
et perforati. ^{et ceteris quae gloriis suis incendiorumque lateque}
^{omniadevastantis, sine diluvii quaque vastatione, necesse est non impetie}
^{omnia abstergentis, et ceteris quae gloriis suis incendiorumque lateque}
Nam ex eodem Auctore exponamus descriptionem, quam
ibidem eodem stylo prosequitur, de restauratione ejusdem Regni
Dei in caelo et in terram, per virtutem et merita ejusdem mythici
monarchae seu Regis, nomine feminino ^{hinc} divinam sapientiam,
seu deum tum creatorem tum reparatorum significantis; crea-
torem quia traditio vetus antea allata ei attribuit formationem
primi hominis ex terra creta seu rubra; Reparatorum vero
uti postea fusius ostendetur, et Interim clarè intelligi potest
ex presenti Auctoris hinc citati traditione, dicentis illum sanctum
seu herem seu heroinam mundi reparationi intentam, quinque
lapidibus pretiosis diversi coloris per ignem (tribulationis et
tormentorum) probatis, implevisse caeli ruinas, et vacua loca
reparasse. yu Xe nin ia, lien ou se Xe, y pu cam tien. toen ngao
cou y li su Ki; amputasse crura seu pedes Superbi ceteri seu Leviathan.

淮南子往古之時四極廢九州裂天不並覆地不周載火燄炎
而不滅水浩洋而不息猛獸食羶民鷲鳥攫老弱于是女媧鍊
五色石以補蒼天斷鼉足以立四極殺黑龍以濟冀州積蘆灰
以止淫水蒼天補四極正淫水涸冀州平蛟蟲死黿民生

ad firmandos mundi axes seu cardines; occidisse Nigrum seu
Tartareum draconem, ad salvandam terram sanctam in medio
mundo sitam nomine Ki chiu, Xa he lum y ci Ki chiu; accumu-
lasse aggeres cinerum ex arundinetis ubi delitescabant belluae.
serpentes (perversa secta, latibula demonum) contra impetum
eluvionis. ci son hoci, y chi in Xui; et proabsorbend aquas: atque
ita caeli ruinis reparatis, firmatis mundi cardinibus, diluvii
aquis exsiccatis, pacificata terram in medio orbis sita, et Interem-
ptis omnibus bellis et insectis nocivis, homines a morte liberatis et
salvificatis extitisse.

Quamvis chronista sinenses nunc planè ^{obliti} sacri sensus illa-
rum traditionum praeis sapientibus probe noti, non eas intelli-
gant nisi de liberatione sui Regni ab ingenti clade, per rebellem
cum cum illata: nihilominus cum antea clarè demonstrave-
rimus, illum cum cum non alium esse quam luciferum,
seu satanum; et cladem Regni illatam, intelligendam esse destruc-
tionem Regni Dei in terram ^{per ipsius rebelliam} ejusdem
Regni Reparationem consequenter intelligi debet ab ipsis finis de.
sancta mundi Reparatione; et sanctus monarcha ^{hinc} et si nomine
feminino laudatus, haberi debet pro typo vere allegorico aut
symbolico veri Reparatoris mundi.

At omnis ejusmodi typis allegoricis, infra fusius exponendis;
Nunc ad convincendos sinas aequae ac Europaeos de conformitate tradi-
tionum sinensium de suo Xim gin seu de illo sancto (qui juxta ipsos
est unicus scopus omnium librorum canonicorum) cum iis quae sacra
traditio nos docet de messia Mundi salvatore; nunc diligentius perpendamus
characteristicas, quibus illum sapienter designant appellantes, quales sunt
imprimis istae. Tien gin, Xim Xim, Kie gin, chin gin, Tien gin,
vam Kiam cu, Xe, &c.

Juxta principia sapientiae hieroglyphicae libri ye Kim. In 1.
mundi statu, sien tien, dum creatura Intelligens in debito officio se
continet, tunc omnia erant in suo situ naturali, caelo scilicet, quod
est symbolum Dei supremi omnium domini, superiora occupante; terram
vero quae est symbolum creaturae tenente inferiora. sed creatura
facta inobediente et ex cesso creatoris sui dominio, tunc caelum et terra
sua deque versa dicuntur situm commutasse, et dei regnum ^{concessum}
concessum esse. quam mundi subversionem seu dei Regni destructio-
nem illa Xim gin seu sanctus traditionis dicitur restituisse, per uni-
onem caeli et terrae, id est per unionem hypostaticam naturae divinae
et naturae humanae in sua personam tien gin ho. quam sacrum et in-
comprehensibilem unionem, et si a nulla fuit jam intellectam, nihilominus
magnum nominis Interpreti ^{videtur} chiu hi, proferre, tanquam principium
certum institutionis caeli et terrae in suum pristinum situm, seu
naturae humanae in debito officio et subjectione. lega deum creatorem.
suum. tien ti Xe qui su Kiu, Xue Tien gin ho.

綱鑑按鍊石補天之說非真有是事也蓋共工傲亂天常肆殃下土女媧氏代庖義氏以
祛害以木德王天下本紀謂其地平天成不改舊物則其復天常而奠地維其功大矣

meu yu tien. vel, ut fert ejus commentarius, idem ac deus, non idem cum ullo e ceteris hominibus. y yu gin, et tum yu tien. ubi addit hunc solum verè esse, et dici posse. Kiuncu in conspectu Dei, coram quo ceteri vel etiam sapientissimi non sunt, nisi veluti viles homunciones. gin chi Kiuncu, tien chi hiao gin. Jo fu tien chi Kiuncu, tien hia y gin et y. pu to Kien ye.

Commentarius ta cuen libri ye Kim, cujus praefationem supra citata ait. Eum, qui non novit illud individuum, in quo deitas et humanitas sunt unite, non posse scire, quis sit Xim gin libri ye Kim. exponendo voces Ta gin (vir. heros. virtutis) quae est appellatio synonyma ejusdem Xim gin, in illo libro valde usitata, sic loquitur ta gin, cie tien ye, tien ye ta gin ye. Ta gin significat deum, seu idem est ac Tien (calum immaale). Tien idem est ac deus homo.

Ejusdem nominis commentarius in lib. Su xu, habet in sic praefatione eximiam de illo Xim gin sententiam, citra dubium ex vetustissima traditione servatam, quae videtur planè convincere illum Xim gin non alium esse posse, quam ipsum messiam salvatorem. hic est illius tenor. Xim gin uei sem, tao cai tient; Xim gin ki sem, tao cai Xim gin. Id est antequàm nasceretur sanctus, lex, id est ejus viarium seu virtutum vestigia, in creaturis intra calum et terram contentis observabantur, tanquam in speculis et enigmatis. sed ubi natus est sanctus, divina lex et omnium virtutum exemplar facta sunt visibilia in ejus sacra personà.

Qua sententia in sensu modò exposito, videtur feliciter confirmari valde singulari testimonio philosophi Sou ci yeu in libro sim li hoi tam, a nobis jam supra allegato; quo scilicet ait. Eum qui existimat, Xim gin sanctum et tao legem, esse duas res plane diversas; verè ignorare quod tao seu lex vivens, sit idem ac sanctus ante assumptionem corporis seu formae humanae, pu chi tao pien xe, vu Kie Kiao ti Xim gin; et vicissim, quod Xim gin seu sanctus sit idem ac lex substantialis (seu divinitas) incarnata et visibilis in formà humanà. Xim gin pien xe yeu Kie Kiao ti tao &c.

chuam cu loquens de humanitate sancta. illius Xim gin, ait esse vas seu instrumentum universo orbi praecens utilissimum. Xim gin che, tien hia chi li ki ye. Hoar nan cu in eodem circiter sensu de lo dixit, ejus animum diu noctique intentum ut hominibus beneficeret. Xim gin chi sin ge ye pu ram yu yd li gin.

Singulae mysticae appellationes huc usque expositae in sensu synonymo illius Xim gin, videntur quidem speciatim competere soli messiae salvatori, et adhuc nominatim praesignandum instituta: Nihilominus appellatio Tien cu Dei filium significans, quae frequenter occurrit in canonicis traditionibus, videtur adhuc clariùs et magis specialiter hunc designare. Tator sinas fere ab initio suae monarchiae cepisse deorare suos Imperatores hac augusta

四書大全御序 聖人未生道在天地聖人既生道在聖人
性理會通 蕪子由云學聖人不如學道他認道與聖人做兩個
物事不知道便是無軀殼底聖人聖人便是有軀殼底道學道
便是學聖人學聖人便是學道如何將做兩個物事看
彼聖人者天下之利器也 謹南運聖人之心日夜不忘于欲利人

quod ponit hic celeberrimus Interpret hoc trissyllabo tien gin ho hominis et Dei unionem hypostaticam apud priscos sapientes, certò certius significante, attigerit verum principium Reparationis mundi, cujus Integrum mysterium latet sub stylo et figuris originarius libri ye Kim, suadere possunt haec verba valde notata digna praefationis commentarii Regii ta cuen fu hio che, ton hoam pu chi tien gin chi ye. pu chi tien gin chi ye, ce Ki y ce Ki y Xim che leony. id est, quod nunc summopere torquet viros studiosos doctrinae recondite hujus libri, illud est, quod jam planè ignoratur, quid sit illud hominis deo uniti compositum tien gin chi ye. Nam qui nescit quid sit hominis deo uniti compositum; frustra desudat in inquirendâ notitiâ verâ illius quem vocamus Xim gin, id est sanctum per antonomasiam.

Verum illum Xim gin seu sanctum incomprehensibilem, quem celeberrimi neotericorum interpretes fatentur a se prorsus ignorari, inter veteris scriptoris insignis chu m cu, videtur distinctè praenovisse. ex diversis traditionibus prophetiis, si quidem de lo dicit quod sit deus sub veri hominis formâ. chim gin mao el tien, et quod licet verè dicatur deus, tamen sit etiam homo; et licet verè dicatur homo, tamen sit pariter deus. so quei tien chi fei gin hu? so quei gin chi fei tien hu?

Deinde hic auctor haud dubiè sicuti nos probe sciens, quod post primam naturae humanae corruptionem omnes homines sint peccatores, et consequenter quod omnis peccans sit ignorans, et omnis homo sit mendax, excepto solo illo Xim gin seu sancto, idcirco hunc vocat verum seu veridicum, et omni scium chim gin, chim chi. Cujus appellationis veram rationem attigit commentarius, dicens illum Xim gin ab illo scriptore sic appellari, quia in sua personâ divinitas et humanitas sunt unite. tien gin ho y. Alio in loco chuam cu stylo non minus theologicis et eleganti inquirendo ait. qui habet veri hominis formam sine pravis hominis affectibus, namquid est homo deus? yeu gin chi him, vu gin chi cum, Ki fei tien gin hu?

Dicit aliquis ex his, qui sibi finxerunt veteris sinas per vocem tien non intellexisse Deum, sed tantum calum visibile; chuam cu hic in eodem sensu locutum esse, et alios quicumque illum sanctum appellant tien gin, et consequenter hanc appellationem non aliud significare nisi hominem caelestem &c. Respondeo hanc objectionem spargere confutari ab ipso chuam cu, cum hunc Xim gin appellat nomine Xim Xim, id est aliis terminis spiritum et hominem seu deum et hominem sanctum, ubi addit per vocem Xim (spiritum) exprimi id quod intus latet (nempe divinitatem) et per vocem Xim (sanctum) significari id quod foris appareret (scilicet humanitatem).

Lao cu in suo tao te Kim, hujus Xim gin seu sancti humanitatem non minus distinctè exprimere videtur, cum illum vocat Kie gin, hominem singularem seu admirabilem, quod scilicet sit a ceteris hominibus diversus et deo simillimus. Kie gin che, Kie yu gin, et

朱子曰天地設位四句說天人合
易經大全序 夫學者獨患不知天人
之一不知天人之一則其議聖者陋矣

莊子其為人真人也
人乎所謂人之非天乎且有真人而後有真知
合此謂真人此謂真知
有人之形無人之情非天

王弼易解總論 大人者形與萬物
接神與造化偕
聖人也聖言其外神言其內
莊子翼神人即

titulo *tien cū*, qui literaliter celi filium significat, sed si veram ejus originem primamque ejus institutionem diligentius inquiramus, ex veteri traditione intelligemus hunc a parente. litteraturae hieroglyphicae fuisse primitus institutum ad significandum ipsum et Dei filium ab aeterno sine matre genitum, et in tempore incarnatum, natumque ex matre virgine sine patre, ut esset celi et terrae

dominus, Rexque universalis hominum et Angelorum. Et quia omnes Sancti Reges veteris chronici servantur divinā virtute nati ex (virgine) matre sine patre, et ideo aliaque multiplices de causa ostenduntur a nobis esse totidem typi singulares Illius Regis Regum, nempe filii Dei Incarnati; hinc singulis in antiquā traditione datus est titulus *tien cū* (celi seu potius dei filius).

Hoc nē lector forte existimet à me ex inani quadam speculatione confictum, consulamus eum, cujus auctoritas est apud sinas majoris ponderis, quoad significatum verum et originem tum nominum tum litterarum, nempe Auctorem vocabularii veteris *Xue tien*, qui affert hanc rationem: cum veteres Reges dicti sint *tien cū*; quia scilicet censentur omnes ex matre, sola divinā virtute obumbrata, et sine ullo viri consortio, contra legem hominum ordinariam, ut aiunt celebriori Interpretis, conchi *Xim Xim gin mu pie can* et *sem cū con yue tien cū*. quod autem denominatio *tien cū*, et ratio ejus Institutionis ab hoc Auctore allata spectat speciatim verum dei filium Incarnatum, potius quam illos veteris chronici Reges, nos plane convicit singularis quodam traditio quae legitur in corpore veterum expositionum *Xi san Kim* nempe expositione commentarii *conleam lion chun cū* et ait personam veri *tien cū* insua procreatione coalescere ex tribus, nempe ex divinitate *yn* et *yam* et *tien*, id est ex corpore ex anima et divinitate perfecte unitis, quorum trium vel uno deficiente, non potest procreari hic divinus Rex. additque hunc (ut pote compositum ex natura divinā et humana, et ob duplicem ejus, nempe in tempore et ab aeterno generationem) dici debere *tien cū* dei filium, et *mu cū* matris seu hominis filium, ad conjungendam duplici hoc titulo divinā extractionis maiestatem cum humilitate humane natiuitatis. *tu yn pu sem, tu yam pu sem, tu tien pu sem, san ho gen heu sem, con yue mu chi cū, yē co tien chi cū yē co*. cum *che cū chun chim yin*; *cū che cū pei chim yin*.

Huc referri debet definitio seu expositio vocis *uam*, Rex allata a celebri scriptore *pe hu tum*, qui hanc per nomen *tien cū* exponens ait: illum esse verum *tien cū* seu celi filium qui habet patrem in caelo et matrem in terra. *uam che, fu tien mu ti, yue tien cū*.

corpus veterum expositionum nobis suppeditavit traditionem, ex qua constat priscis sapientibus sinis notam fuisse divinam trium substantiarum unionem in personā *tien cū*, quem filium dei Incarnatum diximus. In alteram excerptam ex commentario *chun cū* ejusdem corporis, non minus singularem, quā in ejusdem *tien cū* seu filii celi personā manifestatur unio duarum naturarum, nempe divinā et humane, propter quam constitutus dicitur celi et terrae dominus

說文古之神聖人母必感天而生子故曰天子
十三經義疏獨陰不生獨陽不生獨天不生三合
其後生故曰母之子也可天之子也可尊者取尊稱
焉卑者取卑稱焉

白虎通王者父天母地故曰天子
十三經春秋疏合二姓之好以繼先聖之後
以為天地之主非天子則誰子

ho et *sim chi hao*, y *Ki sien Xim chi heu*, y *qui tien ti chi chu*, *sei tien cū*, cē *Xui hu*. Idem procul dubio unionis hypostaticae mysterium reconditum reperitur in mystica illa duarum unitatum conjunctione, quā Antiquus philosophus *sim cū* ait constitui personam illius *Xim gin*, quem omnes aiunt esse eundem ac *tien cū*, seu celi filium *ye yu yē, quei gin che, quei chi Xim gin*.

Facile esset huc congerere alia sine numero testimonia perinde ad confirmandum sacrum sensum tituli *tien cū*, modò expositum ex praallegatis traditionibus, v.g. illud quo *chuam cū* stylo theologi proprio ait, illos homines quos mundus respicit, esse de numero populi dei seu electorum; illum vero, quem deus adjuvat et semper exaudit esse filium celi seu dei *gin chi so xe, quei chi tien min. tien chi so cou, quei chi tien cū*. vel illud libri *Xu Kim*, ubi Rex seu celi filius dicitur unicus esse purae et perfectae virtute praeditus, et ideo esse unus in quo nitatur omnium populorum spes et salus. *yē gin yeu Kim, chao min lai chi*. vel ut ait commentarius *tien cū yē gin yeu xan* et. Similiter istud aliud ejusdem libri *Xu Kim*, ubi Rex seu *tien cū* dicitur accepisse a deo omnes celestis dotes et virtutes necessarias pro omnium regnorum reformatione et perfecta institutione *tien si uam yu chi piao chim uan pam*. et ut addit commentarius Regius *ge Kiam*, ut obtineret supremam in caelo, in terra et super omnes universi Intelligentias potestatem *tien cū xea min qu tien, quei tien ti pe Xim chi chu*. sed quia pauca illa selecta priori loco allata traditiones, clare attingunt praecipuos Dei Incarnati characteres, ad expositionem alterius appellationis ejusdem propriam, nempe *uam* Rex, transeamus.

Mysticam Vocem *uam* (Rex) in canonicis traditionibus, et ex primā sua Institutione esse synonymam vocem *Xim gin*, et propriam illius Sancti, in quo messiam Regem agnovimus, clare intelligi potest ex hoc textu doctrinae *lao cū*, expressè afferentis per vocem *uam*, (Rex Regum seu Rex per antonomasiam) idem significari, quod significatur per vocem *tien* (deus) seu per vocem *tao* (sapientia) quas alibi ostendimus esse pariter synonymas vocem *Xim gin* (sanctus) *uam nai tien, tien nai tao*, cum hoc tamen discrimine, ut test commentarius, quod dicatur Rex, quatenus est verum omnium dominus, y *Ki quei uam siam chu, con yue uam*; et quatenus Pater omnium qui genuerunt filios, dicatur *caelum*, seu deus. y *Ki quei chun fu fu, con yue tien*.

Constat, qui videtur praeceteris habuisse distinctam notitiam Illius *Xim gin* (in quo patebit infra hunc agnovisse verum messiam salvatorem) et rationis dicatur *uam* Rex, seu Rex regum, atque imprimis divinā unionis duarum naturarum et trium substantiarum sacram ejus personam constituentium, ac demum dominii et

荀子一與一人
者謂之聖人

莊子人之所舍謂之天民天之所助謂之天子
書經一人有慶兆民賴之
皆倚賴之也
命于天為天地百神之主
書經有夏有德民望王塗炭天乃錫王勇知表正萬邦
天子受

王
萬象主故曰王以其為眾父父故曰天

老子王乃天天乃道
萬象主故曰王以其為眾父父故曰天

et absoluta potestati, quam obtinuit a Patre suo in celo, in terra, et super homines, ait mysterium divini illius ternarii, ac triplex eius dominium symbolicè, seu hieroglyphice adumbrari, in mysticâ constructione characteris vam 王 tribus lineis in situ horizontali, per unam perpendicularem conjuncti, triadis divinitatis arcanum sacrum exhibent. ye Koin san quei uam, tao san el pu y, pu co y quei uam, ye el pu san, yeu pu co y quei uam. ye Koen san, san Koen ye, nai chi ye. Et eius sancta legis triplicitatem in unitate, et unitatem in triplicitate demonstrant. Cujus profundi mysterii veritatem, licet posteri viderent planè ignorasse; plene tamen Interpreti, qualis v.g. Auctor libri chuncieu san lou, adhuc cortici inhaerent, et magistri sibi Confucii stylum imitati, confirmant utcumque hunc sacrum et reconditum sensum fuisse primitivis mystico illi characteri vam a parente litteraturæ hieroglyphicæ annexum.

At quoniam inter omnes titulos, quibus sine celebrare, mirabiles mundi Reparatoris dotes, maximè communis est vox Xim gin, Vir sanctus seu sanctus sanctorum; nunc ex his quæ de eius Intelligentiâ seu sapientiâ ac de eius virtutibus sub nomine Xim gin, prædicantur, inquiramus, quanta sit quoad conformitas veteris traditionis cum sacra Scriptura traditione.

Hoc chi tam juxta prisconum mentem, volens tradere justam Xim gin seu sancti illius Intelligentiâ seu sapientiâ. Ideam, hæc scripto mandavit. Sancti appellatio, est propria illius qui omnia attingit, omnia penetrat, omnia cum visu tum auditu percipit, cujus cogitatio omnia capit, cujus motus omnes certo assequuntur finem; cujus omnia verba sunt totidem sancta legis oracula; singula gesta totidem altioris virtutis exempla. In quo refulcent tria principia omnipotentia; In quo bona omnia sunt in summo gradu; a quo omnes creatura habent suam excellentiam; Cujus merita a dei meritis non sunt diversa. Su Xim che vu pu tum chi chim &c.

Hic heu cu, ad exprimendam eius scientiæ et cognitionis universalitatem, ait hunc nosse omnes singularum formicarum greges, et minimorum Insectorum permatonem singulos motus, ye y chi him, ye ven chi sei, Xim gin Kiai chi chi; nullum ex arboribus

Deus cor suum hanc centum sexaginta sex annos in pectore illius Xim gin fassus alter auctor brevius quidem sed non minus eleganter Xam tien chi sin cai Xim gin chi him. Eius est organum, quo publicantur dei mandata et decreta. Ki Kien cao cai Xim gin chi Kien. atque adeo sine illius ministerio mundus non potest scire, quæ dei sunt. Xi vu Xim gin, pu nem chi tien.

Supra ostendimus præsertim ex commentario ta ciuen, sanctum Reparatoris, celi et hominis nomine conjuncto designari,

春秋繁露古之造文者三畫而連其中謂之王三畫者天地人也而連其中者通其道也取天地與人之中以為貫而參通之非王者孰能當是王

Sanctus omniscius 胡致唐曰夫聖無不通之稱聰無不聞明無不見思無不得動無不中言必可道行必可法三才備萬善至神妙物與天同功記可輕易而居之

太平御覽一蠅之行一蚊之飛聖人皆知之

說郭東海之魚陸一知天世無聖人不能

^{solam} tien gin, id est deus homo. Hoc hinc diligenter observandum litteram tien caelum, in multis traditionis canonice locis, ubi signifi-
cat deum, deum hominem verè significare, unde facile intelli-
ges, cur commentarius ta ciuen libri Xu Kim, dicat tien caelum
id est deum, esse sanctum sine voce, id est deum nondum Incarna-
tum. tien che, Ki pu yen chi Xim gin. Et contra dicat, sanctum
esse tien caelum, id est deum loquentem, atque adeo Incarnatum.
Xim gin che, Ki nem yen chi tien, quasi diceret deum assumpsisse
humanam naturam humanam ad annuntiandam hominibus suam
legem voce humanâ.

Nemo non videt, credo, conformitatem harum et similium tra-
ditionum, cum iis, quæ ipsæ sacra Scripturae traditiones docent de
infinita messia, salvatoris sapientiâ, et de suscepto legem divinam
ore proprio publicandi ministerio. Nunc videamus num eadem con-
formitas reperitur, in iis, quæ eadem sinenses traditiones de
eius divinis virtutibus prædicant.

Siquidem deus per Incarnationem exinanivit semetipsum formam
servi accipiens, et in passione suâ factus est obediens usque ad mor-
tem, mortem autem crucis; nemo Christianus ignorat tantam
christi salvatoris humilitatem, esse veluti capitalem eius virtutem
ac præcipuum legis evangelicæ fundamentum. Hinc Auctor dubio
in ye Kim hexagramma Kien, humilitatem significans, ait hoc
symbolo hieroglyphico adumbrari summam Xim gin, seu sancti Re-
paratoris virtutem, nempe infinitam eius sem in infimo universi loco, id
est sub terram deprimentis humilitatem. Kien Kien, Koen te, Xim gin
chi chi te ye. Et sane hexagramma Kien Kua, cum representet montem

Sub terrâ sepultum, est simplicissimum et connaturale symbolum divine
celitudinis, per Incarnationem sub formâ humanâ exinanitæ, et
summæ humilitatis salvatoris nostri, quæ cum sit legis evangelicæ
fundamentum, sanctis patriarchis, atque imprimis Scripturæ hierogly-
phicæ parenti, nempe libri ye Kim Auctori veteris mundi magistro,
non mirum, quod in ipso textu hujus hexagrammatis legatur hæc
purè divina et evangelica sententia. tien tao ou im el hao Kien. Id
est deus odit superbos et diligit humiles; et hæc alia panter evangeli-
ca. Kien hem, Kiun cu yeu chum. Id est Humilitas est principium
perseverantiæ in iustitiâ. In quâ cum iustus sit fundatus, perseverabit
usque ad finem vite suæ. Sed quod videtur hic majori admiratione
dignum, causa perseverantiæ iustorum in virtute, imò et conversionis
omnium populeorum, in eodem dicti hexagrammatis Kien Kua textu,
tribuitur divino sancto Reparatoris exemplo, cum infinita humilitate
invictam in tormentis (pro homine peccatore) libenter susceptis constan-
tiam. Sao Kien Kiun cu yeu chum Kie. Siam que Sao Kien Kiun cu
uan min fo ye. Id est.

Sanctus Altkimus et humillimus.

Kien
Koen
terra
Ken
mons
hum
litas

易諺卦天道虧盈而益謙
又謙亨君子有終
老子謙註人莫不有道也而聖人能全之

書經大全天者其不言之聖人聖人者其能
言之天一而二而一者也

易或謙謙坤德聖人之至德也

禮而萬民無不履于禮也
君子萬民服也
易言九三勞謙君子有終吉象曰勞謙

Unus
affectuum
dominus
perfectus
sanctus

et principium
justitiae hominum

禮記子思子曰無欲而好仁者無畏而惡不仁者天下
一人而已矣
書經一人元良萬邦以貞
孟子形色天性也唯聖人然後可以踐形
禮記子曰無欲而好仁者無畏而惡不仁者天下

六書精義
鳥兮不可為鳳獸
今不可為麟非其類也人于聖
人類也而弗能作聖

incredibilis exemplor superaddidit in ceteris infinita sua se passionis,
quae patet videntur. hexagrammatis textibus verbis et laos kiens et gi et chum et chiam.
Ad id est
propter sancti humilitatem et eius passionem iustus perseverabit in
sanctitate usque ad finem et obtinebit felicitatem. Et propter hoc
infinita eius merita ac divinum eius exemplum, omnes universi
orbis populi ei libenter se subiciunt. quae posteriora textibus verba
commentarius ye him chum con chiam, sic exponit. Uno homine
(qui est omnium caput et supremus dominus) dante exemplum verae
humilitatis et patientiae, nullus erit populus in toto orbe terrarum,
qui libenter non se exerceat in praxi humilitatis &c. ye gin laos kiens,
et uan min vu pu kiens &c.

Fides docet neminem intrare in Regnum caelorum quin sibi
vim intulerit, domando pravae carnis affectus; nec posse carnem suam
domare sine auxilio et gratia christi Salvatoris, cuius sacra caro fuit spiritui
semper in omnibus perfecte subiecta. quid quaso, aliud significat pra-
clarum de Xim gin seu sancto veteris traditionis effatum, quod legitur
apud mum cū. him se tien sim ye. uei Xim gin, gen heu co y ciens
him. Id est omnes acceperunt a deo naturam suam, nihilominus
nem potest subigere suam carnem, nisi corroboratus exemplo et viribus
sancti, qui ex Confucio fuit omnium sanctorum expectatio.

De eo locutus est confucius in libro rituum, cum dixit, In toto
mundo non esse nisi unicum virum, qui sit immunis ab omni
perverso affectu, et perfecta charitate praeditus. vu yo, el hao gin
che. tien hia ye gin el y. Sed hoc dictum verum sacrum non aequat
plenitudinem sensus christiani, huius alterius libri Xu kim jam supra
allegati. ye gin yuen leam uan pam y chim. hoc est per meritum et
gratiam unius hominis qui est omnis justitiae radix, omnes
totius iusti sunt et sanctificantur.

Sed quem admodum inter nos in confesso est apud omnes, quem
liber cuius vis gradus sanctitatis infinito intervallo distare a justitia
plenitudine messiae Salvatoris: ita nemo doctus et sincerus repene-
tur inter finas, qui inter virtutem cuiusquam sapientis viri, et
praedicti sui Xim gin, audeat ponere aliquam proportionem. Eade
causa Auctor libri seu vocabularii leou xu cin yun, loquens de
phantasia sum hoam, et de unicornio seu Kilin traditionis veteris,
quae habentur pro symbolis illius Xim gin, propter singulares dotes
illius supra ceteras aves, huius vero supra omnes animantes, ait
sicuti nulla avis nisi de genere volucrium cum ipso sum hoam, non potest
assequi excellentiam illius Volatilium Regis, Unici in sua specie, et nullum
animal nisi de genere quadrupedum, non potest obtinere amabilitatem
et mansuetudinem Unicornis; ita nullus homo nisi ejusdem humanae

natura ac sanctus (olim ab initio expectatus) non potest assequi
eius sanctitatis similitudinem. co miao hi, pu co quei tum hoam,
Xeu hi pu co quei lin, fei ki lui ye. gin yu Xim gin lui ye, et fu
nem co Xim.

Immunis ab omni
peccato satis facit
pro omnium
peccatis.

Fides catholica nos docet, inter Adami posteror, solum
christum dominum, qui est ipsa sanctitas, et principium justitiae, ex sua
origine fuisse immunem ab omni peccato hoam; et ideo hunc solum posse satis
facere pro peccatis omnium suorum fratrum. Idem dogma expressi
verbis legitur in libro ye kim. Xu Kien che, xan pu quo ye. hoc est
qui nulli peccato est obnoxius, is solus potest satis facere pro aliorum
peccatis. quem locum commentarius Regius tacite exponit de
illo Xim gin seu sancto, qui ab omnibus agnoscitur pro principio
Reparationis exposita in tota serie doctrina libri ye kim. cū fei
Xim gin, Xui nem vu quo. hoc est ut aiunt Auctores christiani commen-
tarii, excepto illo sancto (qui non habet parem) quis est immunis ab
omni peccato? Atque hoc catholicum libri ye kim dogma confir-
matur veteri traditione commentarii co chuen, citantis hoc
confucii sacrum effatum. chu nie yue. nem pu quo che, Kiun cū ye.
Verus Kiun cū, iustus ex quo habet potestatem satis faciendi pro peccatis.
Vbi diligenter advertendum praedictum sanctum huc nomine Kiun cū
designare, quae est appellatio ejusdem propria in praclaro illo
textu supracitato ex hexagrammate Kien Kua symbolico humili-
tatis, cuius exemplo dicuntur omnes populi ad deum conversi &c.
Laos kiens Kiun cū &c.

Qui cumque legent elucidationem super hoc allatam ab Auctore
dubiorum, fieri non potest ut supersit illi minimam dubium,
quod in dicto textu a commentario tacite tam clare exposito, agatur
de vero hominum Salvatore, qui tollit peccata mundi, et commovet
peccatores ad poenitentiam; si quidem (ait eximius hic Interpretis)
Kiun cū (sanctus incomparabilis) habet potestatem condonandi de-
litta et peccata remittendi; et ipso omnes totius mundi homines,
ab eo obtinent cor capax poenitentiae, et contritionis et emendationis.
Kiun cū yeu xe. quo, yeu cui chi chim, et tien hia, Kiai yeu cai
quo hoi cui chi lin. Sicuti caelo, ad frangendam et molliendam terram,
diuturna siccitate arefactam, tonante, et copiosum imbrem et
nubibus demittente, nullum est semen aut fructus, cuiusquam
generis arborum aut plantarum, cuius cortice rupto sive soluto, granum
seu semen maturum non erumpat foras; quin possit distincte cognosci
principium immediatum huius felicissimi effectus. ye ju lui yu
co, il pe co, cao mu, Kiai Kia che, pu chi Ki so y Kiai, et vu pu
Kiai.

Auctor cuiusdam libri de rebus extraordinariis Kuai Xu, clare
attingit verum principium poenitentiae et satisfactionis, et incapaci-
tatem hominum ad utramque, paucis quidem verbis sed valde energice.

也 誰能 易經 元 元 善 補 過 也 大 全 自 非 聖 人
左 傳 仲 尼 曰 能 補 過 者 君 子

易或 君子有教過者罪之政則天下皆有改過悔罪之心亦如
雷雨作而百果草木皆甲折不知其所以解而無不解矣

quorum hic est sensus. In communi et calamitoso defectu natura nostra a primo generationis instanti corrupta, si expectamus aliquem hominem qui vere habeat potestatem reparandi hunc defectum, et qui reipsa illum reparat; is necessario debet esse, ipsemet hominis protoplastor, et non alius. cao hoa Kine hien chu jo tai gin pu, Elgin chi nem pu, ye cie xe cao hoa, cu pu.

Recentissimus libri ye Kim commentarius, Auctore celebri Eolao, li quam ti, et nomine ipsius Imperatoris editus, veluti alludens ad sensum et ipsum Stylum sacrae scripturae, quo primi parentes rupta Innocentia originalis sancto amictu, cognoverunt se esse nudos; ait. hominis peccatum, esse instar vestis ruptae, et laceratae. ngu Xim chi quo, yeu ngu Xim chi quo ye. et vestem reparare, idem esse ac reparare peccatum illius persona, sique restituere pristinam

Integritatem, et revocare justitiam primae originis. quo praestituta quid superesse potest peccati? ye yeu po pu chi, su ciuen Xim yeu pu chi &c. At si quis nondum plane convincitur ex his libris ye Kim ibi vere agere de satisfactione christi pro peccatis, et de reparatione naturae humanae, attendat ad veterem expositionem quam novus hic commentarius ibidem allegat; et ex qua constat. Reparationem, de qua agitur in illo libro, non aliud esse, quam recuperationem Integritatis naturae. Integritate a primo homine accepta in primae suae formatione. yeu gin chi so y xe ciuen, cie san Ki so y chum ciuen. et quae chis.

Sed cur haeremus in commentariis, cum textus canonicus non solum libri ye Kim, sed etiam libri Odorum Xi Kim, sacrum hoc mysterium exprimant sine obscuritate. mundi conditor in primae hominis formatione, ipsam induerat. Justitiam originali, tanquam puerulo et Regali amictu, sub quo instar Regis hominum universalis, in terra dei locum tenentis, colendus erat ab omni potentate, justitiae insignibus pariter vestienda. At quia per locum dei et sui ipsius oblitus, propriam et potentatibus vestem laceravit, hac, ut posset reparari oportuit ut ipse creator noster exutus omnibus, quo sunt in sua potestate, nuditatem nostram indueret. qui divinus Integritatis nostra Restaurator

clare adumbratus esse patet ab Auctore Odorum in mysticae sancti Vini chum Xan fu persona, qui videtur esse eximius illius typus. haec sunt dicti Auctoris verba, Koen chi yeu Kine, quei chum Xan fu pu chi, nem pu quo ye. Id est trabeca Regalis lacerata est et non Integra, solus chum Xan fu potest illam reparare, qui a scilicet solus habet potestatem satis faciendi pro peccatis. At ne lector existimet hunc dicti libri textum sine sufficienti fundamento ad verum mundi Reparatorem detorqueri, hic admonendus est, in traditionibus relictis a Dynastia han de libro Odorum, chum Xan fu appellari mundi Salvatorem, eodem scilicet nomine, quo christiani sine vocant christum Salvatorem nostrum. chum Xan fu, co quei Kien xeché y.

praeterea advertendum est ipsas nominis chum Xan fu litteras, hunc sensum pulchro hieroglyphismo oculis exhibere, si quidem prima littera chum significat hominem mediatorem; tertia significat dominum utentem cruce quod fuit Instrumentum reparationis; tertia vero significat montem in quo mediator crucis subitus consumavit opus reparationis finis. significata charactere pu, cujus pars capitalis est 3^a littera nominis chum Xan fu.

Alium et magis celebrem mundi Reparatoris, pro peccatis omnium satis facientis typum nobis offert liber can. Xu Kim in persona sancti Regis chum tam in ipso illius libri textu sic loquentis. pe sim yeu quo, cai ye ye gin, Kin chin pie uam. Id est totus populus est reus peccati seu peccatorum coram caelo. haec omnia in me uno suscipio, et nunc accingo ad satisfaciendum pro illis. et reipsa uti legitur in traditione, ira dei in populum per septennium stetit atque perseverante, cum pro ea placanda calitis innotuisset non aliam quam humanam hostiam litandum esse: tunc sanctum Regem chum tam albo et villosa amictu instar agni opertus, et in sylva pro salute populi in solum prostratus ferventer orans caelo seu deo se devovit in victimam, et illud exauditus, caelo longe late que in copiosum et fertilissimum imbrem soluto. Sed de hoc sancto Rege alibi susius. Interim, ne qui ignorant libros canonicos finarum relictos esse innumeris vestigiis prophetiarum traditionum; succerant quod Regem chum tam et alios ejusmodi proferamus, veluti typos seu typicas similitudines dei Salvatoris, contententes nos longe aberrare ab ipsa finarum mente; debent scire celeberrimorum Interpretum minus magnifice sentire et loqui quam nos de omnibus sanctis illis veteris chronici heroibus. et de ceteris Interpretibus possint justum ferre iudicium, attendant, quomodo Intuitus Auctores Regni commentarii ge Kiam loquantur de Rege chum tam; haec sunt propria ipsorum verba. Tien cu Xeu mim yeu tien quei tien ti pe xim chi chi chu. Id est cum sit caeli filius, a caelo constitutus est dominus caeli, terra, et omnium spirituum.

Denique ut innotescat perfecta similitudo traditionis finensis de chum gin seu sancto Reparatore cum nostra; ostendendum est utramque etiam inter se convenire, quoad modum quo utrimque traditur completum fuisse totum opus Reparationis, hoc est quoad penas, ignominias et mortem in hunc finem tolerata.

Certum est ex traditione, officium a Xim gin seu sancto sanctum in se susceptum, reparandi seu renovandi aut reformandi populi, esse summi momenti munus, quod fuerit unquam ulli homini calitis commissum. Aliunde constat quotiescumque calum seu deus vult uti alienius ministerio pro executione, alienius magni consilii; deum de industria hunc ad id preparare, per varias maximasque animi et corporis tribulationes. et sic per longum et constans patientiam.

書經百姓有過在予一人今朕必往
不得已時按商紀時大旱七年太史占之曰當以人禱湯曰吾所為詩雨
者民也若以人禱吾請自當遂齋戒剪髮斷爪身嬰白茅以身為犧禱于
桑林之野古哲王愛民不惜一身自辱自賤若此

Sancto calitis
imposita patiendi
necessitas

韓詩外傳仲山甫可謂救世
補之能補過也
詩經衮職有闕惟仲山甫

過補之斯還者何復之于善也補不善而復之于善何咎
之有
以終全而歸之

快書造化缺陷處若待人
補而人能補亦即是造化

一錢志 天地之靈鍾山川之粹得無厄乎
 聖人日之靈鍾山川之粹得無厄乎
 聖人日之靈鍾山川之粹得無厄乎

exercitium obtinere virtutem et potestatem praestandi res, qua superant ceterorum hominum vires. Tien ciam Kiam, taqin yu Xe gin ye, p^{re} sin cou Ki sin chi. &c. Unde sequitur iuxta finarum mentem, Illorum Xim gin seu sanctum, non aliam debuisse inire viam pro mundi reparatione: hancque divina legis necessitatem videntur confirmare, ex eo quod caelum et terra, quorum ille Xim gin dicitur aquare virtutem, patientur noctis obscurati- onem; quod sol et luna, quorum idem dicitur habere totam claritatem, et eclipsium laboribus sint obnoxii; quod montes et lacus seu maria, quorum ille, sanctus dicitur possidere omnes thesauros, non sint immunes, illi à ruina, si vero ab explicationis clade. Tien ti nghe, yu hoi min &c.

Verum ut a generali traditione ad particularum descendamus, diligentem observandum est, quemadmodum constat ex Evangelio et ex libris prophetis, Christum dominum et si vite et omnis felicitatis auctorem, nihilominus assumpsisse naturae nostrae humilitatem et infirmitatem, ut iuxta infiniti amoris sui erga nos mensuram, posset pati et mori pro nostra omnium salute: ita vetusta finarum monumen- tum idem circiter testari de suo Xim gin, seu mundi salvatore, prae- sapientibus praecognito. quidem aliud significat singulari huius textus primi hexagrammati libri ye Kim. Ki quei Xim gin hu, chi cin tui, cum uam, et pu Xe Ki chim che, Ki quei Xim gin hu. Id est solus sancti (Reparatoris) via sunt ex diametro opposita viis luciferi, in superbo et rebeli dracone sensum semper nitente huius adumbrati, licet sanctus natura sua habeat sedem in excelsis, scilicet in infima des- cendere; licet sit auctor et conservator vitae omnium, scilicet propriam vitam ponere (pro eorum salute) et nunquam deflectens a rationis regula. chi cin tui, cum uam, et pu Xe Ki chim che, Ki quei Xim gin hu.

Quid aliud praenuntiat huius alter eximius ejusdem libri cano- nici textus, mortis salvatoris verè symbolicus ac propheticus, hexa- grammati Kien Kua annexus. Siam yue che vu xui, Koen, Kiung y chi mim sui chi. Id est fons gratiarum (nempe salvator, post mortem latere lancea perforato) est sine aqua planèque exhaustus. Et verus Kiung cū (nempe lao Kien Kiung cū seu vir dolorum hexagrammati Kien Kua antea citati) vitam ponendo suis satisfecit desideriis, quo in textu glossa addit, ponendo vitam propriam, dat vitam alij. chi mim yu yen xeu mim. cum ergo moriens habeat tantam potestatem, licet sit omni spiritu exhaustus, manet in aeternum et nunquam defuit nem ju Xe, et sui Koen, et hem y.

Si quis dubitet de veritate aut sinceritate nostra huius exposi- tionis, conjiciat oculos in alterum ejusdem hexagrammati textum. Koen Kua.

易卦 其惟聖人乎
 易卦 其惟聖人乎
 易卦 其惟聖人乎

singulaque illius verba cum debita attentione et reverentia per- pēdat. chou leou. Koen yu chou mou. ju yu yen cou. san sui pu Koen. siam yue ju yu yen cou, yeu pu mim ye. Id est prima linea huius hexagrammati significat Justum seu viri dolorem dorsum in ligno crucis emore perfuso contusum et attritum, ex eo in sepulchrum delatum esse, et in eo tribus diebus jacuisse, oculorum et lucis usu privatum.

Dices hic textus Illud, de quo Auctor hic loquitur, fuisse tribus annis, san sui, non vero tribus diebus in illo obscuro loco, ergo &c. Pro solutione huius objectionis, ^{sciendum est} revolutiones solis annuas et diurnas apud antiquos sinas, sicuti apud poetas nostros et alios antiquos scriptores, iidem lapsus nominibus exprimi; cuius, donec plura alia proferamus testi- monia indubitata, satis sit intem totum allegare Auctorem vocaba- lam chim cū tum, dicentis in littera sui annus; motum solis propri- um, per spatium unius gradus, seu unius diei, vocari sui nomine, sui idem scilicet, quo et annus vulgo solis appellari.

Fortā erit etiam qui objiciat, voces chim cū posterioris textus, quae significant lignum seu arborem rubri coloris simpliciter, inter- pretati sumus de ligno crucis tincto Christi sanguine. Ad diluendam hanc objectionem, quae nihil habet roboris, satis erit proferre ethy- mon hieroglyphicum litterae mou lignum, quae oculis exhibet veram crucifixi imaginem, seu hominem à cruce pendentem. qua lo quae sacra figura quatuor parietibus veluti ergastulo circumsepta ostendat ethymon hieroglyphicum nominis seu litterae Koen, quae designatur hexagramma modo expositum, et energico caractere exprimit extremas Christi salvatoris in cruce expirantis, gentili et Judaico populo pariter dei cūda undique circumdati.

extus prima linea hexagrammati Koen supra citata, liges hunc non minus egregium textum hexagrammati y hia, min yue vu Kiam. cū Xam hia hia, Ki tao nectus supremus omnium dominus, gravissimam sui, et vitae lesionem libens exapiendo, saluti fuit mundo de toti populo infinitum gaudium et salutem. Innu- laudem ponentibus in imitatio illo coelesti ac

hinc chiuam cū, cui praeceteris praeis scriptoribus, nota- umma utilitas imo necessitas mortis sancti Reformato- t-stylo ^{prophetae} christiani Theologi stylo quam simillimo. En- verba. sancto nascente, tunc maximi latrones (nempe erodes, postea Judaeorum synagoga &c.) prodierunt. Xim lo Ki (vel potius prodibunt) sed ut cepit ab illis percuti omnibus oblata est remissio et Indulgentia. pei Ki Xim

易卦 初六 繫困于株木 入于幽谷
 三歲 正字通 日行 不觀象曰 入于幽谷 幽
 不明也

易卦 損上益下 民說
 元 疆 自上下下 其道
 大光

莊子 聖人生而大盜起 培塿聖人
 縱舍盜賊而天下始治矣 聖人已死
 則大盜不起 聖人不死 大盜不止 天下
 有道 聖人成焉 天下無道 聖人生焉

exercitium obtinere virtutem et potestatem prestandi res, qua superant ceterorum hominum vires. Tien ciam Kiam, tagin yu Xe gin ye, pui sun cou ki sin chi. &c. Unde sequitur iuxta finarum mentem, Illorum Xim gin seu sanctum, non aliam debuisse inire viam pro mundi reparatione: hancque divina legis necessitatem videntur confirmare, ex eo quod caelum et terra, quorum ille Xim gin dicitur aquare virtutem, patientur noctis obscurati- onem; quod sol et luna, quorum idem dicitur habere totam claritatem, et eclipsium laboribus sint obnoxii; quod montes et lacus seu maria, quorum ille sanctus dicitur possidere omnes thesauros, non sint immunes, illi a ruina, hi vero ab explicationis clade. Tien ti nghe yu hoei min &c.

Verum ut a generali traditione ad particularum descendamus, diligentius observandum est, quemadmodum constat ex Evangelio et ex libris prophetis, Christum dominum et si vite et omnis felicitatis auctorem, nihilominus assumpsisse naturam nostram humilitatem et infirmitatem, ut iuxta infiniti amoris sui erga nos mensuram, posset pati et mori pro nostra omnium salute: ita vetusta finarum monumen- dem circiter testari de suo Xim gin, seu mundi salvatore, prae- sapientibus praecognito. quidem aliud significat singulari huius textus primi hexagrammati libri ye Kim. Ki quei Xim gin hu, chi cin sui, cum uam, et pu Xe Ki chimehe, Ki quei Xim gin hu. Post solius sancti (Reparatoris) via sunt ex diametro opposita viis luciferi, in superbo et rebeli dracone sursum semper nitente huc adumbrati, licet sanctus natura sua habeat sedem in excelsis, scilicet ad infima des- cendere; licet situctor et conservator vite omnium, scilicet propriam vitam ponere (pro eorum salute) et nunquam desistentem a rectiori rationis regula. chi cin sui, cum uam, et pu Xe Ki a

Quid aliud praenuntiat huius alteri exi- niti textus, mortis salvatoris verè symboli- grammati Kien Kua annexus? Siam yue y chi mim sui chi. Id est fons gratiarum mortem latere lancea perforato) est sine, et verus Kinn cu (nempe lao Kien Kinn cu sei Kien Kua antea citati) vitam ponendo suis in textu glossa addit, ponendo vitam propriam yu yu Xe mim. cum ergo moriens, licet sit omni spiritu exhaustus, manet in a- nem ju Xe, et sui Koen, et huius.

Si quis dubitet de veritate aut since- ritate, coniciat oculos in altorum scriptum.

	Koen	che. crater fontis.
	can. Aqua infra craterem.	
	Koen symbolum virum exhausti et extremae angust.	
	gin vin dolorem	
	Xe cu. passionis Instrumentum	
	mu. Signum figura vini in cruce pendentis, sive symbolum misericordiae	
		claustrum septum

Analysis characteris hieroglyphici
Koen Kua

singulaque illius verba cum debita attentione et reverentia per- pendo. chou leou. Koen yu chou mou. ju yu yu cou. san sui pu Koen. siam yue ju yu yu cou, yu pu mim ye. Id est prima linea huius hexagrammati significat Iusti seu vini dolorem dorsum in ligno crucis erigere, perfuso contusum et attritum, ex eo in sepulchrum delatum esse, et in eo tribus diebus jacuisse, oculorum et lucis usu privatum.

Dices hic textus Illud, de quo Auctor hic loquitur, fuisse tribus annis, san sui, non vero tribus diebus in illo obscuro loco, ergo &c. Pro solutione huius objectionis, sciendum est, revolutiones solis annuas et diurnas apud antiquos Sinas, sicuti apud poetas nostros et alios antiquos scriptores, isdem lapsus nominibus exprimi; cuius, donec plura alia proferamus testi- monia indubitata, satis sit intem totum allegare Auctorem vocaba- lam chim cu tam, dicentis in littera sui annus; motum solis propi- um, per spatium unius gradus, seu unius diei, vocari sui nomine sui. Eodem scilicet, quo et annus vulgo solis appellari.

Potest etiam qui obiciat, voces chim mu posterioris textus, quae significant lignum seu arborem rubri coloris simpliciter, Inter- pretati sumus de ligno crucis tincto Christi sanguine. Ad soluendam hanc objectionem, quae nihil habet roboris, satis erit proferre ethy- mon hieroglyphicum littera mou lignum, quae oculis exhibet veram crucifixi imaginem, seu hominem e cruce pendentem. quae lo qua sacra figura quatuor parietibus veluti ergastulo circumscripta offerat ethymon hieroglyphicum nominis seu littera Koen, quae designatur hexagramma modo expositum, et energico caractere exprimit extremam Christi salvatoris in cruce expirantis, gentili et Iudaico populo pariter dei eadem undique circumdati.

Ex glossa textus prima linea hexagrammati Koen supra citata, sine labore intelliges hunc non minus egregium textum hexagrammati sui. Siam Xam y hia, min yue vu Kiam. cu Xam hia hia, Ki tao quam. Id est, sanctus supremus omnium dominus, gravissimam sui, nempe nominis et vite lesionem libens exapiendo, saluti fuit mundo sibi subdito. Unde toti populo infinitum gaudium et felicitas. Innu- meris summam laudem ponentibus in imitando illo caelesti ac divino exemplo.

Philosophus Chuam cu, cui praeceteris praeis scriptoribus, nota fuisse videtur summa utilitas imò necessitas mortis sancti Reparato- ris, de la scripsit stylo prophetico, Theologi stylo quam simillimo. In propria ipsius verba. Sancto nascente, tunc maximè latrones (nempe deicides, sicuti herodes, postea Iudeorum synagoga &c.) prodierunt. Xim gin sem et ta tao Ki (vel potius prodibunt). Sed ut cepit ab illis percuti et occidi, illis omnibus oblata est remissio et Indulgentia. pei Ki Xim

易卦初六臂困于株木入于幽谷
三歲不覿象曰入于幽谷幽
不明也

易損卦損上益下民說
元道自上下下其道
大光

莊子聖人生而大盜起
縱舍盜賊而天下始治矣
則大盜不起聖人不死大盜不止天下
有道聖人成焉天下無道聖人生焉

孟子故天將降大任于是人也必先苦其心志勞其筋骨餓其體膚
空乏其身行拂亂其所為所以動心忍性曾益其所不能
一統志天地厄于晦冥日月厄于薄蝕山川厄于崩竭聖人生而肖天地之
貌票日月之靈鍾山川之粹得無厄乎

易乾卦其惟聖人乎
知進退存亡而不失
其正者其惟聖人乎

易困卦象曰澤无水困君子以致
命遂志困致命猶言授命言持
以與人而不之有也能如是則雖
困而亨矣

快書可以出入于世而主
幸萬世者其惟聖人乎

聖人之勇也
臨大難而不懼者

Sancti in pœnis
invicta constantia

周舉至唐時
事文類聚
斷火三日謂去冬至一百四日五日六日也起于
則至德天地之精也
淮南子
聖若鍾山之玉
炊以鑪炭三日三夜而色澤不變

gin, cum Xé tao cêi. et mundus capit optimo seu celesti regimine gubernari. Tien hia xé che y. post mortem sancti non prodibunt latrones facinorosi (similes illis deicidij) qui si mortui non esset, nunquam interrupta esset ejusmodi peccatorum successio. Xim gin y sui cê ta tao puki. Xim gin pu su, ta tao pu chi. Atque adeo sicuti Sancti (Salvatoris) natiuitas fuit occasio quâ Insignis malitia peccatores exacerunt caput, Ita ejusdem mors fuit causa cur mundus celestem seu divinam legem reciperet. Tien hia yen tao, Xim gin chim yen. Tien hia un tao Xim gin sem yen. Nam, ut fert alia memorabilis traditio, in libro quâ Xu, de rebus mirabilibus servata. solus sanctus, inquit Auctor illius libri, et si nascendo veniat in mundum, et moriendo ex eo decedat ut ceteri homines, nihilominus habet potestatem plenam illum regendi per omnes generationes. co y chio Jû yu xé, et chucai uan xé che, Ki quei Xim gin hu. quod sicuti et antea citatum chuamcui Erogium. Testimonium, quis non fateatur nobiscum hoc non fateatur dici non potuisse nisi de vero messia mundi Reparatore?

Non possum hic pretermittere ineffabilem patientiam, cum quâ idem Auctor ex veteri traditione prænuntiavit fore ut hæc sanctorum prototypus sustineret immensos passionis suæ dolores. Lin ta nan, et pu kin che, Xim gin chi yun yé. quæ prolixiori, minus eloquenti stylo, (haud dubie ex antiquis prophetarum oraculis) laudatur ab Hoaimancu fidei et curioſo sacrarum ejusmodi traditionum compilatore, qui heroicam Sancti patientiam verbis attingere non valens, hanc comparat cum quodam lapide pretioso durissimo et splendidissimo (adamantem credo) qui in ardenti fornace tribus diebus et tribus noctibus probatus, adeo non ullam patitur alterationem; ut contra inde exeat majori duritie ac splendore decorus; et idem hunc tradit pro genuino symbolo, constantia sine pari sancti Reparatoris in suis tormentis. Pi jû chum Xan chi yu, chin y lou tan, san ge san yé, et cê pu pien cê chi te tient chi cim yé.

Ubi obiter observabij tres dies et tres noctes, quibus supponitur durare probatio lapidis illius pretiosi in igne, scilicet respondere tribus diebus et tribus noctibus, quibus duravit passio et status mortis christi ab initio ejus tormentorum usque ad resurrectionem. quorum trium dierum luctus generalis notitia et memoria videtur veluti prophetice servata in quadam consuetudine, abstinendi tribus diebus ab usu ignis, centum et aliquot diebus post solstitium hibernum, quod tempus videtur non abesse a tempore, quo christus passus est et mortuus jacuit in sepulchro; quæ quidem consuetudo traditur capisse a dynastia chen et durasse in magna usque ad dynastiam univertati usu tam.

trium illorum dierum memoria (quod Intervallum temporis fuit tempus luctus ecclesia nascentis et totius nature) videtur præterea veluti prophetice servata et ritè adumbrata, in aliâ quadam consuetudine in libro canonico rituum filius præscripta pro exequiis patris et matris, quibus illo tempore injungitur jejunium cum abstinentiâ a solito escarum condimento, Interdicto tunc tres dies usu ignis; ante quorum finem prohibitum erat cadaver sepelire. toto hoc trium dierum Intervallo destinato ad luctum continuum et ad excitandam fovendam vespem futuræ resurrectionis. Ein xé su, Xui ciam pu ju Ken, san ge pu kin ho. --- san ge, et heu lien che, y sui ki sem yé.

Cum constet ex antiâ observatis, librum yé Kim ex mente Sinarum doctorum, complecti integrum systema legis celestis, traditum hominibus, pro morum reformatione, et regendis omnibus cordis affectibus; nullamque esse lineam in 64 hexagrammatis illius symboli systematis, in quâ non lateat aliquod mysterium illius Xim gin, quem prædicant ut principium et exemplar renovationis seu reformationis hominum: si ille Xim gin libri yé Kim est verus messias mundi et Salvator, ut jam multiplici argumento ostendimus; quem admodum textus hexagrammatis Koën Kua supra citatus prænuntiatur quod corporis in ligno crucis attriti, in umbram sepulchri transitum; ita profecto in aliquo ejusdem libri loco debet occurrere aliquod vestigium illius resurrectionis, quo veterum divinam legem profitentium spes firmaretur se futuros aliquando ejusdem resurrectionis participes, quâ propter nunc ostendendum quanta sit traditio yé Kim, cum ipso sancto Evangelio, quoad tanti momenti mysterium consonitas.

Linea quarta hexagramatis Su Kua, quod est symbolum spei, videtur non obscure docere, spem exitus e sepulchro seu resurrectionis fundatam in virtute sanguinis (salvatoris) qui potius dicendus est semen viventium vitæ gratia et gloria æterna, quàm sanguis martyræ dicatur semen christianorum. Sed hujus sacri mysterii ratio multo clarius adumbrata occurrit in sexta et suprema lineâ hexagrammatis peu, quod est 32um et extremum via seu legis peccati, et ideo et symbolum summæ corruptionis. quod ut facilius intelligatur; prius advertendum est, cum corruptio generis humani contigit sub arbore malo, et ex prohibito illius fructus usu; indeque natura humana facta sit veluti mala arbor, non ferens nisi fructus malos, putidos, exesos ab insectis, nucleo et semine prorsus corrupto; et nullo interstitio, nisi fructu illo benedicto in virginis visceribus à spiritu sgro formato; qui in libro canticorum sub personâ sponsi celestis admonet animam fidem, se ipsam suscitasse sub illâ arbore, sub quâ genitrix ejus initio corrupta est: advertendum est, inquam, Auctorem libri

禮記親始死水漿不入口三日不舉火
曰孝子親死悲哀志懣故匍匐而哭之若將復生然安可得奪而飲之也故曰三日而後飲者以俟其生也
或問曰死三日而後飲者何也

sanctus à mortuis re-
surgens principium
regenerationis et re-
surrectionis

易需卦六四需于血出自穴
碩果不食
一陽在上剝未盡而能復生
易剝卦上九

ye Kim, haud dubie celesti lumine illustratum ad has sacras —
veritates allusisse, cum in extremo via corruptionis hexagrammate
peu Kua, quod diximus symbolum corruptionis consummata, seu
potius in extremam et supremam illius lineam exponendo scripsit,
superesse in summitate arboris mystica, unum solum prae grandem
fructum in perfecta integritate servatum, Xam Kieu, Xo co pu Xe,
qui scilicet ut habet glossa habet totam virtutem necessariam pro
suscitandis novis arboribus, quae bonos et sui simili fructus ferant.
ye yam cai Xam, peu uei cin, et nem fou sem. Nam ut ait votis com-
mentarius, cou pen ciuen Xu, cum hic prodigiosus fructus sit e celo
in terram delapsus, debet esse praeditus plena virtute regenerationis.
Xo co cu tien, et lo yu ti, fou yen sem y cun yen.

quia juxta leges mutationum naturae, id est corruptionis et
regenerationis rerum naturalium in symbolis ye Kim hexagram-
matis descriptae ad formandum aenigma hieroglyphicum moralis
corruptionis et regenerationis; ultimus corruptionis gradus est
vicinus regenerationis primordio;
solus, juxta communes et naturales in
ultimum hexagramma via corrupti
mutatur in hexagramma chinqua
regenerationis et resurrectionis, seu p
et mundi Renovatoris, quem traditio
Ti seu Xam li, et cao ve, et Xim gin
Creatorem &c. Unde intelliges dictum
mysterio plenum, et congruentem cum
figurae aut fecunditatem prodigior
semine qm dicto, quae vox significat
nempe dei erga peccatores, quae est ve
et resurrectionis. Et ibi dem ha addit primam
esse gin, id est fructum calothem divi
chum chi gin lo, et fou sem, chin m

Confucius ab Interprete lai chi
saenim regenerationis, dum ait oport
ex arbore (nempe e cruce) deinde, et
formenta) sua carnis attritionem, et
quod est principium regenerationis. co
Ki chum chi hai, yeu fou sem gin.

Auctor dubiorum in eundem hunc textum videtur ad huc propius
accedere ad sensum et stylum Evangelicum, dum ait istud gin seu semen,
charitatis symbolum, esse magnum principium generationis, co gin che.

Siquidem in addit.
immediate postea

nisi cadat in terram et ibi mortuum fuerit, non posse exere
suam germinandi virtutem pu chan xui tu, pu nam chim chum.
Et dum dictum semen appellat figuram magni adventus seu pro-
ventus et abundantiae seu Kia che ta lai chi Siam ye. nam
Triticum seu frumentum dicitur Ta lai, quae voce mystica in
hexagrammate teu Kua speciatim designatur sanctus reformato
mundi, Siao vam ta lai, id est frumentum electorum seu semen
Evangelicum. Sed ut addit auctor dubiorum nisi nisi ejus virtus
non excutitur per autumnalem siccitatem, quae est symbolum —
tribulationum et occisionis, et fructus seu grana ex eo procreata
non posse pervenire ad perfectam maturitatem. pu can ciuen Ki,
pu nam chim xe.

Sed quid in his diutius immoramur? cum commentarius ei Kiai,
patenter revelat totum tegumentum sensus aenigmati praedictae lineae
hexagrammatis peu Kua; et appellando fecundum illud granum seu
fructum solum superstitem in ea designatum principium radicale seu
elaterium totius regenerationis, fou sem chi Ki, aperte declarat, haec
per illius lineae symbolum et textum ei annexum signi fieri, naturae
humanae arboris in horto Eden plantatae et fructus omnes, id est omnes
homines misere corruptos communi ruina interuisse; et inter illos non
superesse nisi unicum Kiun ci (seu unum justum, hoc est virum dolum
Lao Kien Kiun ci, hexagrammate Kien Kua adumbratum) a deo servatum
ut sit conditor sanctae et novae legis, seu ad aperendam viam sanctam
in quam ambulet et renovetur populus maxima probitatis. quae in
expositione, quis non sibi videtur intueri, illum benedictum et salutarem
vleri Virginei fructum, unde feliciter renate et propagate sunt omnes
bonae arboris, quae immensa similitum fructuum copia haec calothem
Ecclesiae horti replebunt, et ipsum patris calothis horreum in fine mundi
non solum regeneratio spiritualis, sed etiam carnis ipsius resur-

rectio, erat tam familiariter nota prioris sapientibus Sinis, ut ipsorum
traditiones plura illius symbola cum eorum clara expositione hinc usque
servaverint, inter quae satis erit unum selectum hinc proferre desump-
tum a globo lunari sinice yue, 月, cujus littera et significat etiam
carnem, et ejus conjunctio cum caractere globi solaris ge. 日 ad
exprimendam lucem seu claritatem mim. 明 est symbolum Justitiae
solis Incarnati, quem s. Joannes vocat veram lucem, quae illuminat
omnem hominem venientem in hunc mundum. Jam vero quia luna
inducit cum sole conjunctione, nullam ab eo excipit quam ad nos reflectat
lucem, id est dicitur luna extincta et mortua chi hoi ge. 日 死 et
symbolum carnis mortuae; sed statim atque digressa a sole, iterum accep-
tam a sole lucem incipit ad nos remittere, tunc dicitur renasci et reviviscere
et tunc est symbolum resurrectionis carnis nostrae, per litteram yue chi
ye ge, mim nai fou sem, Xe si et fou sou ye: nam hominis resurrectio

* nisi granum frumenti cadens in terram
mortuum fuerit, ipsum solum in aenigma
易或果仁者大始之象也。不沾水土
不能成種。麥子甲者大來之象也。不感
秋氣不能成實。

生之機是眾賢滄落已盡。惟一陽在上。有復
天所留以開世道之泰。善類賴以復興。

四書考辨之為言。蘊也。謂月之魄已滿。
明皆盡。至晦日而死。月之二日。明乃復生。
是死而復蘊也。仲翔曰。死而復生。稱

周易古本碩果中之仁。落則復生。震木初生為仁。
復有生。意存焉。未註碩果不食。必剝落朽爛矣。故孔子曰。剝者爛也。果剝落
朽爛于外。其中之核。又復生仁。猶陽不可盡之理。窮上反下。又復生于下也。

et resurrectionis.

pervocem et litteram son exprimere solet su et so sem chim son.

Intra ostendemus inter primos divini Reparatoris typos symbolicos, recenseri tres monarchas san kam, et quinque Imperatores — ou ti. In quorum numero, cum chuen hin et hoam ti soleant memorari; hinc non mirum, quod traditio ferat illum nempe chuen hin mortuum esse, at postea resurrexisse. hunc vero nempe Hoam ti pleno die in caelum ascendisse chuen hin su ci fou sou. Ita liber Xan hai Kim. Hoam ti peger Xim tien Ita liber nui Kim. In quem locum chronista ay aiunt hoam ti, post are fusum Ingens sacri ficii Instrumentum tim dictum, draconibus ins mortuum esse, deinde (redivivum) draconibus insidentem in caelum ascendisse. quae expositio manifeste alludit ad hexagramma ye Kim tim Kna, quo designatur illud insigne hoam ti sacri ficii Instrumentum, in quo textus ye Kim ait Xim gin seu sanctum & supremum sacerdotem condidisse carnem sacri ficii in odorem suavitatis Xam ti, et in alimentum electorum. tim pum gin ye. Xim gin pum y hiam Xam ti. yam Xim hien; et quod consequenter est verum symbolum sacri ficii Invenit a christo Instituti, immediate eiusdem sacri ficii cruentum, per ipsius passionem et mortem consummatum. In eodem Instrumento, quod est pariter symbolum cordis constantis et hericae patientiae cum qua illud obtulit suo Patri pro suis ipsis deicidis. Quoad dracones quibus insidens dicitur hoam ti caelum conscendisse, ii ex principis symbolici ye Kim ob perspicacem oculorum aciem, sunt symbolum Angelorum, — sed quia lucifer fuit rebellium caput, ideo in libro ye Kim adumbratus est sub figura draconis superbe feroci cam lum. Et ex caelo ejecto cum Angelis sublatus sit illud facinorosum caput, ideo Angelorum exercitus sub nomine draconum dicitur in libro ye Kim felicissimus, quod nunc sit libera ab illo capite maledicto, Kim lum vu Xey Kie.

Quandoquidem Christus Dominus post praedicationem verbo et exemplo Evangelium, consummatumque post mortem et passionem suam nostra Redemptionis opus, redivivus ascendens in caelum, primus Justorum intravit gloriam, inde nitens suis meritis nobis acquisitam, tunc relicto discipulis suis mandato, universas mundi Regionas peragrandi, et sanctam legem suam cunctis ubique annuntiandi, nulli non aperuit certam vitam sanctam, et aeternam beatam viam: Traditio sinensis, quae ob antiquitatem summamque primae suae originis puritatem, visa est huc usque in singulis antea propositis cum nostra veluti ad amissam quadrare: invenitur deo dante non minus feliciter cum eadem cohaerere, quoad has postremas veritatis Evangelicae tantique momenti notiones. Hinc quemadmodum Evangelium s. mathaei docet Jesum, paulo ante suam in caelum ascensionem dixisse discipulis suis, Euntes docete omnes gentes; simulque eos admonuisse, omnem potestatem

Sancto in caelum regresso, publicatio Evangelii, omnium gentium conversio, et via caeli aperta.

sibi datam esse in caelo et in terra: ita intelligimus ex diversis finarum monumentis v. ex libro ta tai li, et ex libro Kien cho tu, Ipsorum Xim gin seu verum mundi salvatorem, hominibus aperuisse viam caeli, et fontem gratiae conversionis longe lateque distendisse. Xim gin cho cai tien lou, hien cham hwa yuen. Eique traditum esse supremum Universi Dominium; et esse verum caeli terrae et omnium spirituum dominum. Xim gin quei tien ti chu, ye. quei quei Xim chu ye. quae suprema potestas agnosci solet in praecipuis sanctis Regibus seu heroibus post (quos ostendemus esse totidem illius typos mythicos) statim post ipsorum in mortem, sicut in christo. ipso. quod est fundatum in textu 5. lineae primi hexagrammatis Kien Kua libri ye Kim, testantis sanctum in hac linea adumbratum, ut sedentem in caelesti throno suae majestatis, regere magnum opus Regenerationis seu reformationis. fei lum cai tien, ya gin tao ye. quem textum Auctor dubiorum exponit in sensu a me modo prolato, dicens sanctum in celsissima caeli sede dominantem, promovere publicationem et proximam legis divinae per omnes vrsi generationis. Xim gin, Kiu tien uei, Kim tien tao, So cao yn tien hia. uan xé che tay; et ita idem Auctor alibi concludit, hien ti can et van va hwa sem.: hominum conversio omnium populorum. hien ti can et van va hwa sem.: hominum cordibus sancti Reparatoris meritis commotis, orbis universus obtinet perfectam pacis felicitatem. Xim gin can gin sin, et tien hia ho pim.

Cum sacra traditiones nostrae fidem faciant, Deum optimum maximum ex infinita bonitate natura sua propria, suscipiendo consilium reparandi ruinas caeli Angelici, et generalem hominum in terra corruptionem; ab initio manifestasse, et voluisse postea per singulas generationes annuntiare, salutare suum decretum, Angelis et hominibus simul in caput et supremum Dominum constituenti — proprium filium suum ab aeterno genitum, et in tempore incarnandum; pro ad supplendum cum gradu excellentiae à nullà creatura exogitando aut sperando, principatum in ipsa creatione tributum, super Angelos, tum Doam super homines: Cum praeterea praedictae traditiones nos doceant, huius divini Reparatoris sanctam legem, non coepisse apud omnes gentes predicari, nisi postquam à morte pro nostra Redemptione tolerata, redivivus in caelum ascendens suscepit supremi Domini sui et Regni potestatem, et misso in terram spiritu sancto, illam ubique replevit divinae suae gratiae effusione: supposita, inquam, sacra huius traditionis certitudine, si primam sinensis traditionis et libri ye Kim origo est eadem, ut ab initio contendimus, et hucusque multiplici argumento ostendimus; debent in his pariter occurrere non minus clara et distincta totius huius sacrae veritatis vestigia. Et sanctalia in iis

乾鑿度 聖人鑿開天路 顯彰化源
大戴禮 聖人為天地主 為山川主 為鬼神主 為宗廟主

易乾卦 飛龍在天 大人造也
易或曰 造化曰大造 造者天之為聖之事也 聖人居天位 行天道 所造于天下 萬世者大矣 故曰大人造也 而天下和平

易咸卦 天地感而萬物化生 聖人感人心

易或震首出而為天下主則天地神人比
天下歸則天地神人皆得其所歸震
動于二陰之下為萬物資始資生之本

nunquid nemo non mecum facile agnoscat, si revocet in memoriam duo
 antea ex communi Doctorem Sinarum Sententiâ observata; primum librum
ye kim, qualis more habetur, agere a capite ad calcem de opere Reparati-
 onis. 2um Auctorem Reparationis his verbis ti chö hu chin, præcipue
 designatum, nomine ti seu Xam ti à finis appellari, vel cao vè, cao hoo,
san ve chi chu &c. quæ sunt nomina creatori & Reparatori communia,
 & simul vocari nomine Xim gin. ti chö hu chin, Xim gin ye. Id est ad
 verbum Xam ti, vir sanctus verno tempore capit prodire ad opus Re-
 parationis ab eo susceptum. quibus observatis, quis non agnoscat catholi-
 cam veritatem in his Auctoris dubiorum super hunc textum verbis?
chin xeu chö, el quei tien hia chu, Id est, vir sanctus et deus Xam ti, ubi
 primum prodit vernâ tempestate, ^{illud} statuitur universe dominus. câ tien
ti Xim gin Kiai te Ki so sem, et ^{ita} cælestis Intelligentiæ æquæ ac homines
 terre Incolæ habent ipsum suum creatorem pro rege ac domino. —
chin xeu chö, el quei tien hia quei, câ tien ti Xim gin, Kiai te Ki so quei.
 ubi primum (divinus Reparator per Incarnationem) Xim gin Xam ti,
 vir sanctus et deus se manifestat verno tempore, sit ^{tuum} refugium totius
 universi, & omnes Angeli et homines ad quem habent, ad quem confugi-
 ant, tanquam ad mundi liberatorem. ubi notandum diligenter. In eodem
 dubiorum Auctore, Symbolum chin Kua ita esse signum vernæ tem-
 peratis libri ye kim, ut primario sit Symbolum primi verum omnium
 principii, & primæ causæ Reparationis. ye yam tum yu llyn chi hia,
qui uan ve cù xe, cù sem chi pen, id est, filii dei Incarnati, quæ de causâ
chin Kua dicitur cham cù filius major. seu primogenitus.

Sed quia ad inveniendum opus regenerationis seu conversionis gentium.
 in annuâ naturâ renovatione et vetum regeneratione adumbratum, oportuit
 divinum Reparatorum intrare in gloriam suam, ut & calo toti orbi reluceret
 cum pleno splendore omnium illius virtutum exemplar; Simulque spiritum
 sanctum instar ignis et venti vehementis descendere super terram, et evangelii
 præconum mentes et corda celesti ardore, & luce replere; Idcirco auctor
 libri ye Kim, qui juxta Interpret^{em} totus est de reformatione cordis, seu de
 regeneratione spirituali, illâ sacrâ notitiâ colitis illustratus, videtur hanc
 clarè adumbrasse tum in figurâ hexagrammati Koan, exhibente ventum
 super terram, id est spiritum sanctum vocis Evangelicæ sonum toto orbe
 effundentem, & audientium animos commoventem; tum vero in textu
 huius hexagrammati annexo, ubi ait Koan Koan, Et pu cien &c. cujus quantum
 percipi potest ex ejus laconicâ brevitate, et ex expositione Chuen; hic est
 genuinus sensus. Sanctus Reparator sedet in excelso calo, omnium oculis
 expositus, uti omnium virtutum exemplar, In quos intentos habent
 et sanctificantur. Kim cû Kim Kiu Xam, quei tien hia chi piao y &c.
cê hia Koan yam et hoa yê &c. Eiusdem hexagrammati textus cum ejus
 expositione loquens de divinâ lege Reparatoris, ejus scilicet verbis et exemplis
 stabilitâ; hanc vocat purâ et infinitè spiritualem, ineffabilem, nunquam
 aberrantem & ex omni parte perfectam, hanc comparandâ cum lege dâ

in Redemptory
ad Dei Amorem

tonitru
symbolum Redemptorij
primus ad Dei timorem

publicatio
Evangelii
et gentium
conversio
per
operationem
spiritus
sancti

Koan	觀	之表	子顥若
Ven	fum	儀	
fus			
Koan			

觀 Koan Kua.
virtus voci
ferre verb.

Koan Kua.
virtus vōi
fama verb.

creature. stabilita pro generatione & renovatione rerum naturalium, in qua
ait illam esse fideliter adumbratam ab Ipso sancto Reparatore (utriusque
Auctore) atque adeo omnes orbis universi populos, ejus virtutum admira-
tione percussos, licet non satis capiant ejus meritum mensuram, utrisque
tamen ita commoveri, ut sublati in eum oculis, ultro et certatim ejus
dominio se subiciant. Koan tien chi xin tao. su xi pu te. xin gin y
xin tao xe kiao. el tien hia fou y. In alia textus hexagrammati
Koan annexi parte, exponitur cum mira claritate præcipua legis evange-
lica prærogativa, seu virtus præcipua ac tam requisita, nempe fides
illa pura et simplex, qualem christus ipse docuit omnes christianos
in personâ Thomæ Apostoli, dicens. Beati qui non viderunt et credi-
derunt. Hæc verba illius partis textus nunc exponendi. tiam yue; tien
ta koan cai xam, xun el sin. chum chim, y koan tien hia. &c. quem
ut facilius intelligas, sciendum est ex principiis symbolicis propriis
libri ye kim, præsens hexagramma koan, representans (ut diximus)
ventum terram afflantem, id est spiritum sanctum, vocis evangelica
sonum toto orbe diffundentem, esse pariter symbolum virtutis fidei,
totâ textus modo allegati parte clarissime explicata, in hunc circiter
sensem. magnum sanctitatis exemplar. Id est in excelso Cælo (longè
à corporeis hominum oculis) nihilominus ei subiciunt se se et
credunt. propter rectitudinem et perfectionem (divinam) hujus exempla-
ris sibi propositi, omnes baptizantur, purificantur, & credunt in
ipsum sicuti suis oculis præsens adesset, & ita convertuntur. Ea quæ alai ch
in hunc locum adduntur, multum servire possunt pro majori præsentis
expositionis elucidatione. quidem huic magis conforme videri potest
quàm hæc illius verba. tia koan el hoa, cou gin sin el hoa chi id
est, subicit hominum contemperationi virtutum et sanctitatis, sua exemplar,
cujus consideratione commoti in ipsum credunt et sperant. Alia quæ
sequuntur, non minus confirmant nostram prædictam expositionem,
siquidem ibi declarat, sanctam Reparatoris legem licet sit purè spiritua-
lis, & a sensibus planè remota, nihilominus ab omnibus populis recipi
& observari solo divini spiritus lumine & oratione ductis, xin gin xin
tao xe kiao, ye sei yeu xin se, el min cù fou, cum koan chi, xin y
el y.

易觀卦觀天之神道而
四時不忒聖人以神道
設教而天下服矣

易觀卦象曰大觀在上順而
巽中正以觀天下觀盟而不
薦有孚顒若下觀而化也

易來知德註下觀而化故人信而仰之天之神
道非有聲色而四時代謝無少差忒聖人神道設
教亦非有聲色而民自服從觀之神一而已矣

易或觀合萬民生觀我一生是謂大觀以我一生通萬民生是謂大化生便是天之神道好生之德

元萬物資生
易乾坤卦大哉乾元萬物資始至哉坤
二陰之下為萬物資始資生之本
易說卦傳神也者妙萬物而為言者也
易說卦傳神也者妙萬物而為言者也
易說卦傳神也者妙萬物而為言者也

Kua, quod vocat originem omnium, chin ci yuen yē. Et principium generationis et regenerationis rerum omnium, id est omnium populorum seu omnium hominum... qui uan ve cū xē, van ve cū sem chi per, nam in stylo symbolico libri yē Kim, omnes res naturales, sunt symbola omnium populorum: quae dicti Interpretis verba cum sint excerpta ex textu annexo duobus symbolis Kien et Koen calum et terram signi significantibus juxta sensum litteralem; sed virtutem dei tum paternam tum maternam juxta sensum symbolicum, et praecipue omnipotentem sancti Regeneratoris, quem sine magni patris et magna matris nomine appellant, fecunditatem: mirum in modum quadrat cum iis, quae fides seu evangelium docet de vero omnium fidelium Regeneratore christo domino, sicuti tota expositio huc usque allata cum textus, tum commentariorum hexagrammatis Koen Kua.

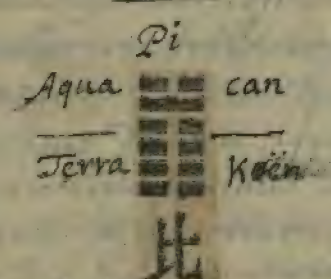
Atque ut magis retuceat perfecta conformitas hujus traditionis sinensis cum sensu evangelico, unum est diligenter advertendum, nempe quemadmodum opus Regenerationis populorum in evangelio sic tribuitur christo salvatori nostro, tanquam vero omnium fidelium parenti, et novae legis Adamo, seu potius tanquam novo Creatori in caelesti sua gloria throno quiescenti; ut non tam per se quam per spiritum sanctum, in terram missum post suum in calum ascensum, gentium conversionem operetur: ita liber yē Kim totam populorum renovationem seu regenerationem sub annua rerum mutatione seu renovatione adumbratam sic tribuit suo Xim gin modo dei (Xam ti) nomine; modo Xim gin, tagin, Kiuncu, hominis sancti nomine appellati; ut licet caelesti et terrestri, id est paternae et maternae fecunditatis duobus symbolis Kien Kua et Koen Kua adumbrata praeditus et omnipotens praedicetur, dicaturque omnia operari, nihilominus dicatur etiam nihil operari nisi per spiritum divinum (seu per spiritum sanctum) uti manifeste patet ex singulari textu veteris traditionis, adscribente rerum omnium, id est omnium conversionem seu reformationem et perfectionem vivificae divini spiritus virtuti. Xim yē che miao van ve el qui yen che yē. Nempien haa, kilchim uan ve yē. seu potius sex diversis illius operationibus, sex diversis libri yē cardinalibus, et subordinatis duobus illis capitalibus, quibus caelestem et terrestrem id est paternam et maternam sancti Regeneratoris fecunditatem symbolicè significant supra diximus. octo illis symbolis cardinalibus, totius systematis libri yē Kim complectentibus Deam et seriem generalem reformationis totius mundi corrupti, ejusque restitutionis in pristinam primae formae, five justitiae originalis integritatem, teste docto commentario Colai li.

Li quam ti Regio nomine nuper edito.

上章大王卦位
之後而言六卦
之用不言乾坤
者乾坤主宰
萬物之常行
于六子之中
所謂神也者
妙萬物而為
言者也萬物
有迹可見而
神在其中神
無迹可見然
神不離于物
也案此章
合義又卦位
而總贊之蓋
變易之序後
天為若而交
易之理先天
為明

Dices. Si liber yē Kim sub suis figuris Symbolicis complectitur verum systema prophetieum Reformationis seu regenerationis hominum, eorumque cum Deo reconciliationis; Inter figuras Symbolicas illius libri, debet esse aliqua, qua medium à christo Salvatore ad praescriptum, uti ad id praecipue necessarium, clarè et specialiter praenuntiare videatur. Respondeo, hoc rectè omnino concludi, et confido fore ut lector modò mecum non agere agnoscat, baptismum a Redemptore nostro ea de causâ institutum et omnibus gentibus imperatum, sine ullâ obscuritate adumbratum esse in symbolo seu hexagrammate pi qua, aquam super terram superficiem terrae exhibente effusam. ti Xam yen Xui, pi. quod ut fuit

pag. 135
Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos.

Symbolum consanguinitatis seu confederationis.

Aqua effusa super universam terram faciem, ablucens omnes mundi fordes, symbolus aquae baptismalis tollentis peccata, propter quae homines facti sunt inimici Dei, eosque in ejus sanctam gratiam reducentis, et reconcilians.

et praecipuis baptismi effectibus) su ve liam cin pi, elou Kien che, mo ju xui tai ti Xam, so y qui pi yē. Sed etiam quia hoc hexagramma constat una linea Integrâ domitante et Regiam sedem tenente, inter quinque ruptas et illius dominio subjectas, quae configuratio ut ait commentarius, est symbolum sancti Reparatoris omnia mundi regna protegentis, et omnium nationum in hunc solum animum, et oculos et omnem spem convertentium (scilicet post salutarem suam ex aqua et spiritu sancto regenerationem) Kien ou, y, yam cam Kiu Xam chi chum... Xam hia ou yn pi, el cum chi, y yagin, el du uan pan, y su hai, el hiam y gin chi liam. Textus et commentarius addunt rationem cur omnes totius orbis populi ad eum confluant, quae competere non potest, nisi soli

nam id quod ante dictum est de diluvio omine. Cum cum & chi yen priscis sinis humanum à divina Creatoris sui vertat, ad renovandam naturam humanam aqua à christo in spiritu sancto sancti venientis vehementi afflatu immunitis, et salutis aqua puritate omnibus unnes populi hoc caelesti beneficio expiati, cum Deo creatore suo; et cum christo, divino quodam filiationis, fraternitatis, in uno atque aeterno ex omnibus illius dominio simul uniti conquiescerent. Igitur praedictum hexagramma pi Kua, am secundum textum si annexi verba, in quo christus iussit. Apoteles et discipulos; et de quo dixit, nisi quis renatus fuerit, non introire in regnum Dei. De solùm quia, uti jam fuit observatum, caelestem super totam terram subiecta sine ullâ interruptione. Unde Interpretationis et reconciliationis (qui est unius

易比卦象曰地上有水比先王以建萬國親諸侯
也夫物相親比而無間者莫如冰在水在地上所以為比
也其王親比之象建萬國親諸侯建立萬國所以為比
民也親撫諸侯所以比天下也

易比卦比吉原登元永貞无咎
上下五陰比而從之以一人而撫萬邦以四海而仰一人之象有元善長永正固之德然後可以當眾之歸而无咎其本比而有祈不安者亦將皆來歸之若又遲而後至則此交已回彼來已晚而得凶矣

Kua, quod vocat originem omnium, chim ci yuen yē. Et principium generationis et regenerationis rerum omnium, id est omnium populorum seu omnium hominum... qui uan ve cū Xe, uan ve cū sem chi pen, nam in stylo symbolico libri ye Kim, omnes res naturales, sunt symbola omnium populorum. quae dicti Interpretis verba cum sint excerpta ex textu annexo duobus symbolis Kien et Koen calum et terram signi significantibus juxta sensum litteralem; sed virtutem dei tum paternam tum maternam juxta sensum symbolicum, et praecipue omnipotentem sancti Regeneratoris, quem sine magni patris et magna matris nomine appellant, fecunditatem: mirum in modum quadrant cum iis, quae fides seu evangelium docet de vero omnium fidelium Regeneratore christo domino, sicuti tota expositio huc usque allata cum textus, tum commentariorum hexagrammatis Koen Kua.

Atque ut magis reluceat perfecta conformitas cum sensu evangelico, unum est diligere nempe quemadmodum opus Regenerationis sic tribuitur christo salvatori nostro, tanquam fidelium parenti, et nova legis Adamo, seu pe Creatori in caelesti sua gloria throno quiescenti quam per spiritum sanctum, in terram missum ascensum gentium conversionem operetur populorum renovationem seu regenerationem mutatione seu renovatione adumbratam sic modo dei (Xam ti) nomine; modo Xim gin, ta gin nomine appellati; ut licet caelesti et terrestri, fecunditate duobus symbolis Kien Kua et Koe ditus et omnipotens praedicetur, dicaturque dicatur etiam nihil operari nisi per spiritum sanctum (ut manifeste patet ex singulationis, adscribente rerum omnium, id est omni reformationem et perfectionem vivifica divini ché miao van ve el qui yen che yē... nempe

seu potius sex diversis illius operationibus, sex symbolis, tonitruum et ventum, ignem et aquam, montes et nubes designantibus, et subordinatis duobus illis capitalibus, quibus caelestem et terrestrem id est paternam et maternam sancti Regeneratoris fecunditatem symbolicè significari supra diximus. octo illis symbolis cardinalibus, totius systematis libri ye Kim complectentibus Deam et seriem generalem reformationis totius mundi corrupti, ejusque restitutionis in pristinam primae formae, sive justitiae originalis integritatem, teste docto commentario Colai ti Li quam ti Regio nomine nuper edito.

上章大玉卦位之後而言六卦之用不言乾坤者乾坤主宰萬物之帝行于六子之中所謂神也者言者也萬物有亦可見而無迹可見然神在其中神不離于物也此章合義文卦位而總贊之蓋變易之序後天為若而先天為理先天為明

易或震言不言元震即元也一陽動于二陰之下為萬物資始資生之本易乾坤卦大哉乾元萬物資始至哉坤元萬物資生

易說卦傳神也者妙萬物而為言者也動萬物者莫疾乎雷撓萬物者莫若乎風燥萬物者莫熯乎火說萬物者莫說乎澤潤萬物者莫潤乎水終萬物始萬物者莫成乎艮故水火相逮雷風不相悖山澤通氣然後能變化既成萬物也周易中此去乾坤而專言六子以見神之所為一集說崔氏景曰此言六卦之用而不及乾坤者以天地無為而無不為故能成雷風等有為之神妙也吳氏澄曰此承

Dices. Si liber ye Kim sub suis figuris symbolicis complectitur verum systema prophetiarum Reformationis seu regenerationis hominum, eorumque cum Deo reconciliationis; Inter figuras symbolicas illius libri, debet esse aliqua, qua medium à christo salvatore praescriptum, uti ad id praecipue necessarium, clarè et specialiter praenuntiare videatur. Respondeo, hoc rectè omnino concludi, et confido fore ut lector modò mecum non agere agnoscat, baptismum a Redemptore nostro ita de causâ institutum et omnibus gentibus imperatum sine ullâ obscuritate adumbratum esse in symbolo seu hexagrammate pi qua, aquam super terram superficiem tam exhibente effus am. ti xam yen xui, pi quod ut facilius intelligat, revocet in memoriam id quod antè dictum est de diluvio iniquitatis, quo satanas sub nomine Cum cum & chi yen priscis sinis notus, corruptum totum genus humanum à divina Creatoris sui gratia sejunxit: simulque advertat, ad reparandam naturam humanam necessarium fuisse baptismum aquae à christo in spiritu sancto sanctificatus; ita ut divini spiritus adveniens vehementi afflatu immundis illius diluvii aquis exsiccatis, et salutis aqua puritate omnibus peccatorum sordibus ablatis; omnes populi hoc caelesti beneficio expiati, in pristinam gratiam redirent cum Deo Creatore suo; et cum christo ipso sua Regenerationis auctore, divino quodam filiationis, fraternitatis seu amicitiae vinculo conjuncti, in uno atque aeterno ex omnibus conflato Regno, sub pleno ac felici dominio simul uniti conquiescerent, quibus praenotatis facile intelliget praedictum hexagramma pi Kua, tam secundum ejus figuram, quam secundum textum et annexi verba, verè significare ritum salutarem, quo christus iussit Apostolos et discipulos suos baptizare omnes gentes; et de quo dixit, nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, non potest introire in regnum dei. De figura aquae ac textu id patet, non solum quia, uti jam fuit observatum, ejus figura representat aquam caelestem super totam terram subiecta superficiem diffusa, et quidem sine ullâ interruptione. Unde, interpretes concludunt esse symbolum unionis et reconciliationis (qui est unus est praecipuus baptismi effectus) fu ve siam cin pi, el vu Kien che, mo ju xui tai ti xam so y qui pi ye. Sed etiam quia hoc hexagramma constat una linea Integrâ dominante et Regiam sedem tenente, inter quinque ruptas et illius dominio subiectas, quae configuratio ut ait commentarius, est symbolum sancti Reparatoris omnia mundi regna protegentis, et omnium nationum in hunc solum animum et oculos et omnem spem convertentium (scilicet post salutarem suam ex aqua et spiritu sancto regenerationem) Kien ou, y yam cam Kiu xam chi chum... xam hia ou yn pi, el cum chi, y yagin, el fu uan pan, y fu hai, el hiam y gin chi siam. Textus et commentarius addunt rationem cur omnes totius orbis populi ad eum conflant, quae competere non potest, nisi soli

易此卦象曰地上有水比先王以建萬國親諸侯也夫物相親比而無間者莫如冰在地上所以為比也其主觀比之象以建萬國親諸侯建立萬國所以比民也親撫諸侯所以比天下也

易此卦比吉原筮元永貞无咎此親輔也九五以陽剛居上之中而得其正上下五陰比而從之以一人而撫萬邦以四海而仰一人之象有元善長永正固之德然後可以當眾之歸而无咎其本比而有所不安者亦將皆來歸之若又遲而後至則此交已回彼來已晚而得凶矣

et ubi se manifestat, nemo est inter populos qui ejus sanctitatem non reveretur; qui ejus verbis et documentis non det plenum assensum; et ejus virtutum exemplis, summo opere non afficiatur. Kien, el min mo pu kin; yen, el min mo pu sin; kin, el min mo pu yue. quapropter ejus nominis fama instar aquarum oceani, per universum mediū continentis Imperium, id est per universum orbem, usque ad remotissimos circa utrumque — polum populos diffundetur. Xey Xim mim yam y chu chum que. &c. Et cujuscunque orae populi, ad quos possunt accedere currus aut naves, vel hominum vires ac industria penetrare; vel qui toto celi ambitu teguntur aut terrā sustinentur; aut in quorum solum decidit ros et pluvia; ad eum, quorum corpus spiritu et sanguine vegetatur et vivit, non poterunt non agnoscere, venerari et agnare, tanquam communem et universalem sui omnium Regem et parentem, hunc sanctum, qui propter suas ineffabiles et divinas suas dotes) equiparatur caelo, id est ipsi et Deo. chen che che so chi; tien chi so fou; ti chi so cai; . . . mo pu cun cin, con yue pei tien.

Propter communem hanc et vero mundi Reparatore dignam loquendi rationem veterum melioris notae monumentorum, ubi agunt de suo Xim gin ex primaria et prophetica traditione; Recentiores scriptores, etiam si nullam nunc habeant notitiam illius Divini Reparatoris, quotiescumque loquuntur de illo suo Xim gin, praeis suis Antecessoribus non obviare praecogitato, non audent non imitari magnificum illum sonum stylum soli hominum salvatori competentem. hinc Auctor libri tu xue pien in veterum — librorum lectione multum versatus, loquens de illo sub nominibus Tien ci (Caeli filius) et Xim gin (sanctus) ait, solus filius caeli potest esse mediator inter caelum et terram (pro reconciliando homine cum Deo) cum solus habeat omnes homines et ceteras creaturas in sua potestate fei tien ci, mo chi chum tien ti, quei min ve, cam cham chi tum. Nisi Xim gin seu sanctus, sedeat in supremo caeli filii (filii dei) throno, omnes populi et cetera — creatura non viderentur sub unicam et universalem potestatem fei Xim gin cai tien ci, chi quei, mo chi li min ve, cam cham chi tum ye. quemadmodum omnes caeli constellationes videntur veluti subiecta uni stella polari; sicut omnes rivi et flumina in mare conflunt veluti sub unum commune dominium; ut omnes volucrum species in phanice sum hoam agnoscunt suum Regem; huiusque quod apud et in unicorni Kilin. — (sum hoam, et Ki lin, duo diversa symbola salvatoris, ut infra patebit) chum sim tum yu pe chin &c. Ita omnes orbis universi populi, uni homini sancto aliquando subiciuntur, qui cum sit natura sanctus, et habeat a se Justitiam originalem, sanctificabit et justos faciet et omnes sibi subiectos populos &c. uan fam tum yu ye gin ye gin yuen leam, su uan pam y chin &c.

Dies. Inter tot tam singularium christi mysteriorum praenotiones, cur nulla occurrat de ejus conceptione, natiuitate, vita abscondita, praedicatione, &c. quae singula sunt certe primi ordinis. Ad hoc de iis idcirco scripsisse, quia de singulis abunde egimus in speciali paragrapho infra subiciendo, in quo scilicet exponitur oia valde singularis de quodam christi typo et mirabili christi salvatoris nomine. Hu ci

中庸是以聲名洋溢乎中國施及蠻貊舟車所至人力所通天之所覆地之所載日月所照霜露所降凡有血氣者莫不尊親故曰配天。直解子思說聖人之德是積其德發見又當其可。凡有血氣而為人類者一皆尊之為元后而無有不敬者親之如父母而無有不愛者此可見聖德之廣大就與天一般蓋天之所為大者以其無所不覆也。今聖人之德既光而格上下則與天配合而無間矣。所以說配天。

圖書編非天子莫之中天地為民物綱常之統非聖人在天子之位莫之立民物綱常之統也。眾星統于北辰百川統于河海丘垤統于華嶽飛走統于麟鳳萬方統于一人必一人元良斯萬邦以貞故一人正則莫敢不正矣。夫是之謂天下統于一子正也是正也。堯舜無能名矣。禹吾無間然矣。天下統于一子正也是正也。堯舜無能名矣。禹吾無間然矣。

omnium salvatori Christo domino: nempe, quia unus inter omnes habet Justitiam et sanctitatem originalem, et eternam in bono constantiam, sine ullo vel levissimo defectu. pi ki yuen xe yuen yun chim vu kien; yeu yuen xan, cham yun chim cou chi te, gen tien co y tam chum chi quai &c.

Denique, quod dignum est singulari observatione, verba textus annexi primo hujus hexagrammatis lineae, sicuti et commentarii docent hanc lineam symbolicā significari duos primarios baptismi effectus, nempe fidem et Innocentiam seu Justitiam recuperationem, chou leou lu fu pi chi vu kien. et fidem esse principium reconciliationis, seu unionis (id est christianorum seu fidelium cum Deo, et christo suo Salvatore et capite). Siam pi chi tao y chim sin quei pen &c.

Si quis forte suspicetur, nos non nisi fortuito aut ex mente preoccupatā reperire tantam conformitatem veteris traditionis sinensis cum veritate Evangelicā, circa ea quae spectant sanctae Legis publicationem et gentium conversionem; rogo, ut ipse potius positā omni opinione contrariā, perpendat cum debitā attentione singula verba et stylum piscationis allegoricum, quibus Insignis et vetus scriptor Hoai nan cū videtur utramque descripsisse, haud dubiē ex aliquā traditione prophetica piscatoribus, quos salvator mundi praeceteris elegit pro ministris et executoribus divini hujus consilii, vel potius de ipsomet sancto eorum capite; cū intuens omnes nationes, omni vitiorum et perversorum dogmatum genere corruptas, in mediis mundi perversi aquis, inter grandia et voracia cete instar piscium errantes; ait sanctum veluti piscatorum principem, ad omnes liberandos, adhibere pro arundine, sanctae suae legis rectitudinem, y tao quei con; pro limo omnium suarum virtutum catenam, y te quei lun; Ad sanctitatis leges et perfectae harmoniae numeros, motus omnes animi et corporis attemperatos, pro hamo, li yo quicieu; pro etia, Justitia et charitatis perfecta suavitatem, gin y quei el. quā ubique projectā per universa maria effundit, omnes pisces turmatim confluentes undequaque et hamum cum etia deglutientes, priores in potestatem piscatoris certatim venire exultant. ten chi yu kiam. ten chi yu hai. uan ve fen fen, xo sei ki yen.

Sed cū sit unus ex discipulis Confucii in libro chum yun clarius, nec minus eleganti stylo, et si minime allegorico, videtur praenuntiare potentem efficaciam caelestis legis et divinarum virtutum sancti Reparatoris, ad conversionem omnium populorum Universi orbis. Solus, inquit, iste philosophus, solus Xim gin seu hominum sanctissimus, qui omnia intelligit et comprehendit, potest ex supremā filii caeli (filii dei) sede ad infima descendere. quei tien hia chi Xim, quei num cum mim jui chi. con y yuen lin ye; et cum sit rerum omnium fons et origo, sese prodere foras, quando Salus universi videtur id postulare. pu pa yuen cimen, et Xi cho chi.

易比卦初六有孚比之元咎。折中本義比之初貴乎有信則可以无咎矣。程傳初六比之始也相比之道以誠信為本中心不信而親人誰與之故比之始必有孚誠乃无咎也。

淮南子以道為竿以德為綸禮樂為鉤仁義為餌投之于江海萬物紛紛孰非其有。

praenotio hominum piscandorum. Artis mystica

中庸唯天下至聖為能聰明睿知足以有臨也。語謂居上而臨下也。博博淵泉而時出之。博博如天淵泉如淵。見而民莫不敬言而民莫不信。行而民莫不說。

Denique pro ultimâ confirmatione consonantia Traditionum
 Simensium cum Evangelicâ veritate circa universalitatem Regni et
 Domini Christi Salvatoris, super omnes totius orbis populos, super est obser-
 vandum ex iisdem Traditionibus, illud Regnum potissimum intelligendum
 esse de vitâ futurâ; et omnes veteres sinarum libros, qui sicut Liber —
 ye Kim, non agunt nisi de Xim gin (Reparationis Auctore) & de ejus
 doctrinâ, virtutibus &c., idem prorsus docere ac ipsum Evangelium,
 quoad immortalitatem animarum, et infinitam Dei aequitatem in
 puniendo peccata et virtute compensandâ post vitam præsentem; atque
 imprimis circa rationem cum mercedi seu beatitudinis perfectæ homi-
 num et peccatorum, iustis in calo cum Angelis tribuenda, tum pena seu ærumna
 æternæ Reprobis in Inferno cum diaboli infligenda.

De Immortalitate
 Animæ et
 æternitate vitæ
 aut mortis iusto-
 rum et peccatorum,
 iusto sancti iudicio in
 fine singulis decer-
 nenda.

生亦不固肉軀之死而死故曰不生不死
 魂也若夫人之靈魂不散為生死者物之覺

Unicum philosophi Koen in eâ testimonium, inter veteres non
 ignobilis scriptoris, Sufficit, credo ad convincendum, priscos sapienter
 Sinas eodem modo censuisse, et locutos esse de Immortalitate animæ, ac
 philosophos seu Theologos Christianos, siquidem ait vitam et mortem
 animæ sensitivæ seu corporis, consistere in dissolutione separatione,
 et in conjunctione materiae spiritus et crassa elementorum, ex quo —
 dicta anima compacta est. quod autem spectat animam spirituales,
 sicuti hæc non habet vitam suam a vitâ animali corporis; ita pari-
 ter hæc non moritur cum corpore; eâ de causâ cum non sit generata
 (sed per creationem producta) idcirco est Immortalis. Su gin chi sim hoen,
pu in so kin chi sem quei sem; ye pu in jo kin chi sui, el sui. con-
 que pu sem pu su.

Sed quia fides et vera philosophia docent, Animam etsi physicè
 immortalem, nihilominus non posse. Sui vitæ immortalis felicitate, nisi
 virtutem colat et perseveret in bono, quandiu effrunita suo corpori in
 hoc mundo, et idcirco eam fieri mortalem moraliter, pro obnoxiam parit
 æternæ mortis per peccatum: nunc ex aliis Traditionibus ostendendum
 est, huius sacre veritatis dogma non minus notum fuisse. Antiquis Sinis,
 quam physica anima immortalitas. huius veritatis primo loco fidem
 facit. hic brevis admodum libri canonici rituum textus. Kim cû yue
chum, sias gin yue sa. Id est. Vir Justus et constans in virtute, usque
 ad finem vitæ præsentis, non desinit mori, sed finire cursum peregrinati-
 onis suæ, et transire ad vitam, quæ non habet finem. peccator vero dicitur
 a morte temporali in æternam traduci. quid aliud signi faciat hoc præclarè
 dictum philosophi mem cû: yao xeu pu el, chum xin y sui chi. soy li mim
ye. hoc est, ex longiori aut breviori vitæ cursu, nihil statui potest, quoad
 vitæ aut mortis æternæ discrimen, cuius decretum pendet a modo, quo
 singuli absolvunt hunc summa cursum, hoc est a perseverantia finali in bono
 bono aut malo. Lao cû, in suo taote Kim, nonnè in eundem sensum
 locutus est, cum dixit Euxa, qui finem ponit vitæ præsentis, et non perit

禮記 君子曰終小人曰死
 孟子 死而不朽者壽
 首德經 死而不亡者壽

id est, qui non amisit vitam spirituales, illa censetur verè longævâ et
 immortalis vitæ beatus. Su, el pu uam che xeu. quis pariter eandem
 veritatem non agnoscat in his verbis philosophi chum cû? Res om-
 nium maxime deploranda est mors Animæ, mors verò corporis est longè
 levius malum. Ngai mo ngai Gu sin sui, el gin sui cû chi. Verum
 Auctor dubiorum in hunc librum ye Kim locum, ubi dicitur, sanctus —
 scire omnia quæ pertinent ad vitam et ad mortem, yuen xe fan chum,
cou chi sui sem chi xue, clarissis videtur exponere hanc veritatem.
 omnes homines proprio lumine, ait hic Auctor, non possunt mente effugiri
 vitæ originem, nec finem quò tendunt aut quem attingunt mortales, ubi
 deciderunt ex hac vitâ. solus sanctus de se ista omnia distinctè novit.
chum gin chi sem pu chi so lai &c. Xim gin yuen chi, el chi sem chi soy xe
&c. Et quamvis ipse, sicuti ceteri hominum, habeat principium (nempe
 in suâ primâ formatione, et finem nempe in suâ morte; scit tamen se
 esse sine principio et fine. liet omnes, qui vivunt vitâ temporali
 pariter moriantur, et eodem tamen pariter æternum conservari, vel in
 æternâ vitâ beatos, vel in æternâ morte. ci xe chum el
chi, Ki yeu vu xe vu chum che cai. ci sem sui, el chi, Ki yeu pu sem,
pu sui che cun.

quod spectat summam et universalem Dei erga malos homines
 Justitiam, Lao cû hanc pulchrè exponit hoc axioma allegorico. Tien
uam ho ei ho ei xu el pu xe. hoc est rete a deo expansum super omnes
 peccatores, quantumvis laxè contextum videatur; eos omnes ita circum-
 cludit, ut nemo ex eo evadere valeat. Verum quidem est, ut fert com-
 mentarius, in vitâ præsentis sæpius contingere, ut bonis omnia sint —
 adversa, è contrâ malis omnia prospera; quod suspectam facit apud
 multos veritatem axiomatis Lao cû. Sed monendi sunt, infallibilem
 illius veritatem spectare finem huius mundi, quo tempore singuli
 ex æquo fiet pro suis meritis debita retributio. quei yao Ki chum xe,
el cû Ki pien ho ei, gen hen chi, Ki ho ei ho ei quam ta, sui xu, el pu xe ye.

At liber canonicus Xu Kim, Integrum ac sincerum de divini
 erga Justos et peccatores justitiæ documentum, videtur multò clari-
 attingisse, dum ait deum in examine quod instituit vitæ omnium populo-
 rum, nunquam tantillum desistere a Justitiâ. et quamvis remunent
 probos vitâ æternâ, et non sinat peccatores ulterius vivere, et fini vitæ
 æternæ felicitate; hi miserae suæ sortis culpam non possunt rejicere
 nisi in seipso. quei tien Kien hiam in, vû Kine y, Kiam mien yeu yun,
yau puyun, fei tien yao min, min chum cû mim. omitto expositi-
 onem commentarii Regii ge Kiam præsentis dynastie in hunc textum,
 ex quo patet adhuc cum majori claritate, ejus perfecta conformitas
 cum ipso dogmate Evangelico, ut veniam ad librum ye Kim, qui

莊子哀莫哀於心死而人死次之
 易或原始
 至矣天網恢恢疎而不失
 得禍惡得福者疑天網之疎而有失惟要其
 終始而盡其變化然後知其恢恢廣大雖疎
 而不失也

老子天之所惡孰知其故
 民不畏威大威
 至矣天網恢恢疎而不失
 得禍惡得福者疑天網之疎而有失惟要其
 終始而盡其變化然後知其恢恢廣大雖疎
 而不失也

書經惟天監下民典厥義降年有永有不永
 非天民民中絕命
 則天降之年必不然長久如其不義則天降之年
 其民乃民之所行不義而中道自絕其命耳

præter quasdam sententias generales, ubi de beatitudine et paucis hominibus bonis et malis tribui solitis (*Tien tao fo xan ho in, vel ci xan chi kia, pié yeu yu kim. ci pu xan chi kia, pié yeu yu yam*) In textu proprio hexagrammatis Kien Kua habet valde singularem descriptionem allegoricam ultimi Iudicii, In qua sanctus (omnium salvator & Iudex) sursum in throno sue majestatis omnibus hominibus conspicuus, cum perspicacia draconis, seu cum prudentia serpentis, cognitis singulorum meritis et demeritis, ad exercendam plenam suam super omnia potestatem, ac manifestandam infinitam suam Justitiam, statuit Justos posse in celum conscendere, ut ibi cum Angelis quiescant, futuri communis beatitudinis participes; Improbos vero post diabolum in abyssum detradi, ubi cum demonibus crucientur communis ærumne socii.

Allegoricam prædicti textus *ye Kim* rationem mihi videor antea satis superque exposuisse, saltem quantum convenit pro lectore litterarum sinensium notitia non instructum. quapropter hic non protuli nisi sacrum sensum, sub allegorice cortice latentem, cuius fidelitatem facile agnoscat, qui cumque scripturæ hieroglyphicæ utcumque peritus, confert ut decet, cum verbis ipsius textus et subiectis brevibus commentariis, aut traditionibus huc pertinentibus.

Dices. tantum abest, ut liber *ye Kim* et tota Sinarum philosophia, contineat ulla vestigia ultimi Iudicii et immortalitatis animarum; ut potius juxta illius philosophia principia, certo certum videatur, animam hominis constare duabus partibus dissolubilibus *hoen* et *pe*, quarum una tenuior, levior instar aura celestis, in morte sursum avolans, prorsus dissipetur et evanescat. Altera vero magis crassa et ponderosa deorsum decedens in terrâ redeat et dissipetur: neque sympathicus ille verum celestium et terrestrium seorsim sensum ac deorsum à se invicem discedentium motus, quem de Justorum in celum ascensu, et de Improborum in terrâ abyssum perperam Interpretati sumus, alium ullum complectitur sensum in textu libri *ye Kim* supra allegato. Respondeo. Eiusmodi objectionem non posse esse, nisi hominum, qui ex unâ parte non habent notitiam Sinarum philosophia, nisi ex quibusdam discursibus pseudo-philosophicis aliquot Sophistarum posterioris ætatis, qui verâ veterum philosophorum sapientiâ philosophicâ repudiata, totam veterem doctrinam fidei corruperunt, de animâ hominis non solum, sed etiam de ipsâ Divinitate multis in locis discurrerent Atheopoliticorum more: et qui ex alterâ parte prorsus ignorant, totam veterem philosophiam, seu libri *ye Kim*, esse purâ et perfectè Symbolicam, et sub verum naturalium velo, continere totam sacrorum Religionis mysteriorum veritatem, id de causa merito

appellatam his magnificis nominibus, *ta tao magna doctrina; tai hio, maxima scientia; tien hia, scientia celestis seu divina*, uti infra ostendemus in speciali paragrapho de Symbolis. Interim satis est hic proferre veteris philosophi Koen *in cū* testimonium ad persuadendum priscos sapientes Sinas, sub his duobus nominibus *hoen* et *pe*, non duas animæ materialis partes dissolubiles, ut fert objectio, sed duplex nempe hominum tum Justorum tum Improborum genus. quorum nomina *hoen* nuncupatas, prædictus philosophus appellat animas immateriales seu spirituales *lim hoen*; agiles (in viâ virtutis) et clare. Intelligentia *guei Kim*, *mim hoen*, nobilior et virorum sapientum proprias, *guei quei, guei hien*, et veros spiritus, instar avium celestium Regioni, id est luminis gloria cum Angelis destinatos. *Xim hoen guei Kuei, yam hoen guei yu*, *mim hoen guei Xim*. Et contra quæ nomine *pe* nuncupantur ab eodem philosopho, dicitur Ignobiliores, corpore et rebus sensibilibus aggravatas, et sicut bestias animantes Intelligentiâ destitutas, ac stultorum proprias, et ideo defensui et tenebris destinatas, cum in demonum societate. *Kiam pe guei cien*, *li pe guei yu*, *chum pe guei ngan*, *chum pe guei mau*; *yeu pe, guei quei*.

Quia totum hoc testimonium contextum est ex principis Symbolicis libri *ye Kim*, spirituum seu Angelorum tum bonorum tum malorum discrimen distinctè exponentis; et bonorum felicitatem æquè ac malorum supplicia infinita sancti (Reparatoris omnium Iudicij) Justitiam tribuentis. *futa gin che yu quei Xim ho Ki Ki hiam*: nemo, haud dubie his sublimiorum sapientia principis imbutus, queri audebit, me philosophi Koen in cū mentem cum violentiâ ad hunc sensum sacrum detorsisse. Sanctus Expectatio omnium seculorum.

Si post tam multiplicem et tam perfectam concentum traditionum sinensium cum veritate Evangelicâ, circa originem, nativitatem, personam, naturam, nomina, titulos, doctrinam, virtutes, penas, mortem, resurrectionem, potestatem, et Regnum æternum Christi Salvatoris super omnes creaturas; si, inquam, supersit adhuc cuiquam aliquod dubium, quod salvator messias fuerit reverè ubique decantatus ac præfiguratus in libris canonicis aliis que vetustis monumentis, sub nomine illius *Xim gin* supra toties allegati: nemo enim spero, qui non ponat statim illud dubium, cum intelliget ex iisdem traditionibus, hunc eundem *Xim gin* æquè ac messiam Salvatorem fuisse gentium et seculorum omnium Expectationem, ab initio usque ad Confucium et post Confucium.

De tempore ante Confucium id patet. 1. ex veteri philosopho *yeu cū* Testante. Priscos remotionis antiquitatis sapientes Reges expectasse sancti adventum et credidisse eius legem. *Xam con mim Kim*, nam *Xim gin*, et *sin Ki Kiao*. 2. ex ipso Confucio, qui ait in libro *chun yam*,

問尹子思云為魂鬼白為魄在人間升魂為貴降魄為賤靈魂為賢屬魄為愚輕魂為明重魄為暗揚魂為羽輕魄為毛明魂為神幽魄為鬼

晏子臣聞上古明君望聖人而信其教

萬物造命
Kien
易經
有餘殃
相求水瀝濕大就燥雲從龍風從虎聖人作而萬物覩
本乎天者親上本乎地者親下則各從其類也
萬物造命
易經
有餘殃
相求水瀝濕大就燥雲從龍風從虎聖人作而萬物覩
本乎天者親上本乎地者親下則各從其類也

易經
有餘殃
相求水瀝濕大就燥雲從龍風從虎聖人作而萬物覩
本乎天者親上本乎地者親下則各從其類也
易經
有餘殃
相求水瀝濕大就燥雲從龍風從虎聖人作而萬物覩
本乎天者親上本乎地者親下則各從其類也

中庸百世以俟聖人而不惑，知人也。大哉聖人之道，洋洋乎發育萬物，峻極于天。優優大哉，禮儀三百，威儀三千，待其人而後行。論語聖人吾不得而見之矣。詩經山有榛，澤有苓，云誰之思，西方美人，彼美人兮，西方美人兮。嗟其遠而不得見之辭。

mentionem facit adventus illius Xingim per centum generationes ante se expectati cum spe planè firmâ ac certâ. pe Xey su Xingim el pu hoe. Et in eodem libro exaltans sublimitatem et sanctitatem Legis (ab eo stabilitam), et in harmonico verum naturalium ordine praefiguratam, post ejus adventum, eo ducere ac magistro, ab hominibus observandam, non obstante ejus praxis difficultate. tacai Xim gin chi tao... tai ki xim el heu him. testando tamen in alio ejusdem libri loco, summum suum dolorem, quod nulla ipsi spes superesset videndi fortunatam illam ejus adventus aetatem (aliquot saeculis a sua remotam) Xim gin, nga putê el Kien chi y.

Quarum traditionum sensum verè sacrum nostri Antecessores videntur multo tempore ante nos suboluisse. si quidem P. Phil. Couplet in libro 2.º sue Scientiae Sinicae super textum libri chum yun supra allegatum, expectans ut alii statuunt quid sit ille Sanctus tandem ab hominibus expectatus, ait. Ego quidem sicut asserere non audim, quod Confucius hoc profatus sit impulsu spiritus illius, quo movente Sybille, quondam de Christo veritatem sunt, ita et negare sui profatum esse, haud quaquam sanè volum. Certè (pergit idem Auctor) constans inter Sinos fama est, Confucium identidem dicere solitum, si tam yen Xim gin. hoc est, in occidente est, vel erit, Sanctus. Sinis autem Judaea occidentalis est. quod dictum Confucii excerptum videtur ex ipso libro canonico odarum, ubi ille Xim gin dicitur si tam chi mui gin, qd est Admirabilis et Amabilis vir Regionis occidentalis, ad testandum dolorem Auctoris, illius adventum a suo saeculo longè distitum prospicientis.

Expectatio
Quod adventus illius Xim gin adhuc perseveraverit inter Sinas post Confucium, constat ex hoc philosophi memin testimonio min uam chi, jo ta han chi uam yun mîe yê. Qd est populus hunc expectans desiderat, sicuti Ingentis siccitatis tellus terra arefacta videtur desiderare nubium coactionem et indem, qua certa sunt Imbris Impendentis signa, et veluti symbola, sub quibus veteris propheta vota sua promebant, atque impimis Isaias, cum Redemptoris adventus et legis gratia desiderio incensus diceret. Rorate cali desuper et nubes pluant. Justum, aperiatur terra et germinet Salvatorem. Quae symbolica ratio, cum videatur communis Sinis cum Sanctis prophetis, quoad idem, non mirum quod liber yê Kim fons geminus sacrorum symbolorum, et Fio hi seu magni propheta et patriarcha Enochii opus, eandem rationem spei seu expectationis exhibeat in hexagrammate sin Kua, nubes in calo exhibente, ut prognosticum certum mystici et salutari Imbris ab initio mundi promissi ad irriganda

totius generis humani. Et quia sicuti ante messiam Salvatoris adventum firma illius expectatio faciebat verum characterem Justorum; ita post ejusdem adventum fides certa omnibus Evangeliiis illius documentis est veluti testera electorum; Idem primus hieroglyphorum parens, idem scilicet ac Auctor libri yê Kim, voluit veteris legis divinae sectatorum dictos Ju gin, designari characterem hieroglyphico, conflato ex sua propria hexagrammati sin Kua symbolo expectationis, et ex gin (vir, homo, seu Sanctus) Ita ut sectatorum veteris legis Ju Kiao, si dicerentur a spe firmâ cum qua expectabant Sanctum Messiam Salvatorem; sicuti qui post ejus adventum ejus legem sequuntur dicendum fidelis sin gin seu credentis, qd ab eodem hieroglyphorum parente designati, per characterem hieroglyphicum sin conflatum ex yen verbum, et gin vir, homo seu Sanctus, quo loquentes, cum ipsa veritas aeterna, quis audeat ei fidem negare!

Conformitas
Doctrinâ Evangelii considerato pulchre allegatâ, ex praefata ex qua intelligitur veluti delineatam minâ, usque ad ip câi tien ti; et post ribus exaratum i Xim gin. Juxta

characteris ejus adventus progressus, in initio constitutos. tac san, yu san kie chi Kien, Soliam yu Xim gin, ad fovendam spem firmam in corde expectantium: Sicuti constat ex aliis traditionibus, salutarem illius epocham annexam fuisse mystico temporum characteri per symbolicum figurâ ho tu numerum designato, uti uti suo loco ostendemus in duplici diverso computo, cum his saluberrimè coherentem.

Contra harum & ceterarum antecedentium traditionum Expositionem huc usque allatam, mihi videor audire qui opponat, in iis non agi, ut perperam contendimus, solummodo de unico sancto, sed de totidem viris sanctis seu heroibus et diversis, quot numerantur Sapientes Reges aut virtute insignes principes in toto veteris christi intervallo, putâ a fo hi primo trium monarcharum san hoam usque ad Confucium inclusive. Ad objectionem Respondet id admonendo lectorem ut meminerit plenum testimoniorum supra allatorum, quibus manifestè patet, verum Xim gin Veteris traditionis, juxta prisconum Sapientum mentem, non esse nisi unicum

言 gin. Homo messias	需 sin. Expectans
言 yen. loquens Deus Incarnatus	言 gin. hominem messiam.
信 sin. fidelis seu discipulus Legis novae, vivens in fide messiae. post predicationem Evangelii	儒 Ju. discipulus legis legis naturalis <u>Ju Kiao</u> , vivens in expectatione messiae venturi

四書大全御序 厥初聖人未生道在天地聖人既生道在聖人綱鑑道散于三極之間所望于聖人者裁成天地之道以立人極云耳
論語鳳鳥不至河不出圖吾已矣夫

Ab initio mundi usque ad finem, non nisi unus Sanctus, sub diversis et harum nominibus praefiguratus.

Sim can. aqua Kien. calum Sim. Expectare

Symbolum et hieroglyphus expectati-
onis.

孟子民望之若大旱之望雲霓也。易需卦象曰雲上于天需。

見之辭。
 詩經山有榛
 優優大哉禮儀三百威儀三千待其人而後行
 中庸百世以俟聖人而不惑知人也
 大哉聖人之道洋洋乎發育萬物峻極于天
 論語聖人吾不得而見之矣
 嘆其遠而不得

孟子民望之若大旱之望雲霓也
 易需卦象曰雲上于天需

mentionem facit adventus illius Xingim per centum generationes ante se expectati cum spe planè firmâ ac certâ. pe Xey su Xingim el pu ho. Et in eodem libro exaltans sublimitatem et sanctitatem Legis (ab eo stabilitam), et in harmonico rerum naturalium ordine præfigurata, post ejus adventum, eo ducere ac magistro, ab hominibus observandam, non obstante ejus praxis difficultate. tacai Xim gin chi tao... tai Ki gin el heu him. testando tamen in alio ejusdem libri loco, summum suum dolorem, quod nulla ipsi spes superesset videndi fortunatam illam ejus adventus ætatem (aliquot sæculis a sua remotam) Xim gin, ngu putè el Kien chi y.

Quarum traditionum sensum verè sacrum nostri Antecessores videntur multo tempore ante nos suboluisse. si quidem P. Phil. Couplet in libro 2.º sue Scientiæ Sinicæ super textum libri chum yun supra allegatum, expectans ut alii statuant quis sit ille Sanctus tandem ab hominibus expectatus, ait. Ego quidem sicut asserere non audim, quod Confucius hoc profatus sit impulsu spiritus illius, quo movente Sybille, quondam de christo prædicante sunt, ita et negare se hoc profatum esse, hæc quaquàm sanè volum. Certè (pergit) Dem Auctor) constans inter Sinos fama est Confucium identidem dicere solitum si tam yen Xim gin. Hoc est, in occidente est, vel erit, Sanctus. Sinis autem Judæa occidentalis est. quod dictum Confucii excerptum videtur ex ipso libro canonico odarum, ubi ille Xim gin dicitur si tam chi mui gin, qd est Admirabilis et Amabilis vir Regionis occidentalis, ad ostendendum dolorem Auctoris, illius adventum a suo sæculo longè distitum prospicientis.

Expectatio
 quod adventus illius Xim gin adhuc perseveraverit inter Sinas post Confucium, constat ex hoc philosophi memini testimonio min uam chi, jo tu han chi uam yun niè yè. Qd est populus hunc expectans desiderat, sicuti Ingentis siccitatis testu terra arefacta videtur desiderare nubium coactionem et fridem, quæ certa sunt Imbris Impendentis signa, et veluti symbola, sub quibus veteris propheta vota sua promebant, atque imprimis Isaias, cum Redemptoris adventus et legis gratia desiderio incensus dicit. Rorate cali desuper & nubes pluant. Justum, aperiatur terra et germinet Salvatorem. quæ symbolica ratio, cum videatur communis Sinis cum Sanctis prophetis, quoad Idem, non mirum quod liber yè Kim fons genimius sacrorum symbolorum, et fo hi seu magni propheta et patriarchæ Enochii opus, eandem rationem spei seu expectationis exhibeat in hexagrammate sin Kula, nubes in calo exhibente, ut prognosticum certum mystici et salutari Imbris ab initio mundi promissi ad irriganda

totius generis humani. Et quia sicuti ante messiam Salvatoris adventum firma illius expectatio faciebat. verum characterem Justorum; ita post ejusdem adventum fides certa, omnibus Evangelicis illius documentis est veluti tessera electorum; Idem primus hieroglyphorum parens, idem scilicet ac Auctator dictos Ja ex sua propria hea gin (vir, homo, seu Ja Kiao, Si dicere Sanctum messiam ejus legem sequunt. Eodem hieroglypho glyphicum sin c. Sanctus, quo loqui fidem negare.

Conformitas illarum omnium traditionum finensum cum doctrinâ Evangelicâ, de messia Salvatore, ante et post ejus adventum considerato pulchrè confirmatur hac veteri sententiâ antea jam allegatâ, ex præfatione Regiâ in commentario tacuere libri su Xu. Ex quâ intelligitur Sancti Reparatoris legem ab initio mundi fuisse veluti delineatam et præfigurata in ingenti cali et terra volumine, usque ad ipsius nativitatem. Kine chu Xim gin uei sem, tao cai tienti; et post ejus nativitatem, eandem fuisse vivis characteribus exaratam in sacra ipsius personâ; Xim gin ki sem, tao cai Xim gin. Juxta quam. Idem corpus Amalium cam Kien, ait character ejus adventus prognosticos fuisse in calo et terrâ ab initio constitutos. tac san, yu san kie chi Kien, Soliam yu Xim gin, ad fovendam spem firmam in corde expectantium: Sicuti constat ex aliis traditionibus, salutarem illius epocham annexam fuisse mystico temporum characteri per symbolicum figurâ ho tu numerum designato, uti uti suo loco ostendemus in duplici diverso computo, cum his saluberrimè coherentem.

Contra harum & cæterarum antecedentium traditionum Expositionem huc usque allatam, mihi videor audire qui opponat, in his non agi, ut perperam contendimus, solummodo de unico sancto, sed de totidem vivis sanctis seu heroibus & diversis, quot numerantur sapientes Reges aut virtute insignes principes in toto veteris christiani intervallo, putâ à fo hi primo trium monarcharum san foam usque ad Confucium inclusive. Ad objectionem Respondeo i. admonendo lectorem ut meminerit plenum testimoniorum supra allatorum, quibus manifestè patet, verum Xingim Veteris traditionis, juxta priscom sapientum mentem, non esse nisi unicum

Sim
 can.
 aqua
 Kien.
 calum
 Sim.
 Expectare

Symbolum et
 hieroglyphus expectati-
 onis.

四書大全御序
 初聖人未生道在天地聖人既生道在聖人
 綱鑑道散于三極之間所望于聖人者裁成天地之道以立
 人極云耳
 論語鳳鳥不至河不出圖吾已矣夫

Ab initio mundi
 usque ad finem,
 non nisi unus
 Sanctus, sub diversis
 nominibus
 præfiguratus.

鄒衍談天
天地終始
有一大聖
鬼谷子
自若稽古
聖人之在
天地間也
為衆生之先

quis enim audeat de pluribus Interpretari v.g. hae pphi quon in cu.
verba: Xim gin chi cai tien ti Kien, chum sem chi sien. hoc est. sanctus
existit in mundo ante omnes alias creaturas viventes. vel hae alia
tien ti chum xe, yeu ye ta xim. Id est. ab initio mundi usque ad
ejus finem, non est nisi unus sanctus tali nomine dignus. Sator
tamen plerasque illas traditiones revera etiam spectare illos sanctos
Reges seu heros veteris chronici, sed non nisi tanquam totidem figuras
aut typos mythicos unius illius Sancti à praeis sinis, sicuti ab he-
braeis per longam saeculorum senem distincta praegniti et expectati,
uti mox patebit in speciali paragrapho, pro istorum typorum exposi-
tione necessario. Respondeo 2°. adeo certum esse, neque confucium,
neque ullum è sapientibus Regibus seu heroibus veteris chronici,
fuisse illum sanctum à praeis sinis per tot saecula expectatum; ut
ipsemet Confucius (uti testatur philosophus antiquus Lie ci) inter-
rogatus num ipse esset ille Xim gin tandem desideratus, responderit
cum debita humilitate suam tenuitatem profitens, non sum, tunc iterum sicuti
S. Joannes olim interrogatus à Judaeis num ipse messias. Xam tai-
cai, Kien cum cu yue. Kien, Xim che yu. cum cu yue. Xim ce Kien ho
can? Verum quidem est, pergit Confucius, me habere aliquam notitiam
veteris traditionis. Ea de causa cum fuisset interrogatus, num
saltem tres, ceteris virtute et sapientia praecellentes trium veterum
dynastiarum Reges, habere deberent pro illo Xim gin; aut quinque
Imperatores, outi, aut tres monarchae san hoam; etiam singulos
revereretur tanquam totidem sublimiorum sapientiae et virtutis
exemplaria; nullum tamen ex iis esse aut aequiparari posse cum
illo Xim gin (qui erat omnium saeculorum expectatio). San uam Xim
che yu? ou ti Xim che yu? San hoam Xim che yu? cum cu yue.
Xim, ce Kien fou chi. quod responsum cum summam creasset admi-
rationem, demum interrogatus, quis ergo esset ille. Xim gin gen ce
Xo che quei Xim. tunc Confucius mutato colore respondit et veluti
Spiritu prophetico illustratus respondit. In occidente praedixit Xim-
gin seu sanctus, cujus sola praesentia et virtutum exempla sufficient
pro optimo et pacifico populi regimine, et pro sibi concilianda
omnium fide et imitatione; et cujus excellentia nullo nomine ex-
primi potest. Si tam che gin yeu Xim che yen, pu chi, et puloen, pu
yen, et cu sin... vu nam mim yen. hic mihi videtur futurus verus
Xim gin (omnium votis expectatus) nescio tamen an his verbis hunc
satis designaverim. pu chi chin quei Xim, yu chin pu Xim yu. Hoc unum
scio, ait Confucius, quantumcumque sit meum illius
videndi desiderium, me non debere sperare in hac vita tantam felicitatem.
Xim gin, ngu pu te, et Kien chi y.

列子高太宰見孔子曰丘聖者與孔子曰聖則丘何敢然則丘博學多識者也高太宰曰三王
聖者與孔子曰三王善任智勇者聖則丘弗知曰五帝聖者與孔子曰五帝善任仁義者聖則丘弗
知曰三皇聖者與孔子曰三皇善任因時者聖則丘弗知高太宰大駭曰然則孰者為聖孔子動容
有間曰西方之人有聖者焉不治而亂不言而自信不化而自行蕩蕩乎民無能名焉丘疑其為聖弗
知真為聖與真不聖與論語子曰聖人吾不得而見之矣

Supposita tam perfecta consonantia Simice traditionis cum doctrina
Evangelica, quoad notiones esenciales de mundi Reparatione, et ejus divino
Reparatore, toto hoc paragrapho, ut mihi videtur satis clare demonstrata,
difficile est, ut Lector attentus et liber ab omni preoccupazione contraria
non agnoscat mecum primariam veteris Sinarum sapientiae originem
purissimam fuisse et vere sacram, et consequenter canonica Sinarum
monumenta, incredibile subsidium afferre posse praecoribus Evangelicis,
ad suadendam creditis difficultioribus sanctae fidei nostrae veritates, praesertim
illis inter Sinas, quos felicior indoles et Educatio fecit librorum suorum sacre terminum
imprimis studiosos, et veritatis aequae ac virtutis magis amantes. Licet
enim sublimiora Evangelii mysteria, qualia sunt v.g. Dei Incarnatio, ejus
conceptio et natiuitas ex Virgine matre, ejusdem passio et mors ignomi-
osa, pro hominum peccatis tolerata &c, vulgo gentiliū videantur scan-
dalum et stultitia, ut ait S. Paulus; Si tamen eadem rite proponantur
sapientioribus Sinarum philosophis, hoc est singula confirmando, quantum
fieri potest, ex vetustis et maxime sinceris ipsorum traditionibus: quis dubi-
tet ab iis hominum omnium veritatem divinam gratia spiritus afflante
cum summa facilitate et suavitate agnosendam et amplectendam.
de quo si quis ambigit, mature perpendat hae libri tao te Kim verba, quae
aliquis Apostoli potius, quam cujusquam philosophi gentilis calamo
scripta merito videantur. quotiescumque, inquit Auctor hujus libri, su-
premi, mediū et infimi ordinis philosophi audierunt magistrum differentem
de divino tao, id est de viis incomprehensibilibus, quas Deus inivit
pro regeneratione generis humani; toties ille, qui est supremi ordinis
et vere sapiens, commotus sublimitate et sanctitate illarum viarum;
quod audivit conatur statim, quantum in se est imitari, Xam xe uen tao,
tam et him chi. qui est mediū ordinis, quod una aure percepit, illud
illico per alteram patitur flabi. chum xe tien tao, jo cun jo uam.
At qui est infimi ordinis et vere insipiens, cum sit carnalis homo, nec
valens capere quae sunt spiritus, quicquid audit de viis illis incompre-
hensibilibus, illud totum stulte videndo aure exceptum, et in in condi-
tos cackinnos ore effuso exhibat. hia xe uen tao, ta siao chi. Et sane,
ut fert clausula hujus memorabilis textus, nisi illud divinum tao seu via
domini recondita, adeo remota essent a sensibus et a capiti vulgi, ut
stultis videantur stultitia, non essent divina sapientia digna, nec divino
tao nomine, pu siao, pu cou y quei tao.

Quantumcumque felix videatur dispositio quam textus specialis
libri tao te Kim modo citatus, pluresque alii huius affines; et summa
affinitas Sinensium traditionum, cum capitulis legis christianae mys-
teris, ponunt in animo sapientiorum philosophorum inter Sinas ad
ultra, imò cum aviditate audiendos praecones Evangelicos, cum requisita
methodo differentes de difficultioribus et magis arcanis legis Evangelicae
mysteriis: possum sine temeritate asserere, admirabilem illam dispo-
sitionem incredibiliter augeri ex eo, quod insigniorum Sinarum doctorum
unanimiter à viginti circiter saeculis fuscatur, intimum omnium librorum canonice
suorum librorum canonicorum sensum (eum scilicet qui nobis videtur sensum fuisse
tam conformis Evangelicae veritati) esse plane obliteratum, quod ne
à me gratis dictum existimetur, hic subijcio selecta sanum testimonia.

老子士士聞道
動而行之中士聞道
若存若亡下士聞道
大笑之不足為道
且將非之矣夫道也者
微玄通深不可識
苟不為下士所非笑
則不足以

Evangelica sancti
dogmata et exempla
qua Incredulis et
gentibus stultitia
aut scandalum iusto
rum oculis viden

Unanimis est cele-
briorum à viginti
ultra saeculis
doctorum sententia,
intimum, id est
symbolicum seu
hieroglyphicum

Ante aetatem confucii, jam obscurata erat doctrina librorum cano-
niconum, siquidem ipse ait in libro *lun yu*, suo tempore plane defuisse
suis observationem legibus propria illius doctrina. *tao ki pu him*
y sic quod est signum, inquit commentarius, eam tunc fuisse valde
obscuratam. *yeu pu him*, *con pu him*. Verum quidem est ab
omnibus tribus magistro suo confucio magnam veteris illius doctrinae
notitiam. Sed plane tum modernum tum antiqui scriptoris, hanc
cum ipso parè totam interuisse. hinc in libris *dynastia han* legitur,
mortuo confucio, continuo defecisse quicquid pretiosum est in antiqua
doctrina, sic *chun nie mo*, et *uei yen ciue*; et magnam virtutem
sepultam esse cum 70. suis discipulis. *ci xe ciu sam*, et *ta y chui*. Hinc
similiter alii sicuti *chim ciao 72* confucii discipulos tandem quidem
a suo magistro doctrinam excepisse, sed omnes post ejus mortem diversam
suis discipulis suis tradidisse, singulis a confucio mente recedentibus &c.

Nghen yam sicu, de sex librorum canonicorum doctrina nomina-
tim agens, ait hanc statim à morte confucii seivè totam extinctam
esse, tum propter bella civilia paulò post subsecuta, tum propter Incendium
generale cujus flammis Imperator *cin xe* omnes libros melioris note,
praeter paucos consumpsit, quae utraque clades fuit in causa, cum
defecit veteris doctrinae intelligentia, adeò nisi Confucius revivif-
cat, ea non possit ullatenus recuperari. *son tum po* in eodem sensu
ait impossibilem jam esse illum librorum expositionem.

Chu hoci yen super hanc ingentem & imparabilem cladem inge-
miscens, his verbis promittit animi sui sensum. A tempore quo *dynastia*
cin et *han* rerum potiebantur, philosophi prorsus ignorant in quo
consistat vera sapientia, et quid caelestis seu divina ratio dicat hominibus;
et deficiente veteri doctrina sincera traditione, falsarum sectarum
placita et pravorum affectuum motus et tumultus inde quaque
prospexerunt.

Auctores Regii commentarii tacuere libri *siu xu* in epistola dedi-
cativa hinc praefixa una voce, veluti totius Imperii nomine confiten-
tur, à centum generationibus sanctorum seu Piusconum sapientum legem
abolitam esse cum recto Imperii regimine. A defectu sincerae traditionis,
per mille annorum spatium, non visum esse unum verum philosophum;
resurgentes praecipue causam tantae calamitatis, in interitum intimi
sensūs doctrinae libri *ye kim*, cuius auctor vult ab ipsa morte confucii
aiunt, ne unum quidem filium superesse, et ex eo omnes sinas factos
esse veluti caecos.

Recentior Interpretis libri *ye kim*, nomine *lai chi te*, de Regis
commentariis tacuere, in libro *ye kim*, et in libro *sim li* qui est
veluti corpus philosophiae recentiorum, ait omnia utriusque huius com-
mentarii volumina, non continere nisi extimam et tenuissimam corticem
veteris philosophiae, nec leviter attigisse medulla excellentiam, quia
scilicet, addit hic Interpretis, ex quo mortuus est confucius, cum ipso simul
interiit intelligentia libri *ye kim* et positionis huius doctrinae, à quatuor
sanctis magistris relicta; omnibus philosophis exlo luvantibus in perpetuis

論語子曰道其不行矣夫
漢書藝文志序昔仲尼沒而微言絕七十子喪而
大義乖 鄭樵曰昔者七十二子之在孔門聞道
均矣夫子沒而其說不同况復傳之群弟子之門人
則其失又遠也從而信之則矛盾可起

歐陽修曰昔者聖人已沒六經之道幾熄于
戰國而焚書于秦 又云世無孔子又失六
經之旨失其傳其有不可得而正者自非孔
子復出無以得其真也 趙東坡曰自仲
尼出六經之道遂散而不可解

朱晦菴曰秦漢以來天下之士莫知所以為學
是以天理不明而人欲熾道學不傳而異端起
四書大全進書表 聖人之道不行而百世無善治聖
人之學不傳而千載無真儒 中華自孔子沒失昊天
垂象之原音而易已亡內意不絕如絲乃天下萬民
同迷之故

bis mille annorum noctis tenebris.

Imperator hodiernus, cui vix ullus doctor sine jure comparari possit
quoad notitiam omnium librorum veterum et recentiorum. In quodam
opere proprio nomine edito, in quo Criticorum more fertur iudicium de
plurimorum ac diversorum veterum scriptis majoris nominis, praeteritis probe sciens
quanto intervallo aberrant a genuino librorum canonicorum sensu, omnes
eorum Interpretes, de iis generatim sic pronuntiavit omnes isti scriptores
tam multis, et tam diversimodè elaboratis expositionibus, non nisi aëreis et
vacuis conceptibus fundati, sanctam veterum doctrinam majoribus tenebris
toto orbe obduxerunt. Et quo plus viri studiosi sensus intimi et genuini
librorum canonicorum, contendunt illum extundere ex commentariis et
placitis illorum Auctorum, et majori obtusitate seu cum quæsito librorum
sensu involutos adveniunt usque adeò rectè iudicant, inquit sapientissimus
hic princeps, quicumque agnoscunt, quàm justè sint et ritè fundati illorum
philosophorum gemitis, qui à morte Confucii usque ad presentem diem,
per singulas generationes, cum continuis suspiriis deplorant defectum
tam inveteratum intelligentiae totius doctrinae caelestis olim à patribus
sapientibus traditae, et illius observantiae totalem desertionem.

facile esset innumera alia his similia testimonia congerere, nisi
haec sufficerent ad persuadendum universalem omnium sinarum per tot
saecula consensum, quoad certitudinem inveteratae obscuritatis, omnibus suis
libris canonicis superinducta; et demonstrandum ingens ac commune singulo-
rum desiderium, eorum intelligentiam recuperandi. quia nescio, quis felici-
orem dispositionem desiderare possit, ad audiendos super hoc praecones Evan-
gelicos, qui ritè percepta magnà conformitate totius sinensis traditionis
maximè canonicae cum capitalibus legis evangelicae mysteriis, suscipient
hanc sinis demonstrare cum convenienti methodo, et necessario divina
gratiae auxilio, et eà quae nunc ad id superest via, ipsis reserare genui-
nam et tantopere exoptatum librorum suorum sensum, jam dudum veluti
tot sigillis quot characteribus hieroglyphicis clausum.

Dices. quicquid sit de oblitterato apud sinas de suorum librorum
canonicorum et ceterarum traditionum sensu, summoque hunc recuperandi
desiderio; certum est hanc nationem sui supra omnem fidem
estimatione plenam in tanto contemptu habere omnes reliqui orbis
populos, non exceptis Europaeis, ut eos pariter intueantur tanquam barba-
ros et tales, qui a sinis sapientiae documenta et leges, non verò sine ab-
ipsis ex in omnibus excipere debeant. Respondco. quicumque talia obijci-
parum nosse, genium et dispositionem quinque eorum, qui inter sinas ha-
bentur pro veris *Kiun ciu*, seu sapientibus, quibus praesentim hic loquimur
et quorum numerus ceteris paribus multo major est in hoc Imperio, quàm
apud ceteras nationes; et nescire hos omnes ita esse veritatis et antiquita-
tis amantes, ut inter ipsos hoc sit commune axioma, et lex veluti fixa,
scilicet quotiescumque sincera cuiusquam veteris ritus traditio defecit apud
ipsos, oportere illam foris inquirere, imò et recipere ab ipsis barbaris, si
inter eos reperiat. *fuli xe*, *Kieu chi yu ye*. quod si verum est, nec jure
potest à quoquam in dubium revocari; et si methodo convenienti ipsis ostenda-
tur conformitas seivè adaequata omnium traditionum, in quibus agnoscunt
omnes, ritè integrum systema veteris suae doctrinae, cum sacris traditionibus

易經來註序本朝纂修易經性理大全
乃門外之粗淺非門內之奧妙自孔子沒
而易已亡西聖之易如長夜者二千餘
年

御批古文淵鑒說經之家往往鑿空騁異使聖人之道
不明于天下 又云先聖作經之意後人以揣摩穿鑿之
見求之則滋晦矣

劉歆曰夫禮失求之于
野古文不猶愈于野

non solum nationis Iudeorum, a bis mille annis iis nota, & quæ ab initio usque ad presentem cetatem visa est ipsis sua genti quam simillima, quoad mores, doctrinam et Religionem; sed etiam nationum Europæarum, quoniam tot libri de singulis scientiis & imprimis de Religione, sinico characteribus editis. tantum ab uno sæculo cum dimidio iis apud viros doctos æstimationem concitavit: quis dubitet novos missionariorum libros, qui bus præter magnam illam traditionum conformitatem cequè clarè ac solidè demonstratam, aperiri via plana et facilis ad intelligenda omnia mysteria arcana veteris doctrinæ omnium librorum canonicorum, cum summo plausu et lætitiâ excipiendos primò a viris sapientioribus et magis eruditis, deinde horum exemplo à cæteris etiam levioris litteraturæ philosophis.

文獻通考載後漢時大秦始通焉其人長大平正有類中國故謂之大秦或曰本中國之人也不信鬼神祀天而已彼觀日月星辰無異中國云

聖朝康熙二年時大秦人重建清真寺太子太傅劉昌碑記云其教由來遠矣始於阿訶為盤古氏後繼之阿無羅漢悟天人合一之音修身立命之原知天道無聲無臭至微至妙而行生化育咸順其序所以不塑于形象不惑于鬼神而惟以敬天為宗使人盡性合天因心見道而已教傳而後聖祖默舍生焉誠心求道受經于西那山不設廬禮曰不壇不坎掃地而祭聖祖默通帝心遂著經文最易最簡教人為善戒人為惡孝弟忠信本之心仁義禮智原于性天地萬物綱常倫紀經之大綱也其中文字雖古篆音異而于六經之理未嘗不相同也

Paragraphus quintus.

De ratione symbolica & hieroglyphicâ libri yē Kim & cæterorum librorum canonicorum ubi de præcipuis symbolis messiam Salvatorem præfigurantibus; necnon de stellâ prodigiosâ, quæ ejus nativitatem, et de eclipsi portentosâ, quæ ejus mortem universo orbi annuntiant.

Ex iis, quæ huc usque exposita sunt in quatuor antecedentibus paragraphis, videtur lector debuisse intelligere, quàm antiqua, quàm pura et sacra sit prima origo librorum canonicorum sinensium, & quanta conformitas inveniatur in vetustis illorum librorum traditionibus cum nostris, tum quoad veritates essentielles legis evangelicæ in lege naturali — primis patriarchis præcognitas; tum quoad litteras hieroglyphicas ac stylum purè ænigmaticum aut symbolicum priscomum sapientum propria videtur debuisse præterea ex iis nobiscum agnoscere, præcipuum totius sapientiæ et litteraturæ hieroglyphicæ thesaurum cum libro yē Kim, a verò mysticæ illius scientiæ parente Fo hi dicti libri ductore, id est a verò Hermete trismegisto prædiluviano Enocho, altero circiter post diluvium sæculo, venisse in potestatem sinarum semper manus sibi patriarchæ Noë, seu semi ipsius filii. Nunc, ut generatim et paucis dicamus, in quo potissimum consistat ratio symbolica & hieroglyphica omnium veterum monumentorum sinensium, duo sunt hic supponenda ex communi celebrorum Interpretum consensu.

Suppono itaque primò tantâ vixus auctoritate, librum yē Kim esse fontem omnium litterarum hieroglyphicarum, & omnium metaphysicarum styli ænigmatici seu allegorici, quibus conscripti sunt omnes libri canonici. cuius inter alios testis est celebris Chu hoi yen dum ait yē chi quei xu, ien chi chi, y li chi cum. Auctor libri Kim non minus certum de eodem protulit testimonium cum ait omnem textum libri yē Kim esse metaphysicum seu figuratum. quem stylum cum imitati sint omnes antiqui philosophi; et in hoc chinam cū videatur excelluisse præceteris, ideo Auctor præfationis fronti ejus operis præfixæ ait in eo numerari plus quàm centum millia verborum, quæ omnia sunt symbolica seu allegorica. Chu xu, Xe, yu lian yen, K'ai yu yen yē.

Suppono secundò eundem Interpretum auctoritate, hunc, Integrum hujus mystici libri systema, sub duplici polygrammaticum figurâ algebricâ, rotunda scilicet, & quadratâ veluti in speculo magico representare universam mundi nempe celi & terre machinam; & utriusque figuræ, sive 64 hexagrammata, sive 384 monogrammata, vel numeros singulas singulis his characteribus algebricis illigatas, esse totidem figuras symbolicas mentis oculis exhibentis, quæcumque celi & terre ambita

或問朱晦菴曰易之為書文字之祖義理之宗
易大全綱領聖人一部易皆是假借虛設之辭
莊子序著書十餘萬言皆寓言也

mysticum
libri yē Kim
systema, est
veluti compen-
diosum totius
naturæ exemplar

sub technicis continentur, puta solem, lunam, stellas, planetas, elementa, meteo-
 ra, hieroglyphorum omnes animalium, plantarum, mineralium, metallorum et aliarum
 figuris recondens rerum species, cum precipuis ~~terra~~ locorum et temporum differentiis.
 Eadem sancto. sed praeter cetera, quae pertinent ad Angelos et homines uti precipue
 legis notiones, conditos propter Deum omnium creatorem, eique magis speciatim
 quas praeci sa- subjectos subjectos propter gremium ejus et supremum tum conditionis,
 pientis in immenso Universi volu- tum Reparationis mundi dominium. nam quamvis certum sit, Deum
 mine. olim fecisse omnia propter semetipsum, non minus certum est, juxta illud
 contemplabantur divi pauli, omnia vestra sunt, vos autem christi, christus autem dei.
 sub Symbolicis ipsum fecisse caelum terram & ceteras creaturas propter nos; nos vero
 rerum natura- propter christum nostrum Redemptorem, christum vero, qui solus potest
 lium rationis. digno cultu eum colere, propter semetipsum.

Licet caelum, terra et ceterae creaturae corporeae factae sint a Deo
 propter homines, et ad subveniendum omnibus necessitatibus ejus
 corporis, non existimandum est, cum Apostolus dixit, omnia vestra
 sunt, haec cum tantâ magnificentiâ parata esse a Deo tantum ad
 sustentandam animalem hanc et mortalem vitam. Sed mentem
 Apostoli sentiendo ex istis aliis ejusdem verbis. Invisibilia ipsius
 à creatura mundi, per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur,
 sempiterna quoque ipsius virtus et divinitas: sine ullâ temeritate
 affirmari potest, Deum qui creavit hominem ad imaginem et similitu-
 dinem suam, hoc est ei infundendo animam ornatam justitiâ originali, et
 viventem vitâ spiritali, seu vitâ dei, qui purus spiritus est, similem, i-
 eum produxit ceteras creaturas propter hominem, per harum ministeri-
 um precipue intendisse sustentare ejus animam, vivit, et fovere
 illam vitam spiritalem, quae sola hunc facit creatori sui similem
 verèque amabilem: Atque hâc de causâ, in formatione caeli, terrae
 et omnium rerum mirabilium, quae attentiâ tenet omnium sapi-
 entum mentem, cum vividissimo et lucidissimo colorum fulgore, veluti
 magico penicillo pinxisse, in omnibus visibilibus creaturis, omnia
 divina et invisibilia sua attributa, tanquam sub totidem figuris sym-
 bolicis, seu characteribus hieroglyphicis, nudo sed divino eloquio
 ejus gloriam, omnibus futuris saeculis et nationibus continuo innuuntibus?

Vnde manifestum est hoc universum esse veluti immensae vas-
 titatis theatrum, veluti librum immensi voluminis aperte expositum
 omnium hominum oculis, sed solis vere & saepe sapientiae studiosis
 pervium; In ejus maximis et minimis partibus relucet omnes
 divinae virtutes, et omnes viae seu leges reconditae infiniti amoris et justitiae,
 quas sapientia Inevitata manifestavit, tam in primâ mundi creatione
 quam in ejus reparatione. Atque hic est divinus ille ac mysticus
 liber scriptus intus et foris (de quo s. Joannes in Apocalypsi) qui primum
 primo protoplasto parenti, condito cum justitiâ originali et saepe sapien-
 tia infusione fuit aperte expositus, ejusque intelligentia pervius
 quandiu perseveravit in justitiâ; sed eheu! qui post paucissimum tempus

propter protoplasti per serpentem decepti et obcecati infidelitatem
 erga conditorem suum, fuit septem sigillis signatus, et ipsi ac toti ejus
 posteritati ita oclusus, ut nullus ex eo potuerit hunc aperire, praeter
 agnum Immaculatum, qui ut occisus ab origine mundi pro expiatione
 peccatorum totius generis humani, per primam revelationem mys-
 tici Redemptionis et legis gratia Adamo factam, reseratis mystici illi-
 celi et terrae libri sigillis, ipsi et omnibus posteris aperiendo vias us
 salutis, eidem reddidit intelligentiam. arcam sacri in eo reconditi,
 jubendo, ut ejus notitiam salutarem per filios et nepotes, hoc est per
 successores patriarchas per singulas generationes ad totam posteritatem
 cum omnimoda sinceritate et debita cautela transmitteret.

Quantum colligere potui ex sacro textu, et ex ceteris maxime
 sinceris traditionibus, haec videtur fuisse prima origo divina Religi-
 onis secundum statum naturae reparatae, et sapientiae hieroglyphicae
 primorum Patriarcharum; et consequenter verum primum legis
 naturalis, cujus Instrumentum principale fuit tota mundi Natura
 seu orbis universus; praecipuum volumen ipsum caelum, In quo sol
 Luna veluti calamus aut penicillum, lux atramentum, Stelle ut caracte-
 teres; ita ut per singulorum orbium conversiones, planetis cum
 fixis instar vocalium cum consonantibus diversimodè combinatis;
 innumera inde oborta configurationes, sapientia Inevitata omnia
 regente ac determinante ex mysticis artis symbolicae rationibus, In-
 tegrum legis naturalis mysterium sacrum, ac divinum legis Evan-
 gelicae arcanum in eâ adumbratum enigmatice repraesentarent.
 Sicut eadem veritas Evangelica adaequate figurata latet sub cortice
 divini textus totius legis scriptae, cujus ut aiunt sacri Interpretes,
 nulla sunt verba, nulla litterae aut apices, qui non significant
 aliquod mysterium particulare.

Sed isti divinum arcanum hominis salutem aeternam spectantium
 series videatur juxta symbolicas numerorum rationes mystico et divino
 artificio illigata ab initio concatenatis astrorum revolutionibus ab ipso
 creatore Domino; et ita, ut ait psalter caeli enarrant gloriam dei singulis
 generationibus, et dies dies enuntiet novum divinae sapientiae verbum et
 nox nocti inducet scientiam salutis pro singulorum temporum convenientiâ:
 cum nemo ab origine mundi inventus sit dignus aperire mysticum hunc
 vitae librum, nisi agnus immaculatus, quem s. Joannes vidit in medio
 throni stantem tanquam occisum, et qui in psalmis ait, in capite
 libri scriptum est de me: absit ut quisquam audeat presumere humanâ
 sagacitate posse penetrare ulla in eo recondita arcanâ, nisi ab iis quibus
 ipsemet divinus agnus voluit pro temporum necessitate ea revelare
 tanquam verbi sui ministris et prophetis, ut ex infinita sua sapien-
 tia consilio videtur revelasse plurimis Patriarchis et Prophetis in
 triplici lege, naturali scilicet, mosaica et Evangelica, puta s. Joanni
 Evangelistae, qui cum loquitur de muliere amictâ sole, et luna sub
 pedibus ejus, cum coronâ stellarum et in capite ejus, tanquam de signo
 magno, quod sibi apparuit in caelo: tum de dracône magno, cujus cauda

trahat. tertiam partem Stellarum, ut aliud signum sibi ostensum in calo, videtur in hoc loco et aliis similibus manifeste testari, sibi revelata fuisse. plura illius vitæ libri intus et foris scripti arcana, et præcipuam rationem, cur moyses dixerit in libro genesis, Deum fecisse luminaria in firmamento Cæli, ut dividant diem ac Noctem, et sint in signa et tempora et dies et annos.

His præsuppositis circa symbolicam et propheticam, rationem Scripturæ mysticæ, in ingenti cælonum volumine, divino illius digito exarata, per quem omnia facta sunt; et qui, cum sit lux vera, quæ lucet in tenebris, et illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum; ideo in sole posuit tabernaculum suum, et tanquam sponsus de thalamo suo procedens, exultavit ut gygas ad currendam viam, et egressus à summo Cælo occurrit ad summum ejus; ita ut non sit qui se abscondat a calore ejus. Et facta insuper observatione necessaria circa sanctam divini illius gygantis seu solis Justitiæ viam, in quâ cum tanto fulgore refulget Lex domini Immaculata convertens animas, et testimonium Domini fidele sapientiam præstans parvulis, nec non præceptum Domini lucidum illuminans oculos: his, inquam, prænotatis, mihi videtur posse sine temeritate asserere, hanc esse veram Deam Legis naturalis, initio rerum in immenso totius naturæ volumine à primo ejus Auctore et ejusdem Reparatore, supremo scilicet hominum magistro adequatè expressa: Deinde verò per specialem ipsius illustrationem, superhumano artificio in perfectum compendium reductam à vero hieroglyphorum parente et vetens mundi Hermete Enocho, suis sub *Fo hi* nomine noto, in suo purè symbolico ac hieroglyphico systemate libri *ye kim*. quod facillimum est cum plenâ claritate demonstrare. Sed quia hoc requirit bene prolixam dissertationem, satis habebimus hic pauca quædam et selecta à celebrioribus Interpretibus allegare, quæ ad propositum nobis intentum abundè sufficere videantur, et quibus ex eorum testimoniis constet, quicquid est in universo orbe sub rerum naturalium reali Iconismo, hoc totum contineri in mystico libro *ye kim*, sub totidem numerorum seu polygrammaticum algebricorum signis symbolicis, suo singulis textu hieroglyphico elucidatis; et quicquid occurrit in toto hoc libro ænigmatico symbolico, hoc realiter et prius visibiliter apparere in tota machinâ mundi sensibilis; qui uti, juxta ea, quæ modo observata sunt, est veluti liber naturalis, sub naturalibus et visibilibus representans sanctam et invisibilem Domini Dei Conditoris ac Reparatoris nostri Legem. Ita volumen *ye kim* est liber artificialis, sed angelico seu divino artificio, sub artificum signis symbolicis oculis mentis exhibens divinum illud *tao* (de quo jam supra in diversis locis) seu laudem divinam Conditoris ac Reparatoris Legem. quod pariter intelligendum de ceteris libris canonicis, quos sine meritò intuentur tanquam totidem libri *ye kim* propagines, stylo similiter hieroglyphico ac symbolico ejusdem divini arcana sacra continentis.

tao

Nunc, ut pateat, me non ex meâ privata, sed ex celebriorum scriptorum mente loqui, eorum jam testimonia perpendamus. Peremeritis Auctor libri *tu xu pien*, à me tam sæpè citatus ac deinceps citandus, agens de divino *tao*, tam pro cælesti et sanctâ lege accepto, quam pro ipsius æterni Auctore; postquam dixit illud *tao* esse unum substantiale, invisibile, unde emanarunt omnia entia sive magna aut parva, sive patentia aut latentia, sive opaca aut lucida, quot quot intra cælum et terram continentur, et singulis inherere, et per singulas virtutes, et agere, quæ principes magistrum veteris sapientiæ sinens, nempe *Fo hi*, *yu nam*, *cheu cum* et *Confucius*, hanc potteris transmissurum, ut in perpetuum in sua Integritate et puritate servaretur: idcirco, inquit prædictus Auctor, illam diversis monumentorum speciebus mandarunt conflatis scilicet seu ex figuris symbolicis, seu ex litteris hieroglyphicis, seu polygrammaticis aut monogrammaticis algebricis cum explicationibus ænigmaticis. *hoc quei chi tu*, *hoc quei chi xu*, *hoc quei chi Kua yao*, et *hi ki cù*. Deinde hujus providi consilii hanc offert rationem, dicens, cum illud *tao* seu sancta lex et ejus divinus Auctor sit sine figurâ sine voce, invisibilis et remotus à sensibus, sine quorum auxilio homines nihil capiunt aut intelligunt; idcirco pro convenienti eorum Institutione, oportuisse sapientes illos magistros adhibere diversas illas Instrumentorum species præcipuis sensibus et humano captui maxime proportionatas. *tao pen vu siam ye*, *puté y*, *Xe chi y Siam*. *tao pen vu yen ye*, *puté y Xe chi y yen &c.*

Auctores Regii commentarii *tao cimen* libri *ye kim*, adhuc clarius in hunc sensum loquentes de divino *tao*, vero mystici hujus libri objecto, seu de cælesti lege, aiunt cum primus Legislator *Fo hi*, delinearet suum symbolicum systema, illud fecisse, et accuratissimâ inspectione cæli, terræ et omnium rerum utriusque ambitu comprehensam, instar totidem Imaginum seu figurarum à mundi Conditore omnium oculis pro singulorum Institutione expositarum: atque ad eod. librum *ye kim* esse breve exemplar seu compendium ænigmaticum totius universi: et ipsum orbem universum esse primæum librum *ye kim*, verumque prototypum illius, quem *Fo hi* ad instar coninnavit ex figuris merè symbolicis, ad docendos homines in viis Justitiæ. *Sien ju quei tien ti Kien*, *yu en ye ye pu ye xu*. *cui yen pien Kien Xim gin*, *pu quo ci ki so Kien*, *y mo sié chi el*; *sei Xim gin chuam quei chi ye*. *tien ti Kien Kiai Xe Siam*. *Siam pen hu tien chu* *Siam*. *Fo hi co y y Siam Xe gin*, et *Siam chi ki y*, *cæ pen yu tien chu Siam*. *ye pu ye*, *cimen Xe Siam &c.*

周易大全十翼中加子曰乃經師傳授之言先儒謂天地間原有一部易書開眼便見聖人不過即其所見以摸寫之耳非聖人創為之也天地間皆是象象本于天垂象一部易全是象無形而形天下之形無形而形若即理也天下之形即象也易為萬世道統之書古之聖人言道理必言性命性

命之理之作易將以順性命之理

圖書編道一而色矣一不可見也凡天地間巨細顯微然燦然孰非此一之散殊乎自義馬文周孔作而若師于天下懼斯道終昧而人人日用莫之覺也故或為之圖或為之書或為之卦爻而繫其辭道本無象也不得已示之以象道本無言也不得已示之以言所以為斯人慮至深且遠而斯道傳之萬世卒賴有此圖書易卦可証也

六書精義
天不言示人以象其
妙有深于言者默而識之天實我
師允在天成象者何莫非教也

Liber leon xu cim yun, seu de arcana Hieroglyphorum, ex prisca
sapientum mente præclare docet Cælum seu Deum verè esse supremum
nostri omnium magistrum; et nullam esse rem in toto Cæli ambitu, quam
non fecerit pro nostra Instructione. Tien Xe ngo Xe fan cai tien chim
siam che, ho mo sei Kiao ye? hunc divinum magistrum, cum sit Incorpo-
reus, sine voce, nec loquatur hominum more, habere viam longè
præstantiorem ad eos Instruendos, nempe per rationes symbolicas et figuras
æigmaticas rerum naturalium cum sacris divinis legibus mysticè
comexas. tien pu yen Xe gim y siam, Ki yen yeu Xin yu yen che, me
et chim chi.

Cum porro Inter Naturalia Symbola quibus constat Integrum
mundi ænigma, alia dicantur felicia, illa scilicet, quibus Iustitia,
salutis et veræ felicitatis via representantur; alia verò infæusta, qui-
bus e contra exhibentur viæ perversitatis, ruinæ, et extreme calamita-
tis: idcirco Auctor libri ye Kim. diversas utriusque generis species
distinctè expressit in technicis Hieroglyphicis sui Systematis figuris, uti
ipsa traditio ye chuen à Confucio relicta, his verbis testatur. tien chim
siam, Kien Kie hium, Xin gim siam chi.

quod enim Iustorum et Impiorum viæ oppositæ, nempe hominum
cæcitas voluntaria et clara illorum Intelligentia, priorum vitæ spiritu-
alis et celestis felicitatis cum Angelis similitudo; posterorum verò
vitæ animalis seu mortis æternæ et perditionis cum demonibus æqua-
litas, à supremo omnium magistro ac Domino per quem ^{cum} omnia
facta sunt, et vivis coloribus et distinctis Symbolis expressa pateant
præsertim tam in cæli et terræ, quam in solis ac lunæ summâ diver-
sitate. (Si quidem, ut fert eadem libri ye Kim traditio, hæc sunt
maxima et maximè lucida totius universi symbola, hoc manifestè
intelligitur ex fa siam mo ta hu tien ti. huen siam chim mim, mo ta hu
ge yue) hoc manifestè intelligitur ex hoc alio dictæ traditionis
textu, qui docet, ex contemplatione characterum mysticorum in cælo
sursùm resplendentium, et rationum symbolicarum cuiusque rerum
speciei in terrâ deorsùm reconditarum, sapientem ex gemino hoc et
opposito intuitu, celesti lumine illustratum sine offensitate dignoscere
veram lucis et tenebrarum, seu cæcitatæ et claritatæ originem. yam
y Koën yu tien uen; fu y cha yu ti li; Xe cou chi yeu mim chi cou
nec non clarè peripere principium quo ceperunt et finem ad
quem tendunt diversæ et oppositæ hominum viæ; sicuti veras vitæ
et mortis causas, et totum discrimen habitudinis et sortis spirituum
sive bonorum sive malorum. yuen Xe fan chuan, cou chi sem si
chi xue. cim Ki quei ve, yeu huen quei pien, Xe cou chi quei Xin
chi cim chuan.

Quapropter non mirum, quod Cælestis ac Supremi Magistri fide-
lis Interpres, seu veteris mundi Hermy Henochus, primus scilicet

Sapientiæ Hieroglyphicæ parens, et finis sub Fohi nomine notus,
quando cepit delineare Symbolicum sui ye Kim Systema, tunc ut
fert eadem vetus traditio jam bis aut ter allegata, tunc inquam,
erectis in cælum oculis, deinde defixo in terram aspectu; et quaquã-
versum omnia attentè complatus, sursùm quidem lucidas totius
orbis astri seu figuras, deorsùm verò omnes orbis terræque rerum
naturalium species, ritè que observatâ ratione Symbolicâ singula-
rum propriâ, et mysticâ earum connexionem cum divino tao et eius
sanctâ et purè spirituali virtute; perfecit admirabilem delineati-
onem Systematis sui æigmatici iuxta Idream totius nature, seu ad
instar universi orbis, et eodem fine, quo S. Paulus docet mundum
propositum esse omnium contemplationi, nempe ut invisibilia
ipsius (et purè spiritualia) à creaturâ mundi per ea quæ facta sunt
intellecta conspiciantur, sempiterna quoque eius virtus et divinitas
couche, pao hi Xe, uam tien hia ye; yam, ce Koen siam yu tien...
... Xe ce pa kua, y tum Xin mim chi te. &c.

His vetustæ traditionis libri ye Kim testimoniis stabilitâ in
genere, Symbolicæ huius Systematis similitudine, cum toto mundi Sys-
temate, et perfectâ utriusque analogiâ quoad rationes Symbolicâs
cum sacro Religionis Systemate mysticè comexas: nunc, rejectis in
aliud locum iis, quæ fundatæ sunt in numeris, et in aliarum
scientiarum principis, iuxta quæ divinus opifex in sacro textu dictus
scientiarum Dominus omnia fecit in pondere, numero et mensurâ;
et quorum notitia videtur necessaria, ad perfectam mundi et eius seu
Conditoris seu Reparitoris cognitionem; cum omnes scientiæ natura-
les tanquam pedesque inseruire debeant Religionem, quæ est omnium
Regina et finis ultimus: satis erit pro presenti intento nostro, si ex
innumeris rationibus Symbolicis rerum omnium naturalium, hic Symbolicæ Cæli
paucas et capitales attingamus, quæ in veteri traditione sinensi et
occidentali fundatæ in magis speciosis cæli et terræ partibus, et cum
fundamentis Religionis clarius comexas. Rationes

Etiam si sine, ex quo amiserunt intelligentiam suorum librorum
canonicorum, simul cæci facti sint in veteri Astronomiâ Symbolicâ ac
mysticâ illius sensu planè obliterato, mundi reformationem à primâ
eius formatione non distinguunt, ex eo videntur confundere plæ-
rasque traditiones de duobus polis borealibus, nempe æquatōis et
Eclipticæ, duplicem illum divinæ Religionis cardinem comotantes,
sapienter applicando hunc polo, id quod traditio de illo dictum supponit.
Nihilominus, si dictæ traditiones ritè inter se collatæ diligenter per-
pendantur, et ad infallibilem sacre veritatis normam examinentur,
missus Dei ut Conditoris et Reparitoris sensus ab initio utriusque huius
polo Symbolicè annexus, facile et cum pristina claritate poterit
omnium oculis resurgere. Sic v. g. cum polus borealis æquatōis
sit unicuique punctum immotum in toto hemisphæro cælesti supe-
riori, et in eo circumvolvatur tota machina Astri feræ motu diurno;

易傳古者包犧氏之王天下也仰則觀象于天俯則觀法于地觀
鳥獸之文與地之宜近取諸身遠取諸物于是始作八卦以通神明之
德以類萬物之情

易傳
法象莫大乎天地
縣象著明莫大乎日月
人象之
天聖象見吉凶聖

易傳
仰以觀于天文俯以察于地理是故知幽明之故原始反終
故知死生之說精氣為物游魂為變是故知鬼神之情狀

之類。劉向天官列星在位之象。小星無名者庶民。

rien Kōm tie sim cāi quei chi siam. tien chi cham sou xeu tu chu heu
chi siam. cham sim yeu cum Kim yē. qui celestis principes, seu magnates,
seu praefecti uti antea ostendimus sunt celestis intelligentia seu Angeli
calorum & Aethorum motibus a primo motore Domino Deo praefecti. pre-
terea reliquam stellarum parvi aut nullius nominis multitudinem esse
figuram totius plebis seu populorum Regni celestis. chum sim yeu uan
min yē. hiao sim uan min che, xu min chi lui: et quando in stelle. principis
et ceterarum praefecti, in statione sibi a suo Auctore praescripta constanter
fixa haerent, ad eius nutum rectas motuum suorum orbitas servant; et
tandem reliquam eis subiectam stellarum multitudinem a propria
statione, et recta motuum suorum via, nihilum quidem deflexisse; sed
ubi stelle praesides a relictis stationibus propriis, et turbato ordine, sibi
Imperato inconditis motibus abripi coeperunt, tunc subiecta eis stellarum
multitudinem confusam permixtam defluxisse et communi clade
corruisse. Lie sim chim, cē chum sim ci. cham sim loen, cē chum sim
chui y. Cuius traditionis pars prior, est pulcherrimus Symbolismus
naturae. Integrae seu prioris mundi status, hoc est Regni celestis in
suo primordio summa pax et quiete fruētis, quando scilicet omnes
illius fortunati Regni principes Angeli in Iustitia originali perseve-
rando, extiterant fideles et obsequentes divinae legis observatores; suam
hanc hanc fidei directione et exemplo, subiectum sibi genus humanum
hoc est Adamum et Hevam primos illius parentis in debito ordine
et officio perfecte continuaverunt. Pars vero posterior non minus
praeclara signi ficat naturae lapsa seu mundi posterioris et corrupti
ruinam. In quo scilicet mundi praesides et hominum Custodes Angeli,
quoad magnam partem sui et debita Deo Domino suo et Cenditori obe-
dientiae prorsus obliti, et ausu insolenti excusso Supremo eius dominio,
ideo e suis sedibus in terram ejeti, hanc funestam suam ruinam fuerunt
pariter causa nimis universalis totius generis humani, et totalis
universi perturbationis.

Ex utraque vetustissimo huius traditionis parte, non immerito
coniei posse videtur, in primo mundi seu naturae Integrae statu,
stellarum & totius machinae celestis dispositionem fuisse cum multo
magis magisque sensibili ordine et Symmetria determinatam; et
longe diversam ab ea, quam videtur postea sortita in. panam, et
signum perpetuum summi piaculi, primo in caelo per Angelos, deinde
per homines in terram adversus commanem Creatorem suum commissi.

Ex qua ingentis mutationis opinione (cum modo haec non impro-
betur ab ecclesia, cuius est de hac ut de ceteris novis et in presenti
scripto occurrentibus definitivè Judicare) pulchre firmari posset
illorum opinio, qui existimant cometas esse de genere stellarum
initio mundi conditarum, quae quidem ex aliqua ipsi ignota, amisso
innato lumine ac splendore, a pristino motu ordinato et fixo,
planetarum more errantes, nec nisi per Intervallo, veluti Terrae
phenomena

identidem apparent. Nam si legitima est Interpretatio huius
allatae traditionis sinensis de stellis et suis locis motis, et signifi-
cantibus ut alibi exposui juxta mentem veterum Interpretum) principes
celestes chu heu id est Angelos et suis sedibus ejetos, quia rebelles a
legitimo Regi suo tien cū, id est caeli seu potius dei filio: videtur
sine temeritate, immo cum multa probabilitate coniei posse, pra-
dictas stellas, a suis praesidibus Angelis rebellibus derelictas et extine-
tas, deorsum cum ipsi corruisse in orbem Inferiorem supra aut
intra stellarum planetarum orbem, ibique inter stellas errantes de-
tentas esse; ut ibi inordinato et a communi ceterorum Aethorum
via continuo aberrante, tum improvisa terrifici phaenomeni
identidem recurrentis apparitione, essent signum perpetuum
pravitatis a Deo ab initio in ipsis Angelis inventae, et ingentis per-
eorum communem ruinam, purificationis.

Cuius Interpretationis confirmationem singularem in-
venimus in veteris chronici traditione, qua omnium cometa-
rum maximum (qualis fuit is, qui anno 1681. mense de-
cembri conspicuus, caudam suam fere quartam caeli partem occupa-
bat) vocat signum seu vexillum rebellionis pessimi chi yeu,
id est illius lycophantae in veteri chronico tam celebri, quem
supra demonstravimus olim fuisse verum satanae seu luciferi
typum; unde sequitur praedictum ac praeceteris terrae
cometam esse genuinum illius symbolum; hincque in-
caelo primum fulsisse, cum scilicet perversa contumacia
Angelorum luciferum in caelo Rebellionis signum ferentem
sequi coeperunt. quae confirmatio aliunde videtur clare corroborata
per analysim hieroglyphicam characteris sinici 彗 sui cometam
significantis et duos sursum nempe in caelo dominos simul exhiben-
tis, id est chi yeu seu luciferum solium suum exaltare ambientem
in lateribus Aquilonis et e regione sedis dei creatoris, quam prae
constituerant in polo boreali sub augusto ac divino nomine tien hoam
ta ti.

Denique observandum ex symbolica sinarum traditione, pris-
cos sapientes in Supremo mundi opifice et ejus Reparatore. Xam ti
distinxisse triplex dominium, san cāi, nempe in supremam, mediam
& infimam caeli regionem, stellas circa utrumque Aequatoris, polum,
et utrumque versus aequatorem in orbem dispersas comprehendentem: et
quinque virtutes diversas, quinque diversis caeli plagis seu quinque
planetis aut quinque elementis respondentes, ou te, triplex autem
illud dominium, trium monarcharum nominibus diversis san hoam,
totidem diversis stellis in triplici Regione ipsi respondentibus distingui:
sicuti triplex quinque praedictas virtutes, quinque Imperatorum appella-
tionibus, in quinque diversis mundi plagis suas pariter stellas habentibus
invicem descriptae discerni; Ita ut Rex hoam ti, qui est ex utraque

Ratio
Symbolica
cometarum

史記天官元光元年時。蚩尤之旗再見。長則半天。

天獻通考。蚩尤旗。類彗而後曲象旗。

2
duo 挂 chu
domini

manus 彗 xeu

coma 彗 sui

signum duarum
Regum simul

dominam volen-
tium

vel hominis duo
bus dominis ser-
vanti

天俱運旋者也。但北辰無迹可指。惟觀北斗杓所指東西。則知辰之所在。可見二十八宿。即布列于十二辰者。圖書編。公羊傳曰。北辰曰大辰。常居其所。運或不。知東西者。視此。按斗杓與北

圖書編北極居天之北極星王之出地三十六度
 圖書編南極居天之南入地三十六度世不見也然
 繞旋亦有七十二度謂之下規

圖書編三垣之中各有帝星
 帝果有四乎蓋天無二日民
 無二王安得有四帝也

圖書編十二國天子之諸侯也此皆巡行于天下之事十
 二月朔巡行而一終矣三垣皆天子在國之事非巡行則四
 海之大不無壅閉之處故舜五載一巡行周制十有三歲
 精在西方湯虛之星精在南方斗之星精在中央禹參之星
 精在東方房星之精在東

inferiorem per stellam hien hien seu cor leonis hoamti propriam sitam in
 medio utriusque polaris, quæ vocantur cali seu mundi cardines, et sunt
 symbola monarchie tien hoam et monarchie ti hoam. Illius scilicet uti
 superiori regioni, huius vero ut inferiori dominantis, et due simul
 sumpta et dicta mundi axis tien kin, esse symbolum Reparatoris, mundum
 Instar Atlantis sustentantis, quæ de causa id est hominum monarchie
 gin hoam ti, seu Regis hoam ti, veri scilicet tien cū sen fili dei, qui eā
 de causa in traditione supra allegata, dicitur Axis cali seu mundi tien cū
 quei tien hia kin. Et quamvis tribus his diversis stellis designatur
 triplicis monarchie statio et dominium, in 3plicem cali stelliferi regi-
 onem, Iuxta hæc verba veteris traditionis san hoan chi chum, co yen
 ti sim... gen ti ye ye, nihilo eadem traditio asserit, his tribus stellis
 non nisi unicū seu cali dominum designari.

quod non minus, clarè affirmati de quinque stellis, quinque speciales
 ejusdem xam ti, seu cali domini virtutes referentibus, et quinque seu
 elementis, seu planetis, seu mundi plagis respondentibus, quæ dicuntur
 propria quinque Imperatorum outi, et solis orbite 360. graduum domi-
 nium inter se ita partiri, ut singulis 72. gradus subjecti sint, totidem
 scilicet, quos supra observavimus subjectos esse utrique stelle polari. uti
 clarissime patet ex pluribus traditionibus, qualis est hæc et veteris com-
 mentarii Cum yam in librum chun cieu. Xam ti outi, cū tai quei chi
 chum, quæquam hæc diversa quinque Imperatorum outi, videntur
 magis aut minus extensa. Iuxta proportionem harmonicam, quinque
 postremorum numerorum elementarium 6. 7. 8. 9. 10. : 40, seu quinque
 planetarum. 54. 63. 72. 81. 90. : 360.

sed sequentia ejusdem Cum yam traditionis verba singularem re-
 quirunt attentionem, cum dicat celestis illos quinque Imperatores
 habere sobolem filiorum ac nepotum sibi invicem in mundi Regno ac
 dominio succedentium. tie sem cū sin, kem uam tien hia. quæ celestis
 ac mysticam genealogiam ab hoam ti eductam interpretæ prædicti
 commentarii elucidare volens, refert quinque capitales illius ramos,
 nempe quinque sanctos Reges yao et xun, yu tam, et ven vam, assignando
 proprias singulorum stellas et stationes. quorum tres postero-
 ras Reges, yu tam et ven vam, cum sint fundatores trium veterum
 dynastiarum hia xam et chen, de quibus unice agit liber xam kin.
 canonicus xu kim, postquam legit de duobus Regibus postdiluvianis yao et
 xun, ex hac dicti commentarii Cum yam traditione, manifestè patet, xun
 partem hanc postdiluvianam veteris chronici sinensis, æquæ ac ante-
 diluvianam symbolice trium monarchiarum san hoam et quinque
 Imperatorum outi rationibus et mysteriis occultam admixtam, habere
 pariter planisque in locis suis mysticos ac symbolicos, uti infra
 clarius patebit.

Et si traditio sinensis nullam omnino diversitatem ponat inter
 xamti in polo æquatoris spectatum, tanquam mundi conditorem initio
 cum perfecta pace ac quiete regnantem, et eundem ex hac quiete sedē
 veluti

ambulatorio ut ita dicam,
 ad mundi Reparationem egredium, et sui Imperii throno in mobili
 elliptica polo posito, ad debellandos rebelles, et penitentia capaces in offi-
 cium reducendos procedente, nihilominus. Auctor libri tu xu pien rite
 observat, xamti in priori sede veluti in polo æquatoris spectatum, non posse
 aptiori appellatione designari, quia scilicet in facti mundi primordio,
 nulla erat creatura, quæ supremum ejus non reveretur dominium, et
 Deo tunc jure dictum cum potestate Universali Regnante in omnium
 cū quei ti, co quei cun y; cū quei yam si chi ti ye. Ki ken chin chum
 ye tien. Sed eundem in motu ad regendos omnes spiritus et omnes hoas
 In statu nature lapsæ et corruptæ dicit tien hoam ti, seu omnium quæ-
 bernatorem. tien hoam ti xechi che, quei Ki chu yu kin lin, che
 nan xin, chu cai chi ti ye. Liber qui tractat de mysticâ seu symbolica
 Alphonomia ait huius hominum et spirituum omnium supremi Im-
 peratoris curram gyrare et sursum in mediâ cali Regione. seu quei ti
 che yun yu chum yam. Et Interpreti so yn addit. magnum cali Impe-
 ratorem (seu dominum exercituum) in illo mystico curru sedentem
 orbem universum percurrere. ta ti chin che, siun xun, vuso pu kin
 quod videtur convenire cum illo davidis. exultavit ut gygas ad curren-
 dam viam, à summo celo egressio ejus, et usque ad summum occursum
 ejus.

Auctor libri tu xu pien hanc Regis hoam ti, seu filii cali
 excursionem, cum ceteris scriptoribus vocat lustrationem univer-
 si in duodecim Regna totidem Regibus subalternis subjecta divisi,
 sicuti via solis annua in 12. signa, aut annus in 12. menses
 dividitur. Atque hanc universi lustrationem esse propriam filii
 cali occupationem, quam si omitteret, fore ut omnes populi intra
 quatuor mundi maria comprehendi ejus dominium excuterent.
 quæ omnia spectata juxta mentem sapientum sapientum (qui
 tam cali quam terra circuitum, et annuam solis revolutionem
 seorsim et secundum eandem analogiam dividunt in 12. majores
 partes duodecim majoribus principibus subjectas, tum in 72.
 minores totidem minoribus principibus commissas; instar Regni
 dei in duodecim tribus juxta numerum 12. patriarcharum, vel
 12. prophetarum aut Apostolorum; nec in 42. linguas seu natio-
 nes diversas, juxta numerum 72. Angelorum iis prepositorum,
 vel 72. sapientum supremum synagoga consilium componentium
 vel 72. scriptura Interpretum, vel 72. christi discipulorum) hæc
 inquam, omnia videntur symbolice intelligenda de mysticâ excur-
 sione filii dei ex sinu Dei Patris in sinum B. mar. virginis, coextensa
 revolutioni periodi dierum, annorum, quibus constat. Intervallum
 temporis ab epochâ creationis ad epocham Reparationis numeratum,
 uti postea patebit ex computis illius periodi cum incredibili præci-
 sione latentis in mysticâ traditionis sinensis figuris et numeris.

Præter figuras typicas Reparationis sub diversis Regum seu herum
 nominibus singulis suis stellis illigatas, de quibus modo; cum ceteræ
 stellæ seu constellationes ex nostra æquæ ac sinensi traditione cum magnâ
 analogiâ pingantur aut describantur referentes diversas hominum aut

圖書編紫微帝可謂尊矣其勾陳中一點又曰天皇帝釋之者謂其主御
 群靈執萬神圖夫一宮豈容二帝哉蓋紫微用事之帝也天皇帝王帝之帝
 史記天官書斗為帝車運于中央
 符故無所不紀也
 索隱曰姚氏按宋均云言是大帝乘車也
 王乃時巡

圖書編十二國天子之諸侯也此皆巡行于天下之事十
 二月朔巡行而一終矣三垣皆天子在國之事非巡行則四
 海之大不無壅閉之處故舜五載一巡行周制十有三歲

傳 龍蛇類能興雲霧

In veteri monumento elya videtur clare designari Serpens seu draco tartareus, qui conscensa arbor scientiae boni et mali turbata primo- rum parentum mente, eos miser decepit; per haec verba tem Xe, lum lui, nem him yun ou, id est, Serpens ascendens est similis draconum (ascensum scilicet ambiendi) et habet virtutem nubibus et caligine universum obducendi. nostra haec Interpretatio confirmatur ab Auctore veteris vocabularii, exue ven, dicentis Serpentem tem Xe, de quo hic agitur, esse spiritum, non verum et corporeum serpentem, tem Xin Xe ye.

quemadmodum Serpens est figura satanae juxta traditionem sinensem, ita juxta eandem traditionem testudo videtur esse symbolum primi hominis peccatoris, qui derelicto Deo animae suae sponso, et cum Tartareo serpente contracta affinitate factus est reus adulterii spiritualis et mortis tum temporalis tum aeternae. quod videtur clare adumbratum in traditione, quae fert testudinem non habere moventem, sed serpentem ei esse manū loco. quei pie chi lui, y Xe quei him, et carnem testudinis a serpente imprægnatam esse. Lehferum. quei Xe Kiao, gin Xe chi cæ su.

quia diuus Luciferi afflatus instar veneni tetemini infecit totum genus humanum et fuit causa universalis mortis nostri omnium. secundum corpus et animam, idcirco praecepi sapientissimi hunc descriperunt non solum sub figura draconis et serpentis, qui inter Insecta venenata principatum obtinent, sed etiam sub quibusdam avium figuris eadem virtute veneficia praeditis, qualis est feralis avis chin, cujus penna, ut fert traditio, in vino infusa facit toxicum omnium presentissimum. Siamenses et alii Indorum populi idem asserunt de barbis tigris, quae est alia Luciferi seu satanae figura, uti supra fuisse exposuimus.

Quamvis Tygris a Sinis dicatur ^{antiquus} montium et manuum Tyrannus, et belluarum ferocium Rex, Xan hai chi lao Kiun, pexencham. Nihilominus in ipsorum traditione Tygris alba, quae est unum e quinque caelestibus seu mysticis animalibus, est vera sancti saluatoris figura, sed ejus Justitiae severitatem praefigurans maxime. in fine mundi seu ultimo Judicii die; sicuti licet draco et serpens sint figura satanae, draco sine cornibus et veneno nemini noxius dictus Kiao lum, et serpens qualis fuit ille cuius aenea figura a moysè fuit in ligno exaltata non immerito habentur pro veris saluatoris figuris. cum dicta Tygrides mystica statio ponatur in plaga occidentali, quae respondet autumno; et ejus virtus dicatur metallica seu ferrea, haec omnia sunt signa severitatis supremi Judicii in fine hujus mundi erga Impios; quam per aliud animal mysticum inter constellationes positum representant. est quoddam genus ovium, sed unico cornu armate dicta hai chi, seu Xin yam, ovium spiritualium. cui tribuunt facultatem dignoscendi occultiora hominum peccata. Xin yam him chi yen, qui. et Idcirco severum cao yao (est nomen Severi cujusdam Judicis qui videtur esse vera figura Judicii, qui Judicaturus est vivos et mortuos).

傳 龜蛇交人食之則死

傳 鵝鳥大如鴉食蛇以其毛漚酒飲之則殺人

傳 虎金行之獸其性虎暴故為百獸長而稱

huius ovium ope (quae est symbolum ^{non} misericordiae et charitatis sed severitatis et Justitiae, ad impetendos et probandos eos quorum improbitas minus manifeste patet, id est, an exercuerint opera misericordiae et charitatis erga suos fratres, quorum agnus Dei occisus ab origine pro omnium peccatorum salute, per hanc mysticam ovem vitam praefiguravit (Xin yam) nobis reliquit tot ac tanta exempla; et sine quibus nemo potest admitti intra Regni benedictum ovile, nec audire ab ore divini pastoris, ^{eternae} felicitatis vocem. Venite benedicti patris mei, possidete ^{et} ^{Christi sui sibi Regi} Regnum suum et sublimabit cornu vestrum.

Sed praeter mysticam illam et unicornem ovem, ye Kio Xin yam, quae est verum symbolum Justitiae christi saluatoris et omnium Judicis, traditio de sanctis prognosticis, mentionem facit alterius ovium, seu agni sine ulla macula aut labe instar lapidis pretiosi, quem vocant yu Xe; et ideo dicitur yu yam, et esse signum sanctissimum, signum scilicet adventus illius sancti Regis, qui perfecta virtutum suarum harmonia omnia conciliabit id est imis summis et hominem cum deo. yu yam Xui Ki ye. et consequenter verum symbolum infiniti amoris et charitatis ejusdem christi saluatoris nostri. In cuius personam Justitia et pax in utraque haec ovis ^{mystica} tam feliciter adumbrata, invicem osculata sunt.

quandoquidem devenimus ad figuram symbolicam Justitiae et charitatis (gin y) quarum temperamentum cum summa perfectionis gradu in personam messiae saluatoris facit verum ejus characterem, et pulchre re-velat in figuram mysticam Unicornis Ki lin, qui videtur esse praecipuum et quatuor caelestibus seu spiritualibus animalibus (Sulum) sinensis traditionis supra memoratis uti fisdem symbolis diversis ejusdem Domini saluatoris nostri; de quo nunc videtur agendum paulo diligentius.

Lo mi auctor chronici lou Xe, mystica antiquitatis Investigator curiosus de mystico hoc Unicorni agens, hunc definit per duas praedictas virtutes messiae veluti characteristicas, han gin hoai y, quia scilicet cum sit omnium animalium mitissimum, tamen habet ^{uno} frontem cornu, armatum, in quo (nempe contra Dei patris sui hostes) cuius summitas cornea et mollis signum misericordiae cum fortitudine Justitiae temperata. Kio toen tai jo. Descriptio, quam lo mi subdit postea de hoc mansuetissimo animali, plane convincit hunc non posse esse aliud ab eo, cum quo david comparavit christum salvatorem nostrum cum psalmo 29. deo dixit. Dilectus quemadmodum filius Unicornum, ^{et esse figuram} de quo mattheus ait davidem prophetasse his verbis. Ecce puer meus, quem elegi dilectus meus, in quo bene complacui animae meae... non contendet neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus, arundinem quassatam non confringet, et linum fumigans non exstinguet. Cum quibus talis de christo prophetiae verbis, Unicornis Ki lin ejus symboli descriptionem conferamus. Est animal amans solitudinem, inquit lo mi, et fugiens tumultum multitudinis. Kiu pu Kiun, him pu lin, tam cautus est ac attentus in omnibus suis gressibus, ut nullum vel minimum insectum vivum conculcet, aut conterat ullum tenuissimum terrae germen. pu chum quei Kiu, pu cien sem chum, pu che sem cao. et venatorum Laqueos retia et foveas certo et semper declinat; pu fan hien ho, pu lo uam cou, In hoc scilicet christo similis, quem satanas ter frustra tentavit;

傳 獅羊一角神羊性知有罪臯陶治獄罪疑者
瑞應圖 王羊瑞器也王者鍾律和調五聲當節
則王羊見
生蟲不折生草不犯而獲不罹罔罟飲清池而遊樂土吐鳴遊聖此鳴歸和
申中子有樂章
路史麟經一角帶肉含仁懷義居不群行不侶音中宮羽步中規矩不踐
春鳴扶幼夏鳴養綏秋鳴藏嘉冬鳴思邊食嘉未飲王英樹樹手有文藻

quem scribae et pharisaei, alii toties incassum conati sunt capere in sermone, aut in corpore apprehendere. non pascitur nisi herbis selectis, nec sitim sedat nisi in aqua viva et crystallina. *Xe Kia ho, in yu yam.* similis iterum et in hoc salvatori nostro, cuius cibum est facere voluntatem patris sui; et potus ejusmodi, ut quicumque accipit ejus — aquam is non sitiat in aeternum &c.

Vetus commentarius cum iam in lib. *chun cieu* ait Unicornem *Kilin* esse animalium amabilissimum seu amoris symbolum. *Lin che gin xeu.* glossa commentarii subiungit hunc esse signum characteristicum pacis mundo afferendae, nempe per adventum messiae (gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus). *Lin che tai pim chi fu.* Quidam liber ubi agitur de prognosticis libri *chun cieu* ait Unicornem *Kilin*, propter mystici cornu sui unitatem esse signum adventus Regis sancti, cuius legi sanctae et dominio aliquando subiacerent omnes nationes. *Lin ye Kio, Kien hai nui, cun ye chu ye.* *Lom* paulo supra allegatus ait in eodem sensu Unicornem esse prognosticum adventus illius sancti Regis. *Lin iiam che chi Kia Xui ye,* additque circa tempus ejus adventus visum in comatam quae sit signum renovationis mundi seu generis humani (per ejus novam Legem faciendae). *po shoei so y chu Kien, el pu sin che ye.*

Quaedam traditio libri *chun cieu* de magnis caeli revolutionibus designans ortum Unicornis *Kilin*, id est messiae salvatoris, ait tunc homines Immeros consecuturos vitam ^{longam} aeternam. *Ki lin sem ian gin xeu;* Antea ostendimus vocem *Xeu* non significare simpliciter vitam longam, sed vitam aeternitatem.

Dices, si *Kilin* seu mysticus ille Sinicae traditionis Unicornis est verum messiae symbolum; et quae de eo leguntur in vetustis Sinarum monumentis, tantam habent cum eo convenientiam, cur ceteri missi nunquam id antea observaverunt? Respondeo gratis supponi id à nullo ante nos missionario fuisse deprehensum, cum Pater martinus martinus luculento testimonio contrarium asserat in sua historia Sinensi non solum de se ipso, sed etiam de quodam Philosopho Sinensi christiano, qui ex ultimâ sententiâ libri *chun cieu* à Confucio conscripti, probavit cum summâ meâ voluptate et admiratione, Confucium praevidisse verbum futurum, idque non dubiâ spe percepisse, quin et annum in Cyclo Sinico, quo futurum esset cognovisse; id autem ex eâ historia, quae in eo, quem dixi libro extremo refertur, sic mihi ostendit... Fortè Regis Lou venatores extra portam Urbis occidentalem, animal rarum *Kilin* nomine captum occiderunt, constanti famâ celebratum, cum visum esset animal ejusce prodigii, successurum magnae sanctitatis heroem, Summa qua posset contingere felicitatis nuntium. Id ubi —

nuntiatum est Confucio, ingenti suspirio pectus concutiens, quis te advenisse, *Kilin*, dixit, ingeminavit. Jam jam doctrina mea extremum spectat, jam finem habet cum tu advenies. hae ubi dixit aversò ad pandentem vultu effusissime flevit. Notandum verò, ait ibidem martinus, finis *Kilin* appellari placidissimum ac mansuetissimum animal, quod neminem laedat, nemini malum inferat, imò nec mortem afferentibus noceat. Hinc ille christianus affirmabat, geminum vocabulum, quo nobis agnus Dei significatur per *Ki lin* sinicè explicari posse... Quod autem Confucius flevit, id animi gaudio abundantis, quo in adventu sancti Sanctorum, per *Ki lin* significati afficiebatur, impetum fuisse. Quod exinde nihil scriptum; librum quæ de Regum correctione nondum planè confectum huius finierit, et suam doctrinam cessare dixerit (id est Legem naturalem in libris canonicis traditam) cessare dicitur significabat advenisse novum Legislatorem, qui bella, qui turbas omnes componeret, cui omnes philosophi sectaeque cederent. Quod denique *Kilin* occisus, ex eo fortasse necem salvatoris coniecisse, praesertim cum occisus sit ad portam occidentalem, extra quam Jesus christus sicut ovis ad immolandum ductus est &c.

Hucusque martinus, qui cum hujus propheticae traditionis Intelligentiam primum acceperit ab uno sinâ christiano; hoc est indicium manifestum, ubi sinis propositum fuerit cum methodo convenienti divinum legis Evangelicae systema, et arcanum Symbolicae seu hieroglyphicae, cum Introductione necessaria ad Intelligentiam mysticorum sub enigmatum cortice reconditorum; hoc inquam, videtur indicium certum fore ut sine hac viâ sine multo labore recuperare valeant perfectam vetustorum monumentorum, atque imprimis librorum suorum canonicorum Intelligentiam; et ita non solum totum hoc vastum Imperium, sed gentes finitima ejusdem litteraturae particeps, facillimè et ultro cum divino auxilio Evangelium sint accepturae.

Postquam haec pauca deliberavimus de mysticis et Symbolicis rationibus Stellarum et constellationum Sinensium; Lectori spero, non erit injucundum nunc in nostro planisphaerio caelesti, & ejus ope in ipso caelo contemplari Deam generalem mysterii sacri, quod divina sapientia videtur circa mundi primordium delineasse pro omnium sapientia Instructione in tot caelestibus signis et figuris, uti suadet vetus traditio sinensis, praesertim quae extat in ipso libro *ye Kim*. ex qua intelligimus, in statu Innocentiae, cum scilicet omnes creaturae essent sine ullo defectu, tunc nullum in Universo visum esse malum omini prognosticum; et ejusmodi signa non cepisse conspici in caelo, nisi post nimiam Angelorum, & postquam primis parentibus per satanam corruptis cum totâ suâ posteritate, ad homines à malo praesente revocandos, et a futuro deterrendos, eosque in timore &

Ratio dignoscendi Symbolica boni vel mali omini signa, per Stellarum seu Constellationum diversâ Caeli seu planisphaerii Stelliferi constitutione.

春秋經傳集解卷一 麟者仁獸 麟者太平之符 春秋經傳集解卷一 麟者仁獸 麟者太平之符 春秋經傳集解卷一 麟者仁獸 麟者太平之符

其說應之曰天子布德將致太平則麟鳳龜龍先為之祥今宗周將滅天下無主孰為來哉遂曰麟為聖王來前孔子之時世儒已傳此說孔子聞此說而希見其物也

tremore ad vitam eternam deducendos, fuerit & divina sapientia et eius infinita misericordia consilio, inter mundi anteriorum celestia phenomena, quae omnia, ut pote, solis Justis exposita, erant solius amoris, pacis, quietis, vitae ac felicitatis aeternae praenuntia; multa alia subinde permixtim ad terrorem ostentare, quae singulis generationibus futura essent totidem Impiis totidem signa ira, ultionis mortis atque honoris sempiterni; lo- ciriter modo, quo haec depicta distincte occurrunt in veten planisphaerio Sinensi dicto, *hao tien chui siam tu*. Id est figura Aetheriorum seu signorum celestium, quae deus exposuit hominum contemplationi, quod planisphaerium non parvam cum nostro habet affinitatem; et in quo tota illa boni et mali omnium signorum permixtorum diversitas apparuit, uti patet ex vetusta libri *ye Kim* traditione, in cuius aemigmatica polygrammatica figura, ejus Auctor hanc felicitum et infelicitum characterum diversitatem exaravit, *tien chui siam, Kien Kie hium Xim gin siam chi*; admonendo futurorum saeculorum sapientes, in certa spe & expectatione sancti sanctorum viventes, praecipuam ipsorum curam versari oportere, in horum signorum contemplatione, in iis continuis et attente observando aeterna bona aut mala certo decreta felici vel infelici hominum conditis mutationi. *Xim gin xe Kua Kien siam, Elmim Kie hium Kie hium che, xe te chi siam ye, hoi lin che, yeu yuchi siam ye, &c.* Sed etiam! postea, id est, ut fert textus genesys, cum cepissent homines multiplicari super terram... et cuncta cogitatio cordis Intenta esset ad malum; tuncque, ut antea observatum est ex fragmento libri Enochii (quem esse fo hi, libri *ye Kim* Auctorem ostendimus) demones hominum operibus sese immiscuentes, eos docuissent, omnes Astrologiae genethliacae pessimas artes; tunc, inquam, sacra haec et primava ff. Patriarcharum sapientia, in spuriam et diabolicam magiam degeneravit, quae totum mundum non solum ante, sed etiam post diluvium prorsus infectit. *Kau y pu xe, quei chu, conchi yuen hium Kiu ngo, Kia cu y hoi loen tien hia &c.*

Nunc autem, ut tum ex sacra tum ex Sinensis traditionis principiis, in nostro celesti planisphaerio (quod cum Sinense tantam habet affinitatem) observemus sacra et primava Astrologiae signorum bonorum seu malorum diversitatem, sequenda est regula a praeiis sapientibus tradita; quae, ut refert Auctor libri *tu xu pien*, Statuto polo lelipticae *tien Kiu* prope Stellam internorem duarum rotarum posteriorum plaus- tri borealis, ita ut linea recta per has 2 rotas traxata indicet mundi polam et omnium constellationum plagas. *Koen feuchi so xe, et tien chi fam quei, sou ton, co pan y &c.* quae, inquam, regula praescribit, media nocte observare, quoniam stella sit in superiori parte meridiani. *mui ye yu nan lam chim ou, Koen Ki chum sim chi so tao, yam Koen chi fa, Kiu xou y hu.*

Hujus igitur Regulae directione conijciamus oculos in nostrum planisphaerium caeleste. At quod facilius in eo dignoscatur constellati- onum bona vel mala signi fiantium diversitas, hoc ita constituatur, ut colurus aequinoctiorum sit pro horizonte, virginis et piscium duobus

signis utriusque aequinoctii sectionem tenentibus: colurus vero solsti- tiorum sit pro meridiano, signi ardentis arcu (quod est symbolum belli et tumultus) supremam meridiani partem directe obtinente, et geminorum pedibus internorem meridiani partem radentibus, et columbar caelestis ramum olivae ferentis capite (quae est symbolum pacis et serenitatis) in intimam ejus meridiani parte occultam, et arcui sagitta- rii e regione oppositam. quae caeli seu planisphaerii constitutio, videtur recte quadrare cum situ recto circuli, sive 12. horarum, sive 12. signo- rum caelestium sinarum; In quo hora 6. seu meridiana dicta *ou*, signi fiant equum, respondet signo meridionali sagittarii, cuius corpus est equinum, et centauri proprium: et hora prima post noctem dicta *chi*, id est filius, et 12. praecedens mediam noctem, dicta *hai*, quae signi fiant puellum, simul respondent signo geminorum seu castori et polluci, per lucis et umbrae seu diei et noctis limites eodem modo a se invicem divisif.

In hac caeli seu planisphaerii constitutione, si supra arcticum mundi polum, quem diximus ex Sinensi traditione esse sedem primi motoris seu magni Dei in summa quiete omnia moventis, in stellifero sinarum planisphaerio dicti *tien hoam ta ti*, attollas oculos ad Intersectionem circuli polaris et meridiani, observabis 1. circa hanc circumvolutum et supra sedem xanti, exaltatum tortuosum draconem, scilicet signum illud teni ficum visum sancto Joanni, cuius cauda traiebat tertiam partem stellarum caeli. de quo Isai- as testatur, hunc dixisse in corde suo, In caelum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, Pesebo in monte testamenti in lateribus Aquilonis... Similis ero Altissimo. et qui per Auctorem libri *ye Kim* recte adumbratus est in altiori et superiori linea caelestis et nobiliori hexagrammaticis Kien Kua libri *ye Kim*, sub nomine *cam lum* seu dra- comis contumacis semper hursum tendentis, et regressum nescientis &c. *cam lum yeu hoi, cam chi quei yen ye, chi cin, et pu chi tui &c.* ac demum qui in Sinensi mappâ caelesti dicitur completi septem e 28 cons- tellationibus, ita ut ejus cauda vicinior sit polo seu Regioni Aquilonari, et ejus caput magis ad austrum extendatur; et ex iis caput in Astrologia Sinensi sicut in Europaea caput et cauda draconis vocentur nodi lelipti- ticae, in quibus contingunt lelipes lune et solis, vera facinoris tam portentosi.

Observabis 2. Tertiam partem Stellarum seu Angelorum, quam S. Joannes ait caudâ draconis detractam esse in terram, et traditio Sinensis non incongrue expressit per pluviam Stellarum; in hac caeli constitutione appositè exhiberi per viam lacteam, quam Sina vocant flumen caeleste, stelli fluvium, *tien ho sim han*; fluvium lucidum seu argenteum, *yn ho mim hoj*; vel *Kim ho*, id est torrentem in praecipit vuentem. quia scilicet dracone sic in sublimi elato, via lactea tunc apparet instar catadupa ex excelso caelo deorsum in ima praecipiti casu delapsantis. quo illapsu oculis subiecit functam illam iniqui- tatis illuvionem, quae vetus traditio Sinensis fert homines initio fuisse per nequitiam primi proditoris cum cum seu luciferi in hoc dracone ad vivum descripti.

圖書編十二辰即統于北辰者斗杓即指十二辰者也。是故觀斗之所指。而天之方位宿度可辨矣。况天體北高南下。每夜于南方正午。觀其中星之所到。仰觀之法。其庶幾乎。

十三經春秋疏日月在辰尾正義曰東方七宿角亢氐房心尾箕共為蒼龍之體。南首北尾。角即龍角。尾即龍尾。

易乾卦元之為言也。知進而不知退。知存而不知亡。知得而不知棄。十三經公羊莊公七年夏四月辛卯夜恒星不見。夜中星實如雨。恒星者何。列星也。列星者天之常宿。分守其度。諸侯之象。事物紀原。天河又曰天漢。天津銀漢星漢銀河。明河傾河。

易傳聖人設卦觀象繫辭焉而明吉凶。剛柔相推而生變化。是故君子居則觀其象而玩其辭。動則觀其變而玩其占。是以自天祐之吉无不利。

圖書編易以下筮為主。古之元凶巨患。假此以惑亂天下者不少也。織緯占卜之術。皆冥附于易。率天下以歸于賊。聖人之言也。悔吝天理得失之至公。而世回一己利害之私也。周易折中。聖人繫辭。可以包天下萬世之無窮。豈為一時一事設哉。

3° observabis aliam nec minus claram ejusdem diluvii mythici, imò & ipsius Diluvii realis figuram, in urna Inversa Aquarii, et in ejus aqua effusione super subjectum duorum piscium ^{uno} lino conjunctorum, qui sunt symbolum primorum parentum communis culpa vinculo conjunctorum, et sub letholibus diabolice seductionis toto arce diffusæ aquis, cum tota sua progenie submersorum, instar piscium captivorum, vicini Cete rictui expositorum, nec ab ejus ore liberandorum, nisi per evangelium hominum piscatorum rete. quid quid liber canonicus Xu Kim nobis offert faciem hujus mystice expositionis confirmati-

onem tum in personâ, tum in nomine hieroglyphico patris magni ^{sub} yu, quæ alibi offendemus designatum esse primum generis humani parentem; nam ejus nominis character hieroglyphicus Koën significat pisces lino conjunctos, et ejus personæ societas arguitur in Textu libri Xu Kim immediate post diluvium à Xami sub nōe Regis yao (100) seu Jehovah, quod non obstitit generali huius cladis, et quod violando Dei mandatum perdidit totam posteritatem. Jam nimirum pi cou, Kieu cāi ci yun su chim, et in præceptis post angelos

Observabis 4° in ophiuco seu anguinenente in sublime inverso sita Eucto, inter draconem et arcum sagittarii alteram primi parentis prævaricatoris figuram, non obscure representantem, quâ ratione per serpentem deceptus, ac cerebro veluti inverso altiora sequarens, luciferi superbiam imitatus ambieit esse similis Altissimo, inter tortuosi et seductionis serpentis spiras hæserit suffocatus, et per stellifluum torrentem in præceptis abreptus

Observabis 5° in cepheo Rege æthiopum (sine hunc Asterismum appellant cao fu, id est patrem conditorem) pedite et pedissequo, nec non in superbâ ejus uxore Cassiopeâ in throno domina more præeunte; utroque in medio via lacteæ seu stelliflui torrentis in præceptis simul abrepto, mirabilem figuram peccati et lapsus primorum parentum, per rebellium Angelorum in terram à calo ejectionem ruinam, in similis casus abyssum prolapsorum. Adamo qui conditus fuerat ut esset pater filiorum, lucis et gloriæ, facta capite æthiopum seu peccatorum. (quos sine vocant Li min) simul et cum ipsi vili principis tenebrarum mancipio. Et quia Adamus peccati legem recepit ab Evâ uxore, in superbâ et dei offensâ prævixit exemplo, hoc eleganter depictum est in utriusque figuræ symbolicæ dispositione ac situ.

Observabis sexto in Andromedâ Cephei & Cassiopeæ filiâ, propter matris superbiam laxo alligatâ et Ceto marino expositâ in planisphaerio celesti inter matrem et signum piscium supra Perseum, à quo occiso ceto et liberata eidem postea nupsit; figuram non minus mirabilem naturæ humanæ, propter Evâ omnium mortalium matris Altissimo similis esse ambiantis superbiam, peccati et omnium pravorum affectuum catenis vinctæ, et satanae abyssu tartaræ capitalis monstri ferocitati expositæ; sed tandem post longam captivitatem per n. salvatorem in perseam adumbratam liberatâ, et a suo liberatore in sponsam acceptâ, etiamsi ob amissam primævam Justitiæ originalem albedinem fusca esset et a sole decolorata, uti ait canticum canticorum, cum quo videtur pulchre quadrare illud Ovidii in Epistolis Difficium

candida si non sum, placuit Cepheia Perseo
Andromede, Patria fusca colore sua.

Observabis 7mo in sagittariæ centauri, monstri bellicosi formâ, cujus arcus Enormis longitudo occupat totam supremam meridiani partem, portentosum diuturni & funestissimi belli signum, in calo per Angelos rebelles, et in terrâ per mundum Integrum mortalium, lucifero duce ac principe, adversus Deum Conditorem suum veluti icto facere declarati. cujus tristis et terrificæ imago ubique apparet in planisque cæli seu Planisphaerii sic constituti Asterismis, qui in hac dispositione oculis contemplantium exponunt Ideam generalem naturæ perversæ et mundi planè corrupti status.

Sed quia post mundum ita corruptum ac perturbatum Divina sapientia ex infinitæ suæ Justitiæ ac misericordiæ consilio, statim decrevit hunc reparare; et homines, qui magis propter satanae seductionem, quàm ex propria malitiâ Deum offenderant, redimere, relictis Angelis, qui ex purâ iniquitate peccaverant, in perversitatis suæ perditione; ideo ad excitandam in hominum animis, ab ipso corruptionis primordio usque ad ultimas generationes, spem salutarem reparationis et suæ Salvationis; inter tot mali ominis Asterismos, mundi corrupti mala ammittantes, alios non pauciores ominis felicioris admiscuit, non minus clarè figurantur felicissimum Reparationis et Salvationis mysterium. Sic v. g. ad perpetuandam omnibus sæculis traditionem primæ promissionis salutariæ hominibus factæ, cum scilicet minando serpenti ejus seductori, dixit. Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius, ipsa contenta caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo illius; videtur hanc ab symbolo eleganti expressisse in sydere Herculis, olim antè fabularum initio corruptionem, egregio hominum salvatoris typo, in calo et planisphaerio inter draconem et ophiucum, instar herois celestem et terrestrem anquem domantis, unde probabiliter fabula dicens herulem adhuc in cunis duos Angues manibus præfocasse celestis scilicet draconis superbiam uno calcæ attitâ; alterius enervis supplicis instar inflexi figurâ, quæ est signum veræ humilitatis, exhibente armorum genus, quo salvator noster serpentem

similiter prælium in calo cum dracone et Angelis ejus à michaële commissum, victoria deus reportata, eorumque in terram ejectione, videntur ab initio clarè adumbrata in inferiori via lacteæ seu stelliflui fluminis in præceptis vuentis parte, ubi per seus victor occiso ceto, et liberatâ Andromedâ, anguibus hirsutum mœusa, id est Junta Arabes abscissum diaboli caput in signum triumphi ostentans, pernicibus talanum alis remeant ad summum cælum. Cujus sæni et vetustissimi eventus memoria sub similis allegoria velo consignata reperitur in diversis prisca traditionis monumentis finicis, nempe et præcipue apud Insignem Scriptorem Hoai nanen, qui post allegoricam mundi initio corrupti ac perturbati descriptionem, simili stylo narrat quâ ratione mundus fuerit reparatus, et à belli tumultu liberatus, post prælium cum duce rebellium et tumultus auctore commissum, et occisum superbum monstrum marinum ngao, cum Atho dracone, quæ sunt duo satanae symbola, nempe per heroem seu heroinam

淮南子 往古之時 四極廢 九州裂 天不垂覆 地不周載 火燼炎而不滅 水浩洋而不息 猛獸食人 民驚鳥攫 老弱于是 女媧鍊五色石以補蒼天 斷鼈足以立四極 殺黑龍以濟冀州 積蘆灰以止淫水 蒼天補 四極正 淫水涸 冀州平 蛟虫死 顛民生

魚 yu. piscas
系 su. sericus
sunicul?
鯨 Koën
Nomen
hieroglyphicum
cum Evâ
communis
noxa copula
conjuncti sub
aquis prima
corruptionis

良 Leam?
民 min.
candidus
seu candidus
monibus
Populus
populus dei
黎 Li?
民 min.
Nigra
Indoli et
conscientia
populus
populus
æthiopum

以知者惟此耳

數聖人以算窮之天
之理聖人以易究之天
之所闕人無術

— Nin hoam, sive nin iia, quæ est unus e veteribus Salvatoris typis, vel ut fert alia traditio, per duem exercitus Imperatoris hoam ti, nomine Im lum, id est draco obsequens, qui videtur esse typus Michaelis Archangeli.

Verum quia celestium sive boni sive mali ominis signorum seu Asternismorum celestium series a rerum et temporum conditore fuit distributa, non solum secundum quatuor anni vulgares tempestates, et duodecim ejus menses, sed etiam juxta quatuor ^{longior} tempestates et duodecim magnos menses — periodi consummationis temporum seu apocatastasis sacre, ita ut per successivum Asternismorum celestium motum, juxta utramque hanc revolutionem, dies diei erueret veluti novi mysterii verbum, et nox nocti indicet scientiam, rerum scilicet præsentium, presentium & futurarum ad vitam et salutem æternam pertinentium: Quam mysticam scientiam symbolica sapientia parens expressit in hieroglyphicis seu æigmaticis libri sui ye Kim figuris, ad amussim respondentibus chronologicis cæli motuum numeris, Asternismorum configurationibus, nec non sacris prophetarum oraculis, uti spero manifestum fiet. postea ex plurimis computis sub finem subiiciendis: convenit ut hic obiter consideremus dictorum Asternismorum dispositionem, juxta utriusque revolutionis motum in planisphærio. Cum autem tam jam satis inspexerimus in primâ illius constitutione, in quâ scilicet arcu sagittarii superiorem meridiani partem tenente, inferior ejusdem meridiani pars dividit — geminos ab auriâ seu à tauro (sinicè hai cû niu; Kien mieu) qui est times mecia noctis in revolutione diurnâ, et solstitii hiberni in revolutione annuâ, et a priscis sap definitus est pro primâ epochâ motus cæli, tien cæi yu cû; nec non solis, lune, et quinque planetarum, Kien mieu leon sim, ge yu, ou sim, him, Ki yu cû; quique idcirco videtur merito constitui posse in systemate symbolico seu hieroglyphico pro principio periodi Consummationis seu Apocatastasis, quæ ex geminis libri ye Kim computis videtur quindecim circiter gradus minor dimidiâ cæli revolutione, hoc est aliquot seculis brevior dimidiâ fixarum periodo: nunc ut Asternismorum celestium dispositionem spectemus circa tempus adventus messie salvatoris, quem sacra traditiones docent venisse in medio temporum, sicuti eadem hunc testantur operatum esse salutem in medio ævæ, et in omnibus medium — tenere: invertatur planisphærium secundum motum cæli naturalem ab oriente in occidentem, ita ut arcus sagittarii et caput draconis, quæ in priori situ superiorem meridiani partem tenebant, ad orientalem plagam collapsa, conspiciantur horizontem subire; et ita tumultus et rebellionis signa in regionem tenebrarum protrudantur, ut patet. circa tempus adventus messie victoris pacis, præclare designati in signo virginis vero ipsius cælesti symbolo, ejus caput. Cujus humillimus in infimâ cæli parte situs, est signum connaturale summae humilitatis, propter quam Deus respexit præcatoris ancillam hanc suam, et a summo cælo in castissima ejus viscera descendens et incarnatus, ineffabili ac divino hoc eximationis exemplo superbam luciferi primum In cælo Super Angelos, deinde in terrâ Super homines Dei Instar Regnare

子 cû

亥 hai

傳天開于子

星經牽牛二星

日月五星行起于此

ambientis insolentiam attrivit. quem mundo salutarem eventum præfens Planisphærii situs exhibet in personâ herculis hinc draconem caute, inde ophiuchi serpentem clavâ simul in abyssum projiciente. Sed cum in hoc planisphærii situ virginis caput ultra solstitii hiberni litem prominens, quo scilicet tempore natus est messias salvator mundi, sursum ascendendo regredi videatur; in hac feli cæli figura habetur signum visibile epochæ. nativitatis Redemptoris sybillæ oraculo prænuntiata vis ferè verbis quæ leguntur insequentibus Virgilii versib?

Ultima cumæi venit jam carminis ætas
Magnus ab integro cyclonem nascitur ordo.
Jam redit et virgo redeunt Saturnia Regna:
Jam nova progenies cælo demittitur alto.
Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
Desinet ac toto surget gens aurea mundo &c.

Præterea quod non est minus dignum admiratione, et est veluti confirmatio certa præcedentis observationis, ipsa traditio sinensis in veteri monumento de revolutione poli ecliptica, cum simili claritate prænuntiasse videtur eandem sacram messie nativitatis epocham, quæ in præsentis planisphærii seu cæli constitutione per illam vrsæ majons seu curvæ Regii rotam à sinis ductam tien Ki, quæ attingens lineam solstitii hiemalis dicitur designare tempus nativitatis mystici unicornis, unde vita et salus innumerorum hominum. Ki sim te, cæ Ki sim sem, iiang jin xen In cuius mystici animalis adventu supra ostendimus prænuntiationem fuisse adventum salvatoris mundi.

In eadem cæli constitutione non sine summo solatio licet contemplari salutarem effectum adventus messie Redemptoris, non solum in vrsâ Aquarii, cujus officium sursum erectum effusam aquam resorbens, et pisces ex ea emergentes, sunt præclarum signum exsiccationis aquarum et coactionis cataclysmi sectarum et morum perversorum, per latantem seductionem ab initio mundi paulatim toto orbe effusi, divino spiritu evangelicæ legis præconis afflante, et copiosam hominum piscationem operante. Quam sed etiam in personâ Andromedæ in supremâ cæli Regione libertate et quiete fruientis, beneficio Persei in cælum victoris Instar remeantis, quæ humana cum suis parentibus Cepheo et Cassiopæâ, eandem cæli Regionem sunt eximie figurantur esse unum symbolum hominum Redemptionis et captivæ captivitatis, quam Christus Redemptor noster duxit seum in cælum, cum de peccato, de morte ac de inferno triumphans intravit in gloriam suam. quin et sacra ejus persona cum plenâ potestate in cælo et in terrâ ab ætate a patre suo obtemperata, et de causâ a dextris ejus collocata videtur feliciter adumbrata in * Cepheo (qui sinicè significat Patrem conditorem cao fu) Regium septem tenente et stante in latere dextro poli mundi septentrionali, quem sine reverentia ut Regem Dei omnipotentis hoam tien tati (dixit dominus dextis meis) Consideratâ celestium Asternismorum dispositione, tum principio tum dimidio periodi consummationis seu Apocatastasis competente; superest ut latet

ostendimus dea dante in nostris computis talem fuisse cæli cæli constitutionem tempore nativitatis christi adventus

春秋運斗樞機星得則麒麟生萬人壽
星經四輔四星抱北極樞星主君臣禮儀主政萬機輔弼佐理萬邦之象

天 tien
後 Ki

造 cao 象
父 fu 輔
佐

* figura novi Adami

exponendis, & materia abundantia excedat breves presentis paragra-
phi limites, satius erit. sit convenienter de his sermonem in finem totius
suscepti operis differatur; interim aliquot tantum characterum selec-
torum, analysis quorum compositio magis sacra et speciosa videbitur,
analysis hieroglyphicam pro occurrentia, uti jam cepimus facere,
exponemus.

At quia Dei Salvatoris natiuitas et eius mors pretiosa fue-
runt precipuus scopus totius sapientiae hieroglyphicae, & omnium
symbolorum propheticonum; ut convenienter hinc paragra-
phum imponamus, nunc ~~facile~~ ostendendum, cum quantā prae-
sione et claritate, utraque hae salutaris epocha consignata reperitur
in monumentis seu prophetis seu historicis veteris sinarum
traditionis, tam per Stellam illam prodigiosam, cuius lumine Reges
magi hunc nascentem quiesierunt et adorant; quam ^{pax} eclipsim por-
tentosam, quae eodem patiente, & moriente in cruce universam terrae
faciem densis tenebris replevit.

Stella Epiphaniae
in sinarum monu-
mentis veluti pro-
phetis oraculis
clare consignata.

Atque ut incipiamus à Stellâ Epiphaniae, ostendamus quae Nati-
uitatem Salvatoris mundi, hoc mirabili nec unquam antea viso phanomeno,
certo et clare designatam esse in sinensi traditione, hinc praemittenda
sunt ea quae magis notatu digna circa hanc Stellam occurrunt, cum in sacra
scriptura, tum apud ^{patres} Patres, & ceteros doctores. Prima illius Stella
mentio, quae occurrit in scriptura sacra, est prophetia Balaam, qui Nume-
rorum capite 24, qui videns visiones Omnipotentis, et praenuntians ad-
ventum Messiae, ait Videbo eum, sed non modo: intuebor illum, sed non
propè: orietur Stella ex Jacob, et consurget virga ex Israël &c.

Post hanc de Stellâ prophetiam, in eius complementum, prout refer-
tur in Evangelio s. Matthaei ex ipsis magorum verbis, qui sicut Israelitae olim
in columna nubis, ita Stella praecursoris lumine deducti, ubi pervenerunt
hierosolyman, quae fuerunt dicentes, ubi est qui natus est Rex Iudaeorum.
vidimus enim Stellam hunc in oriente, & venimus adorare eum. . . .
tum Herodes clam vocatis magis, diligenter didicit ab eis tempus Stella
quae apparuit eis. (quem in locum plures Interpretes aiunt, novam hanc
Stellam duos circiter annos antea capisse videri in oriente, unde magi
venerant). . . . qui cum audissent, ut pergit sacer Evangelista, abierunt,
et ecce Stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos, usque dum
veniens, staret supra ubi erat puer. videntem autem Stellam gavisus sunt
gaudio magno videri.

Quod spectat ^{patres} Patres, hae sunt communis eorum opinio, hanc
Stellam fuisse novam et ab antiquis plane diversam, et eius motum fuisse
ab oriente in occasum; eamque non nocturnam, sed etiam de die
fulsisse. S. gregorius Nyssenus censuit fuisse unam e fixis aut planetis
quae descenderat. Origenes existimavit eam fuisse e genere cometarum.
Th. s. Thomas ait non absuisse significationem cometicam, quia Caesare
christi Regnum comminuit omnia Regna terrae. S. Ignatius de la
Sic loquitur. Eius lux fuit super ceteras Stellâs. Cetera sidera simul
cum sole, & lunâ, fuisse illi veluti chorus, S. Chrysostomus ait eius

lucem superasse lumen ipsius Solis.

Ricciolus ex vulgari philosophorum sententia existimavit hanc
Stellam ex aëris meteorologica materia miraculo productam. Plinius
explicans varia genera cometarum memorat unam argenteo crine
fulgentem, specie humanâ dei effigiem in se ostendentem. Cornelius
gemma in libro de divinis mundi characteris, affirmat magorum
Stellam similem fuisse Stellae novae visae in Cassiopaea anno 1572.
Pestellus assentit, hanc visam esse à magis in oriente, biennio ante
quam Christus nasceretur: deumque voluisse, ut Religionis genius
Stellae lumine vestitus, illos à sinibus orientis, usque ad Iudaeam et
Bethlehem deduceret.

Keplerus censuit Stellam magorum à Deo productam in loco et
articulo conjunctionis maximae Saturni, Jovis, et Martis; ut magi, qui
conjunctionem istam observabant, facilius Stellam novam oculis depre-
henderent. Et ideo probabilissimam credidit opinionem Laurentii Lushy-
ga poloni, quatuor annos vulgari Christi epocha addentis, atque asse-
rentis Christum revera natum non anno 45.º Juliano, ut dicta epocha et
Kalendariū Romanum supponunt; sed anno 41.º Juliano, hoc est annis
duobus post veram maximamque conjunctionem planetarum superiorum,
et cum Stella illa, quae magis illuxit, fulgere capit, in ipso maxima con-
junctionis loco; deo scilicet sic ordinante, tempus et locum illius con-
junctionis, ut praenuntiando adventui filii sui mox in carne apparituri
deserviret.

His cum ex indubitata tum ex probabiliori traditione nostra pre-
missis, de Stellâ Epiphaniae: jam nil facilius, quam demonstrare, extare
apud sinas diversas traditiones propheticas et historicas verè & certo de
hac Stellâ loquentes. quod multa ante secula videtur probe intellexisse
Auctor operis imperfecti in s. Matthaeum, cum scilicet exponens illud: Vidi-
mus Stellam hunc in oriente. &c. meminit cujusdam scripturae Seth, de
Stellâ apparitura in ortu messiae. his verbis. Audivi aliquos referentes,
de quadam scriptura gentis cuiusdam in principio orientis juxta oceanum,
apud quos sequebatur scriptura quadam inscripta nomine Seth de Stellâ
apparitura in ortu messiae, per generationes studiosorum hominum
patribus reverentibus filiis suis.

Quamvis Auctor operis Imperfecti videatur satis distincte desig-
nasse nationem sinensem. Ne quis tamen possit revocare in dubium
gentem illam, apud quam fertur juxta hoc eius testimonium, extare
scripturam Seth de Stellâ apparitura in ortu messiae, non posse esse nisi
sinensem; nunc ostendamus traditiones sinenses de dictâ Stellâ, in
quibus hic rumor videtur fuisse tam justè fundatus, ea circiter
omnia notatu digna simul comprehendere, quae singillatim ex diversis
monumentis et opinionibus supra collegimus tam de naturâ et qualita-
te speciali illius Stellae; quam de divino objecto per illam praemunia-
to, ac de tempore et loco ejusdem Stellae apparitionis: et consequenter
praecipuas s. Patrum et aliorum Doctorum opiniones de Stellâ Epiphaniae.

In lib. de novâ
Stellâ in serpentar.
Et in lib. de
anno natalitio
Christi &c.

x mathaei

Dies. Ex traditione sinensi, supra allegatâ, Stella Kim Sim non apparuit nisi in Regno sequente veram legem, id est in Judæâ ut Interpretati sumus, at Stella Epiphaniae fuit veluti fax à deo accensa in caelo ad illuminationem gentium, easque adducendas ad notitiam sui salvatoris prope in mundum venturi, uti reverâ adduxit tres Reges magos ad ejus adorationem. Ergo Stella illa de quâ dicta traditio sinensis, haberi non debet pro verâ Stella Epiphaniae. Pro predictam traditionem intelligendam de illâ Stella seu nubeculâ splendida, quæ instar facis aëreæ duxit magos ad christum (sicuti columna nubis ducebat Israhelitas in deserto) et quæ sinis dicitur Kim yun, ac probabilissimè non apparuit nisi in solâ Judæâ, et circa diem ipsam et debuit esse terra vatae vicina: et nullomodo intelligi debere de ipsâ Stella Kim Sim, in superiori caeli loco productâ, ut esset omnibus gentibus conspicua et prænuntia proximi adventus omnium Redemptoris: nisi forte, quod videtur probabilius, per Stellam Kim Sim hic intelligi hanc Stellam quatenus per descensum super nubeculam splendidam Kim yun, et cum eâ instar solis et lune conjuncta

天獻通考 漢哀帝建平二年二月彗星初出牽牛
七十餘日傳曰彗所以除舊布新也牽牛日月五星
所從起曆數之元三正之始彗而出之改更之象也
其出久者為其事大也改建平二年為太初元年
號曰陳聖劉太平皇帝

At nē quis suspicietur, hoc duplicis Stella phenomenon aliud quip-
piam, quā epiphaniā prænuntiāsse, advertendum est primò, hanc juxta
traditionem sinensem, sicuti Stellam epiphaniæ, nunquam habuisse aut
habituā aliam sibi similem, Kim Sim Kim yun, quā Xi ye Kien. 2º
Ejus apparitionem respondere tempori sancti Regis, quem in sequenti paragra-
pho ostendimus fuisse unum e principibus seu heroibus qui in lege naturali
habiti sunt tanquam Ideales et Eximii messie Regis typi. Xun ti Xi,
Kim Sim chō, Kim yun Sim; et utriusque hujus Syderis conjunctionem instā-
solis ac lune in syzigiā unitorum, fuisse signum lucis evangelicæ per
solis Justitiæ incarnationem toto orbe spargendæ. Kim yun lan hi,
Li man, man hi &c. 3º hanc Stellam seu ejus apparitionem designare
veram Epocham adventus illius sancti, qui ante & post Confucium fuit
omnium seculorum expectatio, & per unicornem omnium animalium
mansuetissimum significatur, desideratū tanquam hominum innume-
rum salus. tien Kim te, & Kim Sim Kien. hem Sim te, & Ki lin sem,
uangin Xeu. 4º tempore apparitionis hujus Stella, celi filium,
Id est æternum & patri consubstantialē dei filium, daturum hominibus
perfectæ obedientiæ exemplum, et omnes populos ejus virtute excitatos prom-
ptos fideles legis divini observatores. tien cū chi hiao, gin hien,
Xe nem hai nui Kim yue. & co ho tien salim cū min, & Kim Sim tien.
5º eandem Stellam dici characteristicum veræ virtutis signum; ejus fi-
guram à cæteris Syderibus valde diversam; nec apparitionem nisi in
Regno, in quo habetur verā divini legis notitia, vigetque ejus observa-
tio, quæ non conveniunt nisi Stella epiphaniæ, quæ non apparuit

綱鑑大全 舜帝時景星出慶雲興
綱鑑御雲爛兮禮漫漫兮日月光華旦復旦兮明明在天爛然星陳日月光華弘于一

春秋運斗樞天樞得則景星
見衡星得則麒麟生萬人壽
云又機星得則麒麟生萬人壽
爾雅翼麟見為太平之符

占書天子至孝。狂賢使能。海內歡悅。制
 作合天法令。清明則景星見。
 孫氏瑞應圖景星天曜也。王者不私人則
 見。

formavit novi generis Eclipsim solarem amularem stantem supra ubi Sol Justitiae sub pueri vagientis formā velaverat divini sui luminis splendorem.

Portentosa
Eclipsis, quae
tenuit orbem
terranum christo
pendente in
cruce clarè me-
morata in
chronico sinarum

His de mirabili stellā epiphaniae observatis, nunc ut ostendamus Eclipsim portentosam, quae naturae auctore moriente et patiente tenuit orbem terrarum, non minus clarè ac distinctè reperiri in traditione sinensi historica et prophetica. quod ut ^{et} ~~con~~signatam pateat cum simili evidentiā, prius huc colligamus ea quae notabiliora occurrunt de hac Eclipsi in nostris monumentis sacris et prophetis, praemissā brevi observatione circa nomen, locum, originem et prognosticum Eclipsium.

Quoad Eclipsium nomen advertendum est, hoc vulgò exponi per has voces illius synonymas, defectum, deliquium, seu laborem solis et lunae: et ideo Eclipsim solis, quā nobis subtrahitur lumen solare, esse symbolum primae creaturae nempe luciferi, qui in mundi primordio inanis gloria vento abreptus, instar alterius solis se soli Justitiae equiparans, divinos ejus luminis et gratiae radios sibi et innumeris aliis subtraxit. quia subdit et filii excipiunt Regis et Patris documenta, sicuti luna excipit lumen à sole; ideo sol dicitur symbolum patris et Regis, et luna ^{et subditi} filii.

De Eclipsium loco, hoc est vulgare dictum. Arabum, visque cum finis commune, solem et lunam Eclipsim patientes deglutiri a dracone, quia scilicet hoc contingere solent in nodis orbitae lunaris motus, apud Aethiopes dicitur solis caput et cauda draconis; et ita appellatis, quia ut intelligi potest ex sinensi traditione, prima Eclipsis solis, quae scilicet contigit in capite draconis, videtur fuisse signum rebellionis luciferi, superbi draconis instar adversus Deum creatorem suum insurgentis: et prima Eclipsis lunae, quae contigit in caudā draconis videtur fuisse symbolum societatis primi parentis magnum Dei sui mandatum ceca mente violantis. Cujus haud dubie, aut similis cujuspiam traditionis rumore inductus Keplerus existimavit in mundi primordio magnam fuisse Eclipsim solis, eamque in aethiopiā visam fuisse totalem, suspicatus aethiopes cutis nigredinem à primā illā Eclipsi solari traxisse; quae suspicio si potest habere locum, aethiopes merito haberi possunt ut vivum et naturale symbolum nigredinis culpae originalis, contractae ab omnibus per hominibus eadē causā merentibus diei verus populus aethiopum, tenebrarum Regis servituti subjectus.

Quin et eadem traditione sinensi, si opus esset, facile probari posset primas illas duas Eclipses solis et lunae fuisse non solum signa, sed etiam effectus peccati capitis Angelorum et primi hominum parentis; maxime cum tam notabiles defectus videantur non bene competere duobus majoribus luminaribus initio conditis cum omnimodā perfectione, et ideo à supremo opifice sicuti cetera laudata et approbata ut valde bona et homini prorsus defectu carentia.

Si porro primae duae illae Eclipses, quae merito vocantur veni solis et lunae defectus toto orbe conspici, verè fuerint, uti —

valde probabile, effectus et signa originalis pravitatis, quam Deus circa mundi primordia reperit in caelo et in terrā, hoc est in Angelis et hominibus: quis dubitet easdem illas Eclipses non solum, sed etiam ceteras, quotquot scilicet ex eo quotannis in universo orbe apparuerunt, esse totidem prognostica, ex quibus, ut Ricciolus ritè observavit inducuntur mortales ad timendam aliquam ingentem calamitatem vindicem divini numinis offensi: et consequenter hanc fuisse veram et primam originem illius terroris universalis, quo in conspectu ejusmodi phaenomenon populi omnes videntur ab omni quo tantopere commoveri, esse hoc tam trito et praclaro poeta dicto. *Impidique aeternam timerunt saecula Noctem.* quem elegantem versum nemo non judicat à Paulo Orosio ritè applicatum portento saeculi illi Eclipsi, quae christo domino pendente in cruce tenuit omnes populos: siquidem per atrox salvatorem nostrum crucifigentium scelus, id est per deicidium, tunc hominum et demonum malitia visa est consummata.

Praemissā hanc non inani, ut videtur, observatione, dicturus jam de illā Eclipsi prodigiosa, prout extat in sacro textu tum propheticè tum historice consignata, initium ducam ab ecclesiastico, qui hanc videtur speciatim praenuntiasset, cum dixit. *Quid lucidius sole, et hic deficiet.* Num pariter de eadem prophetavit Jeremias, *ubi ait, occiditei sol, cum adhuc esset dies, hoc est media dies, ut —* *Sybill. oracul. tribus horis nox tenebrosa media die.* Hieronymus Interpretatur, ut haec prophetia concilietur cum propheta Amos dicente. *occidet sol in meridie, et tenebrosere facies am terram in die luminis.* quarum prophetiarum eventus, cum distinctè memoratus occurrat in sacra evangelii historia, nunc propheticiis sacri textus oraculis, ejusdem verba historica ex ipsi evangelistis subjiciamus. *A sexta hora, inquit S. Mathaeus, tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam.* et S. marcus visum fuisse verbi, sicuti et S. lucas, qui superaddit, et obscuratus est sol. De quā solis obscuracione, S. Hieronymus in hunc Joëlis locum, sol convertetur in tenebras, antequam veniat dies domini &c. ait. sol quoque versus est in tenebras, quando pendentem dominum suum videre non ausus est.

Potest sacri textus testimonio primū locum obtinere debet memorabilis narratio historica illius Eclipsis supernaturalis, à S. Dionysio ejus accurato observatore, qualis extat in ejus Epistola ad Polycarpum & ad Apolloniam. ubi ad priorem scribens sic loquitur. Ab eo autem quare (ab Apolloniano) quid sentiat de deflectione solis, quae cum servator in crucem actus esset, extitit. Evamus enim unā ambo et stabamus ad Heliopolim et cernebamus, nec opinatō, cum luna soli incidebat, neque enim conjunctionis tempus erat. rursusque cum eadem ab hora nonā, usque ad vespertum, se media solis linea praeter naturae ordinem opponebat. scit etiam incidentiam ipsam à nobis visam esse oriri ab ortu solis. Deinde

in aliâ epistolâ alloquens ipsum Apollonophanem, hæc habet. In heli-
opoli tu quidem mihi coævus, et ego 25. annorum fere tempus evolvens,
una morantes constitueramus, cum feriâ quadam 6.^a horâ etiam
panis sextâ, sol hominibus subito obitus est tenebris, lunâ ipsum
intercurrente. Postremâ annotatum diligenter feriâ diem et
annum, annuntiationem, quam sacer paulus nostris attentis auribus
infudit, consentientibus signis conspirare expertus, manus ventati
submisi, et falsitatis nexibus sum absolutus. quam quidem veritatem
minificè effero, et quam tibi communico, quæ est via et vita, et lux
vera, qua illuminat omnes hominem venientem in hunc mundum,
cui tu tandem prudens accessisti.

S. Augustinus in epist. ad Hesyrium de hac eclipsi loquutus est his
verbis. Solis ille defectus, quando crucifixus est Christus, non talis ut
reliqui solis defectus, sed verè mirabilis et prodigiosus, sed Ethnicorum
Romanorum invidiâ, ne cælum doluisse, Christi veluti divini viri
mortem putaretur, id quidem scriptum habere in annalibus, sed
evulgari vetuerunt. Ante S. Augustinum plures S. Patres idem tot
tantes scripserunt hanc eclipsim fuisse distinctè memoratam in mo-
numentis publicis gentilium. Sic v.g. S. Justinus in 2.º sæculo alloquens
gentiles dicebat. Perquirite in Annalibus vestris, et invenietis tempori-
bus Pilati, sole fugato interruptum tenebris diem, sole abscondente
lumen suum, ne videret quæ fiebant per Impios. Sic 3.º sæculo tertul-
lianus gentilibus sui temporis aiebat. Cum mundi casum velatum in
Archiviis vestris habetis.

Ricciolus, qui studiosè examinavit præcipuos scriptores qui de
hac eclipsi mentionem fecerunt, ritè assensit hoc portentum visum
fuisse ubique terrarum, cum passio salvatoris deberet toto orbe
prædicari, non ergo mirum quod hæc videatur clarè et distinctè
memorata in Annalibus sinarum in eodem anno ac mense, quo
lagaciores chronistæ nostri contendunt mortuum esse Christum sal-
vatore nostrum. Sed antequam id evincamus ex historiâ sinensi
præmittenda est expositio quarundam antiquiorum traditionum,
quibus hæc eclipsis portentosa videtur permultis antè sæculis
non obscurè prænuntiata.

At pro majori hujus expositionis claritate, primo loco unum
est observandum circa vetustissimam illam eclipsim in libro odorum
memoratam, quam plures Auctores existimant fuisse omnium
eclipse primam ge xe yu cù; Nempe, juxta antiquam et
universalem traditionem, solem ex naturâ suâ non posse nec debere
pati ullum deliquium, aut levissimum sui luminis sui defectum,
cum is sit fons totius mundi lucis et caloris, et eâ de causâ
genuinum divinitatis, seu solis Intelligentiarum symbolum. Unde
circa prædictam eclipsim, quam omnium primam existimant, discer-
rentes, videntur non ineptè concludere, hanc fuisse signum maxi-
mæ

mutationis, quæ poterat in mundo contingere, hoc est summa
perturbationis et corruptionis universi. ge xe, ta pien chi ta che.
ge pu y Kuei, et Kim Kuei, xe loin nam chi chao ye. qualis
scilicet ab initio mundi contigit per Insolentem nobilissimam.
creatura Superbiam, divino Intelligentiarum soli equiparanti,
tantæque arrogantie. fuligine, instar opai globi lunaris inter-
jecti, vivificos ejus divini luminis et caloris radios subjecti
orbis Intelligentiis et hominibus subtrahentem.

His observatis circa illam eclipsim solis, quæ ex vulgari si-
narum opinione fuit omnium prima, et videtur fuisse signum
primæ corruptionis mundi: propter quandam hujus primæ eclipsis
solaris analogiam veluti Supernaturalis analogiam, cum illâ
totaliter prodigiosa, quæ Deo salvatore nostro pendente in cruce
contigit, et fuit signum malitiæ et corruptionis consummatæ;
jam facillimè intelligi posse videntur quodam veteri traditiones
hujus mirabilis eclipsis prænuntiæ, quamvis ænigmatico seu
hieroglyphico stylo conceptæ, hoc est sub figurâ mystici illius
Unicornis Kilin omnium animalium mansuetissimi, quem su-
prâ offendimus fuisse apud priscos sinas, sicut apud Hebræos
speciale symbolum mansuetissimi omnium hominum, seu sancti
illius, qui fuit apud utrosque omnium sæculorum expectatio.
quis enim legendo in vetustis sinarum monumentis multò antè
Christi adventum conscriptis, ingens illud solis deliquium, quod
Rex philosophus Hoai nan cù adscribit tempori pugna mystica
mansuetissimi Unicornis Ki lin. Ki lin teu, el ge yue xe: vel
totalem illam solis obscurationem, plenamque ejus lucis extincti-

onem, in libro chun sien yen tu attributam eidem prædictæ Kilin.
pugna temporis articulo: quis inquam, in ejusmodi traditioni-
bus adhuc alibi passim occurrentibus, nobiscum statim non ad-
vertat haud dubiè prænuntiata fuisse prodigiosam illam solis
obscurationem, quæ contigit Christo hominum mansuetissimo
veroque Deo et hominibus Unicorni pendente in cruce, ibique
invictâ patientiâ humilitate et obedientia pugnante, et conte-
rente cornua Superbiæ omnium Tartari Unicornium? eum
præsertim propheticus hic dictarum traditionum sensus mani-
festè confirmetur, pluribus aliis quodam hunc sacrum sensum simil-
limis, qualis est hæc quæ extat in veteri chronico lou xe, de pari
conflictu seu duello mystico gemini solis inter se de luminis splen-
dore et dominatione universali decertantis, quo conflictu addit
traditio totum terrarum orbem concussum esse, et cælum pluisse
imbrem sanguinis. Seam ge teu xe, ti chim tien hinc. Sub quo
sacri et prophetici ænigmati involuero, quis non percipit verum
illius pugna sensum, quæ ecclesia post Christi resurrectionem ejus
victoriam concinendo ait. mors et vita duello conflixere mirando.

綱鑑大全 燕頤濱曰日食
天變之大者彼月則宜有虧
矣日不宜虧而今虧是亂
亡之兆也

淮南子麒麟圖而日月食鯨魚死而彗星出
弦絕黃星墜而渤海決
星散為麟歲失其序則麟門則日月食不知月揜日
而日為之食月亢日而月為之食

春秋孔演圖麒麟圖日無光
路史兩日關射地震天血

史書日食始此
而微此日而微今此下民亦孔之哀
綱鑑補參考

id est mystici illius conflictus, quo christus dominus verus sol Justitiae et vitae auctor in cruce pugnando adversus ignem solem luciferum primam mortis nostrae causam, totum sanguinem suum cum vita instar imbris universalis super omnes orbis populos profudit atque omnium corda commovit ad penitentiam.

Sed quia haec traditiones non sunt excerptae ex libris canonicis, ad illis conciliandam maiorem auctoritatem inter ipsos sinas, convenit ut hic ostendamus, quantam habeant connexionem cum principis radicalibus scientiae mysticae ipsius libri *ye Kim*. Inque linea 6^a et suprema hexagrammatis *Kien Kua*, caelum significanti, representat superbium et rebellem draconem id est luciferum super Altra Altissimi exaltatum, sicuti 6^a et suprema linea hexagrammatis *Koën Kua*, terram significanti, representat humilem et obsequentem draconem, id est Salvatorem Deum Salvatorem in terra humanitatem. Et utriusque lineae symbolica oppositio directa representat utriusque illius nempe boni et mali draconis pugnam in aperto cum utriusque vitae dispendio finitam, id est duellum christum dominum vitam et sanguinem ex obedientia profundentem pro liberandis hominibus a morte aeterna; et principem huius mundi luciferum, salvatoris patientiam humilitate et obedientia attritum, et regno usurpato in aeterna mortis carcerem eiecitum. vide textum sinensem in quo latet totus mysticus hic sensus.

Si sinarum traditiones praenuntiae eclipsis portentosa, quae christo moriente contigit, magna videntur attentione digna, certe multo maiorem meretur eundem historica illius eclipsis commemoratio, qualis extat in ipsorum annalibus, ubi traduntur res quae sub regno Imperatoris *quam vu ti Dynastiae Han 14th* contigere, quo in loco leguntur haec verba. *quam vu ci nien, san que, quei hai hoi, ge yen xechi*. Id est anno septimo Regni, *quam vu ti* mense tertio, in cyclo characteribus *quei hai* notato, sol passus est deliquium ipsa die conjunctionis. quod tempus videtur perfecte quadrare cum anno et mense, quo christus dominus mortuus est, ponendo scilicet eius nativitatem quatuor annis integris ante eam vulgarem.

Verum quidem est Annalium scriptoris hanc sicuti alias omnes eclipses solares, rebus ad diem conjunctionis, non vero ad diem plenilunii, quo certum est evenisse prodigiosam solis obscurationem, dum penderet salvator in cruce. At cum annales sinenses non soleant edi in lucem, nisi post extinctam illam dynastiam de qua agunt; videtur veluti certum Revisores seu Editores Annalium Dynastiae *han*, advertentes praedictam eclipsim solarem contra motum caelestium leges, positam in die oppositionis solis et lunae, existimasse id factum ex errore scribarum, atque hanc eclipsim transtulisse in diem conjunctionis. quae

ideo

certissima, ut mihi videtur, conjectura aliunde ex lo feliciter confirmatur, quod in hoc ipso Annalium loco, fiat mentio eiusdem libelli tunc publice oblato Imperatori *quam vu ti*, testantis dictam eclipsim notabiliter anteveritisse tempus consuetum, idque accidisse ex inordinata acceleratione motus lunae. *Sien xi el ho, yue him ci ye*.

Aliam praeterea nec minus evidentem huius veritatis confirmationem invenimus in lo, quod Annalium illius scriptoris referunt de Imperatore *quam vu ti*, nempe hunc optimum principem huius phaenomeni novitate commotum, quinque diebus continuis non prodisse in publicum, ad expedienda pro mare Imperii negotia &c. deinde protulisse declarationem, in qua Regiae suae defectus carpendo, calamitates Imperio veluti certo personae devertas propriae culpae tribuebat; suosque subditos hortabatur ad emendationem suorum delictorum. ac demum se omnino indignum reputans sacro *sancti* per antonomasiam titulo (*simice xim*) quem sine solent tribuere suis Imperatoribus; severe prohibuit, ne impotenter in libellis omnibus sibi offerendis, haec nimis adulatoria appellatio apparet: veluti sapientissimus hic princeps speciali quodam instinctu intellexisset, hanc nulli alteri competere penitus posse, nisi illi soli, quem ab omni re immunitatem, et pro omnium hominum peccatis in cruce vitam cum sanguine sponte fundentem, toti mundo annuntiabat tam maudita solis obscuratio. siquidem in fine dictae suae declarationis, tanquam ad imitandum hoc infinite sanctitatis exemplum, totius populi sui peccata in se suscipiens, reis omnibus Iudicium sententiam plectendis, criminum suorum penas cum plena indulgentia condonavit. *pe him yen quo, cai yu ye qm, ta xe tien hia*.

Eius caelestis instinctus et Regiae humilitatis similitudinem habemus in personam Augusti Romanorum Imperatoris, de quo traditur hunc non multis annis antea in occidente, cum eundem christum dominum de virgine brevi nascentum adorasset, se deinceps Dominum dei prohibuisse. Ad cuius rei memoriam in exquilini obelisci boreali facie, iussu Sixti quinti Pontificis insculpta est haec inscriptio. Christum dominum, quem Augustus de virgine nascentum vivens adoravit, seque deinceps dominum dei vetuit adoro.

Demum pro ultima et plena ejusdem veritatis confirmatione, hic observandum diligenter eruditum. Auctorem libri *ven hien tum cao*, super allegatum locum annalium dynastiae *han* de dicta eclipsi, citare ex vetusto monumento mysticis pleno, unum dictum valde singulare, et eclipsis prodigiosae christo moriente conspecte manifeste propheticum, et apertis verbis mortem Dei hominis seu solis Justitiae extinctionem significans. *quam vu Kien ou ci nien*, ait.

Auctor libri *ven hien tum cao*,

後漢書光武七年三月癸亥晦日有食之避正殿寢兵不聽事五日詔曰吾德薄致災謫見日月戰懷恐懼夫何言哉今方念愆庶消
有過在予一人大赦天下
食詔百僚各上封事不得言聖
可道行必可法貴三才
鄭興上疏曰先時而合月行疾也
文獻通考光武建武七年三月癸亥晦日有食之潛潭巴曰癸亥日食天大開
胡致唐曰夫聖者無不通之稱聰無不聞明無不見思無不得動無不中言必

易乾卦上九亢龍有悔
易乾卦亢之為言也知進而不知退知存而不知亡知得而不知喪其唯聖人乎知進退存亡而不失其正者其唯聖人乎

易坤卦上六龍戰于野其血玄黃象曰龍戰于野其道窮也陰疑于陽必戰言陰陽皆傷也

乾

Kien
caelum

坤

Koën
terra

quei hai, hoci. cien tan pa yue, quei hai ge. Xe, tien qin pum. Id est anno 7mo Regni quamvis Imperatoris mense tertio, et tempore. in cyclo Kia cui duobus characteribus quei hai signato, congruit hoc libri cien tan pa dictum, testans tempore. Eclipsis Solaris hoc gemino character signato, respondere mortem hominis celestis, seu Dei hominis. veri hominum salvatoris, cuius mortis genus et epocha videntur mirabiliter designari, ex propria significatione sive hieroglyphica sive numerica utriusque illius characteris; cum posterior hai significans filium sive Dei sive hominis; et posterior quei, iuxta antiquum scribendi modum, in crucis figuram, ex quatuor clavis formatam pingi solitus hoc modo simul uniti exprimant, filium ab eterno et filium hominis seu B. Virginis in tempore genitum, clavis crucis suffragum, diem obisse. supremum.

Sed ut intelligas, quomodo idem isti duo mystici characteres ex sua significatione numerica designent veram christi mortis et Redemptionis humana epocham, duo aut tria sunt observanda. primum est, finis ab omni ^{notare} ^{nempe} omnium temporum differentia duplici characterum denario et duodenario numero contentorum invicem combinatorum serie, unde exigitur eorum cyclus annorum 60us qui apud priscos erat 60us duplex, nempe annorum 120, id est ex denario, quem celestem vocabant. Tien can, et ex duodenario, qui dicebatur tenestris, ti chi, inde invicem multiplicatis productus. $\frac{120}{12} = 10$

2um est, priorem e duobus mysticis characteribus, de quibus hic est questio, nempe quei esse ultimum seu decimum denarii seriei celestis, sicuti posterior hai, est pariter ultimus seu duodecimus duodenarii seriei tenestris; ac proinde utriusque huius characteris unionem designare finem cycli majoris 120, ex denario et duodenario conflati.

3um denique est, constare ex nostris computis chronologicis tabula seu figura circularis libri ye Kim, infra fuse exponendis, summam temporis inter duas epochas sacras Creationis et Reparationis interjecti, esse præcisè dierum 2016000, hoc est sexidi mille annorum sabbathicorum, quorum singuli sunt hebdomadam 48. vel duodecim mensium periodorum: vel annorum Julianorum 5520. quæ summa non nisi paucis mensibus excedit summam totalem dierum periodi. cum 50. anni sabbathici sint æquales annis 46 Julianis cum tanta præcisione, ut vix intersit dimidii diei differentia.

His suppositis, si divides summam 6000 annorum sabbathicorum per 50, et summam annorum Julianorum 5520, per num. 46. annorum Jul, quotiens quæ ex utraque divisione prædabit erit numerus veteris et maioris cycli 120. ex denario celesti et proprio characteris quei. et ex duodenario tenestris et proprio characteris hai: et ita patebit, quomodo tota periodus inter creationis et Reparationis epochas interjecta exhaustatur et absolvatur.

Periodus dierum et annorum figura rotunda, systematis chronologici libri ye Kim, ab epocha mundi creationis usque ad epocham Reparationis, id est usque ad ascensionem christi in cælum, postmundum morte sua et Resurrectionem.

in combinatione seu unione duorum ^{prædic} ^{tonum} characterum quei hai, qui sunt signa characteristicia anni 7^{mi} quamviti, quo consignata est portentosa illa eclipsis, christo pendente in cruce visa.

	an. Jul.	an. sabb.
Tota periodus	5520.	6000.
constat unico	46 120	50 120
magn. cyclo. 120. ex	12 10	12 10
denario et duodenario, iuxta mystico characterum chronolog. finensium, denario et duodenario characterum hebraicorum analogo	亥 癸 hai quei	亥 癸 hai quei
	crux ex quatuor clavis formata.	 quei
charact. hebr. 22.		tien 天 Deus homo cie 兒 offert suam carnem in sacrificium

Paragraphus 6?

De sensu symbolico seu mythico Regum 120, quibus constat corpus Integrum veteris chronici prædiluviani et postdiluviani. Vbi ostenditur primum omnium Pancon, deinde tria monarchas san hoam, et quinque Imperatores on ti, ac demum tria Reges san uam, fundatores trium dynastiarum hia, xam cheu esse totidem Ideales seu celestes typos propheticos messia salvatoris nostri.

Cum vix nunc mihi supersit tantum temporis, quantum requirit compendium computorum totius systematis chronologici Regum prædictionum numero 120. prædicti chronici, quorum Regni duratio exhaust cum perfecta præcisione Integram periodum figura rotunda 64. hexagrammatum libri ye Kim; quam contendo ^{periodum} ~~esse~~ continere verum annorum imò et dierum numerum a interjectum inter diem creationis mundi, et diem quæ christus morte sua Redempto genere humano in cælum ascendit: nunc omissa paragraphi 6ⁱ expositione, ne lector rei novitate attonitus existimet ejus argumentum non posse esse in ulla soliditate fundatum; his scriptis subiungo pro ultimo quaternione, expositionem unius oda. valde singularem de quodam Heve seu sancto nomine Heu, vulgo habito pro truncis radicali dynastia cheu, cuius lectio suadebit confido, quemcumque non fuisse solum esse verè eximium messia salvatoris typum propheticum, sed etiam plura alios similes occurrere in veteribus sinarum monumentis.

*
后. Heu
稷. cie